

”Homo” i journalistikken - fra skap til ekteskap

Kritisk diskursanalyse av nyhets-, leder- og kommentarartikler i Verdens Gang og Vårt Land,
i perioden 1971 – 2008, med fokus på homofiles kamp for likeverd.

Masteroppgave i Journalistikk

av Petter Ruud-Johansen

Institutt for medier og kommunikasjon

Universitetet i Oslo

Dato: 24.11.2010

Sammendrag

I denne oppgaven studeres tekster fra papiravisene VG og Vårt Land på viktige homohistoriske datoer i perioden 1971-2008.

Hensikten er å belyse hvordan de to avisenes dekning har påvirket homofiles kamp for likeverd med heterofile. Studien viser hvordan avisenes dekning har endret karakter med hensyn til form og meningsinnhold i perioden. Sentrale spørsmål er hvordan avisene konstruerer sosiale identiteter og relasjoner og om kreative og/eller normative diskursive praksiser kan identifiseres?

Studien viser hvordan VG tidlig utviste progressive holdninger i forhold til homofili. Med tiden har VG "mistet" interessen. Men på tross av fallende interesse kom holdningene tydeligere fram i lyset. Studien viser hvordan Vårt Land tidlig var mindre interessert, men tydeligere vedrørende holdninger. Med tiden har avisen blitt mer interessert, men mindre tydelig vedrørende holdningene.

Abstract

This paper studies the Norwegian newspapers VG and Vårt Land in the time period 1971-2008.

The purpose is to illustrate how the two newspapers' coverage has affected the gay struggle for equality with heterosexuals. The study shows how the coverage through time has changed both in textual form and meaning. Central questions are how newspapers construct social identities and relations and if creative and/or normative discursive practices can be identified?

The study shows how VG early showed progressive attitudes towards homosexuality. With time, VG "lost" interest. But in spite of falling interest, the attitudes became in effect clearer. The study shows how Vårt Land early on was less interested, but clearer regarding attitudes. With time the newspaper turned out to be more interested, but less clear about attitudes.

Forord og takksigelser

«Bare kjør på, skriv videre, ikke stopp, aldri gi opp.»

Man støter på problemer når man prøver å få ting gjennomført. Å arbeide videre er det eneste man kan gjøre. En seminarlærer ga meg tipset en gang for lenge siden.

Jeg har støtt på problemer, men har etter beste evne kjørt på, skrevet videre, ikke stoppet og ikke gitt opp. Vel, det er en sannhet med modifikasjoner. Men, nok om det. Nå settes punktum. Prosjektet mitt er ferdig og noen mennesker skal få min takk.

Først og fremst må jeg takke Karen-Christine Friele. Du er min største helt. Takk til alle i homobevegelsen som har gått foran.

Takk til veileder Harald Hornmoen. Formell veiledning skjedde våren 2009. Veiledningen var kritisk.

Takk til mamma, Kristin Aasgaard, som har lest korrektur og vasket språket. Ditt bidrag er ubetalelig.

Takk til mine LLH-OA-sjefer; Christian Antoni Møllerop, John Trygve Tollefsen og Espen Ophaug. Takk også til Ketil Randen i Gaysir.

Men mest av alt, takk til min kjære Marius. Hva skulle jeg gjort uten deg?

Innhold

1. Innledning	2
2. Problemstilling	5
2.1. Normativt utgangspunkt	7
2.2. Generelt om tekstarkiv	9
2.3. Mitt tekstarkiv	12
3. Kritisk Diskursanalyse	14
3.1. Tre dimensjoner	16
3.1.1. Tekst – beskrivelse (hva?)	17
3.1.2. Diskursiv praksis – tolkning (hvordan?)	22
3.1.3. Sosiokulturell praksis – forklaring (hvorfor?)	26
4. Tekstanalyse	30
4.1. 1971-72: Dekriminalisering	30
4.2. 1984-85: Bratterudsaken	44
4.3. 1993: Partnerskapsloven	56
4.4. 2008: Ekteskapsloven	65
5. Endringsperspektiv	78
5.1. Diskusjon - endringsperspektiv	82
5.1.1. Endringsperspektiv – 1971-72	82
5.1.2. Endringsperspektiv – 1984-85	86
5.1.3. Endringsperspektiv – 1993	89
5.1.4. Endringsperspektiv – 2008	92
5.1.5. Oppsummering	95
5.1.5.1. Oppsummerende om VG	95
5.1.5.2. Oppsummerende om VL	96
5.1.6. Skeive velgere?	98
6. Avslutning	100
Litteraturliste	103
Vedlegg 1	110

*«Om vi ikke skal forbli historieløse
må vi skrive historien selv»
Karen-Christine Friele*

1. Innledning

”Vant homokampen” var overskriften i den kristne verdikonservative avisen Vårt Land 13.09.08, og den fanget med det min oppmerksomhet. Undertittel i artikkelen var: ”Her er bildet biskop Ole Christian Kvarme ikke ville se”. Bildet viser sogneprest Siri Sunde som velsigner Lasse og Gard Sandaker Nilsen ved alteret i Kampen kirke i Oslo. Artikkelens ingress oppsummerer at soknepresten trosset biskop Kvarme og lot paret inngå partnerskap i kirken. I første avsnitt i brødteksten kan en så lese at ”Kvarme gjorde alt som sto i sin makt for å stoppe handlingen, men måtte gi tapt”. Videre kan en lese at den formelle partnerskapsinngåelsen¹ foregikk i våpenhuset, men i kirkerommet lovet paret hverandre evig troskap og fikk prestens velsignelse. Dette kan en kalle en bryllupsseanse, til tross for at den juridiske formaliteten, det at presten erklærer paret for rette ektefolk, ikke ble gjennomført i selve kirkerommet. Den juridiske seansen, med dommer og ikke prest, foregikk altså i våpenhuset. Seansen ble så fullført med forbønn, gjennomført av presten, inne i kirkerommet.

Paret Gard og Lasse Sandaker Nilsen gikk etter seansen i Kampen kirke ut på kirketrappen som formelle partnere. Og for Gard og Lasse Sandaker Nilsen kan en anta det var viktig å inngå sitt partnerskap i en kirke, og at elementene som et kirkebryllup har, også ble en del av deres pakt mellom Gud og dem selv. En kan anta dette fordi Gard Sandaker Nilsen er utdannet prest og på tidspunktet var leder av Åpen Kirkegruppe (ÅK)². Og for en prest og hans forlovede kan en rimelig antagelse være at det ikke er tilfredsstillende å inngå sitt partnerskap på tinghuset.

¹ Fra og med 2009, i den nye ekteskapsloven, heter det ikke lenger partnerskap, men ekteskap.

² Gard Sandaker Nilsen var leder av Åpen Kirkegruppe (ÅK - et kristelig felleskap for lesbiske og homofile). ÅK ønsker at medlemmene skal ”...oppleve at lesbisk og homofil seksualitet er en gave fra Gud som reflekterer Guds kjærlighet”. Overfor kirke og samfunn skal ÅK arbeide for ”å utfordre kirke og samfunn til å arbeide med spørsmål i forbindelse med kjønnsroller for å fremme et sant likeverd mellom kjønnene” (Aaapenkirkegruppe.no: *Visjoner for Åpen Kirkegruppe*)

Jeg leste altså denne nyhetsartikkelen med interesse og tenkte for meg selv – ja vi homofile³ har vunnet kampen. Vi har blitt inkludert i ny ekteskapslov og nå finnes det muligheter for å gjennomføre noe som likner på et ordentlig kirkebryllup – tenkte jeg. Men slik er det ikke.

Selv om norsk lov tillater homofile å gifte seg, åpner kirkens lover fortsatt ikke for å kunne vie homofile (vigselsliturgien)⁴. I ekteskapslovens § 16 heter det at et ekteskap er ugyldig ”...dersom prest i Den norske kirke ikke har fulgt liturgi fastsatt av Kirkemøtet” (Lovdata: *Lov om ekteskap*). Norsk lov inkluderer med andre ord homofile i ekteskapsloven, men sier at kirkens liturgi er rådende for hvordan kirken skal forholde seg til norsk lov. Om en prest juridisk erklærer et homofilt par for rette ektefolk i kirken, kan saken havne for retten. Og retten forholder seg til ekteskapsloven, som altså sier at ekteskap er ugyldig dersom liturgien ikke er fulgt. Retten ville med stor sannsynlighet funnet at en prest hadde brutt loven om han/hun juridisk hadde erklært et homofilt par for rette ektefolk. Homofile må altså erklæres ektefolk av en dommer, og en dommer kan, nær sagt, gjennomføre slike seanser hvor som helst. Sorenskriver i Oslo, opplyser til meg at han skal godkjenne stedet en dommer ønsker å vie homofile. Slik godkjenning har blitt praksis, men er ikke nedtegnet i noe reglement, opplyser Sorenskriveren.

Kort oppsummert kan en si at artikkelen ”Vant homokampen” implisitt forholder seg til Norges lover anno 2008, da ekteskapsloven ikke nevnes med ett ord. Artikkelen forholder seg eksplisitt til at prest Siri Sundby og Gard og Lasse Sandaker Nilsen trosset biskop Kvarme. Eksempelet viser at avisen Vårt Land velger en vinkel fremfor en annen. En vinkel som presenterer homofile som vinnere i en kamp mot kirken: Lasse og Gard Sandaker Nilsen vant homokampen, mot Kvarme, som gjorde alt i sin makt for å stoppe partnerskapsinngåelsen i Kampen kirke, men som altså tapte.

Tre spørsmål melder seg – tre spørsmål som er sporen til hele mitt prosjekt: Kan en si at Vårt Land valgte å fokusere mer på Norges lover, enn kirkens lover i denne artikkelen? Og kan en si at vinklingen er et brudd med avisens egne tradisjonelle verdier, samt et historisk brudd i forhold til egen dekning av tematikken?

³ Når jeg benytter begrepet *homofile* i dette prosjektet er lesbiske kvinner inkludert.

⁴ Vigselsliturgien bestemmes av Kirkemøtet, det øverste besluttede og lovgivende organ i Den Norske Kirke.

I nettartikkelen *Hva finnes av homse/lesbe-forskning?* på hjemmesiden til Institutt for kriminologi og rettssosiologi er det samlet informasjon om norsk homo- og lesbeforskning. Det foreligger over 190 artikler og oppgaver om tematikken. Det er bidrag fra sosiologi, etnologi, kriminologi, sykepleievitenskap, filosofi, idéhistorie, medievitenskap og journalistikk, for å nevne noen greener, men så vidt meg bekjent, har ingen anlagt en strategi hvor pressen selv er under lupen.

I 1985 skrev Karen-Christine Friele: ”Om vi ikke skal forbli historieløse må vi skrive historien selv” (Friele 1985). Det har nå gått tjuefem år, og enda er ikke norsk homohistorie nedtegnet mellom to stive permer. I 2010 markerte homobevegelsen 60-års jubileum, og i intervju med Gaysir 28.06.2010 krever den evigunge Friele: ”- Homohistorien må skrives av en anerkjent historiker. [...] Den [homobevegelsen] har brutt med tabuer og skrekkforestillinger og gjort Norge til et bedre land å leve i for alle. Man kan rett og slett ikke beskrive fremskrittet i Norge fra 1950 til i dag uten å nevne homohistorie.” (Wikander 2010).

Med det sagt, og med Frieles ord fra 1985 i mente – her er mitt bidrag.

«We didn't say journalists fake the news,
we said journalists make the news»
Michael Schudson (1991)

2. Problemstilling

Det kan ikke være tvil om at homofile i Norge i dag har det bedre enn nesten alle andre lands homofile. I dag er homoforfølgelse, homointoleranse og diskriminering basert på kjønnsidentitet og seksuell legning uvanlig og veldig lite politisk korrekt. I tillegg beskytter og arbeider myndighetene for homofiles rettigheter. Jeg sier ikke at homofiles livssituasjon i Norge er en dans på roser, men at livssituasjonen er bedre her enn i mange andre land. Når det er sagt, er det slik at veien fram mot høy grad av samfunnsaksept, slik den er for homofile i landet vårt i dag, ikke har lagt seg selv.

Homofile ble synlige som gruppe i Norge tidlig på 1950-tallet.⁵ Da den første store seier ble vunnet i 1972, med dekriminalisering av menn som har sex med menn, hadde homofile gjennom 20 år samlet seg som gruppe - det var etablert noe å kjempe for. Sent på 1960-tallet og tidlig på 70-tallet startet en mer aktivistisk del av homokampen - det dukket for alvor opp noen som åpenlyst kjempet i det offentlige rom. I årene som fulgte skjedde det viktige lovhendelser hvert tiår. I 1981 ble § 135a og § 349 i straffeloven innført, en lov som verner homofile mot grovt krenkende ytringer. I 1984 gikk DNF 48 til rettssak mot Pastor Bratterud, og paragrafene §135a og § 349 ble for første gang prøvde for norsk rett. Homobevegelsen vant etter tre runder i rettsapparatet. I første omgang nøyer jeg meg med å si at homofile vant en stor seier i 1984, fordi krenkelser av homofile uttalt i offentligheten, til en viss grad, i lys av denne rettsavgjørelsen, ikke lenger ble akseptert av rettsstaten Norge. Deretter, i 1993, ble partnerskapsloven innført og i 2008 ble ny felles ekteskapslov vedtatt, en lov som ble kraftfull 01.01.2009 (LLH.no: *Historisk tilbakeblikk* og LOV 1991-07-04 nr 47: *Lov om ekteskap*).

I lys av disse hendelsene vil jeg påstå at rettighetsarbeid krever at det finnes noen som kjemper, samt at det finnes noe eller noen å kjempe for. Dessuten er rettighetsarbeidets

⁵ 20. 05.1950 ble Forbundet av 1948 - Norsk seksjon av Det Danske Forbundet af 1948 etablert. 29.11.1952 fikk man egne statuetter, før man 01.02.1953 endrer navnet til Det Norske Forbund av 1948 (DNF 48).

suksess så å si prisgitt forskjellige myndigheters gunst – om rettsavgjørelser og den lovgivende myndighet hadde motarbeidet homobevegelsen, hadde selvsagt situasjonen for homofile sett annerledes ut i dag.

Jeg er opptatt av pressens dekning av denne tematikken, og derfor definerer jeg min problemstilling som følger:

- *Hvordan har dekningen av viktige homohistoriske hendelser i perioden 1970 – 2008 i Verdens Gang (VG) og Vårt Land (VL) påvirket homofiles kamp for likeverd?*

Problemstillingen og det potensielle stoffomfanget denne medfører fordrer umiddelbart en avgrensning. Jeg avgrenser det potensielle stoffomfanget som følger:

- *Med utgangspunkt i papiravisene VG og VL sin dekning av avkriminaliseringen av homofili i 1972, rettsaken mot pastor Bratterud i 1984-85, innføringen av partnerskapsloven i 1993 og om innføringen av ny ekteskapslov i 2008, og med kritisk diskursanalyse (KDA) som tilnærming til stoffet, søker jeg å besvare problemstillingen.*

Leder-, kommentar- og nyhetsartikler i VG og VL inkluderes i analysen, som er kvalitativ av natur og bærer med seg komparative og kontrasterende elementer. Valgene jeg har gjort utdypes i punktene om tekstarkivet (punkt 2.2 og 2.3), samt i gjennomgangen av min KDA (Kap 3.), men det mest presserende nå blir å avklare mitt (ideologiske) ståsted.

2.1. Normativt utgangspunkt

Implisitt innebærer en kamp for likeverd for homofile, likeverd med heterofile. *Likeverd* beskriver altså tanken om at alle mennesker er like mye verdt. Med utgangspunkt i at homofile forhold er samkjønnede og heterofile forhold er usamkjønnede, kan en si at homofile og heterofile er forskjellige. Dette faktum bør i likeverdets navn ikke ha noe å si for hvordan mennesker behandles i et samfunn. Med andre ord hviler denne oppgaven på et normativt utgangspunkt som tar til orde for likeverd mellom heterofile og homofile, enten det er snakk om likeverd jamfør Norges lover, kirkens lover og i alle andre aspekter ved samfunnet som påvirker menneskers liv, herunder også i de journalistiske tekstene jeg skal analysere.

Det foreligger ingen sammenfattende og klare årsaksforklaringer om homofili i forskningen, men heller et lappeteppe av teorier fra ulike felt.⁶ Debatten som Harald Eias program *Hjernevask* nylig skapte, viste nettopp at forsker innen biologi, sosiologi, genetikk etc. er uenige om homofili er noe man gjør eller er, en uenighet som forekommer innad i og på tvers av ulike forskningsdisipliner. Uten å starte en lengre avhandling om årsaksforholdene, vil jeg i denne sammenheng fremme to påstander.

For det første, når homomotstandere påpeker at homofili er en nylig konstruert konstruksjon, må heterofili være en like mye konstruert konstruksjon. Homofile fantes ikke for hundre år siden hevdes det. Da fantes vel ikke heterofile heller. Fordi man ikke hadde begreper i tidligere tider, kan man ikke føre det som bevis for at noe ikke eksisterte. For det andre, jeg skylder ingen årsaksforklaringer – når heterofile ikke trenger bevis for å underbygge sine følelser og seksualitet, trenger ikke jeg det heller. Mine følelser og seksualitet er, som heterofiles, simpelthen naturlig. Min påstand er fundert i egne tanker, og jeg er sikker på at jeg ikke velger mine følelser. Følgelig trenger jeg ingen bevis for å underbygge denne påstanden. Jeg er interessert i forskning om årsaker, og mener man trenger mer av det, men jeg må protestere når forskning om homofili anlegges med utgangspunkt i at homofili er det unaturlige, mens heterofili er det naturlige.

Når mitt arbeid er fokusert rundt polemikken hetero/homo, og ikke er opptatt av tematikken skeive mennesker, som rommer tanker om menneskers flytende følelsesregistre, at mennesker

⁶ NRK.no: Sitert i radiodebatt i Verdt og Vite <http://www.nrk.no/nett-tv/klipp/620038/>

i større eller mindre grad tiltrekkes av det ene eller det andre kjønn, eller sågar begge, er det fordi homokampens store slag har vært utkjempet nettopp på aksene hetero/homo. Poenget er at man må ta folks følelser på alvor, du må tro på at mine følelser er ekte, like mye som jeg tror på deg og dine.

”Vi lever i de sårede følelsers tyranni”, sa Nina Karin Monsen, da hun mottok Fritt Ord-prisen i 2009 (Aftenposten.no: *Monsen: - Skal man slutte å tenke?*). Prisen vekket harme blant mange, spesielt fordi hun som konservativ filosof og samfunnsdebattant fordømmer homofile. Kanskje hun har rett når hun sier at vi lever i de sårede følelsers tyranni, men det får i så fall stå for hennes regning – for jeg kan ikke, under noen omstendigheter, akseptere at mine følelser blir vurdert som mindre ekte eller unaturlige. Dermed kan jeg heller ikke akseptere at jeg blir behandlet som en annenrangs borger, ikke i Norges lover og ikke i stats- og folkekirkens lover.

Min interesse og mitt ståsted bekjentgjøres i tråd med det Michael Meyer skriver om KDA: At tilnærmingen prinsipielt skiller seg fra alle andre metoder som ikke bekjentgjør sin interesse og intensjon i forkant. Den som gjennomfører en KDA, skal spille rollen som forkjemper for grupper som opplever diskriminering (Wodak og Meyer 2001:15).

Mitt utgangspunkt er at urett har blitt begått overfor homofile. Vi har vært kriminelle, syke og annenrangs borgere for å nevne noe. Jeg vil derfor påpeke at mitt utgangspunkt er av normativ karakter, og et svært sentralt poeng, slik jeg ser det, er at heterofiles livssituasjon og levekår, i vesentlig grad **ikke** ville blitt påvirket av utfallene av lov- og rettshendelsene jeg tar utgangspunkt i, mens homofiles livssituasjon og levekår var avhengig av de samme utfallene.

Jeg har under store deler av studietiden jobbet som frilansejournalist for Gaysir AS. Gaysir driver www.gaysir.no, som er Norges største nettsamfunn for LHBT-personer (lesbiske, homofile, bifile og transpersoner), med over 30.000 registrerte profiler. Gaysir produserer daglige nyheter, og min rolle har vært å levere en del av dette stoffet. Parallelt med rollen som frilansejournalist for Gaysir, har jeg også hatt ansvaret for medlemsposten til Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner, avdeling Oslo og Akershus (LLH OA). Jeg fungerer som redaktør, journalist, redigerer og gjør mesteparten i magasinet som publiseres tre-fire ganger i året. Rollen i LLH OA medfører at jeg deltar på styremøtene, dog uten stemmerett. Jeg står med andre ord med beina godt plantet i homoverdenen, med det ene

benet i ”homopressen” og det andre i det VL og andre verdikonservative vil kalle ”homoaktivismen”. Dette er en noe uvanlig kombinasjon, men jeg har alltid vært klar på at jeg innehar begge rollene, og de involverte parter vet dette godt.

”We didn’t say journalists fake the news, we said journalists make the news”, skriver Michael Schudson (1991), og peker med det på hva forskning om journalistikk i mange tilfeller handler om - hvordan nyheter ”lages”. Spørsmålet om hvordan nyhetene ”lages” blir ofte koblet sammen med spørsmålene; hvordan påvirker journalistikken samfunnet, og hvordan påvirker samfunnet journalistikken.

I prosesser hvor man prøver å besvare *hva* om et fenomen, får man i mange tilfeller også svar på *hvorfor*, skriver Østbye (2002:23) og fremholder at kontekstuell forståelse av det man søker å analysere er viktig. Før jeg går i gang med analysearbeidet, vil jeg derfor, i korte trekk, gjennomgå hvordan mitt tekstarkiv er bygget.

2.2. Generelt om tekstarkiv

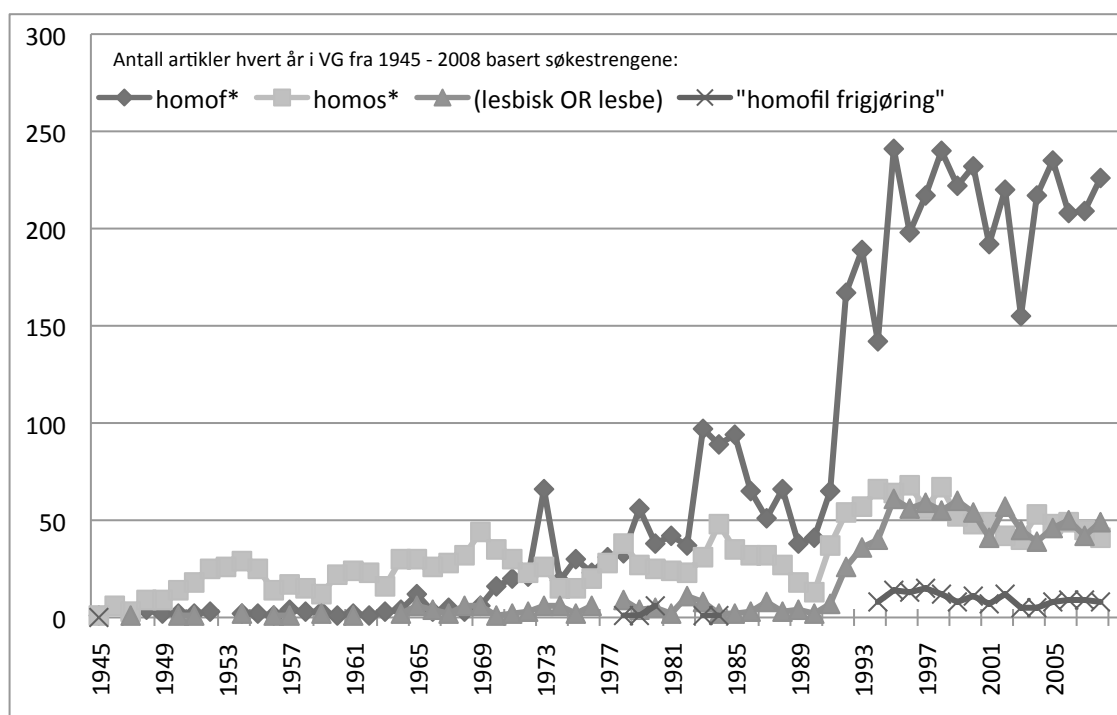
Det er spesielt i øyeblikk av kriser, eller ”Moments of crisis”, man kan skaffe seg mest mulig innsikt når man studerer hvordan diskurser påvirker og påvirkes i sosiokulturelle sammenhengene. Når en hendelse fører til at deltagerne i diskursen for eksempel nøler, repeterer sitt budskap, blir stille eller endrer stil, har man indisier på at noe er i ferd med å skje innenfor en gitt diskurs, og det kan være en fornuftig strategi å fokusere sitt tekstarkiv rundt tekster som illustrerer slike øyeblikkskriser (Fairclough 1992a: 230). Perspektivet innebærer at jeg betrakter avisene VG og VL som aktører i seg selv. De er ikke bare formidlere av diskurser, men forholder og seg til og deltar i diskurser som alle andre aktører. Dette kommer jeg tilbake til når jeg utdyper min metodiske tilnærming.

Hendelsene jeg har valgt var i så måte spesielle øyeblikk. Når og hvordan lovendringer skjedde, hva rettsapparatet foretok seg og hvordan VG og Vårt land dekket hendelsene har preget og preger homofile sine rettigheter og liv.

Når det gjelder tekstarkivet som helhet (helheten refererer her til alt stoff som omhandler homofili), er det kun mulig å fatte fornuftige avgjørelser om innhold og struktur i lys av

tilstrekkelig informasjon om hele arkivet (Ibid: 226). Tilstrekkelig informasjon om hele arkivet innebærer å ha kjennskap til hvilket stoff som er tilgjengelig, samt å vite hvordan man får tilgang til det. Man må ha en mental modell av det totale tekstarkivet klart for seg, før man setter i gang å velge spesifikke tekster. Som grunnlag for problemstillingen, presenterte jeg den norske homohistorien i korte trekk. I det følgende illustrerer jeg hvordan det totale homostoffomfanget er, med utgangspunkt i papiravisen VG. Denne øvelsen vil ytterligere belyse mine valg jamfør tekstarkivet som helhet.

For å illustrere mengden stoff som er tilgjengelig totalt når det gjelder det totale arkivet homostoff, viser jeg til tabellen under. Den viser antall artikler som homotematikken har resultert i, gjennom hele papiravisen VG sin historie (fram til 31.12.2008)⁷. Tabellen viser et til dels eksplosivt voksende omfanget av artikler med homotematikk de seneste årene.

Tabell 1

⁷ Grafene har jeg laget i Excel basert på tall gitt av et søk i Retriever på søkestringene homof*, homo*, (lesbisk OR lesbe) og homofil med papiravisen VG som eneste kilde og med tidsaspektet "alle datoer" fram til 31.12.2008. Bruk av tegnet "*" i Retriever betyr at alle tekster med ord som begynner på "homof" blir funnet og blir en del av statistikken. Når en benytter søkestringen (lesbisk OR lesbe) vil alle artikler med enten lesbisk eller lesbe eller begge samles i det gitte tallmaterialet. Søkestringen "homofil frigjøring" er spesifikt tatt med som en kontroll for å vise at LLH sin navneendring i 1992 (fra DNF 48 til LLH -, Landsforeningen for lesbisk og homofil frigjøring) ikke er en faktor som påvirker grafen.

Det bør nevnes at det foreløpig ikke er mulig å søke kun på nyhetsartikler, ledere eller kommentarartikler i Retriever. Det er ikke mulig å skille leserinnlegg fra avisens egenproduserte artikler i dette tallmaterialet, om ikke en velger å gjøre dette manuelt, noe jeg ikke gjør grunnet det totale antallet artikler. I overnevnte artikkelsøk viser det seg at også nyhetsbyråenes artikler i VG er en del av denne statistikken. Dermed kan en ikke si at VG som sådan har skrevet i gjennomsnitt ca 200 artikler hvert år fra og med 1990 med homosaken som tema. Dette tallet inkluderer leserinnlegg, nyhetsbyråers artikler, samt enhver sak hvor et ord som begynner på "homof".

Poenget er som nevnt at grafen viser omfanget av det totale antall artikler i VG med homotematikk, og at grafen til dels viser en eksplosiv utvikling i antall artikler.

Søkestrengen "homof*" og grafen denne resulterer i, viser dessuten tydelig topp-punkter de årene mine valgte hendelser skjedde, noe som underbygger påstanden om at nettopp disse hendelsene var spesielle øyeblikk, eller "Moments of crisis".

Rent teknisk/praktisk bygger mitt tekstarkiv basert på funn i mediearkivet Retriever (Atekst), i pressearkivet til LLH og i mikrofilmarkivet på Nasjonalbiblioteket.

Når det gjelder mediearkivet Retriever, er alle VGs artikler digitalisert (altså fra og med 1945 til dags dato), mens Vårt Land er å finne digitalt fra og med 2007. Artikler fra VL publisert før 2007 er derfor hentet fra LLHs klipparkiv og fra Nasjonalbibliotekets mikrofilmarkiv.

Klipparkivet til LLH⁸ inneholder artikler fra og med 1980 til og med dags dato. Arkivet kan ikke regnes som komplett, men inneholder et rikelig utvalg av artikler med homotematikk fra VL. Søk i dette arkivet ga meg i første omgang et overblikk over hvilke hendelser som kunne være aktuelle å analysere.

Artikler fra VL vedrørende fjerning av paragraf 213, som ikke finnes i Atekst eller i LLHs klipparkiv, hentet jeg fra Nasjonalbibliotekets mikrofilmarkiv, med hjelp og veiledning av Karen-Christine Friele. Friele gikk gjennom sitt private arkiv og henviste til VL-artikler fra

⁸ Dette klipparkivet ble levert av Norske Argus. Etter sigende var Norske Argus vurdert som et bra tekstarkivprodukt. Det er ingen informasjon eller referanser å oppdrive om Norske Argus (så vidt jeg har klart å finne), til tross for at flere, blant annet i akademiske kretser kjenner til dette tekstarkivproduktet.

70-tallet, og ga meg over telefon datoene disse var publisert. På denne måten fant jeg fram til relevante VL-artikler i mikrofilmarkivet ved Nationalbiblioteket i Oslo.

Mitt preliminnære bilde av det tilgjengelige homostoffet, samt diskusjon rundt topp-punktene i grafen over, mener jeg er med på å støtte oppunder mine valg av hendelser.

2.3. Mitt tekstarkiv

Jeg har valgt hendelser. Spørsmålet blir videre, hvordan velger jeg spesifikke tekster vedrørende hendelsene?

1971 – 1972

Hendelsen jeg kaller ”fjerning av straffelovens § 213”, innebærer at artikler som tar opp temaet § 213 og som handler om kriminalisering av homofile menn, blir ansett som de relevante artiklene i perioden fra 01.01.1971 til 30.04.1972. Denne perioden leder opp til at loven ble fjernet. Tidsaspektet ga fem artikler fra VG⁹.

Artikler fra VL vedrørende fjerning av paragraf 213 hentet jeg fra Nasjonalbibliotekets mikrofilmarkiv, med hjelp og veiledning av Karen-Christine Friele. Friele gikk gjennom sitt private arkiv og henviste til VL-artikler og ga meg over telefon datoene disse var publisert. Slik fant jeg fram til relevante VL-artikler fra 1971-72 i mikrofilmarkivet ved Nationalbiblioteket i Oslo. Søket ga tre artikler.

1984

Hendelsen jeg kaller ”rettssak pastor Bratterud”, skiller seg fra de andre hendelsene jeg tar for meg. Saken er en lovanvendelsessak, og ikke en lovendringssak som de andre i hovedsak er. Jeg mener det er naturlig å analysere dekningen dagen etter domsavsigelsene. Nedslaget ga tre artikler i VG¹⁰, og seks artikler i VL.¹¹

⁹ Søk med søkestreng ”hom*” og VG som kilde i Atekst med fra og til dato 01.01.1971 – 30.04.1972.

¹⁰ Søk med søkestreng ”hom*” og VG som kilde i Atekst med eksakte datoer; 16.06.1984, 07.12.1984 og 25.09.1985.

¹¹ Mikrofilmsøk på Nationalbiblioteket på eksakte datoer; 16.06.1984, 07.12.1984 og 25.09.1985

1993

Når det gjelder hendelsen ”Partnerskapsloven”, velger jeg å analysere dekningen i forbindelse med Lagtingets behandling og saken.¹² I 1993 var det knyttet usikkerhet til voteringen over partnerskapsloven i Lagtinget. Derfor velger jeg å analysere dekningen i forbindelse med Lagtingets behandling av saken - mer spesifikt – dekningen dagen før og etter Lagtinget behandlet saken. Nedslaget ga to artikler i VG¹³, og fire artikler i VL.¹⁴

2008

Den ”rødgrønne” regjeringen la 14. mars 2008 fram et lovendringsforslag for Kongen i statsråd. Forslaget innebar at ekteskapsloven burde bli endret og inkludere homofile par. Regjeringen markerte dette som en festdag, og jeg velger å analysere dekningen av denne festdagen.

Litt over et halvt år senere, 12.09.2008, inngikk Lasse og Gard Sandaker Nielsen sitt partnerskap i Kampen Kirke. Hendelsen markerer punktum for hele prosjektets tidsaspektet, fra 1971 – 2008, og jeg velger å se på dekningen dagen etter at paret inngikk sitt partnerskap.

Framleggelsen av forslag til ny ekteskapslov og hendelsen i Kampen kirke ga tre artikler i VG, og fem i VL.¹⁵

Mitt tekstarkiv inneholder 30 tekster, hvorav 13 er fra VG og 17 er fra VL. Se vedlegg nummer én for liste over tekstene og for avissidene tekstene opptrer i.

¹² For ordens skyld nevner jeg at ordningen hvor behandling av saker først ble behandlet av Odelstinget, før saker ble sendt til Lagtinget, hvor sakene ble votert over, i 2009 opphørte. Nå behandles alle saker av Stortinget i plenum.

¹³ Søk med søkestreng ”hom*” og VG som kilde i Atekst med fra og til dato 31.03.1993 – 02.04.1993.

¹⁴ Mikrofilmsøk på Nationalbiblioteket i perioden 31.03.1993 – 02.04.1994.

¹⁵ Søk med søkestreng ”hom*” og VG og VL som kilder i Atekst på eksakte datoer 15.03.2008, 16.03.2008 og 13.09.2008.

«Vi trenger ikke å slå inn åpne dører. Men vi må heller ikke glemme at det er flertallet som definerer hva som er normalt. Kampen mot fordommer er et evig arbeid.»
Erling Lae

3. Kritisk Diskursanalyse

Det er generell enighet om at kritisk diskursanalyse ikke kan forstås som en metode, men heller som en tilnærming til det stoffet man ønsker å undersøke (Wodak og Meyers 2001: 14).

Med Faircloughs egne ord heter det at:

”CDA is in my view as much theory as method – or rather, a theoretical perspective on language and more generally semiosis¹⁶ [...] as one element or ‘moment’ of the material sosial prosess (Williams 1977), which gives rise to ways of analysing language or semiosis within broader analysis of the sosial prosess.” (Fairclough i Wodak og Meyer 2001: 121).

KDA er altså et teoretisk perspektiv på språk og semiotikk, som muliggjør analyse av språkbruk i den sosiale prosessen språkbruk inngår i. Fairclough mener språkbruk (enten meninger kommer til syne i tekst, bilde, lyd eller i en kombinasjon av disse), skaper diskurser i bestemte situasjoner og at dette kan sees som en form for sosial praksis. Begrepet diskurs forstås videre som ”en måte å se og omtale verden på” (Fairclough 1995: 95).

Teun A. van Dijk følger Faircloughs tanker om at KDA ikke er en metode. Han beskriver KDA som ”... discourse analysis ‘with an attitude’.” Kritiske diskursanalyser skal fokuseres på sosiale problemer (van Dijk i Wodak og Meyer 2001: 96), og som nevnt tidligere, vil de som benytter KDA spille rollen som forkjempere for grupper som opplever diskriminering.

Med Harald Hornmoens egne ord, skiller KDA seg fra diskursanalyse:

”...ved at den ikke bare beskriver diskursiv praksis. En diskursanalyse blir kritisk ved at den også ser det som sin oppgave å vise hvilken rolle bruk av språk har i å opprettholde og skape en sosial verden og sosiale roller på en måte som kan innebære asymmetriske maktforhold.” (Hornmoen 2003: 19)

¹⁶ Definisjon fra wikipedia «Semiosis is any form of activity, conduct, or process that involves signs, including the production of meaning.» Det engelske ordet semiosis kan altså oversettes med det norske semiotikk. Bokmålsordboka om semiotikk: læren om tegn (også ord) og bruken av tegn, tegnlære.

Med KDA som tilnærming antar forskeren at asymmetriske maktforhold finnes i tekster, og å vise hva og på hvilken måte diskursene uttrykker det de gjør, samtidig som man prøver å forklare og viser hvordan dette blir påvirket og påvirker samfunnet, er målet for analysen. Og nettopp hva og på hvilken måte diskursene uttrykker det de gjør, vil beskrive hvordan dekningen i VG og VL påvirker homofiles kamp for likeverd med heterofile.

Når en forsker så velger å ta i bruk KDA, påpeker van Dijk at prosjektets tilgjengelighet er avgjørende. Er faglig forankring, funn og diskusjonene utilgjengelige og uforståelige faller det hele i grus. En KDA skal videre ha rigorøse regler i forhold til hva man ønsker å finne ut. Slike rigorøse regler forholder seg til kunnskap om språkbruk. En KDA som ikke finner klangbunn i reglene som former språket har lite å fortelle (van Dijk i Wodak og Meyer 2001: 96-97).

Ironisk nok er kritikernes ankepunkt til KDA at tilnærmingen ikke foreskriver noen faste eller rigorøse regler for hvordan det hele skal gjennomføres (Wodak and Meyer 2001:11-12). Svaret på slik kritikk er at en KDA som for eksempel fokuserer på en læringssituasjon i skolen, ikke vil kunne anvendes om man tar for seg tematikken homokamp i pressen – ulike problemstillinger krever ulike tilnærminger.

Det strengeste kravet som stilles, fremholder van Dijk, er likevel *relevans* - problemstilling, faglig forankring, operasjonalisering og diskusjon skal fungere – ”They should work” – for å kunne belyse problematikken en har satt seg fore å undersøke (ibid: 96-97).

Fairclough fremholder at en KDAs relevans blir tydelig om man stiller spørsmålet: Hvordan kan analysen bidra til å bote på problemet jeg fokuserer på? (Fairclough i Wodak og Meyer 2001: 136). Dette spørsmålet besvarer jeg her og nå med tidligere byrådsleder i Oslo, Erling Lae, sine ord: ”Vi trenger ikke å slå inn åpne dører. Men vi må heller ikke glemme at det er flertallet som definerer hva som er normalt. Kampen mot fordommer er et evig arbeid” (Karlsen 2008). Min analyse vil belyse det homofile kan oppfatte som et problem, og majoriteten oppfatter ikke alltid minoritetens problem, så sant ikke minoriteten er synlig, og nettopp derfor mener jeg mitt prosjekt er viktig.

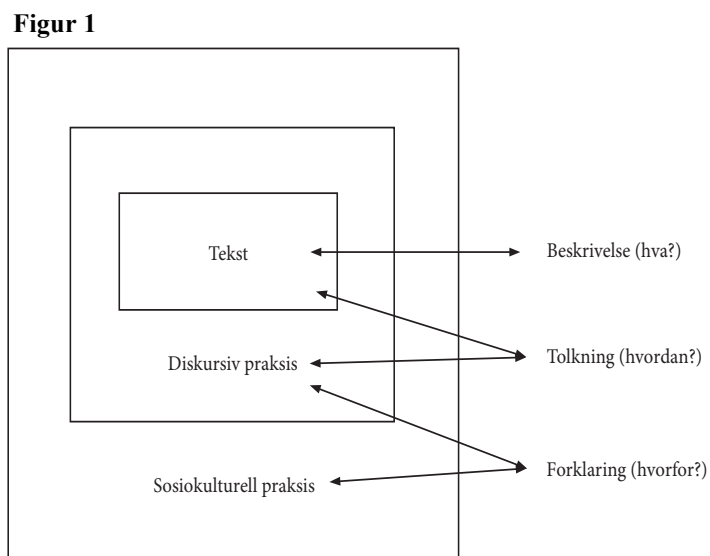
Gjennomgang av min faglige forankring, operasjonalisering, herunder mine analyseregler og innledende tanker om diskusjonen dette kan resultere i, kommer suksessivt i det påfølgende.

3.1. Tre dimensjoner

Min analyse formes på bakgrunn av Faircloughs tanker om en tredimensjonal analysetilnærming hvor tekst, diskursiv- og sosiokulturell praksis står sentralt (Fairclough 1992a, 1995a, 1995b).

Jeg ser Yngve Hågvar Benestad sin beskrivelse av Faircloughs tredeling som nyttig for å forklare hvordan KDA som prosess kan gjennomføres; tekstene skal først beskrives, deretter tolker man sammenhengene mellom tekstene og de diskursive praksisene, og til sist, ser man på sammenhengene mellom de diskursive praksisene og de sosiokulturelle praksisene og man begir seg ut på et arbeid som søker å forklare sammenhengene mellom dem (Hågvar 2003: 24-26). Min KDA kan følgelig forklares slik: Sentralt i analysen står tekstene, og disse beskrives med spørsmålet *hva?* I tekstene finner man de diskursive praksisene, og disse finner man fram til med spørsmålet *hvordan?* Deretter setter man søkelyset på sosiokulturelle sammenhenger, og belyser disse med spørsmålet *hvorfor?*

Fairclough har visualisert denne tredelingen, Hågvar Benestad har lagt til hva man skal gjøre, og jeg legger til mine tanker (hva, hvordan og hvorfor) og ender opp med følgende visualisering av KDA (figur 1)¹⁷:

Med denne forståelsen av KDA heter det at tekster ikke kan studeres frittstående, dersom målet er å forstå diskursive praksiser og sosiale sammenhenger (de står som det heter i et dialektisk forhold til hverandre). Sosiokulturelle praksiser kan ikke studeres uten at det foreligger et analyseobjekt, i mitt tilfelle tekst – et eksempel på et faktisk diskurstilfelle. Likeså kan de diskursive praksisene ikke forstås uten å ta den sosiokulturelle dimensjonen med i analysen.

¹⁷ Figur laget etter Fairclough (1992:73 og 1995b:98) og Hågvar Benestad (2003: 25) sine visualiseringer av KDA.

Med Håvar Benestads ord:

“Den sosiokulturelle praksisen er delvis språklig og tekstlig manifestert, og den delen av en sosiokulturell praksis som på den måten ytrer seg i lingvistisk form, er den diskursive praksis. I den diskursive praksis inngår tekstproduksjon, -distribusjon og -konsumpsjon. Kjernen i den diskursive praksisen igjen er de enkelte tekstene.” (Håvar Benestad 2003: 25)

I det påfølgende vil jeg forklare hvordan mitt analysearbeid blir med utgangspunkt i denne tredelte modellen (”modellen” henviser altså til figur 1). Jeg prøver å skille de tre analysenivåene for å vise hvordan det praktiske analysearbeidet skal gjennomføres. Et slikt skille står i kontrast til en KDAs natur, i og med at analysenivåene er knyttet til hverandre. Ikke desto mindre prøver jeg å skille de fra hverandre for at den faglige forankringen ikke skal havne i en diskusjonsspiral hvor alt er relativt. Når det er sagt vil jeg i det praktiske analysearbeidet naturligvis ikke operere med et slikt stringent skille.

3.1.1. Tekst – beskrivelse (hva?)

Mitt tekstarkiv inneholder 30 tekster, hvorav 13 er fra VG og 17 er fra VL. Antallet tekster og mitt prosjekts begrensede plass tilsier at nærlesningen av tekstene må begrenses, noe som uttrykkes gjennom spørsmålene jeg stiller tekstene. Disse spørsmålene stilles i første omgang for å beskrive tekstene, og de vil identifisere ulike praksiser i VG og VL sin dekning av hendelsene, som påvirker homofiles kamp for likeverd med heterofile. Noen av spørsmålene ligner på hverandre, men de er likevel ikke overflødige, da de søker utfyllende svar. Meningsinnholdet som blir avdekket av spørsmålene knyttes så til diskursive praksiser (diskursive praksiser utdypes i punkt 3.1.2).

Jeg stiller følgende spørsmål til tekstene, eller bygger følgende tekstbeskrivende verktøy, som blir utgangspunkt for analysens videre arbeid:

Hvem er kildene i tekstene? Gitt artiklenes tematikk antar jeg at homofile personer ofte er kilder. Det samme gjelder representanter fra det offisielle Norge (politikere), samt representanter fra det religiøse liv. Å stille dette spørsmålet avdekker hvem journalisten og avisen gir spalteplass. Om homofile kilder får spalteplass eller ikke, mener jeg mener jeg er en

faktor for homofiles kamp for likeverd med heterofile. Når jeg heretter omtaler kilder, mener jeg personer. For eksempel omtaler jeg ikke retten som en kilde, selv om retten åpenbart er en kilde til informasjon - retten omtales heller som en aktør.

Hvilke roller får kildene i tekstene? Hvilke sosiale identiteter og relasjoner representeres? Jeg antar at rollene kildene får i tekstene har endret karakter fra 1970 til 2008. Som Fairclough skriver, kommer diskurser til syne gjennom språkbruk, og språkbruk er altså tekster, bilder, lyd og levende bilder anvendt i bestemte sammenhenger. Språkbruken vil simultant være konstituerende for sosiale identiteter, sosiale relasjoner og leserens kunnskaps- og trossystem, mener Fairclough (1995b:55).

Sosiale identiteter kan fremkomme i en tekst for eksempel hvis en skriver ”de homofile”, ”de kristne”, ”de kriminelle” eller i spektakulær sammensetning ”de kristne homofile kriminelle”. Videre viser sosiale relasjoner seg dersom ”de homofile” står i relasjon til for eksempel ”oss ikke homofile”. Disse relasjonene kan vise seg i det jeg vil kalle begrepspar-dikotomi, for eksempel homofili/unaturlig som kontrasterer heterofili/naturlig. Bibiana Piene Dahl kaller dette en slags oss-dem dikotomi, en dikotomi som gjerne lar seg gjelde når aviser skriver om folkeslag langt bortenfor Norge (Piene Dahl 2006), noe en også kan diskutere om gjelder når mediene skriver om homofile. Om homofile blir tildelt rollen som syke, som avvikende fra det ”normale” i VG og VL vil prege og påvirke homofiles kamp for likeverd. Når det gjelder kunnskaps- og trossystemet som er gjeldende for enhver person, kan man diskutere hvordan formuleringer som ”de homofile” fungerer på leseren. Formuleringen kan man hevde ikke inviterer ”de heterofile” til å lese en tekst. Dermed kan teksten miste sin kraft.

Forhold rundt ordenes betydning blir også viktig i denne sammenheng. For eksempel konnoterer *homofile* og *homoseksuelle* forskjellig. *Homoseksuelle* fremkaller bilder som knytter homofili til sex, mens *homofile* er et ord som rommer andre egenskaper enn at mennesker er seksuelle dyr. Man omtaler for eksempel ikke heterofile som heteroseksuelle hvis tematikken er hvilket yrke en person har. Hvilken seksuell legning en person har, er ikke relevant i de fleste tilfeller, og dermed er ordvalgene som gjøres i tekstene relevante – de er med på å formulere sosiale identiteter og relasjoner.

Hvordan er tekstenes struktur, med fokus på nyhetsartiklers tradisjonelle oppbygning?
Prinsippet om fallende viktighet står sentralt i de fleste nyhetsartikler - det viktigste skal

normalt komme først. I den forbindelse ser jeg på argumentasjonsrekkefølge og på rekkefølgen kildene presenteres i. Hvor viktig vurderes prohomofile argumenter og kilder, og kommer dette i første rekke? Dersom en artikkel verken gir rom for prohomofile argumenter eller kilder, men kun gir ”antihomofile” argumenter eller kilde plass, vil jeg si at tekstene fungerer negativt for homofiles kamp for likeverd.

Hvordan er tekstenes struktur, med fokus på journalistens bruk av referering, direkte og indirekte tale? Analyse av dette vil vise hvilke valg journalisten har gjort i forhold til sakskomplekset; referering, sitater og indirekte tale er satt sammen til en artikkel og disse er som regel valgt ut fra en mengde stoff. Tekstelementet referering er der hvor journalisten formulerer teksten selv, basert på egne observasjoner eller etter inspirasjon fra kilden(e). Referering kan illustreres med setningen: ”Retten har gitt ham lov til å ha en oppfatning av Bibelen og forkynne denne.” Utstrakt bruk av direkte tale, peke på at vinklingen ligger tett oppunder kildens mening om saken (Hillesund: 69-70).

Den direkte tale (sitater) markerer kildens uttalelser, mens det i indirekte tale gjerne gjengis noe som har blitt sagt. Indirekte tale kan illustreres med setningen ”Friele påpeker at...”.

Hågvar Benestad henviser til Aslaug Veum (1996) når han skriver:

”...journalisten er nødt til å endre og modifisere talespråklige ytringer for i det hele tatt å få dem til å fungere i skrift, i og med at de grunnleggende språk- og tekstnormene for tale og skrift er forskjellige. Da endres også nødvendigvis meningsinnholdet i større eller mindre grad. (Hågvar Benestad 2003: 86-87)

Hågvar Benestad påpeker videre: ”Der den direkte framstillingen gir en illusjon av reell dialog mellom journalist og kilde, er indirekte framstilling tydelig realisert gjennom journalistens og avisens stemme.” Samtidig kan indirekte tale ofte leses som parafraser, som sitater som er omskrevet. En vekselbruk mellom direkte, indirekte og refererende tale kan gjøre det vanskelig å avgjøre hvem som faktisk taler, nettopp fordi journalisten er ”nødt til å endre og modifisere talespråklige ytringer”, og dermed kan (menings)innholdet justeres eller endres. Alle disse valgene er som Hågvar Benestad skriver ”mer eller mindre ubevisste”, og følgelig er de interessante å vurdere (Ibid: 86-87).

Det er interessant å se på tilfeller der direkte, indirekte og refererende stemmer ikke er sammenfallende. Journalisten eller avisen og kildens meninger kan stå i direkte

motsetningsforhold. Rekkefølgen dette presenteres i kan peke på hva som vurderes som det mest viktige.

Modalitet i tekstene? Modalitet knyttes til avsenders holdninger til gyldigheten i et bestemt utsagn. Modalitet kan undersøkes i tekster så vel som i bilder (Kress og van Leeuwen 1996:160). For eksempel kommer modalitet til syne i ingressen i VGs artikkel fra 16.04.1984: ”- Frifinnelsen er en åndelig seier, sier en tydelig fornøyd pastor Hans Bratterud.” Bratteruds sitat omtales i den påfølgende setningen: ”Retten har gitt ham lov til å ha en oppfatning av Bibelen og forkynne denne.” Journalistens refererende stemmen viser en viss avstand til Bratteruds utsagn, og tar ikke stilling til den åndelige seieren han mener han har vunnet, men gir ham lov å ha en oppfatning. Å ha en oppfatning er slik sett en nøytral beskrivelse. Formuleringen rokker ved sannhetsgehalten i den originale ytringen til Bratterud.

I tillegg kan tegnsetting, for eksempel i en setning som: ”homofiles «tilbøyeligheter»”, fungere som modalitetsmarkører. Å sette ordet tilbøyeligheter i klammer («»¹⁸) kan være synonymt med å skrive *såkalte*.

Ordboka viser at ordet *tilbøyelig* betyr – ”å vise hang til (å gjøre noe) eller helle i retning av”.¹⁹ Man markerer med klammer en viss avstand. Når formuleringen ”*såkalte tilbøyeligheter*” opptrer, kontrasterer det hva homofile mener om homofilis natur – man har ikke tilbøyeligheter – man er homofile, og formuleringen kan bli dobbelt diskriminerende. Modaliteten i tekstene leder til neste spørsmål.

Hva er de eksplisitte og implisitte budskapene i tekstene? Som eksempelet i punktet ovenfor viste, skrev VG at Bratterud vant en åndelig seier, og at retten gav ham lov til å ha en oppfatning av Bibelen. Teksten er tydelig på at rettsavgjørelsen gikk i Bratteruds favør, men det implisitte budskapet, som journalistens refererende stemmen åpner for, gjør at leseren kan tolke det som at Bratterud har lov til å ha en oppfatning av Bibelen og forkynne denne, men han har ikke nødvendigvis rett til å gjøre det. Å ha lov til noe, åpner for det implisitte, latente og underliggende budskapet - han har lov, men ikke rett. Slike implisitte budskap kan peke på

¹⁸ Praksis av bruk av klammer og anførselstegn varierer fra redaksjon til redaksjon. Ofte vil bruk av begge typer tegnsetting vise avstand til det fremsatte. I andre tilfeller vil bruken av klammer markere tale eller at noe er direkte avskrevet fra skriftkilder.

¹⁹ Ordbok: *tilbøyelig* - å vise hang til (å gjøre noe) eller helle i retning av.
(<http://www.dokpro.uio.no/ordboksoek.html>)

underliggende ideologier i tekstene (Fairclough 1995b), og kan dermed påvirke homofiles kamp for likeverd.

Hvilke presupposisjoner finnes i tekstene? Presupposisjoner i språkbruk viser til sannheter som blir tatt for gitt eller som allerede er etablert (Hornmoen 2003: 190). Ordboka viser eksempelet: ”Er du fortsatt syk?” inneholder p-en ’Du har vært syk’” (dokpro.uio.no). En presupposisjon i en tekst fra 70-tallet kan for eksempel være at homofili er en sykdom, en synd eller manifestering av moralsk forkastelige handlinger. Hornmoen påpeker at karakteristiske trekk ved presupposisjoner er at de negeres, og likevel er presupposisjonen den samme. For eksempel vil DNF 48 sin protest i VG 25.01.1972, hvor overskriften er ”- Homofili er ikke smittsomt”, kunne bære med seg ”sannheten” om at homofili er en sykdom, og at homofili er smittsomt (DNF 48 måtte protestere, men som jeg kommer tilbake til i analysen, kan denne formuleringen være et resultat av avisinterne prosesser). Spørsmålet er hvilke underliggende sannheter om temaet homofili som finnes i tekstene?

Hvordan er bildebruken i tekstene? Bildebruken i tekstene vil jeg blant annet analysere i henhold til Barthes sine tanker om fotografiets konnotative og denotative egenskaper. ”Fotografiet kan lyve om tingenes mening, men ikke om deres eksistens”, skriver Harald Floor i sin anmeldelse av Roland Barthes sitt essay *Det lyse rommet*. Bruk av bilder har gjerne en ønsket effekt, og analyse for å avdekke de ønskede effekter vil belyse hvordan dekningen i VG og VL preger homofiles kamp for likeverd.

Hvor plasseres teksten i avisen? Plassering på en avisside, samt på hvilken side i avisen saken blir presentert, forteller noe om vurdering av artikkelens viktighet. Allern skriver at de ”gjeveste plassene” tradisjonelt har vært i avisenes første del, før midten og på forsiden (2002: 104).

Hvordan vinkles tekstene? Vinklingen av tekstene forholder seg til hva som blir gjort til tema i dem. Først og fremst kommer vinkling til syne i overskrift, bilde og ingress, hvor noe ved hendelsene som dekkes framheves, mens noe annet ved sakene utelates eller gjøres til mindre viktige forhold. (Hillesund: 58). Jeg mener vinklingen i en tekst kan avsløres av de foregående spørsmålene; hvilke valg av kilder, hvordan kildene presenteres, hvilke og i hvilken rekkefølge argumenter presenteres, hvordan en hendelse beskrives, hvilke tolkninger

tekstene åpner for, hvilke ”sannheter” tekstene tar for gitt, hvordan bildebruk fungerer på teksten og hvordan tekstene plasseres i avisen.

Spørsmålenes hensikt er, som Fairclough sier, å belyse forestillinger som er blitt så naturalisert at de framstår som såkalt ”common sense” (Fairclough 1992a: 90). Mine spørsmål skal avdekke både skjulte og åpenbare sannheter som kommer til syne i språkbruken i tekstene. Tekstenes meningsinnhold og form (kommer tilbake til disse kategoriene straks), kan fungere både positivt og negativt i forhold til homofiles kamp for likeverd med heterofile. Funn i tekstanalysen blir dermed indikatorer på ulike maktforhold.

Det er lite sannsynlig at hver tekst i tekstarkivet vil være mottakelige for alle spørsmålene. For eksempel vil det antakelig ikke finnes modalitetsmarkører i alle nyhetsartiklene, og dermed vil det spørsmålet i noen tilfeller ikke være relevant. Det samme kan gjelde andre spørsmål. Likevel mener jeg totaliteten av spørsmålene jeg stiller er med på å sikre funn, funn som forteller om situasjonen som homofiles kamp for likeverd med heterofile er preget av i tekstene.

For ordens skyld vil jeg påpeke at nyhet-, leder- og kommentarartikler er forskjellige med hensyn til form og innhold. Lederartiklene og kommentarartiklene er argumenterende i form, og former henholdsvis avisen og journalistens meninger. Form og meningsinnhold i disse er i utgangspunktet annerledes enn nyhetsartiklene, noe jeg skal behandle og diskutere vedrørende diskursive praksiser. Likevel nevner jeg det her fordi jeg i den tekstbeskrivende prosessen også tar for meg leder- og kommentarartiklene. Det eksplisitte og implisitte meningsinnholdet i leder- og kommentar-artikler virker, spesielt med hensyn til hvilke sosiale roller og relasjoner som etableres, og hvordan modalitet og presupposisjoner virker på leseren blir viktige spørsmål.

3.1.2.Diskursiv praksis – tolkning (hvordan?)

Diskursive praksiser involverer forskjellige aspekter ved prosessene *tekstproduksjon* og *tekstkonsumpsjon* (Fairclough 1995b: 58). I en annen definisjon skriver Fairclough at diskursive praksiser er:

”...the practices of producing, distributing, and consuming texts. The aim is to map these different types or dimensions of analysis onto one another: to reach explanatory understanding of how particular sorts of text are connected with particular forms of social practice, and how the connections are mediated by the nature of the discourse practice.” (Fairclough 1992b: 269)

Jeg velger å følge Faircloughs første definisjon, hvor en søker forklaringer rundt diskursive praksiser ved å analysere *tekstproduksjon* og *tekstkonsumpsjon*. Tekstdistribusjon kobler jeg til økonomiske faktorer, som jeg ser som en del av den sosiokulturelle dimensjonen (se punkt 3.1.3).

Kreativ og normativ praksis

Når jeg skal diskutere produksjon og konsumpsjon av tekster, på et overordnet nivå, blir det store spørsmålet om diskursive praksiser, som eventuelt lar seg identifisere, er med på å opprettholde og/eller skape en sosial verden og sosiale roller (slik Hornmoen formulerer det). Fairclough kaller dette kreativ og normativ diskursiv praksis. Mens normativ praksis kan defineres dersom tekstene er homogene i form og mening, kan kreativ praksis defineres av at tekster er heterogene i form og mening.

Ved å analysere tekstenes form og mening(sinnhold) kan man definere kreativ og normativ praksis. Tekstenes form knyttes til begrepet diskurstyper, mens meningsinnholdet knyttes til diskursive praksiser (som avdekkes av spørsmålene jeg stiller tekstene). Meningsinnholdet kan bli preget av diskursive praksiser. Dette vil jeg belyse i kapittel fem, hvor jeg anlegger et makrostrukturelt perspektiv for å vise utvikling og endringer i et det historiske perspektivet til hele prosjektet.

Form og meningsinnhold vil likevel følge hånd i hånd og vil påvirke hverandre. Skillet nevnt over er derfor et analytisk grep for å kunne vise funn i det historiske perspektivet jeg anlegger (1971 – 2008).

Tekstlig form - diskurstyper

Fairclough velger å definere *diskurstyper* fordi en ikke entydig kan si at et tema faller inn under en sjanger (1995b: 76). Sjangere, eller genre som Jens E. Kjeldsen skriver i boken *Retorikk i vår tid*, ”er så å si bindeledd mellom konkrete menneskelige produkter som taler

eller tekster, og mer abstrakte sosiale størrelser som institusjoner, samfunn eller kulturer” (2004: 97). Kjeldsen henviser til Loyd F. Bitzers artikkel ”The Rhetorical Situation” fra 1968 om teorien om den retoriske situasjon, som påpeker at det er sammenheng mellom ulike situasjoner og ulike retoriske uttrykk. Og som Kjeldsen skriver, er tanken at ”situasjoner ikke er unike og enkeltstående hendelser. De faller innenfor bestemte typer eller kategorier, altså genre” (2004: 93).

Faircloughs syn på begrepet sjanger er en videreutvikling av dette, da han mener det innenfor sjangre finnes ulike diskurstyper, måter å bruke språket på, som korresponderer med situasjonen språket brukes i (2005: 76). Slik jeg forstår det, er et viktig poeng for Fairclough at *diskurstyper* innenfor sjangre kan variere, at en tekst for eksempel kan være *overtalende*, *underholdende*, eller *informerende* i form, selv innenfor en nyhetsartikkel.

Faircloughs bruk av diskurstyper skiller seg fra det tradisjonelle syn på genre/sjanger. For eksempel skriver Hillesund om sjangeren nyheter, og om nyhetsartikkelen, at den ikke er ”...en argumentativ tekst slik som leder, men en beskrivende tekst som skal gjøre rede for noe som har skjedd i verden” (1994:55). Fairclough mener denne bruken av begrepet *sjanger* kan låse tekstanalysen og at det derfor kan være fordelaktig å si at en tekst inneholder diskurstyper. Nyhetsartikler kan være argumenterende i form. En ting er at nyhetsartikler i utgangspunktet ikke skal være argumenterende, at nyheter impliserer at journalisten skal speile virkeligheten og gjøre rede for noe som har skjedd i verden. En annen ting er hva som faktisk skjer. Med Faircloughs diskurstyper lukker den som analyserer altså ikke øynene for hva som kan finnes i en tekst.

Tekstlig meningsinnhold – intertekstualitet

Diskursive praksiser, med hensyn til tekstproduksjon, handler om de ulike valgene som er gjort, jamfør funn i tekstanalysen. Det store spørsmålet er om praksisene er kreative eller normative av karakter. Dette blir ytterligere belyst gjennom intertekstuell og interdiskursiv analyse.

Mens intertekstuell analyse har til hensikt å vise i hvilken grad tekster trekker på tidligere tekster, har interdiskursiv analyse til hensikt å vise hvordan tekstene trekker på diskurser fra andre (stoff)områder (Fairclough 1995a: 61).

Mitt hovedanliggende er å se på det intertekstuelle. Det intertekstuelle aspektet er komparativt av natur, og derfor blir dette nyttig jamfør mitt tekstarkiv. Endringer i tekstene i VG og VL påvirker homofiles kamp for likeverd med heterofile. Dette kommer fram når jeg stiller funnene fra tekstanalysen opp i makroperspektiv jamfør avisenes egen dekning (kapittel 5). Dette aspektet innbyr til komparativt analyse – likheter og ulikheter mellom VG og VL vil belyse praksisene i dem.

Når det gjelder interdiskursivitet, definerer jeg ikke dette som mitt hovedanliggende. Det kan godt være tilfelle at homobevegelsens protester på 70-tallet kan ligne på 68-generasjonens opprør. Men jeg anlegger ikke en interdiskursiv analyse, det tillater ikke rammene til prosjektet.

Tekstkonsumpsjon

Diskursive praksiser, med hensyn til tekstkonsumpsjon, henviser til hvordan publikum leser det ferdige produktet. Etter min mening har dette å gjøre med en lezers egen forståelseshorisont, samt forventningene man har til et medieprodukt. Fellesnevneren er at konsumpsjonen skjer i en ”private domain contex”, skriver Fairclough (1995b: 49). Tekstens mening er noe enhver leser individuelt forhandler seg fram til. Leseren kan forkaste et meningsinnhold fullt og helt, godta deler eller alt av innholdet. Avistekstene kan legge føringer for hva, men også hvordan leseren vil forhandle seg fram til budskapet. Dette ligger i så måte tett tilknyttet den sosiokulturelle dimensjonen, som jeg kommer til straks.

Fairclough oppsummerer kort om konsumpsjon at medieproduktene konstituerer viktige ressurser for publikum som kilde til forskjellige diskurser og at medieproduktene dermed kan påvirke publikums tolkning av disse (ibid: 50). Tekstene har altså ikke makten over leser, men har makt til å påvirke lezers oppfatning av diskursen(e) som fremsettes.

I publikumsforskningen har man alltid vært opptatt av effektene media har på sitt publikum, og forskerne har siden i medias barndom, fra og med når avisene kunne masseproduseres, lanserte normative teorier om hvordan media virker på folk. Og en av de første teoriene om medienes effekter var at man trodde media var allmektige og hadde direkte innflytelse og kontroll over mennesker. I dag mener de fleste forskere at medienes budskap fungerer ulikt overfor ulike mennesker. Man kaller det gjerne forhandlet mediepåvirkning (blant annet i

Hagen 2000 og Waldahl 1989), noe som altså er i tråd med Fairclough tanker om konsumpsjon av medieproduktene.

I forhold til diskusjon om diskursive praksiser og diskurstyper er det viktig å huske på at tekstene går gjennom mange ledd før den kommer på trykk. Journalisten selv, nyhetsredaktøren, redaktøren og sideredigerere med flere, påvirker det ferdige produktet, noe som igjen påvirker og påvirkes av den sosiokulturelle dimensjonen som avisene er en del av.

3.1.3. Sosiokulturell praksis – forklaring (hvorfor?)

Tekstene og de diskursive praksisene i dem omslutes av og er en del av en større enhet – den sosiokulturelle dimensjonen.

Faktum er at VG er Norges største tabloidavis, og til sammenlikning er VL er en liten, kristen og verdikonservativ avis. Spørsmålet blir følgelig hva og hvilke elementer i den sosiokulturelle dimensjonen jeg mener preger tekstene og de diskursive praksisene i dem. Hensikten er som nevnt tidligere å komme fram til sammenhenger som kan betraktes som forklarende – hvorfor de diskursive praksisene som preger homofiles kamp for likeverd presenteres i tekstene som slik de blir presentert.

Svaret kan man komme fram til ved å analysere og diskutere (1) institusjonelle praksiser i lys av, (2) en teksts umiddelbare kontekst, og (3) faktorer som preger avisene som helhet i sosiokulturell sammenheng; økonomiske, politiske og kulturelle faktorer. (Fairclough 1995b: 42-52, 62).

Først og fremst velger jeg å knytte en hendelses umiddelbare kontekst til politiske og kulturelle faktorer, og de økonomiske faktorene knytter jeg til eierskap og publikum.

I tillegg, uten å starte en lang utgreiing om ideologi, velger jeg å ta utgangspunkt i at grunnlaget til institusjonelle praksiser, eller mer presist, grunnlaget til institusjonelle rutiner, finnes i ulike avisinterne regler. Slike regler ”sitter gjerne i veggene” i redaksjonene, men jeg mener også de kan finnes i ulike dokumenter, som for eksempel avisenes stiftelseserklæringer og forretningsideer og etiske retningslinjer. Forklarende sosiokulturelle sammenhenger

vedrørende diskursive praksiser kan en komme fram til om en tar slike ”formelle” og avisinterne regler med i betraktning. Hvordan institusjonelle praksiser i tillegg kan utgjøre en økonomiske faktor, vil jeg vise om litt.

Diskusjon om sosiokulturelle praksiser handler, på et overordnet nivå, om VG og VL sine posisjoner i samfunnet Norge – og om hvordan disse posisjonene påvirker og påvirkes av samfunnet, som i sin tur igjen påvirker dekningen som påvirker kamp for likeverd med heterofile.

Jeg vil påpeke at lov- og rettshendelsene i seg selv forteller om sosiokulturelle endringer i et samfunn. Å lete i lovtekster og i rettsavgjørelser etter sosiale endringsmarkører, eller stille slike spørsmål som jeg stiller mine tekster, er mulige strategier for å påvise endringer. Nå er ikke det mitt prosjekts oppgave. Mitt prosjekt er å studere endringer i VG og VL sin dekning av de valgte hendelsene, og å vise hvordan dekningen har påvirket homofiles kamp for likeverd med heterofile.

Umiddelbare politisk og kulturell kontekst

De diskursive praksiser og diskurstyper jeg identifiserer må plasseres og diskuteres i forhold til den umiddelbare politiske og kulturelle konteksten for å kunne forklares. For eksempel kan en si at tekstene fra 1971-72 var priggitt situasjonen og hendelsene rundt EF-debatten (EU medlemskap). Borten-regjeringens fall i 1971 gjorde at tematikken rundt straffelovens § 213, som kriminaliserte sex mellom menn, kunne bli behandlet og fremmet i Stortinget av mer prohomofile politiske krefter enn det Borten-regjeringen kanskje representerte.

For å belyse den kulturelle konteksten VG og VL produserer sine tekster i, trekker jeg inn undersøkelser og forskning om homofiles levekår og livssituasjon, herunder folkets holdninger til homofili. Det blir også naturlig å søke utfyllende informasjon om kirkens holdninger og standpunkter vedrørende homofili (som jeg finner i kirkeinterne dokumenter og i annen forskning).

Den politiske konteksten, rettsregler, undersøkelser som beskriver homofiles levekår, samt det religiøse livs syn på homofili, på de aktuelle tidspunktene, vil kunne belyse VG og VL sin dekning av de aktuelle hendelsene og bringe med seg forklaringer for hvorfor dekningen var som den var.

De økonomiske faktorene og institusjonelle praksiser

Både VG og VL ble stiftet i 1945, og er produkter av tankegods med felles opphav i hjemmefronten. ”Endelig fikk vi - «på Tidens Tegns ruiner» - den nye kvalitetsavisen Verdens Gang, hjemmefrontledelsens avis”, skriver Hans Fredrik Dahl om dannelsen av VG i 1945. Likeså, i *Historien om Vårt Land* på vl.no, heter det at Ronald Fangen, forfatter og etter hvert styremedlem i VL, var i kontakt med ledende kretser i Hjemmefronten, og at de tente på ideen om å danne et ”... nytt, stort dagblad i Oslo” etter krigen. Fangen ble, i følge denne artikkelen, skuffet i 1944, da det ble klart at Hjemmefronten ”...hadde gått videre med egne planer”, som, så vidt jeg kan forstå, må ha vært VG.

Vårt Land AS i dag heleid av Mentor Media AS, hvis utgangspunkt for drift var og er avisen VL, men som i dag også har eierinteresser blant annet i Dagsavisen.²⁰ VG på sin side, er i dag heleid av Shibsted ASA, og Shibsted ASA påpeker at deres ulike eierinteresser ”...bindes sammen av en sterk tradisjon for redaksjonell frihet...” (fra forsiden på schibsted.no). Eierne har åpenbart økonomiske interesser i forhold til profitt og avkastning, men det er ingenting ved eierskapet, etter min forståelse, som skulle tilsi at VG og VL sine tradisjonelle redaksjonelle profiler er truet av eierskapsforholdene.

Mitt poeng er at selv om eierskapet i VG og VL i dag er annerledes enn da de begge ble utgitt for første gang i 1945, har de grunnleggende ideene, som avisenes drift er tuftet på, bestått tidens tann, og de har ikke forandret seg i perioden.

Når det gjelder publikum, som nevnt i diskusjonen om diskursive praksiser, velger jeg å definere forhold rundt tekstdistribusjon som en økonomisk faktor. Begrunnelsen er at VG selges i løssalg, og at VL i hovedsak er en abonnementsavis, og slik forholder de seg til publikum og avismarkedet på ulike måter.

Jeg mener videre at de redaksjonelle profilene og avisinterne reglene blir økonomiske faktorer, fordi man kan hevde disse resulterer i ulike vekstkurver. Mens VG stort sett har hatt opplagsøkning gjennom hele perioden, foruten en nedgang på 2000-tallet, har VL hatt et jevnt opplag på mellom tjue og tretti tusen (VG.no: *Historisk utvikling* og VL.no: *Historien*). VG har vokst mer, og er dermed en større suksess med hensyn til opplag. Og størrelsen tilsier at VGs publikum er en mindre homogen gruppe enn VL sitt publikum. I tillegg er VG en

²⁰ Mentor Media AS er igjen heleid av Mediehuset Vårt Land AS, og Mediehuset Vårt Land AS har igjen følgende eierinteresser: Mushom Invest AS 10.0%, Normisjon 5.7%, og øvrige eiere 84.3% (medieregisteret.no).

løssalgsavis, mens VL i hovedsak er en abonnementsavis, hvilket viser til forskjellige konkurransesituasjoner om leserens gunst, noe som igjen kan prege tekstene.

Jeg knytter en hendelses umiddelbare kontekst til politiske og kulturelle faktorer. Dekningen av en hendelse vil være preget, hvis ikke styrt, av VG og VL sine redaksjonelle profiler og de avisinterne reglene – les institusjonelle praksiser som ”sitter i veggene”. Disse reglene manifesteres også i stiftelseserklæringer, forretningsideer og etiske retningslinjer. I tillegg vil avisenes forhold til sitt publikum, på tidspunktene de dekket de aktuelle hendelsene, prege tekstene og dermed påvirke homofiles kamp for likeverd.

Jeg har fram til nå gjennomgått og forklart hvordan mitt tekstarkiv er produsert og hvordan min KDA er anlagt, og med det går jeg i gang med selve analysen.

*«The rest of us will be forgotten,
never Judy»*
Frank Sinatra

4. Tekstanalyse

Mitt arbeid sentrerer rundt tekster fra VG og VL, slik jeg har beskrevet det i punktene om mitt tekstarkiv. I dette kapittelet vil jeg gjennomføre det tekstbeskrivende arbeidet, og jeg vil analysere tekstene jamfør spørsmålene omtalt i punkt 3.1.1. Dette arbeidet leder fram til kapittel fem, hvor jeg diskuterer de diskursive praksisene komparativt og kontrasterende og søker forklarende sammenhenger i lys av den sosiokulturelle dimensjonen. Strukturellt tar jeg for meg tekstene i rekkefølgen VG først, deretter VL. Dette gjør jeg for å kunne avslutte oppgaven slik jeg innledet den, med tanker og refleksjoner rundt hendelsen i Kampen kirke, hvor man i VL kunne lese at Gard og Lasse Sandaker Nilsen “vant homokampen”.

Jeg vil innlede det teksbeskrivende arbeidet med korte refleksjoner rundt den umiddelbare politiske og kulturelle konteksten. Deretter gjennomgår jeg mine umiddelbare inntrykk av de aktuelle tekstene på de gjeldende tidspunktene. De umiddelbare inntrykkene vil så fungere som inngang til det spesifikke tekstanalytiske arbeidet.

For å oppsummere kort, spørsmålene jeg stiller tekstene er: Hvem er kildene? Hvilke roller, sosiale indentiteter og relasjoner etableres? Hvordan er kilde- og argumentasjonsrekkefølge, og hvordan presenteres dette med tanke på “stemmene” i tekstene, herunder journalistens referering, sitatbruk og indirekte stemmer? Finnes det modalitetsmarkører i tekstene? Foruten beskrivelse av eksplisitte budskap i tekstene, finnes det implisitte i dem? Finnes det presupposisjoner? Hvordan er bildebruken og hvordan plasseres tekstene i avisen? Og som et oppsummerende spørsmål reflekteres det rundt artiklenes vinkling.

4.1. 1971-72: Dekriminalisering

I internasjonal sammenheng heter det at den moderne homobevegelsen starter med Stonewall-opprøret i New York i 1969. Fredag kveld 27.06.69 gikk homser, lesber og transer i New York til motangrep da politiet gjennomførte en razzia av homoklubben Stonewall Inn.

Homsene, lesbene og transene var lei av slike razziaer, som var mer trakasserende enn et resultat av håndhevelse av loven, og det brøt spontant ut slagsmål. Fire politimenn ble skadet og hundrevis av ungdommer tok til gatene og kastet stein mot politiet, skrev The New York Times (Se Ken Harling sin artikkel på Columbia University sin hjemmeside for faksemile av denne artikkelen). Et ubekreftet rykte er at begeret rant over for folket på Stonewall Inn denne natten fordi razziaen forstyrret en sorgfull forsamling som denne kvelden minnet Judy Garland, som ble lagt i graven samme dag (Graham 2004). Homoaktivismen var med dette født, og det er på denne tiden den norske homobevegelsen får et mer aktivistisk preg.

I Norge så den organiserte homobevegelsen dagens lys på 50-tallet, og på 60-taller arbeidet DNF 48 for å få fjernet straffelovens § 213, som kriminaliserte sex mellom menn.

Homobevegelsen fikk sitt ordentlige gjennombrudd da denne paragrafen ble avskaffet i april 1972 (St. meld. nr 25: 17).

I kampen for å få avskaffet straffelovens § 213 fikk DNF 48 hjelp av EF-striden i 1971-72, som førte til et regjeringsskifte etter "Lekkasje-saken" i 1971, hvor den borgerlige Borten-regjeringen (som var sammensatt av Senterpartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti) måtte gå av. Arbeiderpartiet og Trygve Brattli dannet ny regjering, og justisminister Oddvar Berrefjord var positiv til tanken om å fjerne § 213 (Regjeringen.no: *Per Borten Statsminister 1965 – 1971*, og Hennum 2002).

DNF 48 sitt syn på § 213 fikk innpass i Brattlis regjering, som avskaffet paragrafen i mars 1972. Etter kort tid tok så Krf, med statsminister Lars Korsvald, sammen med Venstre og Senterpartiet regjeringsmakten (oktober 72 - oktober 73). DNF 48 hadde gjennomført mye lobbyarbeid som kunne gått tapt dersom man ikke fikk gjennomslag i Brattlis første regjering.

Umiddelbare inntrykk

I VG fant jeg fire nyhetsartikler og en lederartikkel som omhandlet § 213 i perioden. Ved første øyekast ser det ut til at tekstene i VG er preget av DNF 48 og Karen-Christine Friele sine synspunkter og meninger om homofili. Inntrykket er at artiklene gir uttrykk for at straffelovens § 213 er et onde som samfunnet ikke kan være bekjent av å opprettholde.

Mitt umiddelbare inntrykk av dekningen i VL, hvor jeg fant en notis, en lederartikkel og en ”KRINGSJÅ”-sak²¹ i perioden, er at tekstene virker nøytrale i forhold til § 213. Derimot er VL ikke nøytrale i forhold til kirken eller homofile.

Det slår meg umiddelbart at Frieles tydelige stemme som preget sakene i VG er fraværende i VL. Nå spør nok om jeg kan tillegge de umiddelbare inntrykkene spesielt mye tyngde, men det er heller ikke hensikten. Hensikten er at inntrykkene skal fungerer som en inngang til det spesifikke tekstanalyserende arbeidet.

Nedenfor følger nærlesning av de enkelte tekstene. Jeg tar først for meg VG-sakene i perioden, før jeg ser nærmere på tekstene fra VL.²²

Artikler i VG

”TRAGEDIE FOR DE HOMOFILE”

Den første artikkelen publisert i perioden er ”TRAGEDIE FOR DE HOMOFILE”, som kom på trykk 16.04.71

(faksemile 1). Artikkelen kom på trykk på side elleve og er vurdert som relativt viktigste sakene denne dagen.

Karen-Christine Friele er eneste kilde i artikkelen, og hun omtales med sin tittel, som informasjonssekretær i DNF 48. Friele framtrer med en viss tyngde, som en autorisert viter.

Hun er ikke mannen på gata, men en kilde med en offisiell posisjon. VG lar Frieles synspunkter og argumenter være de eneste som kommer på trykk.

Faksemile 1 – VG 16.04.71 – side 11

²¹ På spørsmål om hva ”KRINGSJÅ”-spalten var fikk jeg følgende svar fra samfunnsredaktør i VL, Erling Rimehaug, på epost: Kringsjå er en spalte som Vårt Land hadde helt fra sin første tid. Den ble redigert av sjefredaktør Bjarne Høye personlig. Den besto av klipp fra lederartikler i andre aviser, med Høyes personlige innledning. Spalten besto til langt utpå 80-tallet. Jeg hadde selv ansvaret for å redigere den i noen år. Da hadde vi sluttet med personlig innledning, men det handlet om å gi et bilde av meningene i lederartiklene i norsk presse. Vi sluttet med spalten dels fordi den var arbeidskrevende, dels fordi den overlappet med den klippspalten som Thor-Bjarne Bore drev, og som senere ble overtatt av Tor Gabrielsen. Og så var det noe med omlegging av ledersiden, som gjorde at vi hadde mindre plass. Bjarte Botnen, en av de andre som redigerte Kringsjå i gamle dager, ivret hele tiden for å få spalten tilbake, og nå har vi den i litt forenklet og forkortet form øverst på side 2 og 3.

²² Se punktet om mitt tekstarkiv (punkt 2.3) for utdypende om valg gjort for å komme fram til valgte tekster.

For meg er det snodig hvordan VG former artikkelens overtittel og overskrift, som henholdsvis var ”Ny lov om 18 års grense vil være en”, ”TRAGEDIE FOR DE HOMOFILE”. På en måte kan man si at VG gir homofile rollen som den lille mannen i gata, som lovverket potensielt vil forgripe seg på, og samtidig klarere man å annengjøre homofile med formuleringen ”de homofile”.

Overskriften slår hardt og kan bære med seg presupposisjonen at homofili som fenomen er en tragedie for de det gjelder. For leseren kan overskriften dessuten signalisere at saken overhode ikke gjelder ”de heterofile”, med det resultat at majoriteten blir videre. Det som står igjen da er nettopp setningen *tragedie for de homofile*. Riktignok er artikkelen titulert etter Frieles uttalelser om at DNF 48 ser det som ”...en tragedie dersom Regjeringen vil støtte opp om diskrimineringen ved å foreslå en 18-års grense for homofile – og derved fortsatt holde homoseksualitet som et sosialt problem”. Sitatet som har inspirert overskriften kommer i den siste delen av artikkelen, og det er følgelig klart at dette saksforholdet ikke var vurdert som det viktigste i utgangspunktet. Hvis så hadde vært tilfelle, ville overskriften blitt fulgt opp av dette i ingressen.

Ingressen er formet av to sitater. I den kan en lese at den avgåtte Borten-regjeringens forslag om avkriminalisering, fjerning av § 213, har blitt trukket tilbake. Friele er glad for dette, fordi hun mener Borten-regjeringens nye lovforslag inneholdt regler som forskjellsbehandlet homofile med heterofile med hensyn til lovlig seksuell lavalder. Her har konfliktanslaget fra overtittel og overskrift til en viss grad forsvunnet. Friele er glad, men ”tragedien” har forsvunnet. Dette kan lede tankene til at noe har skjedd med artikkelen i prosessen fra den forlot journalistens hånd til den kom på trykk. Sideredigerere og redaktørers ønsker om en hardslående og synlig tittel har kanskje fått forrang. De kan være årsaken til at jeg opplever at teksten er snodig sammensatt. Friele kan oppfattes som en autorisert viter, men fremstår likevel som ”de andre” jamfør overskriften – noe jeg antar ikke var Frieles hensikt.

Artikkelen er satt sammen av syv sitater, og om lag en tredjedel av den totale mengden tekst er indirekte tale. I forholdet mellom sitatene og den indirekte talen er det flere uregelmessigheter, for eksempel i andre avsnitt i brødteksten, som peker på den snodig sammensetningen jeg mener preger hele artikkelen:

”- På dette tidspunktet var det ikke noen som kjente innholdet i proposisjonen, sier Karen Christine Friele, men legger ikke skjul på at Det Norske Forbund av 1948 hadde en foruroligende følelse av hva som ville komme. I dag vet vi at redselen var berettiget – det har pressen kunnet fortelle oss.”

Etter vanlige regler ville ny sitatstrek blitt satt etter den første setningen, som avsluttes med indirekte stemme. Redselen ”vi” opplevde, har ”pressen kunnet fortelle oss” i den andre setningen her, er en sammenblanding av taleformene.

Og i fjerde avsnitt begynner sitatet på følgende måte: ” – De homofiles holdning er helt klar: Vi vil ikke under noen omstendigheter...”. Ved første lesning tenkte jeg at det var litt rart at Friele snakket om seg selv på denne måten, som en av ”de homofile”. Men i lys av diskusjonen om feil i markering av direkte og indirekte tale over, er det sannsynlig at det samme har skjedd her. Derfor velger jeg å tro at Friele selv ikke satt opp denne oss-dem dikotomien.

Jeg mener at journalisten ikke har foretatt spesielt mange valg, fordi sitatene er veldig lange (det lengste sitatet går over 22 spaltesetninger), og at to tredjedeler av hele artikkelen er ett sammenhengende sitat, kun brutt opp av replikk/sitatstreker. Valgene som journalisten har gjort, viser seg klart i overtittel og overskrift, som altså er basert på en av Frieles sitater.

For dem som leser hele artikkelen er budskapet til Friele utvetydig - at regjeringsskiftet var en god ting for DNF 48 sin sak. Men for dem som ikke leser hele artikkelen, og det kan ha vært mange fordi overskriften ikke inviterer majoriteten til å lese, kan Frieles budskap ha falt ut.

Et bilde av Friele er plassert i sentrum av artikkelen og er omsluttet av teksten. Bildet viser en sunn og frisk ung kvinne, som holder i et telefonrør, slik gjerne en informasjonssekretær gjør. Bildeteksten gjentar budskapet som fremmes av overskriften, og bygger oppunder artikkelens vinkling. Artikkelens vinkling har et konfliktanslag, hvor ”de homofile” reagerer på et lovforslag som har blitt trukket tilbake, en nyhet som i utgangspunktet er av positiv karakter.

Det er et viktig poeng at loven som ble trukket tilbake ville ha opprettholdt diskriminering, og det kommer fra Frieles munn. Men meningsinnholdet ellers i artikkelen (i ingressen og brødteksten) er strukturert på tvers av overskriftens anslag, og dermed er det sannsynlig at sakens vinkling har blitt endret i produksjonsprosessen.

”150000 HOMOFILE håper på Stortinget”

Den andre artikkelen publisert i perioden er ”150000 HOMOFILE håper på Stortinget”, som kom på trykk 29.05.71 (faksemile 2). Stortingsrepresentant Arne Kielland fra Arbeiderpartiet er den eneste kilden i artikkelen. Han fremstår, som Friele i den forrige artikkelen, som en autorisert viter, og VG gir halve side fire til Kiellands argumenter, noe som peker på at artikkelen er prioritert/vektet som viktig stoff denne dagen. Argumentene i teksten er i utgangspunktet prohomofile, og journalistens og VGs referensielle stemme ser ikke ut til å trekke Kiellands argumentasjon i tvil, for eksempel åpner ingressen refererende:

”Undersøkelser viser at det er ca. 150000 homofile her i landet. Dette er mennesker som ennå i Norge i 1971 må skjule sin tilbøyelighet og som kan dømmes til ett års fengsel for den. Gang på gang er det gjort forsøk på å fjerne denne skammes paragraf fra den norske straffeloven. Hittil uten hell.”

Disse synspunktene kommer til syne i brødteksten hvor Kielland siteres. Altså er ingressen trolig en oppsummering av det Kiellands har sagt, selv om det ikke vises gjennom direkte eller indirekte tale.

Her ligger det refererende så tett oppunder det Kielland blir sitert på at en kan si journalisten må ha sagt seg enig, selv om det verken benyttes sitatstreker eller formulering som for eksempel ”mener” eller ”sa Kielland”. Journalisten velger å bruke slike formuleringer andre steder i teksten for å avslutte sitater, men også som bindeledd mellom direkte og indirekte tale innenfor enkelte avsnitt. Det gjøres ikke i ingressen eller i de to første avsnittene i brødteksten.

Faksemile 2 - VG 29.05.71 – side 4

Det er mye informasjon, både eksplisitt og implisitt, i denne teksten. Eksplisitt henvises det til at det er 150000 homofile i landet, og troverdigheten til hele artikkelen baseres på informasjon som etter Kiellands syn er forskningsbasert. Og når journalisten skriver at 150000 mennesker må skjule sin tilbøyelighet, kan en implisitt tolke utsagnet dit hen at samfunnet har et problem, fordi dette antallet mennesker er så høyt jamfør det totale folketallet som i 1970 var 3.874.133 (Ssb.no: FOLKE- OG BOLIGTELLING 1970) Riktigheten av denne påstanden skal jeg ikke undersøke, men artikkelens anslår dette basert på ”undersøkelser”.

Uklarheten i ingressen (at homofile er tilbøyelige), om nøyaktig hvorfor folk er homofile, må tilskrives journalisten eller andre prosesser i produksjonen av teksten. Kiellands holdning står ikke i stil med journalistens formulering, noe som kommer fram når han siteres i avsnitt ni i brødteksten. Der understreker han at teorier om at homofili utvikles gjennom tilfeldig omgang unge mennesker mellom er teorier som ”ettertrykkelig er satt på plass” av forskning. På tvers av Kiellands holdning, etablerer ingressen homofile som en gruppe mennesker som må skjule sine tilbøyeligheter. Om tema hadde vært heterofile ville det antakeligvis ikke blitt skrevet at heterofile er tilbøyelige eller har en hang til å interessere seg for folk av motsatt kjønn, fordi heterofile simpelthen er det. Ordbruken om homofiles tilbøyeligheter viser til en underliggende tanke om at homofile velger å gjøre homofile handlinger, til tross for at det ikke er kildens mening om saken.

Ingressens omtale av § 213 som ”denne skammens paragraf” virker åpenbart i homofiles favør. Og det settes opp en konflikt mellom homofile og loven, og homofile og kirken. Først refererer journalisten til hvordan Stortinget i 1955 ikke våget endre loven, og setter dette i sammenheng med at Bispemøtet året i forveien hadde ”erklært at homofili fortsatt måtte være straffbart som den perverse og forkastelige tingen den var”. Omtalen av ”denne skammens paragraf” er fremsatt med journalistens referensielle stemme, uten henvisning til at dette er Kielland sitt syn. Jeg antar at dette er Kiellands syn, som parafraseres i teksten.

Videre er det plassert et stort bilde av Arne Kielland i artikkelen, med bildetekst ”ARNE KIELLAND: – *de trenger hjelp og støtte*”, noe som henviser til de 150000 homofile som håper på Stortinget. Det er satt opp en sosial identitet, hvor ”de homofile” trenger ”din hjelp” og relasjonen er at stortingspolitikkerne ikke har turt ta et oppgjør med loven, ”denne skammens paragraf”, blant annet fordi kirken har vært så tydelig i sitt budskap om homofili tidligere.

Artikkelen avsluttes med at Kielland uttaler følgende: ”Det kan kanskje høres idiotisk ut for mange, men jeg må likevel understreke at det ikke er farlig å ha en homoseksuell som venn eller å omgås med en på arbeidsplassen, sier Kielland”. Kielland beklager først det han skal si, men sier så at han mener det er viktig å få frem til folk, altså leserne: ”at det ikke er farlig å ha en homoseksuell venn...”. Dette kan tolkes dit hen at det var mange som trodde det var ”farlig å ha en homoseksuell venn”.

Artikkelens vinkling er adoptert av Kielland og DNF 48 sitt syn på § 213, og budskapet er at Stortinget må ta affære. Homofile blir omtalt som noen andre, ganske mange andre riktignok, da overskriften er et mengdeargument. Bildet av Arne Kielland viser en ung pent frisert mann, med påhengt bildetekst ”Arne Kielland – de trenger din hjelp og støtte.” Bildeteksten ”snakker” med overskriften. ”De” fra bildeteksten henviser til ”150000 HOMOFILE” som det står i overskriften. Det kommer klart fram at Kielland selv ikke er homofil, med det resultat at homofile etableres som noen andre. Teksten fungerer i strid med Kiellands holdninger, noe man må kunne tilskrive enten journalisten eller prosesser i avisen.

”- Homofili er ikke smittsomt”

Den tredje artikkelen publisert i perioden er ”- *Homofili er ikke smittsomt*”, som kom på trykk 25.01.72 (faksemile 3).

Karen-Christine Friele er igjen eneste kilde i artikkelen, og hun omtales med sin tittel, som informasjonssekretær i DNF 48. VG gir om lag en tredjedel av side syv til Frieles argumenter, noe som peker på at artikkelen er prioritert/vektet som viktig stoff denne dagen. I overtittel og overskrift heter det henholdsvis ”Forbundet for homofile protesterer:” og ”- *Homofili er ikke smittsomt*”. Overskriften er et sitat, og artikkelen har vedhengt det samme nærbildet som i den første artikkelen, med bildeteksten ”Karen-Christine Friele er forskrekket...”, en tekst som etablerer sitatet i overskriften, ”- *Homofili er ikke smittsomt*”, som hennes. Ingressen åpner med sitat av Friele: ”– Argumentene for en fortsatt diskriminering av homofile strafferettslig sett forskrekker meg”. Artikkelen adopterer i likhet med den første artikkelen Frieles holdninger. Det er utstrakt sitatbruk og svært lite referering fra journalistens side.

Faksemile 3 - VG 25.01.72 – side 7

Det blir også i denne artikkelen henvist til ”flere undersøkelser” som forteller at homofili ikke er smittsomt, men kilden er altså endret fra Kielland til Friele. Det som bringer Friele på banen er at ”...visse krefter heftet seg opp i en norsk professors uttalelser om at det de siste 20 år ikke er fremkommet noe som kan tale for avskaffelse av diskrimineringen.” Det er en

professor Ødegaards²³ sine uttalelser det refereres til, om at det ikke finnes noe ny forskning om homofili. Man vet ikke med sikkerhet at homofili ikke smitter, noe Friele tar til motmæle mot. Jeg finner ikke disse uttalelsene i noen VG-artikler i perioden, men som det står halvveis inn i brødteksten ble uttalelsene hans "...flittig brukt på Kirkeakademiets weekend-seminar om «Jus og etikk»." Her bruker journalisten ikke formuleringen "sa Friele", og ikke er det satt sitatstrekk. Dermed står setningen for journalistens regning, selv om informasjonen antakelig er gitt av Friele til journalisten.

Friele siteres på at det finnes forskning fra utlandet som konkluderer annerledes enn professor Ødegaards uttalelser. Argumentasjonen gir Frieles ord mer tyngde, og tilbakeviser professorens påstand. Professoren har ikke har fulgt med i timen: "Hva er det professor Ødegaard legger fram som er mer overbevisende enn hans danske, svenske nederlandske, tyske og amerikanske kollegaer viser til, sier Friele". Det gis ikke uttrykk for at journalisten har vært i kontakt eller prøvd å få kontakt med professor Ødegaard for å få ham til å besvare dette spørsmålet.

I artikkelen kommer det fram at krefter i samfunnet mener homofili er smittsomt (i det minste på Kirkeakademiets weekend-seminar). Teksten har en konfliktvinkling som i hovedsak fungerer i positiv retning for homofile. Formuleringer som "de homofile" er erstattet med formuleringer om at det er forbundet for homofile som protesterer, med informasjonssekretær Friele i spissen. Kilden får et mer offisielt preg, som også støttes av forskning. Protesten mot professor Ødegaard og VGs gjengivelse av denne, er mer i tråd med Frieles egne premisser enn hva den første artikkelen ("Tragedie for de homofile") var.

"ET BEDRE LIV FOR HOMOFIL"

Den fjerde artikkelen publisert i perioden er "ET BEDRE LIV FOR HOMOFIL" (faksemile 4), som kom på trykk 25.02.72.

Karen-Christine Friele er igjen eneste kilde i artikkelen, og hun omtales med sin tittel, som informasjonssekretær i DNF 48. VG gir om lag en tredjedel av side ni til Frieles argumenter, noe som peker på at artikkelen er prioritert/vektet som relativt viktig stoff denne dagen.

²³ Etter å ha undersøkt om professor Ødegaard, har jeg kommet fram til at dette må ha vært professor i psykiatri Ørnulf Ødegaard (Kirsti Malterud og Janecke Thesen: 2001). Dersom det stemmer at det var en professor i psykiatri som uttalte dette, kan en godt forstå motivasjonen Friele hadde for å heve sin stemme om saken.

Overtittel og overskrift var henholdsvis, ”*Vendepunkt i myndighetenes syn på homofil:*” og ”ET BEDRE LIV FOR HOMOFILE”. I likhet med den første artikkelen analysert, er teksten bygget opp av sitater, med påhengt referensielle formuleringer som ”sier Friele”, ”forteller Friele og ”avslutter Friele”. Ingressen åpner med å sitere Friele:

”- Etter min mening er det nå tale om et virkelig vendepunkt i myndighetenes syn på homofili. Justiskomiteen har gått inn for å avkriminalisere homofili. Videre har Forbundet av 1948 fått 10.000 kroner av Helsedirektoratet til trykking og distribusjon av brosjyren «Homofili»”.

Faksemile 4 – VG side 9 – 25.02.72

Budskapet i artikkelen er fullt og helt Frieles; om homofiles levekår og om hvordan levekårene vil bli forbedret dersom § 213 fjernes, samt at DNF 48 hadde fått midler av Sosial og Helsedirektoratet til å produsere en brosjyre om homofili til distribusjon i den norske skolen.

Fotografiet, som avbilder Friele i artikkelen, er denne gangen noe større enn i de foregående artiklene. Det viser en ung kvinne, med et kanskje noe tilbakeholdende blikk. Bildeteksten er ”KAREN-CHRISTINE FRIELE . . . fjernelse av paragraf 213 åpner for et mer fornuftig syn på homofile...”. Bilde og bildetekst forsterker vinklingen om at homofile, med støtte fra myndighetene, går en bedre fremtid i møte.

Frieles meninger forkludres ikke av spissede formuleringer i overtittel og overskrift. Den første artikkelen (les ”Tragedie for de homofile”) fikk et konfliktanslag som fungerte negativt, selv om nyheten var positiv for homofile. Her har Friele en god nyhet, og dette blir formidlet i avisen uten at ”de homofile” blir stilt opp en relasjon med noen andre, og uten at det er noen konflikt. Justiskomiteen er på linje med DNF 48 sine ønsker, og i tillegg har Helsedirektoratet gitt midler til organisasjonen.

”Stillferdig bortgang”

Den neste, og siste artikkelen fra VG i perioden er lederartikkelen ”Stillferdig bortgang”, som ble publisert 24.03.1972.

Konnotasjonen i overskriften ”Stillferdig bortgang” er døden, og at mennesker går bort stillferdig er gjerne positivt. Det motsatte er en voldsom og pinefull død, hvilket ikke er positivt. Anslaget i overskriften blir fulgt opp i første avsnitt: ”Ganske stillferdig og uten dramatikk har vi kvittet oss med to sovende paragrafer i vårt straffelov-verk.” Bruken av ”vi” og ”vårt” i denne setningen inkluderer leseren i fellesskapet Norge.

De neste to setningene viser til at Odelstinget vedtok å fjerne homofilparagrafen med 65 mot 13 stemmer. Et forsøk på å innføre ”en annen og høyere aldersgrense for homoseksuell omgang enn den loven i dag setter til vern av mindreårige vant ingen gjenklang”.

VG skriver at: ”Stortinget aviste å erstatte en form for diskriminering - om enn langt mildere - med en annen form for diskriminering for dem som faller utenfor det vedtatte «normale» adferdsmønsteret.” Denne setningen inneholder to interessante grep i teksten. To tankestreker omslutter den innskutte setningen ”om enn langt mildere”, og klammer er brukt rundt ordet *normal*. Ved å bruke klammer rundt *normal* kan en si at VG stiller seg undrende til det definerte normale i samfunnet. Tar man bort den innskutte setningen ” - om enn langt mildere -”, står hele setningens referensielle funksjon ved lag. Det innskutte gir altså mer mening til setningen. Formuleringen ”om enn” kan en si poengterer at en mildere form for diskriminering indirekte ikke er en formildnende omstedighet i tilfelle diskriminering, mener VG.

Det er interessant å se at ordlyden ”denne skammens paragraf” gjentas i lederartikkelen. Ordlyden skriver seg fra saken med Kielland. VG skriver at opphevelsen vil bety enorm lettelse for en gruppe medborgere. Homofile blir i teksten inkludert i det etablerte fellesskapet Norge. Bruken av framtidsformene ”vil” og ”bety” gjør setningen argumenterende. Og selv om en liten reservasjon formuleres; at homoloven ikke har vært mye i bruk, argumenteres det for at loven har skapt ”fortvilt utrygghet” og ”utilbørlig press” på mennesker i ”et samfunn

hvor det normale til de grader favoriseres”. Eksplisitt formuleres VGs standpunkt, at straffeloven har ført til et dårligere liv for homofile, og at fokus på det normale ikke er bra for samfunnet. VG formulerer en generell samfunnskritikk, og hvor formuleringen ”til de grader favoriseres” kan sies var en relativ krass kritikk i 1972.

Artikler i VL

”Forslag om endring av homofili-paragrafen”

Jeg fant tre artikler i VL i perioden som omhandler § 213 - en notis, en lederartikkel og en ”KRINGSJÅ”-sak.

Den første ”artikkelen” var notisen ”Forslag om endring av homofili-paragrafen”, som ble publisert 03.06.71. Notisen er publisert på side to, hvilket i grunn er en viktig plass. Det er imidlertid plassert nederst til høyre på siden, under tre andre notiser (lite synlighet gjør at jeg ikke tar med faksemile av denne). Notiser er korte nyhetsartikler, som kan være egenproduserte, men som også kan være bearbeidet nyhetsbyråstoff, omskrevne tekster fra andre aviser eller pressemeldinger. I dette tilfellet er det ingen referanse til hvor stoffet kommer fra.

Notisen refererer til at justisminister Oddvar Berrefjord og justisdepartementet skal fremme forslag for Stortinget om å oppheve § 213, og han siteres på at straffebestemmelsene ”...for konkubinat og homofili – den siste i sin nåværende form” skal oppheves. I notisen har man valgt å vektlegge at det fortsatt finnes mulighet for at bestemmelsen om homofili kan få en annen form. Det refereres til at Berrefjord opplyste Stortinget etter interpellasjonen fra Arne Kielland. Deretter blir det gjentatt at homobestemmelsen ikke skulle erstattes av nye strafferegler, noe det gjennomgående var enighet om. Det påpekes eksplisitt at det ikke innføres nye regler om ”...straff for homoseksuell omgang med ungdom mellom 16 og 18 år.”

Forslaget innebærer at sex mellom menn skal avkriminaliseres, noe som ikke nevnes, og i og for seg er ikke det veldig rart i og med at det er en VL-notis. Når det i den lille notisen to ganger eksplisitt påpekes at loven ikke erstattes med nye bestemmelser, mener jeg det implisitt kommer fram at det er forhold som ikke er helt i orden. Mellom linjene leser jeg at homoseksuell omgang med ungdom mellom 16 og 18 år er noe teksten godt mener man kunne vurdert som straffbart.

“Nytt oppgjør”

Den andre teksten publisert i perioden var lederartikkelen ”Nytt oppgjør”, som kom på trykk 09.06.71 (faksemile 6). Denne artikkelen er en av to lederartikler. Tematikken er vurdert som viktig denne dagen.

Lederartikkelen åpner med at kirken utbredte seg i en tid hvor ”...homoseksualisme var et velkjent fenomen”. VL henviser til ”sannheten” om antikkens seksuelle frigjorthet, og man kan tolke det slik at VL mener kirken ble etablert som et bøtemiddel på denne seksuelle frigjortheten.

Faksemile 6 – VL side 3 – 09.06.71

Lederartikkelen skriver videre at Kirken ikke befinner seg i en ny situasjon, da man på dette tidspunktet (1971) debatterer § 213, og at homoseksualismen igjen er i anmarsj. Det henvises til tallene fra VG i saken med Kielland, om at det finnes 150000 homofile i landet, og at ”...vi må gjøre regning med at denne gruppen vil gjøre seg sterkt gjeldende i tiden fremover.” På lederplass aktualiserer VL homosaken og etterlyser, som overskriften sier - et nytt oppgjør. ”Homoseksualisme” har man nemlig tatt et oppgjør med for lenge siden, da kirken ble etablert. Nå er frigjort seksualitet igjen på fremmarsj. Kirken må følge med og ta til motmæle.

Lederartikkelen viser så til at forskningen ikke finner fram til avklarende årsaksforhold vedrørende homofili, og videre er det ”innlysende” at personer med homofil legning blir ”...desto sterkere fristet til å leve ut sitt seksualliv på en unaturlig måte.” Den seksuelle frigjøringen medfører at flere vil falle for fristelsen som eksplisitt er unaturlig.

VL etterlyser et nytt oppgjør med det seksuelle og frigjorte som utvikler seg i samfunnet, og kommer med en profeti om at det om kort tid vil bli upopulært å ”gjenta Bibelens syn”. Men kirken seiret i antikken, og det vil den naturligvis gjøre også denne gangen, uavhengig hvor upopulært det kan bli ”gjenta Bibelens syn”.

VL foreskriver å gi ”naturlig hjelp” til dem som kjemper mot sine ”tilbøyeligheter” og ”unaturlig bruk og utnyttelse av seksualdriften”. Man hjelper ingen ved å legalisere og normalisere det unormale, avslutter lederartikkelen.

Lederartikkelen viser klart sin motstand mot homofili, eller ”homoseksualisme”. Utrykket kan leses som en ”isme”, som en ideologi som setter sex mellom folk av samme kjønn i sentrum. VL reagerer på vegne av den kristne befolkningen og retter kritikk mot kirken, som ikke har tatt tematikken på alvor og ikke har sett faresignalene. Lederartikkelen bestrider at homofili er naturlig. Den etablerer en oppfatning om at homofile er folk som ikke kan styre sin seksualdrift. Kirken må se det som sin oppgave og gjøre noe med dette.

«Er ikke som oss»

I KRINGSJÅ-saken «Er ikke som oss», publisert 22.02.72, refererer man en lederartikkel fra Arbeider-Avisa, hvor det stod skrevet at “...konkubinaten og homofiliparagrafen er sterkt diskriminerende...”, og at det innebygd i lovverket ligger en trang til å “...dømme dem «som ikke er som oss»”.

Det var opprinnelig sjefredaktør Bjarne Høye som redigerte spalten, men i 1972 var Håkon Fred Breen sjefredaktør, og på tidspunktet drev nyhetsredaktør Thor-Bjarne Bore denne. Det er altså Bore sitt personlige svar på teksten fra Arbeider-Avisa som kommer på trykk i denne teksten.²⁴

I tilsvaret kommer det klart fram at konkubinebestemmelsene, som forbød utenomekteskapelig samliv mellom to personer av motsatt kjønn, anses som foreldede. Deretter skriver Høye at det samme gjelder for bestemmelsene om ”homoseksualitet”, og han påpeker: ”Vi må akseptere at vi ikke alle er skåret over den samme lesten, og vi bør opphøre den moralske fordømmelse av dem som er «annerledes».” Bores betraktning er åpenbart personlig, og ikke et syn som VL forfekter.

Formuleringen ”vi bør opphøre den moralske fordømmelsen” er den mest kraftfulle. Jeg vil si at den i høy grad var progressiv for en VL-ansatt i forhold til homofili på tiden. Holdningen står i sterk kontrast til synet VL tok til orde for på lederplass i den foregående analyserte teksten.

²⁴ Se side 31 for min deduksjon av dette.

4.2. 1984-85: Bratterudsaken

Jeg forflytter meg tolv år fram i tid, til tekster i VL og VG om Bratterudsaken 1984-85. Kåre Willoch ledet regjeringen (14. oktober 1981 - 9. mai 1986), og det var under hans ledelse av landet Familiemeldingen ble lagt fram på midten av 80-tallet.²⁵

I perioden hadde Norsk Psykiatrisk Forening opphevet homoseksualitet som sykdomsdiagnose (i 1977, noe Sosialdepartementet etter hvert også gjør, men først i 1981). I 1978 garanterte Kirke- og undervisningsdepartementet for full rettssikkerhet for åpne homofile lærere i skolen, og i 1979 fikk homofile fulle rettigheter i forsvaret.

Straffelovens § 135a og § 349 ble innført i 1981. Disse paragrafene formulerte et straffevern for homofile. Hensiktene var å beskytte homofile mot grovt krenkende ytringer på grunn av legning.²⁶ Straffebestemmelsene ble prøvd for retten i 1984, og foranledningen var som følger:

Sommeren 1983 var pastor Hans Bratterud programleder i Oslo fullevangeliske kirkes (OFK) nærradio. I en sending av programmet *Våkenatt* ber Bratterud sine lyttere om å være med på bønnen:

”Himmelske far vi ber i Jesu navn at vi skal bryte denne djevelske makt i Norges land som homofilien representerer ... Og vi ber også konkret at alle de mennesker som er involvert i dette, og som selv oppfordrer også andre til å gjøre det og som er i ledende stillinger – at du skal fjerne dem ifra deres ledende stillinger både i det politiske liv og ellers i samfunnet vårt.” (NOU 2002)

DNF 48, med Karen-Christine Friele i spissen, og Høyres Stortingsrepresentant Wenche Lowzow²⁷ gikk til anmeldelse av Bratterud.

²⁵ Familiemeldingen var en foranledning til at lov om Husstandsfellesskap (88) ble vedtatt, og disse reguleringene av utenomekteskapelig samliv ble foranledninger til det arbeidet som noen år senere gjorde at homofile ble inkludert i Partnerskapsloven (93).

²⁶ I dag beskytter denne loven, som går under navnet rasismeparagrafen, mot diskriminering på grunnlag av a) hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse, b) religion eller livssyn, eller c) homofile legning, leveform eller orientering.

²⁷ Ifølge SNL.no møtte Lowzow i 1977 sin store kjærlighet - Kim Fiele, og i 1979 sto Lowzow sto fram som lesbisk (Nielsen: Wenche Lowzow – utdypning). Det var med andre ord DNF 48 og kjæresteparet Friele & Lowzow som gikk til rettssak mot pastor Bratterud.

Saken ble først behandlet i Oslo Byrett, en behandling som startet 4. juni 1984. Det ble avsagt dom 15.06.84, og i første omgang frikjente Byretten Bratterud og fant at han med sine uttalelser i OFK-sendingen ikke hadde brutt staffelovens antidiskrimineringsparagraf.

DNF 48 og kjæresteparet Friele & Lowsov anket saken. Høyesterett er ankeinstans for avgjørelser truffet i lavere instanser (Domstol.no: *Om Høyesterett*), og i ankesaken 06.12.84 opphevet Høyesterett dommen fra Oslo Byrett. Høyesterett mente at frifinnelsesdommen var basert på feil rettsanvendelse. Blant annet mente førstevoterende (dommeren Dolva):

”Bønnen om at homofile i ledende stillinger som oppfordrer andre til homofili, må fjernes fra sine stillinger, er konkret rettet mot homofile på et område hvor de kan rammes sterkt, og hvor de vil ha vanskelig for på tilfredsstillende måte å kunne avverge vesentlige skadevirkninger av slike uttalelser. Det ville harmonere dårlig med det vern de homofile har etter straffelovens § 349 a mot ervervsmessig diskriminering om en slik oppfordring skulle tillates.” (Rt.1984.1359 *Bratterudsaken*).

Etter at Høyesterett opphevet frifinnelsesdommen, bestemmer statsadvokaten at den opprinnelige saken skal prøvers på nytt i Oslo Byrett. 24.09.85 faller ny dom, og en enstemmig jury ilegger Bratterud en dom på 30 dagers betinget fengsel, med prøvetid på to år, som straff for sine uttalelser (om han kom med lignende uttalelser på nytt innen to år, kunne saken bli gjenopptatt og han ville risikere å måtte sone 30 dager i fengsel, ubetinget).

Jeg velger først å analysere VG og VL sin dekning 16.06.84 om frifinnelsen i Oslo Byrett. Deretter analyseres dekningen av Høyesteretts opphevelse av denne dommen, artikler som kom på trykk dagen etter dommen ble opphevet - 07.12.84. Og til sist tar jeg for meg dekning av andre behandling i byretten, dagen etter at han ble dømt, dvs. artikler fra 25.09.85.

Umiddelbare inntrykk

I VG fant jeg tre artikler som handler om Bratterudsaken på de valgte tidspunktene. Det første som slår meg er at selv om VG dekker saken, blir den vurdert mindre viktig enn av VL. Stoffet plasseres henholdsvis på side 10, 12 og da Bratterud fikk betinget fengselsstraff, lengre bak, på side 21. I VL var det noen flere artikler om hendelsen. Saken var to ganger forsidestoff. På dette tidspunktet fortsatte forsidesaken på nest siste side, og man kunne lese fortsettelsen av artikkelen med å brette fram baksiden. Det gjorde stoffet lett tilgjengelig.

VL skrev ytterligere to nyhetsartikler, en lederartikkel og en kommentartikkel. Første og andre runde i retten ble presentert på forsiden, men ikke den tredje runden, da Bratterud ble dømt.

Under følger nærlesning av de enkelte tekstene. Jeg analyserer først artiklene i VG på de tre datoene, deretter VL.

Artikler i VG

”- Åndelig seier”

VG publiserte én nyhetsartikkel 16.06.84, dagen etter at Oslo byrett frifant Bratterud. Artikkelen inneholder flere kilder, og de presenteres i rekkefølgen; Hans Bratterud, Alf Nordhus (Bratteruds forsvaradvokat), i femte avsnitt i brødteksten får Friele tilsvar, og i tiende avsnitt kommer John Håvardsholm, leder av Åpen Kirkegruppe, til ordet.

Det er slående hvordan bildet og overskriften snakker sammen i denne artikkelen. Overskriften er direkte sitat av Bratterud:

”- *Åndelig Seier*” og bildet, som er plassert over overskriften, (se faksemile 7, et bilde tatt av NTB) viser Bratterud i retten, med foldede hender og blikket rettet mot pulten han sitter ved (til høyre i bilde). Bratteruds forsvarsadvokat Alf Nordhus (til venstre i bilde), har også sine hender foldet, og har i tillegg blikket rettet oppover (slik en gjerne gjør når en ber innstendig til Gud). Bakgrunnen i bildet er mørkt, og et lys som faller ovenfra/bakfra gjør at Bratterud og Nordhus får en slags glorie der de sitter. I bildeteksten står det ”FRIFUNNET: - Gud, Nordhus og jeg vant! Pastor Hans Bratterud fotografert i Oslo byrett i går mens dommeren leser dommen.” Bildets komposisjon, sammen med bildetekst kan lede tankene til at Gud ga dem en åndelig seier.

Overskriften i artikkelen har sitatform og er utledet av Bratteruds sitat som gjengis i første setning i ingressen: ”- Frifinnelsen var en åndelig seier, sier en tydelig fornøyd pastor Hans Bratterud.” Videre er det interessant å lese den andre setningen i ingressen, som refererer: ”Retten har gitt ham lov til å ha en oppfatning av Bibelen og forkynne denne.”

Faksemile 7 - VG side 10 -
16.06.84

Artikkelens anslag adopterer Bratteruds tolkning av dommen. Men så mener jeg artikkelen modifierer, eller demper dette anslaget, da det skrives at retten gir Bratterud rett til å ”ha en oppfatning” og til å kunne forkynne Bibelen. Som jeg har vært inne på tidligere, i diskusjon rundt modalitetsmarkører, og implisitte tolkninger dette åpner for, mener jeg det her åpnes for at Bratterud har lov til å ha en oppfatning, men at det ikke nødvendigvis var rett å ytre denne, slik han gjorde i radioprogrammet som ledet til rettssaken.

Til tross for at en kan lese en viss moderasjon, er artikkelens vinkling i overskrift, bilde, bildetekst og ingress, og påstanden om at dette er en åndelig seier, preget av at retten støtter avgjørelsen.

Friele og Håvardsholm kommer til orde i artikkelen, og modifierer hovedinntrykket. Men det skjer ikke før et stykke ut i brødteksten, og med det veier de mindre enn Bratterud sine uttalelser. Mellomtitlene ”Ankes?” og ”Skuffelse” peker på at den tapende parten vil anke avgjørelsen. Friele siteres på at dommen innebærer et grønt lys for ”...hånelse og diskriminering av homofile i Jesu navn. Man har skjøvet skylden over på Gud.”

Det slår meg at bildet i saken må ha preget vinklingen. Man kunne antakelig ikke styre unna den religiøse innfalsvinkelen, og Bratteruds syn på saken.

Artikkelen er en del av et oppslag, hvor det på avissiden i tillegg er påhengt en ”fem på gaten-sak”. Selv om hovedartikkelen er vinklet ut fra Bratteruds synspunkt, kommer altså folket til i ”fem på gaten-saken”, hvor fire av fem mener Bratteruddommen var feil. Det er i tillegg en mindre artikkel om selve dommen i oppslaget. Denne bringer med et faktapreg til hele oppslaget. Disse to kan en si er med på å nøytralisere oppslaget.

”NY HOMO-RETTSAK”

VG dekket den neste rettsrunden, og dagen etter Høyesteretts behandling fylte de side 12 med stoff om hendelsen. Hovedartikkelen fikk overtittel: ”Bratteruds frikjennelse opphevet:” og overskrift ”NY HOMO-RETTSSAK” (faksemile 8). Bildene i oppslaget er satt under overtittelen, og viser Friele smilende, mens Bratterud og hans kone fremstår som mindre glade. Bildetekster er henholdsvis, ”SKUFFET: Pastor Bratterud trøstes av sin kone etter at Høyesterett opphevet frifinnelsesdommen av ham”, og ”GLEDE: Karen Christine Friele [...] og Erik Garseen, er svært fornøyde med Høyesteretts avgjørelse”. I store bokstaver

proklamerer VG så at det blir ny homorettssak, noe Friele er glad for, mens Bratterud fortviler.

I ingressen beskrives saken som ”«Sirkus Bratterud» i Høyesterett”, og den åpner refererende: ”I vår fornemste rettssal fikk pastoren fra Grorudalen i Oslo råde grunnen i over en halv time. De fem kappekledde dommerne og høyesterettsadvokat Alf Nordhus forlot stille rettssalen”. Over halve brødteksten går med til å presentere hva pastoren sa i løpet av denne halvtimen, hvor Bratterud blant annet oppfordret ”de kristne” i landet til å protestere mot Høyesteretts avgjørelse. I Bratteruds formulering ”de kristne”, ligger det en forståelse om at homofile ikke kan være kristne, og en kan lese at de ugudelige homofile har vunnet fram i høyesterett fordi ”de kristne” ikke kjente sin besøkelsestid. Deretter refererer journalisten at det er sannsynlig at Bratterud og hans forsvarer må tilbake til høyesterett igjen. Dette impliserer, som overskriften antyder, en ny rettssak. Det antas at DNF 48 ikke vil gi seg, og at saken derfor vil finne veien på nytt til Høyesterett. Teksten beskriver fremtidige begivenheters gang, og en dyster framtid for Bratterud. Artikkelen avsluttes med et spørsmål fra journalisten, om Bratterud står ved lag sin uttalelse om at homofile burde fjernes fra sine stillinger. Bratterud svarer: ”- Ja, den bønn jeg holdt i radioen, står jeg for, også i dag.”

Faksemile 8 - VG side 12 -
07.12.1984

Til høyre for hovedsaken, som inneholder Bratteruds ord, kommer Friele til ordet i en egen en spalte: ”Friele var den som smilte bredest i Høyesterett” og hun siteres blant annet: ”- Jeg er glad for at det nå er satt et tak for hva man kan si om sine medmennesker i kristendommens navn”.

Den fjerde saken på siden ”Ønsker homo-kirke”, handler ikke om høyesterettsdommen, men en kan lese det som et tilsvarende svar til Bratteruds påstand om at ”de kristne” har tapt. Her blir leseren kjent med at det finnes homofile som er kristne, og DNF 48s Bjørn Ove Frostestad siteres på at ”Vi er homofile og kristne og vi vil ikke omvendes.”

På samme måte som i artikkelen fra 16.06.84 er en liten artikkel om selve dommen presentert i oppslaget. I ingressen til artikkelen ”DOMMEN” skriver VG at Bratterud ikke kunne

frikjennes (underforstått av Oslo Tingrett da saken ble behandlet der), på tross av at pastorens utsagn i radioprogrammet sommeren 1983 ”kom etter en grov provokasjon”. Det fremheves at Bratterud ble provosert til å uttale det han uttalte i radioprogrammet. Dermed burde høyesterett ha godtatt hans ytringer. Teksten antyder at det burde være en formildende omstendighet. Dessuten skriver VG at ”essensen i dommen” fra Høyesterett var at Bratterud ble provosert, og til tross for det essensielle, ble altså frifinnelsen opphevet.

Jeg oppfatter oppslaget som lite entydig. Det bærer preg av underholdning. I hovedsaken beskrives rettsaken som et sirkus med Bratterud i sentrum, men uten kristne støttespillere. I egen spalte får Friele kommunisert sitt progressive syn. I ”DOMMEN”-saken kommer et konservativt syn fram. I ”Ønsker homo-kirke”-saken kommer (kristne)moderate homofile til ordet. Oppslaget vinkles etter saksforholdet; at det blir ny rettssak, men det hele er likevel et sirkus, hvor Bratterud får den største plassen.

”IKKE BØNNHØRT”

Etter at Høyesterett opphevet frifinnelsesdommen, bestemmer statsadvokaten at den opprinnelige saken skal prøvers på nytt i Oslo byrett. 24.09.85 faller ny dom og dagen etter dekker VG hendelsen med saken ”IKKE BØNNHØRT”, som kommer på trykk på side 21, altså relativt langt bak i avisen.

VG forklarer at Bratterud hadde et ønske om å bli martyr, og dette kunne han bli ved å bli ilagt ubetinget dom – noe han ikke ble. Det refereres til at ”antallet tilhengere i denne saken har sunket merkbart fra første gang pastor Bratterud var i Oslo byrett. I går var det ingen hærske av menighetsfeller på plass for å gi moralsk støtte”. Bildet som tilhører saken viser pastor Bratterud sin kone og i bildeteksten står det: ”MOTTAR DOMMEN: Hans Bratteruds kone Liv (t.h.) møtte i Oslo byrett i går for å få forkynt den betingede fengselsdommen over sin mann. Her i samtale med forsvareren Tor Kindem og tiltaltes søster.”

Om lag en tredjedel av avissiden tilegnes saken, resten er en liten bildenotis og reklame. Bratterudsaken ble med andre ord vurdert som mindre viktig og interessant denne dagen. Dette kan kanskje tilskrives at Bratterud selv ikke var tilstede. Hans kone, Liv Bratterud er eneste kilde. Slik saken ble omtalt vedrørende Høyesterettsavgjørelsen, så det ut til at «sirkus Bratterud» var over.

Pastor Bratterud fikk ikke oppfylt et ønske om å bli martyr. At han heller ikke fikk støtte av retten eller eventuelle høyere makter om å fjerne homofile fra ledende stillinger, ble en seier for homobevegelsen.

Artikler i VL

Da Oslo Byrett første gang frifant Bratterud, kjører VL frifinnelsen på forsiden (faksemile 9) (denne teksten fortsetter inne i avisen, på nest siste side). Det skrivers en lederartikkel, i tillegg til en nyhetsartikkel nummer to.

”«En sier for ytringsfriheten» og ”Bratterud-dommen”

Jeg velger å analysere lederen og den første nyhetsartikkelen suksessivt, dels i et sammenhengende lys, før jeg tar for meg nyhetsartikkel nummer to.

I lederartikkelen ”Bratterud-dommen” skriver VL at fornuften seiret og at ytringsfriheten ville tapt dersom Bratterud ble dømt. I en litt vanskelig setning formulerer avisen sin støtte til både Bratterud og retten: ”Det må ikke være grunnlag for straff å ha den oppfatning at folk som propaganderer for homofil praksis ikke skal kunne ha ledende stilling.” Lederartikkelen poengterer så at grensen er nådd når det oppfordres til vold eller forfølgelse mot dem som har et ”annet syn og en avvikende praksis”. Her kommer det med tydelighet fram at Vårt Land mente at homofili var et valg og en avvikende praksis, men som avisen påpeker, er det ikke akseptabelt å slå eller forfølge noen, selv om homofile velger å være avvikende. Det VL så skriver står i sterk kontrast til denne holdningen:

Faksemile 9 - Vårt Lands forside 16.06.1984

”...det er all grunn til å istemme Bispemøtets uttalelse som slår fast at den homofile har samme menneskeverd som ethvert annet menneske. Den som tenker og mener noe annet, ennsi behandler den homofile mindreverdige, krenker et menneskeverd gitt av Gud”.

Dette fremstår etter mitt syn som en motstridende ytring i forhold til det foregående der VL tok Bratterud i forsvar. Bratterud var i rettssalen fordi han hadde kommet med ytringer som: ”Himmelske far vi ber i Jesu navn at vi skal bryte denne djevelske makt i Norges land som

homofilien representerer”. Man kan med sikkerhet si at menneskeverdet til ”den homofile” ikke er opprettholdt i denne ytringen.

Lederartikkelen prøver å være nyansert i sin analyse av dommen som er avgitt. Kanskje var det slik at støtten til Bratterud ble formulert på en vanskelig måte med hensikten å nyansere overfor lesere som ikke støtter Bratteruds oppfatning.

Hovedpoenget i lederartikkelen var at frifinnelsesdommen utgjorde en seier for ytringsfriheten. Dette poenget finner en igjen i hovedartikkelen ”«En seier for ytringsfriheten»”, som er oppslaget på forsiden, en artikkel som fortsetter på nest siste side inne i avisen. Sitatet tilhører Bratteruds forsvarer Alf Nordhus. Dette sitatet blir skrevet ut som ett av to punkter i ingressen (punktingress). ”Dette er en seier for ytringsfriheten og spesielt for forkynnerfriheten, sier høyesterettsadvokat Alf Nordhus” i det første punktet, og i det andre: ”Dette var en seier for bibelen. Retten har med dette gitt meg lov å hevde bibelens ord, sier pastor Hans Bratterud”.

VL bruker det samme fotografiet som VG, men skriver en annen bildetekst: ”Hans Bratterud (t. h) mener forsvarer Alf Nordhus hjalp han under rettsaken”. Det er også plassert en overtittel til bilde: ”Applaus i Oslo Byrett da Hans Bratterud ble frikjent”. VL refererer ikke til Gud i bildeteksten, slik VG gjorde.

VL refererer at applaus brøt ut i salen da dommen ble lest opp. Sitatet og vinklingen på forsiden ble valgt på bakgrunn av folkets reaksjon på dommen, og støtter oppunder påstanden om at folks ytringsfrihet seiret.

VL trekker inn Carl Fredrik Wisløff²⁸ som kilde. Han blir bruk som en autorisert-viter i artikkelen. Wisløff uttaler nesten ordrett det samme som Nordhus, at dommen var gledelig, spesielt for forkynnerfriheten. Selv ekspertene mente at dommen var god og underbygger at applausen som oppstod i rettssalen var berettiget.

Vinklingen i VL er at både retten og folket understøtter Nordhus og Bratteruds uttalelser, og at frifinnelsesdommen var en seier for ytrings- og forkynnerfriheten. I brødteksten, som

²⁸ Wisløff hadde på dette tidspunktet gått av med pensjon fra stilling som professor ved Menighetsfakultetet.

fortsetter på side 27, refererer journalisten til at saken sannsynligvis vil gå til høyesterett. Her bruker journalisten ikke formuleringer som peker på indirekte eller direkte tale. Det er derfor usikkert om det var homobevegelsens sine meninger journalistens referensielle stemme formulerer. Journalisten skriver at det ikke er usannsynlig at saken går rett til Høyesterett, fordi dette var første gang homofiliparagrafen ble prøvd for retten. Jeg tolker dette som en svak innvending mot dommen. Men fordi avsnittet er plassert langt ned i brødteksten, får innvendingen mindre kraft. Forholdet er dermed ikke vurdert som det viktigste fra VL sin side. Det viktigste i følge VL var dommen som påpekte at forkynnerfriheten ble opprettholdt.

”Bratterud ble frikjent under en viss tvil”

I den andre nyhetsartikkelen som publiseres denne dagen i VL heter det i overskriften at ”Bratterud ble frikjent under en viss tvil”, med overtittelen ”En pastor må kunne kjempe mot all synd”. Artikkelen som står på side tre i avisen, kan kalles et rettsreferat. Inngressen åpner refererende:

”Under tvil kom Oslo byrett til at det ligger innenfor grensen til den religiøse ytringsfrihet å be Gud fjerne praktiserende homofile i ledende stillinger som åpenbart oppfordrer andre til det samme, heter det i frifinnelsesdommen som falt i går i saken mot pastor Hans Bratterud i Oslo Fullevangeliske Kirke. Samtidig bemerket retten at det er ytterst uheldig å bruke offentlig bønn mot mennesker slik Bratterud har gjort.”

Aktøren i denne artikkelen er altså retten, og journalisten refererer til opplesningen av frifinnelsesdommen. Journalisten velger å presentere det nyanserte synet som retten kommer fram til, men samtidig er det gjort klart i overtittelen at en pastor må kunne kjempe mot all synd. Overskriften markerer rettens tvil, men overtittel markerer at homofili er synd. Videre siteres en av dommerne i avsnitt fem i brødteksten: ”- En forkynner må ha rett og plikt til å kjempe mot alle former for synd, heter det i premissene for frifinnelsen.” Retten gir altså Bratterud rett til å forfekte sitt syn, noe VL riktignok påpeker er uheldig når det skjer som offentlig bønn med budskap om å fjerne homofile fra sine ledende stillinger, men at det ikke kan straffes å utføre denne bønnen offentlig.

“Bratterud står ved homofili-bønnen”

Frifinnelsen blir anket. Høyesterett behandler anken, og avgir sin dom 06.12.84, og dagen etter fyller VL forsiden (faksemile 10) med saken (artikkelen fortsetter igjen på side 27) og det skrives en kommentarartikkel.

VL fastslår på forsiden i overtittel at ”Høyesterett opphevet frifinnelsesdommen i Oslo Byrett:”, før hovedoverskriften refererer at ”Bratterud står ved homofili-bønnen”. Både Bratterud og Friele er siterte kilder i artikkelen, som i ingressen åpner refererende:

”Pastor Hans Bratterud står i prinsippet fast på innholdet i sin bønn om å fjerne homofile i ledende stillinger fra sine jobber når disse blir brukt til å propagandere for homofilt samliv. Dette sa Bratterud til pressen etter at det var kjent at Høyesterett med fire mot en stemmer opphevet frifinnelsesdommen i Oslo Byrett der Bratterud hadde vært anklaget av påtalemyndigheten for å ha forhånet homofile.”

Deretter blir Bratterud sitert ”- Høyesterett har med dette havnet på de homofiles side i denne åndskampen, sa Bratterud som håpet at kristenfolket ville la høre fra seg.”

Det mest i øyenfallende er bildet som ble brukt på forsiden. Det kan se ut som bildet er tatt rett før Høyesterett avgir sin kjennelse. Bildet viser Bratterud og konen, samt Friele (generalsekretær i DNF 48) og Ole Fredrik Einarsen (valgt leder av DNF 48) i bakgrunnen, ventende på utfallet. Bratterud og konen lukker øynene som i bønn og Friele har hodet gjemt i hendene, mens Ole Fredrik Einarsen ser strengt mot Bratterud.

Det virker som om det strenge blikket til Einarsen ”snakker” med overskriften. Bildet kan tolkes på følgende måte: Bratterud angrer ikke og Einarsen er ikke glad i Bratterud fordømmer ham. Bildebruken er med på å fremme et konfliktanslag mellom ”homofile”, som i bilder blir konkretisert gjennom Einarsen, og Bratterud og konen, som uanfektet fortsetter sin bønn.

VL refererer til ”homofile” og ikke ”de homofile” når dommen i Høyesterett ble lest opp. Det står i kontrast til Bratterud, som fortsatt brukte formuleringen ”de homofile”. I ingressen refereres det at Bratterud ”i prinsippet” ikke angrer, og står ved sine uttalelser. Det er usikkert

Faksemile 10 - Vårt Lands forsider 07.12.1984

om Bratterud brukte formuleringen ”i prinsippet”. Jeg tolker det som at journalisten tar dommen til etterretning og dermed fjerner seg litt fra Bratteruds standpunkt.

Friele blir brukt som kilde i artikkelen, riktignok ikke på forsiden, men i tredje avsnitt i brødteksten, en brødtekst som plasseres på side 27. Journalisten refererer nesten det samme som VG gjorde, at Friele: ”...uttalte etter kjennelsen at den hadde satt tak over hva man kan si i kristendommens navn.” Så kommer hun til ordet i direkte sitatform ”- Bratterud har løpt løpsk. Og det er denne løpskheten han kaller en stemme fra Gud”.

Det kan se ut som om journalisten prøver å fjerne seg litt fra Bratterud sitt standpunkt i denne artikkelen, men teksten inntar heller ikke Frieles og DNF 48 sin side. Åpenbart bruker avisen mest plass på Bratterud og hans synspunkter, og plasserer Frieles syn langt inne i avisen, langt nede i brødteksten. Valget som er gjort i forhold til overskrift forteller mest om holdningen til saken. Denne oppfatter jeg som mer moderat enn ved frifinnelsen i første rettsrunde. VL tar høyesteretts avgjørelse til etterretning.

”Høyesterett viste respekt for bønn”

I kommentarartikkelen ”Høyesterett viste respekt for bønn”, skrevet av Helge Kjøllestad, finner en igjen momenter fra oppslaget på forsiden. Her skriver journalisten at det var vanskelige overveielser Høyesterett måtte gjøre. Flertall i Høyesterett kom likevel fram til at Bratterud sine uttalelser skulle ha blitt rammet av straffeloven ved første behandling. Kjøllestad påpeker at dommen skiller mellom lovligheten av å forkynne bibelsitater som er ”skarpt kritiske” og på ulovligheten ved å ”...be Gud over direktesending å fjerne mennesker fra sine stillinger.” Han fremholder på denne måten at Høyesterett viser respekt for bønn. Så skriver Kjøllestad at ”Bratterud skyter over målet når han sier Høyesterett med denne kjennelsen har droppet ned på de homofiles side i en åndskamp. Det er alt for enkelt”. Lenger ned i teksten skriver Kjøllestad: ”Mesteparten av det Bratterud sa i sitt program, slipper gjennom Høyesteretts vurderinger ut fra hva som oppfattes som forkynnens art. Det springende punkt er den ene uttalelsen om å fjerne mennesker fra sine stillinger.” Kjøllestad skriver avslutningsvis at rimeligheten av å møte meningsyttringer om politikk, moral og religion med straff kan diskuteres. Han påpeker at det ikke er grunn til å danne front mot Høyesterett fordi dommen har blitt felt ”på prinsipielt ryddig grunnlag”.

Kommentarartikkelen er åpenbart Kjøllesdal sin mening om saken. Når han går langt i å motsi Bratterud sine ytringer om at Høyesterett har ”falt ned på de homofiles side, kan en si at Kjøllesdal, og VL, i lys av den forrige artikkelen analysert, har nyansert omtalen av saken. Dette står i sterk kontrast til dekningen i første rettsrunde i Byretten.

”30 dager betinget fengsel”

Etter at Høyesterett opphevet frifinnelsesdommen, bestemmer statsadvokaten at den opprinnelige saken skal prøvers på nytt i Oslo byrett. 24.09.85 faller ny dom i Oslo byrett. VL publiserer teksten ”30 dager betinget fengsel” på side tre. Artikkelen er vurdert som en viktig sak, jamfør sideplassering i avisen (faksemile 11).

Det ser ikke ut til at VL har sendt egen journalist for å dekke hendelsen. Artikkelen er ikke signert, det er ingen byline, og i brødteksten refereres det til Friele som ”...sier til NTB”. NTB skrev artikkelen, mens VL publiserte og tilpasset teksten etter eget behov.

Faksemile 11 - Vårt Lands side 3 - 07.12.1984

Overtittelen refererer til at Bratterud ble dømt, og et stort bilde av ham (et arkivfoto), med foldede hender og blikket rettet rett i kamera preger oppslaget. Ansiktsuttrykk til Bratterud er alvorlig. Det passer godt i og med at Bratterud akkurat har blitt dømt (til tross for at han ikke var tilstede i retten). Bildeteksten sier at Bratterud ikke fikk innvilget sitt ønske om å få en ubetinget dom. Dette henviser til det tidligere omtalte ønsket om å bli en martyr. En martyr får ofte stor symbolverdi overfor tilhengere.

I ingressen refereres det til straffeutmålingen og til straffelovens bestemmelser som beskytter homofile mot diskriminerende ytringer: ”Ved annen gangs behandling av saken, fant Oslo byrett at Bratteruds uttalelser i en våkenatt i regi av hans nærradiostasjon sommeren 1983 var krenkende i forhold til homofile”. Artikkelen omtaler straffeutmålingen og at retten la særlig vekt på at Bratterud ikke har vist tegn til å angre uttalelsen. Videre refererer artikkelen at Bratterud selv ikke var i retten, han var ”i et møte om fjernsyn i Budapest”. Han hadde prioritert andre gjøremål.

Friele kommer til ordet i femte avsnitt i brødteksten, hvor hun uttaler at Bratterud ikke er dømt for å ha sitert Bibelen, men for å oppfordre til verdslige konsekvenser på bakgrunn av personlig tro. Så, i siste avsnitt i artikkelen, siteres Friele som sier at hun håper dommen skaper en presidens for hva som kan sies i ”ly av kristendommens navn”.

VL valgte å bruke en NTB-artikkel. Artikkelen er i større grad enn tidligere refererende og oppsummerende; Bratterud ble dømt, det skjedde på bakgrunn av hans uttalelser om homofile, og ble positivt mottatt av Friele med håp om at dommen ville føre til mindre diskriminering.

4.3. 1993: Partnerskapsloven

Jeg forflytter meg ytterligere ni år frem i tid, og ser nærmere på tekstene i VG og VL som omhandler Partnerskapsloven. Lærenemnda i Den Norske Kirke²⁹ beskriver den politiske konteksten og situasjonen som ledet til at Partnerskapsloven ble vedtatt i 1993:

”Da Familiemeldingen ble lagt fram i 1988, ble det stilt spørsmål i Stortinget om meldingens definisjon av ugifte samboende. Flere representanter mente at denne også måtte omfatte homofile samboende, og foreslo å oppnevne et utvalg som skulle vurdere regulering av homofilt samliv. Regjeringen oppnevnte Husstandsfellesskapsutvalget som fikk i oppgave å ”vurdere nærmere enkeltspørsmål vedrørende rettssikkerhet og sosial trygghet for husstandsfellesskap mellom voksne”. Loven om husstandsfellesskap fra 1991 gav regulerte rettigheter til alle samboende, men nevnte ikke eksplisitt homofile parforhold. Regjeringen fremmet derfor et forslag til partnerskapslov som ble vedtatt i Stortinget i 1993. Det skjedde ikke uten kirkelige protester. 10 av 11 biskoper advarte Lagtinget mot å godkjenne loven.”
(Kirken.no: *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken*)

De endringene som skjedde i forhold til regulering av utenomekteskapelige samlivsformer i løpet av 80-tallet, og begynnelsen av 90-tallet, mente DNF 48 også skulle inkludere homofile.

²⁹ ”Lærenemnda er et selvstendig sakkyndig organ i Den norske kirke. Nemndas mandat, sammensetning og arbeidsmåte er beskrevet i Kirkeloven § 27. Forskriftene for nemndas arbeid er fastsatt ved kongelig resolusjon av 19. februar 1988.” (Kirken.no: i forord til Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken). Den norske kirkes lærenemnd består av: a) biskopene, b) tre teologisk sakkyndige, hvorav de tre teologiske fakulteter oppnevner en hver, c) to teologisk sakkyndige, valgt av Kirkemøtet, d) fire leke medlemmer, valgt av Kirkemøtet. Nemnda gir etter anmodning uttalelse i saker som gjelder den evangelisk-lutherske lære. (Lovdata.no: LOV 1996-06-07 nr 31: *Lov om Den norske kirke* (kirkeloven))

Det ble nedsatt en egen gruppe i 1988, Partnerskapsgruppa³⁰, som skulle jobbe for å inkludere homofile i den kommende Partnerskapsloven.

Videre var den politiske konteksten preget av at Gro Harlem Brundtland på tidspunktet ledet en ren Arbeiderpartiregjering (Regjeringen.no: *Gro Harlem Brundtlands tredje regjering*). Til tross for at Odelstinget med klart flertall sa ja til Partnerskapslove, var situasjonen i Lagtinget uavklart, blant annet var det uavklart hva tre av APs representanter i Lagtinget ville stemme.

Jeg velger å analysere artiklene som ble publisert i forbindelse med Lagtingets behandling av Partnerskapsloven i 1993. Lagtinget behandlet loven 01.04.93, og jeg velger å analysere artikler publisert dagen før, samme dag og dagen etter behandlingen.

Umiddelbare inntrykk

VG sin dekning på datoene gir få, men sterke inntrykk. Det publiseres bare en nyhetsartikkel som omtaler situasjonen i Lagtinget dagen før det skal stemmes. Det publiseres en kommentar samme dag som det stemmes. Førstnevnte gir lite inntrykk, mens sistnevnte oppfatter jeg som svært provoserende. VL sin dekning er nøytral til sammenligning med kommentaren i VG.

Artikler i VG

”«Homseloven» kan bli nedstemt”

Dagen før Partnerskapsloven skal stemmes over i Lagtinget publiserer VG artikkelen

”«Homseloven» kan bli nedstemt” øverst på side tre. Saken vurderes med det som viktig denne dagen, selv om saken ikke får mye plass på siden. Den dekker seks spalter, men utgjør bare om lag en sjettedel av siden (og derfor tar jeg ikke med faksemile av denne). Johan M. Nyland og Leiv Stensland er kildene i saken.

Teksten åpner refererende og viser til at fordelingen av «homovennlige» og «homoskeptikere» i ”...Stortingets odelsting og lagting er skjev.” Saksforholdet er i følge VG at muligheten for at Aps tre representanter i Lagtinget, Johan M. Nyland, Leiv Stensland og Richard Olsvik er usikre på hva de skal stemme. De kan således velte loven, og med det sende

³⁰ Det var i lengre tid en splittelse i homobevegelsen (på 70-, 80- og 90-tallet, fram til 1993), homofile organiserte seg i flere grupper, altså ikke bare i DNF 48, men også i blant annet Fellestrådet for homofile organisasjoner (FHO). DNF 48 og FHO slo seg sammen i 1993, og mange mener det arbeidet som FHO og DNF 48 gjorde sammen i Partnerskapsgruppe var mye av grunnen til at man fant sammen igjen, og da ble det vi nå kjenner som LLH.

den tilbake til Odelstinget. Det er åpenbart en viktig hendelse om lover faller ved siste avstemning. Etter min mening er artikkelen totalt sett en nøytral beskrivelse, bortsett fra overskriften.

Partnerskapsloven har i overskriften fått kallenavnet homseloven, slik klammene tilsier. En lov for homser er per definisjon en lov for homofile menn, tenker jeg umiddelbart. Det står klart for meg at ingen i homobevegelsen hadde satt kallenavnet *homseloven* på partnerskapsloven. Dette var tross alt en kamp om å få likestilt lesbisk og homofilt samliv med heterofilt samliv. Mandatet til Partnerskapsgruppa var også formulert slik.³¹ Det kan tenkes at avisen i prosessen har jobbet fram en overskrift som skulle være svært synlig, med det resultat at den både blir lesbediskriminerende og på en måte mannssjåvinistisk. Lesbene er glemt, og loven er for homofile menn.

”Ekteskap for enhver smak”

Kommentarartikkel ”Ekteskap for enhver smak” er skrevet av Olav Versto, og er publisert samme dag som det skal stemmes over Partnerskapsloven i Lagtinge. Kommentartikkelen reflekterer Versto sine personlige meninger om saken, og en kan ikke tilskrive VG noen mening om tematikken.

Kommentartikklens hensikt generelt er å provosere og å skape debatt, de skal være argumentative og med det skape reaksjoner.

Faksemile 12 – VG
kommentar side 2 – 01.04.93

Hovedbudskapet til Versto kommer fram i ingressen - at Partnerskapsloven konstituerer en kraftig devaluering av ekteskapet mellom kvinne og mann. I brødteksten refererer først Versto på nøytralt vis at regjeringens med loven ønsker å skape aksept for homofilt samliv, og at det er behov for å regulere dette. Versto støtter KrF sitt forslag om å videreutvikle det eksisterende lovverket om husstandsfelleskap, som alternativ til det behovet man har for å regulere homofilt samliv. Deretter går han i strupen på regjeringen og proklamerer at de velger den verst tenkelige løsningen når de nå ”...sidestiller homofilt samliv med ekteskapet.”

³¹ LLH.no: Rapport fra Partnerskapsgruppas arbeid 1988 – 1993.

Hele hans argumentasjon og motstand mot Partnerskapsloven er basert på at menneskets forplantningsevne er naturgitt av Gud. Den eneste rette seksualitet, er en seksualitet hvor forplantning finner sted. Tekstens begrunnelse for denne holdningen er gjennomsyret av kristenkonervative verdier og standpunkter.

Versto skriver: ”Tilhengerne av loven forsøker å berolige motstanderne med at den hverken gir flere homofile mennesker eller færre heterofile ekteskap. Det er det vel ikke så lett å vite sikkert, men det er ikke hovedsaken.” Versto trekker her i tvil at loven ikke vil gi flere homofile mennesker, og han henviser til at det er en påstand tilhengerne av loven kommer med. Dette mener jeg er argumentasjon på falske premisser, for det er åpenbart at homofile i kampen for likeverd ikke snakker om at det vil bli flere homofile. Det blir ikke flere homofile, men om samfunnet aksepterer og likestiller vil kanskje flere homofile komme ut av skapene, og med det få bedre liv.³²

I det påfølgende skriver Versto: ”De homofile sier at deres følelser er like ekte og moralsk høyverdige som heterofil kjærlighet. Det vil det være uenighet om, men det er heller ikke hovedsaken. Det er nemlig ikke følelsene vi her lovregulerer, det er følgene av dem.” Her kommer formuleringen ”De homofile” til syne igjen. Om ”de homofiles” følelser er like ekte som heterofiles er det uenighet om – men hvem som er uenige er uklart. Antakelig er det kirkens folk som er i tankene til Versto, i og med at han bruker Første Mosebok som referanse senere i teksten.

Ektheten av homofiles følelser trekkes i tvil, samtidig påstår Versto at det ikke er ”...følelsene vi her lovregulerer, det er følgene av dem”. Følgene av heterofiles kjærlighet er nøyaktig de samme som homofiles kjærlighet – man ønsker å dele sine liv, samt bo sammen, kjøpe hus og hytte og etablere varige verdier. Versto mente dette kunne reguleres gjennom lov om husstandsfellesskap. Begrunnelsen er argumenterer om at naturlig seksualitet skal føre til forplantning. Seksualitet medfører en ”rekke andre følger”, men de er sekundære hevder Versto, for deretter å påstå at ”Følelsene er sammensatte og kompliserte. For noen kan de utvikle homofil legning og praksis.” Implisitt kan en her lese at homofile er folk som misforstår seksualitetsdriften sin. Versto henter legitimitet for den rette seksualdrift fra det gamle testament, Første Mosebok: ”Tidligere tiders mennesker så sin seksualitet som en

³² Min påstand.

forutsetning for og et resultat av selve skaperverket slik det står skrevet f.eks. i Første Moseboks første kapittel, 27. Vers.” Hans påstand om at ”kompliserte følelser” kan utvikle homofil legning og praksis mener jeg er feil. Man utvikler ikke homofil legning eller praksis etter mitt syn – det er samfunnet som enten tillater det eller ikke (se diskusjon om dette under punkt 2.1).

Versto nyanserer sitt syn i avslutningen av kommentaren og skriver at det var skammelig at homofilt samvær var ulovlig fram til 1972. Men han motsier seg selv i neste setning: ” Men det er ikke toleranse å gjøre unntaket til det norm. Dersom alt skal være like normalt, har vi ingen normer lenger. Vi har bare et lovregulert verdianarki”, avslutter Versto. Hva som er normalt og hva som bør være normene våre, bør utledes av Guds lover. Første Mosebok er fra det gamle testamentet, som omtales som Guds lover. Norges lover er med andre ord av mindre betydning.

Artikler i VL

”Bispe-bønn til Lagtinget”

På datoene definert finner jeg at VL publiserer én artikkel samme dag som Lagtinget behandlet Partnerskapsloven, en sak som havner på forsiden, samt et oppslag dagen etter om behandlingen av den.

”Bispe-bønn til Lagtinget” var overskriften på forsiden av avisen samme dag som loven skulle behandles av Lagtinget. Mitt umiddelbare inntrykk er en at teksten beskriver resignasjon fra Biskopene. Der VG dagen før valgte å fokusere på at Partnerskapsloven kunne veltes ved siste hinder av Arbeiderpartiets egne politikere, skriver VL at det siste middelet man har i kampen mot loven er bønn. I undertittel siteres en felles uttalelse fra landets biskoper ”Partnerskapsloven bryter med vår rettstradisjon”. Forsideingressen refererer videre: ”Men alt tyder på at Lagtinget velger å se bort fra bispens råd”.

På forsiden presenteres et bilde av Stortingsbygningen med bildeteksten: ”Norske biskoper ber lagtingsrepresentantene avise framlegget til partnerskapslov. Alt tyder imidlertid på at lagtinget kommer til å se bort fra biskopenes råd”. Bilde og bildetekst forsterker

Faksemile 13 – Vårt Land forsider – 01.04.93

meningsbudskapet om at biskopenes bønn er innrettet mot Stortingspolitikkerne. Bønn er for mange kristne et sterkt virkemiddel. Budskapet kan fungere enda sterkere siden det er Biskopene selv, ti av elleve, som fremsier bønningen. Riktignok er det ikke bønningen av vanlig karakter, som for eksempel forbønn, at noen folder hender og ber til gud om at det skal gå godt for noen. Bønningen handler om dokumentet som biskopene har sendt til Stortinget. Det kommer fram i fortsettelsen av forsidesaken på side tre inne i avisen, hvor VL henviser til at 10 av de 11 biskopene har undertegnet en uttalelse som tar til orde for at Stortinget heller bør inkludere homofile i Lov om husstandsfellesskap av 1990, enn å vedta den nye Partnerskapsloven.

VL refererer at de norske biskopene får støtte av en kristen aksjonsgruppe fra Sverige som også har levert opprop til Lagtinget med bønn om å ikke vedta loven. Det er ikke bare i Norge man frykter loven, den skaper også reaksjoner utenfor landets grenser. En skulle tro det ville påvirke politikerne, forteller VL.

”Biskopenes siste bønn til Lagtinget” (faksemile 14) er overskriften i saken inne i avisen (altså fortsettelsen fra forsiden). Igjen får jeg et inntrykk av resignasjon. Den siste bønn forteller om en tapt sak. Inngressen er en annen enn på forsiden: ”Vil heller bygge ut Lov om husstandsfellesskap”.

VL trekker fram at ti av de elleve biskopene har undertegnet uttalelsen. Det offisielle kirke-Norge er relativt samstemte i sin tale. Totalt sett er denne holdningen så viktig at den blir forsidestoff, samt gjengitt i artikkel på side tre denne dagen.

Faksemile 14 – Vårt Land side 3 – 01.04.93

Budskapet er at Partnerskapsloven vil få ”betydelige konsekvenser for holdningsdannelsen i folket”. Journalisten refererer til et nylig holdt Bispemøte som ”påpeker at det ikke er lovens oppgave å foreskrive individuelle etiske normer, men at lovgiverne likevel må gjenspeile viljen til å beskytte de verdier som er bærende i vår kultur”. I biskopenes felles uttalelse er meningene klare – rettslig likeverd for homofile vil få ”betydelige konsekvenser” for samfunnet, og derfor er homofili et problem. Folks holdningsdannelse skal ikke utledes av Norges lover, men gjenspeiles i verdier som er bærende i kulturen. De bærende verdier likestiller eller har ikke likestilt homofili i Norge i tidligere tider. De bærende verdiene er

kirkens verdier, som er utledet av Guds lover. Derfor ber biskopene en bønn om at man opprettholder disse verdiene. Biskopenes bønn gjentas tre ganger i brødteksten, og tre ganger blir det poengtert at Lagtinget sannsynligvis vil se bort fra deres bønn om å avvise loven. Det oppfatter jeg som et uttrykk for resignasjon.

”Partnerskapsloven vedtatt med knepent flertall”

Dagen etter at Partnerskapsloven ble vedtatt i Lagtinget vier VL nesten hele side to til tematikken (faksemile 14). Saken vurderes med det som viktig denne dagen, men ikke viktig nok til at den ble plassert på forsiden. Øverst på siden plasseres teksten ”Partnerskapsloven vedtatt med knepent flertall”, og under denne plasseres teksten ”Bispemøtet vil ha ny homofili-utredning”.

**Faksemile 15 – Vårt Land
side 2 – 02.04.93**

I teksten ”Partnerskapsloven vedtatt med knepent flertall” er Leiv Stensland og Jo Benkow siterte kilder. Ingressen åpner refererende: ”LAGTINGET var i går kveld nær ved å avvise partnerskapsloven”, og det påpekes at loven passerte med 18 mot 16 stemmer, etter en opphetet debatt. Videre refereres det til at det var knyttet spenning til hvordan AP-representantene Richard Olsvik og Leiv Stensland ville stemme. Artikkelen refererer så hvordan representanten fra Stensland først tilkjennega sin motstand mot loven, men som etter en prat med Aps parlamentariske leder Kjell Borgen, snudde og stemte for loven. I direkte sitat henviser han til at ”utilbørlig kjø” fra ”ekstremistiske gruppe” ikke var avgjørende for at han snudde i saken ”Men når jeg nå likevel stemmer for, er det fordi også flertallet har tvil og det er da en garanti for at det ikke vil bli tatt nye flere skritt, sa Olsvik”, siterer VL, og oppsummerer ”Dermed var løpet kjørt”. Det refereres så refereres til at Kristin Clemet ”leverte et ideologisk forsvar” av loven.

I neste avsnitt skriver journalisten at det ”først og fremst var Jo Benkow som la breidsiden til” i debatten. Benkow blir sitert: ”– Kjærligheten er det største av alt – enten man tar utgangspunkt i Bibelen eller som jeg i et mer verdslig synspunkt”.

KrF sine talere blir ikke referert til før mot de siste avsnittene i artikkelen. De leverte ”...kraftige utfall mot loven” og anklaget Høyre for å svikte verdikonservatismen. Det

henvises til at KrF-representanten Per Sævik kom med kritikk mot biskopene fordi de for sent hadde samlet seg om en felles uttalelse mot loven (det artikkelen fra dagen før handlet om). At en KrF-politiker går hardt ut mot Kirken, beskriver VL som ”sjelden kost”.

Artikkelen vektlegger at det var et ”knepent flertall” for loven, og at det var vegring mot å stemme for loven. AP-representanten Olsvik stemte for loven, fordi flertallet ”hadde tvil”, en garanti for at det ikke ble ”tatt nye flere skritt” i saken. ”Flere skritt” kan her leses som ytterligere likestilling av homofile innenfor rammene til partnerskapsloven. Dermed kan en si at artikkelen er vinklet negativt i forhold til likestilling for homofile. ”Flere skritt” i saken peker på redselen biskopene uttrykte dagen i forveien.

Redselen var at partnerskapsloven ville få ”betydelige konsekvenser for holdningsdannelsen” i samfunnet, hvilket implisitt betyr at homofili er tillært. Homofiles samliv blir først problematisert i forhold til kirkens ståsted. Dette kontrasteres med Kristin Clemets ideologiske forsvar av loven, og som et tilsvarende til KrF, fordi KrF anklaget Høyre for å svikte verdikonservatismen.

Budskapet til Jo Benkow at: ”– Kjærligheten er det største av alt”, og at det er stortingspresidenten som sier dette, kan etter mitt syn gjøre at budskapet gir bedre resonans hos mange av leserne til VL. Likevel havner både Clemets ideologiske forsvar, Benkows tale om kjærligheten, og Sæviks kritikk av biskopene i andre, tredje og fjerde rekke. Det som fremheves som det viktigste av VL er at vedtaket om loven holdt på å velte, men underforstått gjorde den dessverre ikke det.

Henvisningen som Stensland siteres på om at ”utilbørlig kjøp” fra ”ekstremistiske gruppe” ikke påvirket ham, henviser antakelig til homobevegelsens lobbyarbeid. Det er første gang i mitt tekstarkiv at homobevegelsen omtales på denne måten. Det er ikke eksplisitt klart hvem de er, men underforstått kan en lese at dette er homobevegelsen.

”Bispemøtet vil ha ny homofili-utredning”

Om artikkel nummer to, som ble publisert på samme side som teksten over, kan en ledes til å tro henger sammen med den foregående teksten. Artikkelen har større overskrift enn den foregående artikkelen, og man kan ved første øyekast lese at Bispemøtet mener det trengs ny homofili-utredning. I dette ligger det en antakelse om at homofili ikke er utredet godt nok. Det

kommer ikke umiddelbart fram hvem som trenger å utrede dette i ingressen. Leseren kan ledes til å tenke at Bispemøtet mente at Stortinget hadde trengt å utrede mer før partnerskapsloven ble vedtatt.

Ingressen åpner med å referere at biskopene vil ha ny utredning, til tross for ”77-uttalelsen” (som står uforklart i ingressen). Bispemøtet er åpenbart prinsippfaste, men vil likevel ha ny utredning. Brødteksten åpner så med å referere at kirken vil ”«synliggjøre sin åpenhet og omsorg for homofile på en bedre måte enn hittil»”. Bruken av klammer her peker på at dette er noe Bispemøtet har nedskrevet. Først i brødteksten refereres det til innholdet i 77-uttalelsen, som sammenfatter holdningen hvor kirkens ledere understreket homofiles menneskeverd, uten å si ja til homofilt samliv (denne uttalelsen forholder seg til Hygieneutvalgets rapport fra 1977, som jeg kommer tilbake til i diskusjonen i kapittel 5)

Hele artikkelen leser jeg som et tilsvarende svar til at Partnerskapsloven ble vedtatt, selv om denne sammenhengen ikke kommer til syne før i aller siste setning i brødteksten. Loven opptok åpenbart Bispemøtet, og dekningen i VL. Men dekningen begrunnes ikke med dette, men med at Sigurd Osberg tidligere det året stilte spørsmål ved om en kunne forholde seg til homofile, slik 77-uttalelsen bestemte.

Umiddelbart virker overskriften forvirrende om hvem som egentlig trenger en ny homofili-utredning. Men det kommer fram i brødteksten at det er Bispemøtet selv som trenger dette (og hensikten er altså synliggjøre kirkens åpenhet for homofile). Samtidig henviser VL altså til at ti av elleve biskoper stiller seg bak 77-uttalelsen.

Vinklingen er etter min mening spaltet. VL opptatt av at Bispemøtet er prinsippfaste i sine holdninger overfor homofile, selv om man går inn for å åpne mer for dem.

Samtidig er VL opptatt av Rosmarie Køhn og hennes beskrivelse av Bispemøtet som et fargerikt og inkluderende felleskap. Et bilde av Køhn står til artikkelen. Dermed kan leseren også få inntrykk av at Køhn ønsker ny homofili-utredning.

Det er sannsynlig for meg at artikkelen om Bispemøtet representerer et svar på Krf-representanten i Lagtinget sin kritikk til Bispemøtet. Han ble sitert (i artikkelen som er plassert ovenfor på avissiden) på at de burde ha kommet med en felles uttalelse tidligere enn det som

kom fram i artikkelen ”Biskopenes siste bønn til Lagtinget”. VL henviser denne kritikken til at biskopene har været klare i sine holdninger helt siden 1977.

4.4. 2008: Ekteskapsloven

Femten år etter Partnerskapsloven vedtas den nye Ekteskapsloven. På 1990 og 2000-tallet hadde homofremskrittene tatt nye steg: Man inkluderes i egen antidiskrimineringsparagraf i arbeidsmiljøloven (1998), får rett til å stebarnsadoptere (2002), diskrimineringsforbud i boliglover innføres (2002), enklere adopsjonsregler for stebarnsadopsjon og foreldrepenger til medmor vedtas (2006). LLH vinner med tiden mer og mer gehør i samfunnet, og den organiserte homobevegelsens absolutte høydepunkt kom sommeren 2008 (LLH O&A – nummer 1 – 2010).³³

SV var de første til å foreslå ny felles ekteskapslov i Stortinget i 2004, da som et privat forslag fremmet av Siri Hall Arnøy og May Hansen. KRF satt på tidspunktet i regjering med Høyre og Venstre – forslaget ble trukket, og så lansert igjen som et ønske om at regjeringen skulle utrede saken. (LLH.no: *Historisk oversikt*.) Etter valget i 2005 kunne AP, SV og SP danne den rødgrønne regjeringen. I Soria Moria-erklæringen ble det nedskrevet at endringer i ekteskapsloven var et mål, og at man skulle inkludere homofile i denne loven.

Det gikk femten år fra Partnerskapsloven ble vedtatt, til Stoltenberg II-regjeringen la fram og fikk vedtatt ny ekteskapslov som inkluderte homofile. Jeg har valgt å se på deknningen umiddelbart etter at forslaget ble lagt fram 14.03.08, tekster som kom på trykk 15. -16.03.08.

På dette tidspunktet hadde hovedtrekkene i lovforslaget vært kjent siden desember 2007. Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) sendte da det første forslaget til endringer ut på høring. Den offisielle framleggelsen skjedde 14.03.08. Dette var dagen da regjeringen la fram sitt forslag til ny ekteskapslov, først for Kongen i Statsråd (Kongen signerte loven senere), og deretter for pressen. Forslaget skulle etter framleggelsen først ut på ny høring, og så opp til avstemning i Stortinget. Odelstinget vedtok endringene 11.06.08 (med 84 mot 41 stemmer).

³³ LLH O&A: Jeg har formulert det slik i min artikkel *Jubilanten LLH* som ble publisert i LLH OA sin medlemspost nummer 1 – 2010.

Lagtinget vedtok så endringene 17. 06. 08 (med 23 mot 17 stemme) og loven ble kraftfull 01.01.09.

I VG fant jeg kun en lederartikkel, samt en faktaboks på disse datoene, mens VL plasserte hendelsen på forsiden, og på side seks, syv og åtte dagen etter at forslaget ble lagt fram.

I tillegg velger jeg avslutningsvis å se på hendelsen da Lasse og Gard Sandaker Nielsen inngikk sitt partnerskap i Kampen kirkes våpenhus 12.09.08. Dagen etter skrev VG og VL én tekst hver om denne hendelsen.

Umiddelbare inntrykk ved lovframleggelsen

Mitt umiddelbare inntrykk er overraskelse over ulik dekning i de to avisene. VG dekker lovframleggelsen minimalt, i det minste i papirutgaven, foruten den ene lederartikkelen og en liten faktaboks. Dekningen er mye større i VL, avisen er svært opptatt av hendelsen.

Artikler i VG

”Tidsriktig lov”

Med fanen (”VG Mener”) og overskriften ”Tidsriktig lov” kommer det klart fram hva VG mener om Ekteskapsloven i lederartikkelen 16.03.08 (faksemile 15). I teksten proklameres det følgende, i første og andre setning:

”Forslaget til ny felles ekteskapslov har vår støtte. Trolig er det også flertall på Stortinget og dermed blir den vedtatt. Lovforslaget innebærer at homofile kan inngå juridisk likestilt ekteskap som heterofile, at de skal få rett til å bli vurdert som adoptivforeldre og at lesbiske ektefeller og samboere skal få samme adgang til assistert befruktning som heterofile.”

Faksemile 16 – VG side 2 – 16.043.08

Lederartikkelen trekker så fram at det er usikkert om det blir flertall for at lesbiske skal bli likestilt med heterofile kvinner vedrørende assistert befruktning, og påpeker at om så ikke skjer, vil det være et tidsspørsmål før dette også blir en realitet i Norge.

I fjerde avsnitt kommer det fram at May Helen Molvær Grimstad fra KrF har innvendt og spurt hva man skal med far ”når kvinner kan få assistert befruktning.” VG påpeker at far står helt sentralt både i familien og i samfunnet, men også at far er en rolle som går ut over rollen som befrukter.

Så fremholder VG at de ikke tror den nye ekteskapsloven vil føre til at flere blir homofile, men at homofile vil oppleve å bli sett som likeverdige. Et viktig poeng for VG er at det markeres overfor barn av homofile at deres foreldre er like gode som heterofile foreldre. Så nevner VG Partnerskapsloven, og skriver at den ”oppfattes som diskriminerende av svært mange. Diskriminering bidrar til å opprettholde fordommer mot homofile”.

Lederartikkelen avsluttes med at det er fra deler av kirken loven møter mest motstand, men påpeker så: ”Vi mener det er funnet en god, om enn ikke problemfri, ordning når kirken og trossamfunn får rett til, men ikke plikt til, å vie homofile.”

VG sin eksplisitte holdning er at homofile og heterofile *er* likeverdige og derfor støtter de regjeringens forslag til ny ekteskapslov. Videre besvarer VG KrFs representant Molvær Grimstad sitt spørsmål om fars rolle og sier eksplisitt at seksualitet innebærer mer enn forplantning. Når lederartikkelen påpeker at VG ikke tror ekteskapsloven vil føre til at ”flere blir homofile” kan det tolkes dit hen at VG mener folk ”er” homofile og ikke ”blir” det. Når VG skriver at ”det er fra deler av kirken ekteskapsloven møter sterkest motstand”, kan en tolke VG dit hen at avisen ser tegn til endringer innenfor kirken overfor homofile, og implisitt støtter VG den andre delen innenfor kirke som mener at den nye ekteskapsloven er bra. Norges største tabloidavis sin lederartikkel fungerte altså utelukkende positivt på homofiles kamp for likeverd da den omtalte den nye ekteskapsloven som inkluderte homofile.

VGs faktaboks, ”Spørsmål og svar – Ny ekteskapslov”, som plasseres nederst på side tre, på motsatt side av lederartikkelen, er nettopp en faktaboks, og jeg vurderer denne som ren saksopplysning, uten noen bakenforliggende meninger. Likevel kan en kanskje si at faktaboksen smitter over på lederartikkelen og dermed gi denne mer preg av sakelighet.

Artikler i VL

”Legger press på kirken”

VL dekker regjeringens framlegg av ny ekteskapslov med mye større interesse enn VG. Hendelsen blir hovedoppslaget på forsiden (faksemile 17), og avisen bruker tre sider inne i avisen på tematikken (side seks, syv og åtte - faksemile 18 og 19).

Forsidesaken fortsetter først på side seks og syv, med kildene barne- og likestillingsminister Anniken Huitfeldt, LLH-leder Jon Reidar Øyan, Jan Harsem fra Nettverk for ekteskapet og Magnhild Meltveit Kleppa.

Forsidesaken fortsetter så på side åtte med kildene Nils-Tore Andersen (leder i Kirkerådet), Olav Skevesland (Bispemøtets leder), og Svein Veland (styreleder i Norges kristne råd). Fire av totalt fem spalter er kommentarer fra disse til regjeringens forslag til ny ekteskapslov.

På forsiden skriver VL i overtittel: ”Regjeringen arrangerte homofest for ny ekteskapslov”, og overskriften var: ”Legger press på kirken”. I ingressen slår VL fast at ekteskapsloven er et faktum, for deretter å påpeke at ”de rødgrønne og lobbyaktivistene” gjør det klart at kirken er neste mål. Statsråd Anniken Huitfeldt refereres på at hun tror kirken vil åpne for homovielse om få år. Vår Land trekker deretter fram kirkerådslederen Nils-Tore Andersen som misliker presset, les presset som lovforlaget innebærer overfor kirken. Forsidebildet viser en smilende Huitfeldt som står bak de enda blidere festdeltakerne Kjell Erik Øye og Karen-Christine Friele. Bildeteksten er: ”Barne- og likestillingsminister Anniken Huitfeldt feiret forslaget til felles ekteskapslov sammen med statssekretær Kjell Erik Øie, homofile Karen-Christine Friele og andre fra homobevegelsen.”

Faksemile 17 – Vårt Land – 15.03.08 – Forsiden

Faksemile 18 – Vårt Land - 15.03.08 – side 6 og 7

VL vinkler framleggelsen av lovforslaget som er et angrep på kirken. Regjeringen står i ledtog med homoaktivister i dette angrepet. Dette gjentas og forsterkes på side seks, syv og åtte hvor det refereres til at kirken vil bli presset til å vie homofile.

Inne i avisen fortsetter saken fra forsiden. Over en dobbeltside er overskriften ”Kirken er målet etter homofesten”, med undertittel ”Departementet feiret med lobbyister og skeive veteraner”. Ingressen oppsummerer her: ”Etter sjøsettingen av felles ekteskapslov peker både homoaktivister og rødgrønne politikere ut neste mål: Den Norske Kirke.”

Bildet som står til artikkelen er et vidvinkelbilde, som viser et massivt presseoppbud, hvor de fleste har rettet oppmerksomheten mot Huitfeldt, dog ikke Vårt Land, som ser på hendelsen litt fra siden (og utenfra). Også dette bildet viser statssekretær Kjell Erik Øie og Karen-Christine Friele (i munter passiar med hverandre) mens Huitfeldt snakke med pressen. Bildeteksten er som følger: ”Rødgrønne politikere og homoaktivister og -lobbyister samlet i skjønn forening da den nye ekteskapsloven ble feiret i går.”

VL gjør konsekvensene av lanseringen av ekteskapsloven til tema. Det skrives at regjeringen ”gikk til det uvanlige skritt” å markere hendelsen sammen med ”lobbyistene som har drevet påvirkning av lovarbeidet”. Når homofiles kamp for likeverd med heterofile omtales som et lobbyarbeid. LLH³⁴ etableres en profesjonell lobbygruppe, og det er ikke feil, men det medfører det at rettighets- og likeverdsaspektet som loven bringer med seg faller bort.

Jeg oppfatter ikke LLH-leder Jon Reidar Øyan sine uttalelser særlig truende, slik VL gjengir disse. Øyan siteres på at LLH hadde ønsket at regjeringen ville latt det være opp til hver enkelt prest å vie homofile, men det er et ønske LLH ikke fikk oppfylt. I det neste siteres han på at LLH gjennom Åpen Kirkegruppe og engasjerte sjeler ”...vil fortsette dialogen med kirken.” Å være i dialog med homofile, les de profesjonelle lobbyistene, de engasjerte sjelene (som er homofile som er kristne) oppfattes altså som truende, og er grunn nok til at VL skriver og vinkler saken slik overskriften sier.

Tema i teksten er at kirken er under angrep, og det er om vielser av homofile i kirken det neste slaget skal stå. Huitfeldt siteres: ”- Vi er klare for at dette skal skje, men det er opp til

³⁴ DNF 48 endret navn til LLH – Landsforeningen for lesbisk og homofil frigjøring i 1992. LLH endret senere navn til LLH – Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner.

kirken selv å bestemme seg for å gjennomføre det.” Huitfeldts forsikring er åpenbart ikke nok for å roe gemyttene i VL – for lobbyistene i LLH lurar i bakgrunnen. Artikkelen avsluttes med et spørsmål fra journalisten til Huitfeldt: ”- *Hvordan vil regjeringen sikre flertallet?* ”.

Huitfeldt svarer: ” – Det sitter en gjeng bak meg her som er klare til å jobbe for nettopp det, sa Huitfeldt der hun sto foran et 20-talls homoaktivister i alle aldre.”

Homofile omtalt som aktivister av VL, og det trengs ikke mer enn en gruppe på rundt 20 stykker for at hele stortinget skal stemme for loven. Homofile aktivister blir med det en farlig gruppe.

Til tross for at regjeringen påpeker at det får være opp til kirken selv hvordan de skal forholde seg til saken, males her et trusselbilde, hvor regjeringen og LLH og homofile får rollen som den store stygge ulven som presser seg på kirken, og som er så farlige (og dyktige) i lobbyssammenheng at VL er nødt til å advare mot det hele. VL må altså beskytte kirken, noe som legitimerer å bruke forsiden, samt tre sider på tematikken i avisen.

Når Huitfeldt inviterte til pressekonferanse og gjør denne til en fest for eldre og yngre homofile som har jobbet for å oppnå likeverd, er det lite trolig det var denne vinklingen hun ville ha frem. Det er åpenbart VL sin rett å skrive og vinkle sine artikler nøyaktig slik de selv vil. Mitt poeng er at det regjeringen og LLH ser som fremskritt for homofile i kampen for å oppnå likeverd, ser VL som en trussel for kirken.

Vinklingen VL velger, underbygges av de sosiale identitetene og relasjonene som settes opp i teksten. Homobevegelsens folk blir omtalt som lobbyister, aktivister og skeive veteraner, alle beskrivelser som kan virker negativt overfor kristenfolket/VL-leseren. Når i tillegg disse lobbyistene, aktivistene og de skeive veteranene ser ut til å være bestevenner med regjeringen, dannes det en front mot kirken. VL deltar ikke på denne festen, noe bildebruken reflekterer – vidvinkelkamera gir et fotografi som strekker seg over side seks og syv og viser et massivt presseoppbud, hvor de fleste, men ikke Vårt Land, har rettet oppmerksomheten mot Huitfeldt som leder festen an.

Nederst på side seks har oppslaget vedhengt en liten artikkel: ”Homohøringene åpne for protest”. Brødteksten i denne åpner med følgende setning: ”Felles ekteskapslov klubbes av Stortinget en gang etter 17. mai. Men først kan høringene bli en protestkanal”. Resten av

denne teksten er en gjennomgang av prosessen som leder opp til den dagen Stortinget vil vedta loven. Det er noe resignert ved det hele. At loven klubbes betyr i praksis at den blir vedtatt, men likevel finnes det muligheter for folk til å protestere, noe VL åpenbart mener er viktig å informere om.

På side syv er det i tillegg to småartikler, hvor jeg anser teksten ”Visste om KrFs homo-bombe”³⁵ som ikke relevant, den andre er en notis fra NTB, som sier at Venstre støtter den nye ekteskapsloven, mens KrF vil sende den i retur. Den typiske VL-leser kan være en typisk KrF-velger, og dermed er denne notisen viktig. Når man så blar til neste side i avisen, kommer man til artikkelen ”Misliker press”.

Artikkelen har undertittelen: ”Kirkeledelsen: Lenge til homovielser i kirken.” Ingressen har samme vinkling som oppslaget på de foregående sidene: ”Regjeringen ser gjerne at kirken vier homofile, og legger ytterligere press på kirken med ny felles ekteskapslov”.

I lovforslagsteksten skriver regjeringen at det er betydelig motstand mot loven i Den norske kirke og i de fleste andre trossamfunn, men at det finnes tegn til holdningsendringer, refererer VL i brødteksten. Det kan se ut til at resten av teksten er et tilsvarende til dette, da Nils-Tore Andersen (leder i Kirkerådet), Olav Skevesland (biskopenes preses) og Svein Veland (styreleder i Norges kristne råd) får spalteplass til å brette ut sine advarsler.

Kirkerådsleder Andressen er ifølge VL lite glad for at det åpnes ”så tydelig” for at kirken kan vie homofile. Han siteres med følgende uttalelse: ”- Det er et press for å vie likekjønnede allerede, og med denne loven kommer det til å bli ytterligere press.”

På spørsmål om hvilke konsekvenser loven vil kunne få innad i kirken svarer Andressen: ”- Det kan skape en sterk spenning. Kirkemøtet har åpnet for at homofile kan bli ansatt i vigslende stillinger. Nå må vi ta det litt kjølig og rolig og se hvordan det virker først. Vi må ta

Faksemile 19 – Vårt Land
15.03.08 – side 8

³⁵ Dette var en skandalesak fra 1995, hvor det nå kommer fram at Ap-politiker Grete Berge visste om at Anders Gåsland (tidligere KrF-politiker) skulle komme ut som homofil, før han gjorde det.

den tiden vi trenger og tenke gjennom dette.” Biskopenes preses, Olav Skjevesland, siteres deretter: ”- Her er det tale om en endring av selve ekteskapsforståelsen. At Kirkemøtet skal godkjenne en liturgi for likekjønnede vigsler – det er en terskel det er vanskelig å tenke seg at kirken vil gå over på lang, lang tid”. Budskapet var altså klart - det skulle gå lang tid før det kom på tale å arrangere en homo-vielse i kirken. Men slik gikk det ikke. Allerede i september samme år fikk man se den første homo-vielsen, noe jeg kommer tilbake til.

Artikkelen trekker til slutt fram Svein Veland, styreleder i Norges kristne råd, som mener regjeringen har latt seg styre av en homopolitisk agenda. Veland siteres på at han ”anerkjenner samfunnets behov for å gi homofile gode juridiske rammer for sitt samliv”, men mener det er uheldig at man endrer den grunnleggende forståelsen av ekteskapet. Deretter siteres han på at han mener det tragiske er at loven presses fram, uten å utrede konsekvensene, i forhold til bioteknologi, adopsjon og barns oppvekstvilkår.

Andersen, Skevesland og Veland er menn med pondus og myndighet når de snakker om kirkesaker – de markerer sin motstand mot loven, og blir på denne måten en motvekt til teksten i lovforslaget som påpeker at holdningsendringer er på gang i kirken.

En litt mindre artikkel med overskrift ”Andresen: Vi har gjort hva vi kunne” er plassert nederst på side åtte. Den handler om kritikk fremsatt av Svein Inge Olsen og Kai Erland, i organisasjonen Protestfestivalen. Kritikken deres gikk på at kirkens folk ikke har arbeidet hard nok i kampen mot loven. Artikkelen refererer Kirkerådsleder Andersens svar på dette. Han sier lederne i kirken har gjort alt i sin makt for å stoppe den nye ekteskapsloven. VL refererer som følger: ”Han lister opp møter med statsministeren, likestillingsministeren, kultur- og kirkeministeren, stortingsrepresentanter, innlegg i avisene og uttalelser i høringer.” Deretter siteres han på at han ikke vet hva mer de kunne ha gjort. Dersom leseren har lest side seks og syv kommer sammenhengen fram – at homolobbyen LLH var for sterk. Herunder ligger forståelsen at maktforholdet i samfunnet har endret seg, og at dette forholdet fungerer i disfavør for kirken.

Noen måneder etter framleggelsen av den nye ekteskapsloven, men før den ble kraftfull, ble det en del oppstyr da paret Lasse og Gard Sandaker Nielsen inngikk partnerskap i Kampen kirke 12.09.08. Dette var en hendelse som VL advarte mot og mente kunne bli det neste angrepet på kirken. Med det fikk VL rett i sin profeti.

Artikkel i VG – Kampen kirke

”Klarte ikke stoppe homobryllup”

VG dekker Lasse og Gard Sandaker Nielsen sitt partnerskap, og publiserer én artikkel på side ti om dette dagen etter. Dessverre, og av uviss grunn, finnes ikke avissiden i mediearkivet Atekst, og jeg har heller ikke klart å oppdrive et eksemplar av den. I mediearkivet ligger kun teksten som ble publisert. Den viser til at et bilde sto til den korte teksten, som for øvrig er fra NTB, med bildetekst: ”OSLOBISKOP: Ole Christian Kvarme ønsket ikke homobryllup i Kampen kirke”. Bildet er mest sannsynlig av Kvarme. Den korte teksten refererer at Kvarme ikke klarte å stoppe ”homobryllupet”, og at paret Gard og Lasse Sandaker Nielsen inngikk partnerskap i våpenhuset. Deretter siteres Gard Sandaker Nielsen: ”- For min del er det helt avgjørende å få det gjort i kirkerommet. Å få guds velsignelse over forholdet vårt og kunne gå inn i gode rammer. Det er fint det er mulig, sier Gard Realf Nielsen. (NTB)”.

Saken handler om at Kvarme ikke klarte å stoppe et homobryllup. Det kommer fram at bryllupet ikke foregikk på samme måte som et kirkebryllup for heterofile, da den offisielle inngåelsen foregikk i våpenhuset, før velsignelsen ble gitt inne i kirkerommet.

I teksten unnlates det å omtale hvorfor Kvarme ønsket å stoppe hendelsen. Det kan bety at Kvarmes holdninger til saken er allment kjent, men at det likevel ikke var av betydning. Igjen framstår en mektig kirkens mann som mindre maktfull. Og når hans innvendinger, som forholder seg til kirkens regler, liturgien, ikke kommer fram, kan hans protest oppfattes mer som et resultat av homofobi, enn for eksempel at de er av prinsipiell karakter. Konsekvensen blir en negativ oppfatning av Kvarme og Kirken, for homofiles kamp for likeverd blir det positivt. Selv om teksten er fra NTB, er funksjonen den samme.

Artikkel i VL – Kampen kirke

”Vant Homokampen”

Artikkelen ”Vant homokampen” fra 13.09.08 i VL ble brukt som anslag for mitt prosjekt i kapittel én. Undertittel i artikkelen var ”Her er bildet biskop Ole Christian Kvarme ikke ville se”. Bildet viser sogneprest Siri Sunde som velsigner Lasse og Gard Sandaker Nilsen ved alteret i Kampen kirke i Oslo. Artikkelens ingress oppsummerer at soknepresten trosset biskop Kvarme og lot paret inngå partnerskap i kirken. I første avsnitt i brødteksten kan en lese at ”Kvarme gjorde alt som sto i sin makt for å stoppe handlingen, men måtte gi tapt”.

Deretter skriver VL at paret Gard og Lasse Sandaker Nilsen etter seansen i Kampen kirke gikk ut på kirketrappen som formelle partnere.

Lasse Sandaker Nielsen er den første som kommer til ordet i artikkelen. I brødtekstens andre avsnitt siteres han: ”- Det er kjedelig at vårt ja skal være en del av en kirkekamp. Vi håper snart at også homofile og lesbiske skal kunne gifte seg i Den norske kirke. Om ti år er vi der, sier Lasse Sandaker Nielsen, fornøyd.”

Faksemile 20 - Vårt Land - 13.09.08 - side 6

Videre kan en lese at den formelle partnerskapsinngåelsen foregikk i våpenhuset, men i kirkerommet lovet paret hverandre evig troskap og fikk prestens velsignelse. Dette kan en kalle en bryllupsseanse uten at den juridiske formaliteten, at presten erklærer paret for rette ektefolk, ble gjennomført i selve kirkerommet (den juridiske seansen med dommer foregikk i våpenhuset, før forbønn ble gjennomført i selve kirken).

Deretter henviser VL til biskop Kvarme, som ”ser svært alvorlig på hendelsen”, før Kvarme siteres: ”- Det vi har sagt er at forbønnsgudstjenester ikke skal ha ekteskapsinngående karakter. Det du beskriver er åpenbart i strid med dette. Dette må jeg også drøfte med sognepresten, sier en indignert Kvarme.” Og på spørsmål fra journalisten om Kvarme kan leve med en illojal sogneprest svare Kvarme: ”Jeg forventer at hun følger kirkelige ordninger. Men først må jeg snakke henne, så får vi se hva som skjer”. Så skriver avisen at oppladningen til forbønnsgudstjenesten ”ble svært dramatisk” fordi Kvarme prøvde å stoppe den og at paret Sandaker Nielsen fryktet at deres festdag skulle bli spolert. I neste avsnitt siteres Gard: ”- De siste timene var ganske forferdelige. Det ble veldig mye styr, sier Gard, som er utdannet prest og leder av Åpen Kirkegruppe.” Så beskrives et press fra Kvarme og domprost Hauge overfor sognepresten i Kampen kirke, Aud Sigurdsen, som førte til at hun foreslo overfor paret Sandaker Nielsen å flytte partnerskapsinngåelsen til menighetshuset. ”Det ønsket derimot ikke paret”, skriver VL før Sigurdsen siteres på at hun prøvde å få paret til å flytte partnerskapsinngåelsen, men at de ikke ville, og ”da var det ikke lett for meg å ødelegge dagen rett før hendelsen skulle finne sted, sier Sigurdsen.” Et spørsmål fra journalisten avslutter teksten: ”Frykter du konsekvenser?”, og svaret til Sigurdson avslutter teksten: ”- Nei, hele kirken er jo i prosess. Vi må samtale mer om dette.”

Overskriften ”Vant homokampen” gjenspeiler et valg VL har foretatt. Her har man måttet ta stilling til hvordan denne saken skulle presenteres og avisen har valgt å fokusere på konflikten som oppsto når Kvarme bestemte seg for å prøve å stoppe hendelsen. Det er likevel interessant at paret Sandaker Nielsen har blitt sitert direkte i store deler av artikkelen. Når Lasse Sandaker sier at det er kjedelig at ”vårt ja” ble en del av en kirkekonflikt, kan antakelig mange av leserne tenke på ”sitt ja” og vet med det hva saken handler om, lovnaden om ja til evig troskap mellom to mennesker. Argumentasjonen til Kvarme er at ”vi”, det vil si Bispemøtet, har sagt at bønnegudstjenester ikke skal ha ekteskapsliknende preg, og derfor ville han stoppe hendelsen.

En tanke som slår meg er at Kvarme kan ha vært i villrede, og ikke visste hva han skulle gjøre med denne saken da han først fikk vite at det skulle skje. For han visste at dette var planlagt flere uker i forvegen. Problemet er, som nevnt i kapittel én, at selv om norsk lov tillater homofile å gifte seg, åpner kirkens lære fortsatt ikke for å kunne vie homofile. Den nye ekteskapslovens § 16 sier i klartekst at det er kirkens liturgi som er bestemmende for hva som er lovlig for en prest å foreta seg. I kirkens alminnelige regler for vigsel heter det at ekteskap inngås mellom mann og kvinne. Men, samtidig heter det at ”...ekteskap for borgerlig myndighet, kan siden anmode om kirkens forbønn.” (Kirken.no: *Ekteskapsinngåelse i kirken*).

Bispemøtets hadde uttalt at forbønn ikke skulle ha ekteskaplig preg. Men hva ”ekteskapelig preg” innebærer er det uklare.³⁶ I samme bispeuttalelse heter det om den nye ekteskapsloven at ”en prest kan – og bør – be for alle som anmoder om prestens forbønn” (Protokoll fra Bispemøtet 22. – 23. januar 2008). Regelverket og bispeuttalelsene var uklare, og en velvillig prest kan i lys av dette gjerne gi et homofilt par forbønn i kirkerommet.

Det spesielle er at Gard og Lasse Sandaker Nielsen fikk med seg en dommer, som sa ja til å vie dem i våpenhuset i kirken. Det er dommeren (notarius publicus) ikke forhindret fra å gjøre i noe regelverk. Den borglige vigslingen blir vanligvis gjennomført av en dommer fra Oslo Byfogdembete på tinghuset i Oslo, men kan om ønskelig foregå andre plasser.

Det er ingen nyhet at folk har i mange år har giftet seg borgerlig på forskjellige plasser, på plasser som den enkelte dommer selv vurderer som akseptable. Det som er spesielt er at når

³⁶ Jeg stiller meg tvilende til at de hadde ment at seansen hadde ekteskapelig preg dersom et heterofilt par måtte finne seg i å vies i våpenrommet for så å motta forbønn i kirkerommet.

en dommer med vigselfrett ønsker å vie noen, har han/hun ingen regler å forholde seg til som forteller hvor vedkommende dommer kan vigsle folk. Dette kom fram i samtalen mellom Oslo Byfogd og undertegnede. Men, etter saken med Gard og Lasse Sandaler Nilsen har byfogd-lederen personlig begynt å spørre sine dommere hvor vigselfen skal foregå. Før hendelsen i Kampen kirke, kunne vigsling i prinsippet foregå på et hvilket som helst sted. Om presten hadde åpnet dørene inn til selve kirkerommet, kunne dommeren ha vigslet paret der.

Bispemøtet³⁷ har tidligere ikke tatt stilling til at dette kunne skje. Først på Bispemøtet 2. - 7. oktober 2008, altså ca tre uker etter hendelsen i Kampen kirke, ble følgende presiserende vedtak fattet: "Borgerlig ekteskapsinngåelse i kirkehuset anses ikke å være i samsvar med regler for bruk av kirken." (Protokoll fra Bispemøtet 02.10.2008 - 08.10.2008)

Med dette perspektivet kan en hevde følgende: (1) partnerskapsinngåelsen i Kampen kirkes våpenhus mellom Gard og Lasse Sandaker Nilsen er ikke ulovlig jamfør en dommers myndighet til å vurdere hvor han/hun mener en vigsling kan foregå, og (2) at prest Sundby hadde rett, sågar plikt til å gi paret forbønn, jamfør uttalelse fra Bispemøte 22-23.01.08.

I kapittel én oppsummerte jeg at artikkelen "Vant homokampen" implisitt forholder seg til Norges lover anno 2008, da ekteskapsloven ikke nevnes med ett ord, men som hele saken i grunn dreier seg om. En kan si at VL like gjerne kunne gitt artikkelen overskriften "Liturgien tillater ikke homoekteskap" og ikke tatt med Lasse og Gard Sandaker Nielsen som kilder i det hele tatt. Da hadde meningsinnholdet i så fall vært preget av at Kvarmes meninger var det riktige, og vinklingen kunne vært at liturgien ikke tillater homoekteskap.

Saken er vinklet rundt Kvarmes motstand mot bryllup for homofile. Dette har vært en kamp, som nå Kvarme tapte. Bildebruken understøtter temaet, med bildeteksten "her er bildet biskopen ikke ville se". Bildet blir bevis for at homofile vant kampen. Men beviset er i mine øyne lite truende. Bildet viser at noen mottar forbønn og blir velsignet i kirkerommet.

³⁷ Bispemøtet er innad i kirken underlagt Kirkemøtet, men skal som organ i følge kgl.res. 6. juni 1997 fungerer samlende eller samordnende for de gjøremål som etter regler er biskopenes virke. (Kirken.no: Om Bispemøtet). Og i norsk lov, Kirkelovens § 26, heter det om Bispemøtet at "Det avgir uttalelse i saker som det blir forelagt av departementet eller Kirkemøtet" (Lovdata: Kirkeloven). Forholdet at Bispemøtet skal virke samlende, samt sedvane (Bispemøtet har truffet vedtak og uttalt seg i alle år siden det ble stiftet i 1917), gjør at Bispemøtets uttalelser og vedtak konstituerer presedens i kirken som sådan, til tross for at det i Bispemøtets foretningsorden § 32 heter at Bispemøtet ikke kan treffe rettslig bindende vedtak (Kirken.no: Om Bispemøtet).

Det viktigste poenget jeg vil fremheve jamfør diskusjonen ført her, er aspektene ved teksten som gjør at ”vårt ja” hang i en tynn tråd fordi Kvarme mente bønnegudstjenester ikke skulle ha ”ekteskapslignende preg”.

At VL siterer Gard og Lasse Sandaker Nilsen, som kunne fått sin dag og sin ekteskapsinngåelse³⁸ ødelagt av menn med makt, fungerer positivt for homofiles kamp for likeverd. Det krevdes en kvinne, les sognepresten i Kampen kirke, Aud Sigurdsen, for at det menneskelige skulle få forrang jamfør kirkens (vaklende) prinsipper.

Som jeg spurte innledningsvis i kapittel én: Kan man si at vinklingen VL her anlegger konstituerer et brudd med egen historisk dekning? Det er spørsmål som må besvares ved å trekke opp de store linjene – linjer som belyser de diskursive praksiser i makroperspektiv.

³⁸ Jeg skriver ekteskapsinngåelse her, selv om det formelt var en partnerskapsinngåelse, fordi alle partnerskap er omgjort til ekteskap etter at loven ble kraftfull 01.01.2009.

*«Jeg er av og til blitt kalt homominister.
Det er en tittel jeg bærer med stolthet»
Karita Bekkemellem (2000)*

5. Endringsperspektiv

Mitt hovedanliggende er å studere VG og VL som aktører, som deltakere i diskursene. I den sammenheng står følgende tanke sentralt: Det er når en hendelse fører til at deltagerne i diskursen for eksempel nøler, repeterer sitt budskap, blir stille eller endrer stil, man har indisier på at noe er i ferd med å skje innenfor en gitt diskurs (Fairclough 1992a: 230).

Som jeg skrev innledningsvis om den metodiske tilnærmingen, vil en forsker som anlegger en KDA anta at asymmetriske maktforhold finnes i tekster. Skjevhetene vil fungere positivt og/eller negativt for homofiles kamp for likeverd. Forskeren vil vise hva og på hvilken måte diskursene uttrykker det de gjør. Samtidig prøver man å forklare og vise hvordan dette blir påvirket og påvirker samfunnet. Diskursive praksiser og intertekstuelle aspekter vil, sammenfattet i et historisk perspektiv, fremheve endringer i VG og VL sin dekning av hendelsene. Dette skal i det påfølgende belyses ut i fra sosiokulturelle forhold.

Jeg oppsummerer tekstanalysen og bygger et skjema som makrostrukturelt viser funnene. Jeg kaller dette endringsperspektiv, fordi makroperspektivet på funnene i mitt tekstarkiv ikke kan vise faktiske tendenser, men heller viser mitt perspektiv på endringene.

Skjemaet kan leses vertikalt og horisontalt, og vise tekstinterne funn (vertikal lesning) og funn i historisk perspektiv (horisontal lesning). Funn i VL og VG plasseres i hvert sitt skjema og kan leses komparativt og kontrasterende. Skjemaet ligger til grunn for min avsluttende diskusjon. Denne diskusjonen belyser endringene i et sosiokulturelt perspektiv, med fokus på kulturell kontekst, herunder folkets og kirkens holdninger til homofili, samt økonomiske sammenhenger og avisenes forhold til publikum. Den politiske kontekstens betydning, som jeg har belyst underveis i tekstanalysen, oppsummeres i punkt 5.1.6.

Skjematisk makroperspektiv på endringer i Vårt Land:

	Vårt Land			
	1971-72	1984-85	1993	2008
Politisk kontekst	Tre regjerings-skifter på kort tid. DNF 48 får innpass hos Brattlis regjering som fjerner §213 før Krf og Korsvald danner regjering.	Kåre Willoch leder regjeringen, Norge er i jappetid. Politisk arbeid for å regulere utenomekteskapelig samliv igangsatt, uten eksplisitt å nevne homofile	Gro Harlem Brundtland leder ren AP regjering, politisk velvilje til homoarbeid	Stoltenberg II og ”rødgrønn” regjering, politisk velvilje til homoarbeid

Dekning i avisen	Svært lite, og lav prioritet	Mye dekning, og svært viktig prioritert	Relativt mye dekning, prioritert som viktig stoff	Mye dekning, og svært viktig prioritert
------------------	------------------------------	---	---	---

Homofile kilder ³⁹	Ingen	Homofile kommer i 2. rekke	Ingen	Homofile kommer i 1. rekke
Religiøse kilder	Ingen	Bratterud, kommer i 1. rekke	Norges biskoper	Religiøse kilder kommer i 2. rekke
Diskurs-typer - form	Opplysende og overtalende	Først overtalende, så opplysende	Opplysende og overtalende	Først overtalende, så opplysende

Diskursive praksiser, herunder				
-Nærhet til kilden:	Ingen kilder	Først tett på kilden, så markers noe avstand	Adopterer kildens syn fullt ut	Klar avstand til homofile kilders budskap, nærhet til religiøse kilder
-Forhold til homofili:	Homofili er unaturlig, fokus på homofili som seksualitet – homoseksualisme, en isme som brer om seg.	Homofili er synd, men homofiles menneskeverd blir omtalt	Homofili skader eller raserer folks holdningsdannelse	I første omgang; homofile flinke folk, men de er farlige for kirken, og man kan ikke ha noe av at de skal kunne vies i kirken, skjult homofobi tåkelagt av kirkeprinsipper. I andre omgang; homofile er enkelt-mennesker som ikke kan nektes velsignelse av Gud.

³⁹ For ordens skyld vil jeg påpeke at når jeg i skjemaet henviser til kilder, mener jeg personer som har kommet til syne i tekstene.

Vårt Land			
1971-72	1984-85	1993	2008

-Vinkling:	Kirkeinternt problem: kirken må komme på banen og møte frigjort seksualitet som er i anmarsj	Konflikt og konsekvens, forkynner og ytringsfrihet tema	Konflikt og konsekvens. Slaget er tapt, politikerne hører ikke på biskopenes råd, Partnerskapsloven bryter med rettstradisjonene	Konflikt og konsekvens. Først; kirken er under angrep av regjeringen, som homobevegelsen står i ledtog med. Så vant homofile homokampen
------------	--	---	--	---

Hoved-funn og eventuelle endringer:	Tekstene opprettholder at homofili er perverst, VL kritiserer kirken for manglende (negativt) engasjement i homosaken	Homofile kilder kommer til ordet (i 2. rekke), men det er påfallende hvordan VL er overtalende i form når rettsavgjørelsene går i Bratteruds favør, og endrer stil og er opplysende når han møter motbør. Fortsatt klart at homofili synd	Mindre tydelige på at homofili er synd og noe unaturlig, men innvendingene mot homofili er innpakket i forhold rundt holdningsdannelse og rettstradisjoner - under overflaten ligger holdningen at homofili er unaturlig	I første omgang; homofile likestilte borgere, og en farlig resurssterke, bedriver lobbyarbeid. Maktforholdet, som skal være i favør kirken, er ikke lenger slik VL ønsker det. Resignasjon og bekymring for fremtiden til kirken. I andre omgang; man er menneske før man er homofil og derfor kan ikke ekteskap for homofile nektes
-------------------------------------	---	---	--	--

Skjematisk makroperspektiv på endringer i VG:

	VG			
	1971-72	1984-85	1993	2008
Politisk kontekst	Samme som for VL	Samme som for VL	Samme som for VL	Samme som for VL

Dekning i avisen	God dekning, relativt viktig prioritert	Mindre dekning og mindre viktig prioritert enn VL, men fortsatt god dekning	Lite dekning	Lite dekning
------------------	---	---	--------------	--------------

VG			
1971-72	1984-85	1993	2008

Homofile kilder	Kommer i 1. rekke	Homofile kommer i 2. rekke	Ingen	Ingen
Religiøse kilder	Ingen	Bratterud, kommer i 1. rekke	Ingen	Ingen
Diskurs-typer - form	Opplysende og overtalende	Opplysende	Opplysende og overtalende	Opplysende og overtalende

Diskursive praksiser, herunder				
-Nærhet til kilden:	Svært tett oppunder kildenes meninger	Tettest på Bratterud sine meninger, men gir også homofile spalteplass.	Ingen kilder	Ingen kilder
-Forhold til homofili:	Homofili fremstår totalt sett i VG på DNF 48 sine premisser – at homofili er naturlig	Noe uklart syn på homofili, VG dekker ryggen på alle kanter	Partnerskapslov er «homselov». <i>Homofili er unaturlig seksualitet som ikke fører til forplantning (Verstos kommentar)</i>	Homofili er utvetydig naturlig
-Vinkling:	Konfliktvinklinger og spissede overskrifter skaper noen feil, til tross for at tekstene ellers er så tett oppunder kildenes meninger	Konflikt og konsekvens, som i størst grad tilgodeser Bratterud	Konsekvensvinkling som fungerer negativt for homofile	Konsekvensvinkling som fungerer svært positivt for homofile

Hoved-funn og eventuelle endringer:	Overraskende hvor nært VG la seg oppunder homobevegelsens meninger	VG vender seg etter vinden slik domstolene blåser den - først oppslag som i hovedvekt faller i favør Bratterud, deretter mer nøytrale oppslag som er mettet av «sirkus» Bratterud, positivt for homofile etter hvert	Overraskende nok (til at dette er 1993), fungerer tekstene i disfavør for homofiles kamp for likeverd	Tekstene fungerer godt og svært godt på homofiles kamp for likeverd
-------------------------------------	--	--	---	---

5.1. Diskusjon - endringsperspektiv

Diskusjon rundt endringsperspektivene føres per hendelse, i rekkefølgen VG, så VL.

5.1.1. Endringsperspektiv – 1971-72

VG

Det mest fremtredende i min analyse av artiklene i 1971-72, fram til datoen da VG publiserte lederartikkelen ”Stillferdig bortgang”, er at tekstene lå svært tett oppunder homobevegelsens meninger om § 213. Det er interessant å se hvordan homobevegelsens argumenter ble adoptert. Vinklingene falt i noen av tekstene uheldig i forhold til homofiles kamp for likeverd. Men det mest betydelige og viktige var at homobevegelsens argumenter fant gjenklang i lederartikkelen ”Stillferdig bortgang”, hvor § 213 omtales som ”denne skammens paragraf”.

Henrik Bastiansen beskriver i *Norsk Mediehistorie* utviklingen til VG på 70-tallet som ”en bevisst satsning på bred front”, en satsning som startet da VG i 1966 ble overtatt av Schibsted, og med det fikk de samme eierne som høyreavisen Aftenposten. Med de nye eierne fulgte en storsatsning på alt fra nye settemaskiner, økt redaksjonsbudsjett til satsning på utvidet distribusjonsnett, noe som peker på endrede (og bederede) økonomiske forhold (Bastiansen & Dahl 2003: 414, VG.no *Stiftelseserklæring*).

Eierskiftet hadde stor innvirkning på VG, men stiftelseserklæring ble stående, noe den gjør den dag i dag. Stiftelseserklæring sier at VG skal bygges på humanistiske idealer og demokratiske verdier. Shibstedt-eierskapet kunne ført til en politisk høyrevridning for VG (i og med at avisen ble en del av samme konsern som Aftenposten), men det finner jeg ingen bevis for i forhold til deknningen av § 213. Heller tvert i mot.

En mer betydelig faktor kunne ha vært opplagsveksten VG fikk. Denne kunne medført et mer konservativt VG - jo større publikum, jo mindre homogene er de, og desto verre vil det være å framstå som progressive om homospørsmål. Jo større lesermasse, jo verre er det å finne største felles multiplum. Men heller ikke dette mener jeg lot seg gjelde.

Martin Eide skriver at VGs vekst var ”et opplagseventyr uten sidestykke i norsk pressehistorie”. VGs opplag gikk fra rundt 40.000 på sekstitallet, så tok Schibsted over roret, og i løpet av 1972 var opplaget oppe i 115.000. Avisen ble riksdekkende tidlig på 70-tallet. Videre var VG ledende i å innføre nye journalistiske former, noe som resulterte i en mer uformell tone overfor leserne (Eide 1995 og VG.no: *Historisk utvikling*). Det jeg oppfatter som nærhet til kildene og adopsjon av meninger om § 213 kan være et resultat av at en mer uformell tone ble anlagt overfor leserne. Uavhengig henvendelsesform oppfatter jeg likevel VGs holdning til homofile som progressiv, som fungerte positivt for homofiles kamp for likeverd i samfunnet.

Lover som regulerer folks liv kan være indikatorer for hvordan samfunnet forholder seg til dem lovene gjelder. § 213 ble omtalt som en sovende paragraf i perioden fram til den ble avskaffet⁴⁰. Like fullt var homofiles livssituasjon preget av forbudet mot sex mellom menn fram til 1972. Og selv om dette forbudet ikke ble håndhevet i stor grad etter saken mot ”Den brune ring” i Bergen i 1938⁴¹, møtte homofile mange stengsler i samfunnet.

Grønningseter og Nuland omtaler boken *Homofile – myter og fakta*⁴², utgitt på Pax forlag i 1978 som den en første levekårsundersøkelsen blant homofile og lesbiske⁴³ i Norge. Boken gir ”...noen sterke bilder av hvordan det var å leve som homofil og lesbisk i de første årene etter at forbudet mot mannlig homofili ble opphevet” skriver forskerne (2008: 13) og oppsummerer:

”Rapporten beskriver fire instanser i samfunnet som fungerer som en slags heterofiliens voktere; presten, psykiateren, politiet og pornoprodusenten. Diskrimineringen som omtales er svært massiv, og det meste handler om samfunnets ideologi. De arenaer for diskriminering som omtales er i hovedsak arbeidsliv, boligmarked og uteliv. En annen er familiesettingen.”

⁴⁰ Doktorgradsstipendiat Runar Jordåen ved Universitetet i Bergen, mener at ”Norge var det av de nordiske landene som var mest tilbakeholden med å straffe homoseksuell praksis de siste hundre år” (Kristiansen 2008).

⁴¹ 34 menn ble dømt for brudd på § 213 i denne saken (Kristiansen 2008).

⁴² En bok jeg dessverre ikke har fått fatt i.

⁴³ Denne boken/undersøkelsen sine resultater er basert på kvalitative undersøkelser og spørreskjemaer blant DNF 48 sine medlemmer og er derfor problematisk rent forskningsmessig mener Grønningseter og Nulan, men sier boken likevel kaster et interessant lys på homohistorien i Norge.

Videre oppsummerte psykolog Arnold Havelin i 1967 en omfattende holdningsundersøkelse i regi av Norsk Gallup.⁴⁴ Folkets holdninger til homoseksualitet var:

"Man er stort sett villig til å akseptere den homofile som medborger og synes ikke at homoseksuelle forhold mellom voksne bør være straffbare, under forutsetning av at den homofile i sitt privatliv opptrer som om vedkommende ikke er homofil og ikke omtaler sin legning eller har noe seksualliv." (Havelin 1967 i Nova-undersøkelsen 1999)

Statistikk om folkets holdninger til homofile finnes først i tall fra 1978. På tidspunktet mente 42% av den voksne befolkningen i Norge at homofile ikke burde få jobb som lærer i grunnskolen eller bli leger. Samtidig mente 14% at homofile ikke burde få bli ekspeditører, og 17% sa at de mente homofile ikke burde kunne bli soldater (Norsk Gallup Institutt A/S, Sept. 1978, referert i Anderssen og Slåtten, 2008).

VGs holdninger til homofili fremstår i et slikt lys som progressive. Det faktum at holdningene VG utviser er progressive i forhold til folket, kan kanskje tilskrives verdiene VG er tuftet på; humanistiske idealer og grunnleggende demokratiske verdier (VG.no: Stiftelseserklæring). I VGs lederartikkel i 1972 kom det klart fram at loven skapte "fortvilt utrygghet" og "utilbørlig press" på mennesker i "et samfunn hvor det normale til de grader favoriseres". Det står dermed klart for meg at DNF 48 sitt meningspåvirkende arbeid var vellykket jamfør dekningen i VG.⁴⁵

Det er interessant å se at motstandere av § 213 ikke opptrer i noen av VG-tekstene. Hva grunnen er skal jeg ikke spekulere i. Jeg kan bare registrere at motstanderne ikke opptrer i tekstene, som dermed i stor grad fungerer positivt for homofiles kamp for likeverd.

VL

Det første jeg vil si er at VL på lederplass i 1972 etterlyste at kirken skulle involvere seg i homotematikken. VL påpekte da at "homoseksualisme" var på frammarsj, i likhet med generell seksuell frigjorthet. Dette måtte kirken ta et nytt oppgjør med, og som vist gjorde kirken ikke det, i alle fall ikke i forbindelse med § 213. I sin profeti mente VL at temaet ville

⁴⁴ Denne undersøkelsen er referert til i NOVA-Rapport 1/99 *Levekår og livskvalitet for lesbiske kvinner og homofile menn*.

⁴⁵ Kildenes strategier og taktikker mener Brian McNair, blant flere, er noe man må undersøke for å forstå journalistikken. Grunnen til at jeg ikke har fokusert på dette aspektet er begrenset tid og plass. Noen refleksjoner rundt dette presenteres likevel i avslutningskapittelet.

bli mer upopulært å ta opp med tiden. Premisset var klart, homofile var perverse og deres seksualitet unaturlig. Derfor heftet det ikke ved betenkeligheter å innta dette standpunktet. Tekstene hadde negativ effekt for homofiles kamp for likeverd.

VL sin dekning av hendelsene påvirker homofiles kamp for likeverd. Og VL sin dekning er preget av noen faktorer. VL er blant annet tuftet på et kristent verdigrunnlag, og avisens forretningsidé er:

”Vårt Land skal være en uavhengig dagsavis for mennesker som ønsker å lese om det vesentligste som skjer, og om troens rolle i dette. Avisen skal forvalte kristen tro og tanke, og bidra til at dette får prege samfunnet og menneskers liv og valg.” (VL.no: *Vårt Lands visjoner og verdier*).

Videre har VL en visjon med å bedrive avisvirksomhet som sier: ”Vårt Land – En bro mellom mennesker, tro og tanke. Visjonen skal inspirere oss til å lage en stadig bedre avis for deg. Og samfunnet” (VL.no: *ibid*).

Det er nærliggende å tenke at VL ikke vil trosse kirkens styrende organer i sin dekning av homofilisaken. Deler av kristenfolket kan samsvare med den typiske VL-leser (VL-abonnent). Trolig vil kirkeautoritetenes meninger og holdninger gi større resonans hos en VL-leser enn den typiske VG-leseren. Dette resulterte i at VL-dekningen av Partnerskapsloven og Ekteskapsloven ble kirketoppunge med hensyn til kildebruk. Derfor mener jeg det er viktig å belyse kirkens holdninger overfor homofile, som kan ha vært retningsgivende for VL sin dekning. Kirken (og kirkefolkets) holdninger betyr mer for VL enn VG, mens folkets holdninger betyr mer for VG enn VL.

Biskopene støttet opphevelsen av § 213 skriver Læreneda i Den Norske Kirke. Lærenemda påpeker at kirken, ved å gi sin støtte til opphevelsen av straffesanksjonene, ikke skulle tas til inntekt for å berøre den etiske målestokk. Spørsmålet om rett livsførsel skal ikke alltid kunne sanksjoneres med straffeforfølgelse, var holdningen (Kirken.no: *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken*). Kirken løste det ”homofile dilemma”, med å ikke fordømme homofiles legning, men å avviste homofil praksis (Butenschøn 2005:82). Dette skriver seg fra Bispemøtets Hygiene-utvalg, som ble nedsatt i 1973. I 1977 var utredningen ferdig (dette er 77-uttalelsen som omtales i teksten ”Bispemøtet vil ha ny homofili-utredning”

i 1993), og Bispemøtet vedtok å skille mellom homofil legning og praksis, en holdning som forble kirkens offisielle standpunkt fram til 1995 (Flaata 1998:11).

Homotematikk er verdispørsmål for kirken, og tematikken er opprivende for noen. I 1973 uttalte for eksempel biskop Dagfinn Hauge: ”- Personlig ser jeg på homofili som en handicap på linje med svekket syn, svekket hørsel, psykiske lidelser fra nevrosen til psykoser, kleptomani osv...” (Åpen Kirkegruppe.no: *Kirke og samfunn i bevegelse. Visjoner for Åpen Kirkegruppe*).

Nedsettelse av Hygiene-utvalget, og kirkens offisielle reaksjon på DNF 48 sitt arbeid for likeverd på 70-tallet, resulterte i en holdningsendring hvor man ikke fordømte homofiles legning, men man avviste homofil praksis. Dette kan kalles en holdningsendring som fungerte positivt for homofiles kamp for likeverd, fordi homofile i mindre grad enn tidligere ble fordømt. Kirkens reaksjon kom uansett etter at § 213 ble fjernet. Men forståelsen for at fordømmelse av homofile i lovens navn ikke var riktig, banet vei for nye fremskritt for homokampen.

Da DNF 48 fikk gjennomslag for at § 213 måtte avskaffes i 1972, fant Bispemøtet og kirkens holdning til homofili gjenklang i VL; premisset for argumentasjonen var klar, homofile var perverse og deres seksualitet unaturlig, og dekningen opprettholdt de sosiale identitetene og relasjonene som fungerte negativt for homofiles kamp for likeverd. I VG finnes ikke de samme premissene, hvor var premissene i stort grad lagt av DNF 48.

5.1.2. Endringsperspektiv – 1984-85

VG

Analysen viste at dekningen av Bratterudsaken tidlig var preget av pastorens mening om saken. Analysen viste at bildebruken var utslagsgivende for vinklingen av saken, som fungerte negativt på homofiles kamp for likeverd.

Bildet som ble tatt i retten passet godt til en (åndelig) Bratterud-vinkling, men hans påstand (åndelig seier) lot ikke VG stå uimotsagt. Et viktig poeng er at VG nøytraliserer Bratteruds

meninger ved å la folket uttale seg i ”fem på gaten”-spalten som var vedhengt oppslaget. Fire av fem mente Bratterud burde ha blitt dømt.

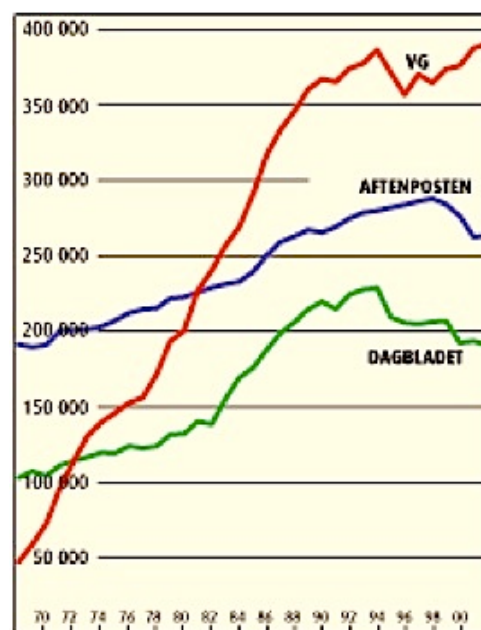
Dekningen endret igjen form etter Høyesterettsavgjørelsen, som opphevet frifinnelsen, og saken fikk tilnavnet «Sirkus Bratterud». Saken kunne vært omtalt som et «homosirkus», med DNF 48 som klovn og sentrum for omgivelsene. Men det var Bratterud som fikk hovedrollen i sirkuset med hans eget navn, noe jeg mener fungerer positivt for homofile.

Oppslaget og tekstene fungerer underholdende da VG belyser saken fra flere sider. Homokildene blir tilgodesett marginalt mindre spalteplass. Men det var en betydningsfull endring i dekingen når det gjaldt vektingen av partene i saken. Fotografiet av Friele i oppslaget, og at Friele fikk uttale seg i egen spalte, medførte at de to partene ble vektet nesten likt. Dette mener jeg er en endring som virket positivt.

Da Bratterud blir funnet skyldig har saken ikke lenger like stor nyhetsverdi i VG. Den plasseres langt bak i avisen, og igjen endres tekstens form. Teksten bærer mer preg av å være opplysende, mens det mest kraftfulle av meningsinnholdet var at Bratterud ble nektet martyrollen.

Martin Eide henviser til hvordan VG på 80-tallet prøvde å finne ut hvem og sine lesere var. Hensikten var å finne ut hvordan man kunne produsere en avis som enda flere ville kjøpe. Eide oppsummerer at ”Et forsøk på å finne mønstre i holdninger til VG i 1981 munnet ut denne konklusjonen: «VG har over hele landet en jevnt god og positiv profil blant så vel lesere som ikke-lesere» (Undersøkelsen *Holdninger til VG* utført av MMI i Eide 1995: 300).

I 1981 blir VG Norges største avis (figur 2, hentet fra VG.no: *Historisk utvikling*). I 1985, da Bratterudsaken avsluttes, feiret VG 40-års jubileum. Et jubileum som ble markert med opplagsrekord.

Figur 2 – Opplagsutvikling hverdager 1968 - 2002

Over 300.000 aviser ble trykte i siste kvartal det året (Eide 1995: 536). Veksten og jakten på VG-leseren medførte at VG ble etablert som folkets avis.

Noen år senere, i 1989 heter det i VG-utredningen: ”VG, med sin status som hele Norges avis, ikke må drive kampanjejournalistikk som splitter mer enn den samler. Det kan komme til å skade avisen sterkt” (Eide 1995: 332). Selv om dette ble skrevet noen år etter Bratterudsaken, mener jeg VG var bevisst sin rolle i markedet og i forhold til sitt publikum da folkets avis i 1984-85 dekket Bratterudsaken. Dekningen og vinklingen i VG korresponderte med rettsapparatets avgjørelser. Selv om folkets avis ikke bestrider rettens avgjørelse, var folkets holdninger til homofili ikke entydig positivt.

Om holdningene til homofile på 1980-tallet oppsummerer Anderssen og Slåtten (2008):

”I 1986 var det derimot 9% som svarte nei på spørsmålet om homofile burde likestilles når det gjelder å få jobber (Norsk Gallup Institutt A/S, Februar 1986). I 1988 mente 20% at homofili burde forbys ved lov (Markeds- og Mediainstituttet A/S, Mars 1988).”

Videre viste folks holdninger til homofili ”...som hovedtendens en svak økning i anerkjennelse av at samfunnet bør akseptere homofili som en likeverdig livsform (21% i 1988)”, skriver Butenschøn (som henviser til Norman Andersen, 1997) (2005: 104).

Folkets avis sin dekning jamfør folkets holdninger overfor homofile, fungerte etter hvert positivt for homofiles kamp for likeverd. Pastor Bratterud, som myndighetsperson, og oppstyret rundt ham, ble omtalt som «sirkus Bratterud», og jeg mener VG til slutt faller ned på DNF 48 sin side, til tross for at kun 21 prosent av folket mente samfunnet burde akseptere homofilt samliv som likeverdig livsform.⁴⁶ Hadde folkets holdninger vært retningsgivende for VGs dekning, kan det tenkes oppslagene rundt Bratterudsaken ville vært mer konservative enn de var.

VL

Analyse av VL sin dekningen av Bratterudsaken viste noe små, men positive endringer vedrørende homofiles kamp for likeverd. De sosiale identitetene og relasjonene etablert i VL

⁴⁶ Selv om tallene er fra 1988, mener jeg tallene understreker poenget.

foreskrev fortsatt at homofile var syndige. Men noen små endringer skjedde med hensyn til tekstenes form fungerte positivt for homofiles kamp for likeverd.

Da Bratterud fikk medhold i første rettsinstans var tekstenes form, i stor grad overtalende. VL mente dommen var god. Den var en seier for både forkynner- og ytringsfriheten. Men med Høyesteretts tilsidesetting av frifinnelsen, og ved andre behandling i Byretten, endret tekstenes form. VL tar rettsavgjørelsen, da Bratterud ble dømt, til etterretning. Men samtidig er VL-dekningen mer på linje med kirkens holdninger til homofili enn rettens holdning.

Kirkens og biskopenes holdninger støtter seg til Hygiene-utvalgets uttalelse fra 1977:

”Når det gjelder homofile seksuelle forhold, er kirken imidlertid tilbakeholdende. Den har ikke kunnet legalisere en slik praksis som så vidt sterkt avviker fra hovedreglene i natur og samfunnsliv. Det er ikke fordi den dømmer denne driftslegning, men fordi den kjenner seg forpliktet på Bibelens egen tilbakeholdenhet. For kirkens holdning fører dette til at den verken kan fastholde den tradisjonelle, entydige fordømmelse eller gi homofile forhold kirkelig godkjenning og velsignelse” (Kirken.no: *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken*).

VLs holdninger vedrørende homofili, som kommer til uttrykk i dekning av Bratterudsaken, opprettholder status quo jamfør folkets og kirkens holdninger til homofili. Dekningen virker i hovedsak negativt på homofiles kamp for likeverd.

Men, i takt med rettsavgjørelsen gikk tekstene fra å være argumenterende til å bli mer opplysende av karakter, og dermed forsvant til en viss grad VL sine tydelige mening om saken. Dette kan leses som en moderering av holdningene og en endring av stil, som fungerte positivt på homofiles kamp for likeverd. I den grad endringene i tekstenes form fungerte positivt, er det fordi man i mindre grad ble fordømt som homofile.

5.1.3. Endringsperspektiv – 1993

VG

I 1993 var det lite interesse på datoene jeg valgte for Partnerskapsloven i VG.

Nyhetsartikkelen var opplysende, men vinklet rundt det faktum at loven kunne bli veltet.

Teksten var opplysende av karakter, men Partnerskapsloven ble omtalt som ”homseloven”, og falt med det uheldig ut for homofiles kamp for likeverd.

Når det gjelder Verstos kommentarartikkel og meningsinnholdet i denne, kan dette åpenbart kun tilskrives Versto selv. Det forhindret likevel ikke kommentaren i å fungere positivt eller negativt, og som vist fungerte den negativt for homofiles kamp for likeverd. Når en kommentator ytrer seg, legges det merke til både internt i avishuset og av leserne. I intervju med Bt.no sier Jan Fredrik Hovden: ”Journalistene har dannet sitt eget makthierarki der sjefredaktører, og kommentatorer i de nasjonale medier, samt journalister som har vunnet priser eller som har sentrale verv, sitter på toppen” (Aursland 2008). VGs Versto var da han skrev kommentaren en etablert og respektert journalist, og skulle senere bli politisk redaktør i VG. Hans artikkel og påstander gikk ikke upåaktet hen i en tid da folkets holdninger til homofili og til Partnerskapsloven var splittet.

Om holdningene til homofile på 1990-tallet oppsummerer Anderssen og Slåtten (2008):

I 1994 var 40% negative til at personer i homofile parforhold skulle få adgang til å formalisere sitt samliv tilsvarende det vanlige ektepar har (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste, 1994). I 1995 var 59% enige i at personer som står åpent fram som homofile, kan få ansettelse som prester i Den norske kirke. (Opinion A/S, 1995).

Videre var et av spørsmålene i Norsk samfunnsvitenskapelig datatjenestes rapport *Undersøking om familie og kjønnsroller* fra 1994: ”Og hva så hvis to voksne av samme kjønn har seksuelt forhold, er det ...?” Svaralternativene og svarprosenten var som følger: Alltid galt - 39,2 %, nesten alltid galt - 4,6 %, bare galt i enkelte tilfeller – 9,2 %, ikke galt i det hele tatt 30,2 % og vet ikke – 16,6. (Bøygum og Skjåk, 1994)

Deretter, i 1999 kom NOVA-rapporten *Levekår og livskvalitet for lesbiske kvinner og homofile menn*. I rapporten kommer det fram at selvmordstanker er seks til syv ganger vanligere blant homofile enn blant heterofile. Den viste at én av fire homofile under 25 år hadde forsøkt å ta sitt eget liv, samt at fire ganger så mange homofile hadde psykiske plager sammenliknet med heterofile. I Lambada Nordica kommenterer Friele at NOVA-rapporten ”...viser med all tydelighet at samfunnets intoleranse kan resultere i ødelagte liv” (volum 6, 2000).

VGs to tekster om Partnerskapsloven virket negativt på homofiles kamp for likeverd, til tross for at folkets holdninger til homofili var bedre enn ved de foregående hendelsene. Verstos kommentar snakker til flertallet i befolkningen, da over 50 prosent mente seksuelle forhold mellom to av samme kjønn var mer eller mindre galt, samt at 40 prosent var negative til at homofiles forhold kunne bli formalisert ved lov. Dette meningsinnholdet påvirker leserne. I 1993 var opplaget tett oppunder 400.000 aviser om dagen. Jeg ilegger ikke VG antihomofile holdninger i 1993, men sier tekstene de publiserte, i forbindelse med at Partnerskapsloven ble vedtatt, fungerte negativt for homofiles kamp for likeverd.

VL

Kirken, ved biskopene, og VL er opptatt av folks holdningsdannelse som de mener vil forvitte dersom Partnerskapsloven blir vedtatt. Tekstene i VL er opplysende og overbevisende (argumenterende) i form, til tross for at de formulerer en åpenlys resignasjon i kampen mot loven. Det kommer ikke eksplisitt fram hvem ”ekstremistiske krefter” er, men det står mellom linjene at dette er homobevegelsen. Homofile er en gruppe med makt.

Læreneda i Den Norske Kirke beskriver holdningene til Partnerskapsloven innad i kirken slik:

”Den ville være et brudd med ekteskapets særstilling i vesterlandsk rettstradisjon, mente biskopene. For første gang i historien ville samfunnet erklære seg nøytralt i spørsmålet om samlivsform, heter det. Bispemøtet vil avverge at lovverket skal bli benyttet til å foreskrive individuelle etiske normer, men ønsker at lovverket skal speile en vilje til å holde fast på de bærende kulturverdiene. (Kirken.no: *Skriftforståelse og skriftnbruk med særlig henblikk på homofilisaken*)”

For meg er det betenkelig at kirken og VL mener norsk lov ikke skal foreskrive individuelle etiske normer. Kirken argumenterte at man måtte beholde de bærende verdiene i samfunnet. Disse verdiene er forankret i norsk tradisjon, og springer ut fra kirkens verdier (i 1000 år har Norge vært et kristent land). Det er kirkens verdier man skal beholde, og det er kirkens verdier som skal foreskrive individuelle etiske normer, ikke Norges lover. Når Bispemøtet i 1993 argumenterte at de ville avverge at lovverket skulle bli benyttet til å foreskrive individuelle etiske normer, ser man bort fra at Norges lover fungerer regulerende for individuelle etiske normer på andre områder. Derfor blir argumentasjonen tåkeleggende.

Folks moral er best forankret i andre regler enn i norske lover, mener både kirken og VL. Homofili er fortsatt knyttet til moral, noe man gjør, og kirken mener homofili er umoral. Dette gjenspeiles i VL sin dekning, som fungerer negativt på homofiles kamp for likeverd.

5.1.4. Endringsperspektiv – 2008

VG

På 2000-tallet synker opplagstallene, og i 2008 hadde VG et opplag på ca. 284.000 aviser per dag (MBL.no: *Avisenes nettoopplag 2008*). Lesertallene samlet sett på nett og papir utvikler seg likevel positivt (VG.no: *Historisk utvikling*). I papiravisen dekker VG framleggelsen av Ekteskapsloven lite, foruten lederartikkelen og en liten faktaboks. Hva situasjonen var på nettutgaven har jeg ikke undersøkt. Det kan godt tenkes at hendelsen ble dekket utfyllende av VG-nett, men det er ikke en del av mitt prosjekt.

Norman Anderssen og Hilde Slåtten gjennomførte i april-mai 2008 spørreundersøkelsen *Holdninger til lesbiske kvinner, homofile menn, bifile kvinner og menn og transpersoner*, og oppsummerer:

”Andelen med en generelt negativ holdning varierte mellom 5-28%. De mest negative holdningene fant vi blant menn og deres holdninger til homofile menn. 95% av kvinnene svarte at de har nøytrale eller positive holdninger til lesbiske kvinner og homofile menn”⁴⁷ (Anderssen og Slåtten, 2008).

Videre oppsummerer Andersen og Slåtten annen forskning og tall om holdningene til homofile på 2000-tallet:

”På 2000-tallet foreligger tilsvarende meningsmålinger som forsterker bildet av en voksen norsk befolkning som er mindre skeptisk enn tidligere. 60% (Dagsavisen, 2005) og 63% (Klassekampen, 2005) mente i 2005 at homofile bør kunne inngå ekteskap på lik linje med heterofile. Et markert flertall ønsker like rettigheter for lesbiske og homofile: 69% for, 26% i mot (RadiokanalenP4, 2005, undersøkelse utført av Norstat på oppdrag fra Hundreårsmarkeringen i Norge) (ibid).

⁴⁷ ”Bakgrunnsvariabler: Blant mennene var det mer negative holdninger blant de eldre, de med lav utdanning, fra mindre urbane strøk, de mest religiøst troende og de som mest støtter tradisjonelle kjønnsroller. Blant kvinnene var det mer negative holdninger blant de eldre, de religiøst troende og de som mest støtter tradisjonelle kjønnsroller.”

Lederartikkelen om ny felles ekteskapslov i Norges største avis i 2008 hadde positiv virkning på homofiles kamp for likeverd. VGs holdninger er i takt med folkets holdninger, og i 2006 påpeker VGs sjefsredaktør Bernt Olufsen i et etikknnotat til sine ansatte:

”Selv om VG av og til kan og skal flytte grenser, så skal dette ikke skje på tvers av folkets rettsoppfatning og hva som anses som anstendig oppførsel og god skikk mellom mennesker. Da har vi til enhver tid også selv et ansvar for å vurdere hva som ligger innenfor disse rammene.” (VG.no: Trafikkregler for redaksjonen i VG)

En deduksjon i lys av lederartikkelen vedrørende Ekteskapsloven er at VG mener loven er i tråd med folkets rettsoppfatning. Folkets rettsoppfatning er retningsgivende for hva VG skal mene – og derfor mener VG ekteskapsloven er positiv. Negative holdninger til homofile fra VG på lederplass i 2008 kunne ha skadet avisen.

Når VG dekket hendelsen Kampen kirken et halvt år senere gjenspeiles denne holdningen. VG unnlater å omtale hvorfor Kvarme ønsket å stoppe hendelsen. Det kan bety at Kvarmes holdninger til saken var allment kjent, men at det likevel ikke var av betydning. En mektig kirkens mann framsto som mindre maktfull. Og når hans innvendinger, som forholder seg til kirkens regler, liturgien, ikke kommer fram, kan hans protest oppfattes mer som et resultat av homofobi, enn for eksempel at de er av prinsipiell karakter. Konsekvensen blir en negativ oppfatning av Kvarme og kirken, for homofiles kamp for likeverd blir det positivt.

VL

I VL sin dekning av framleggelsen av den nye ekteskapsloven ble homofile kilder for første gang hovedobjektet. Dette markerer en endring av diskursiv praksis. Fram til denne teksten kom homofile alltid i andre rekke som kilder, og med det vektet som mindre viktige. Men teksten fungerer ikke positivt for homofile av den grunn. De sosiale identitetene i teksten identifiserer homofile som ressurssterke mennesker, men relasjonen er at homofile er farlige for kirken – de kommer til å kreve å bli viet. Og å kunne vie homofile er utelukket for kirken og for VL.

Det er positivt at homofile får rollen som en sterk gruppe. Men nettopp at man fortsatt identifiseres som gruppe, som sågar er farlig for kirken, fungerer negativt. Jeg mener

Ekteskapsloven representerer likeverd, full og helt, for enkeltmennesket. Den gir to personer til å gifte seg, uavhengig hvilket kjønn de to har. Med vinklingen i VL faller enkeltmenneskets likeverd ut.

VL sin dekning av hendelsen i Kampen kirke resulterte i artikkelen ”Vant homokampen”. Jeg spurte innledningsvis om VL i teksten valgte å fokusere mer på Norges lover, enn kirkens lover, og om vinklingen konstituerte et brudd med avisens egne tradisjonelle verdier, samt et historisk brudd i forhold til egen dekning av tematikken?

Som vist i analysen fikk teksten i VL en vinkling som implisitt forholdt seg mer til Norges lover enn kirkens lover. Det er en konfliktvinkling, som ikke er et historisk brudd i forhold til egen dekning av tematikken. Det er som vist, en liten, men positiv endring jamfør meningsinnholdet i denne artikkelen.

I likhet med dekningen av framleggelsen av den nye ekteskapsloven kommer homofile kilder til orde *før* de religiøse kildene også i denne teksten. Forskjellen fra dekningen av framleggelsen av den nye ekteskapsloven og dekningen av hendelsen i Kampen kirke er at VL uttrykker at konsekvensen av kirkens holdninger i dekningen av hendelsen i Kampen kirke fungerer negativt på mennesker. Dette mener jeg fungerer positivt for homofiles kamp for likeverd, fordi det ikke er menneskenes, les homofiles, holdninger som fungerer negativt på kirken, men kirken, representert ved Kvarme, som fungerer negativt på hovedobjektet, Lasse og Gard Sandaker Nielsen. Dette er en liten, men like fullt, en stor endring i tekstene produsert av VL, og er således et lite brudd jamfør egen dekning av tematikken.

Det skal sies at hendelsen i Kampen kirke ble omfattende dekket i VL, og at denne dekningen ville vært nok stoff for et masterprosjekt i seg selv.⁴⁸ Det får i så fall være noen andres prosjekt. Mitt prosjekt var å plassere denne teksten i et historisk perspektiv, og med det vise hvordan endringer i dekning av hendelsene påvirket homofiles kamp for likeverd.

⁴⁸ I etterkant av de tekstene jeg har analysert har hendelsen i Kampen kirken resulterte, i perioden 14.12.08 - til og med 31.12.08, i 22 tekster i VL, og i tre stk. i VG. Hendelsen i Kampen kirke fikk med andre ord mye oppmerksomhet ukene etter at partnerskapet til Lasse og Gard Sandaker Nielsen ble inngått. Blant annet ble Justisminister Knut Storberget involvert, etter at han hadde reagert kraftig på Kvarmes nesten-inngripen i Kampen kirke. Den ny-partnerskapsinngåtte (les nygifte) Gard Sandaker Nielsens rolle som Arbeiderpartipolitiker og som leder for Nettverk for homofile og lesbiske sosialdemokrater ble gjenstand for debatt. Dessuten gikk Sandaker Nielsen sammen med prost i Elverum, Sevat Lappegard, hardt ut og mener de har en god sak dersom de testet Ekteskapsloven kontra kirkens liturgi i rettsapparatet, før de snudde og ga opp denne taktikken. Disse tekstene, etter hendelsen i Kampen kirke, hadde i seg selv vært nok for et masterprosjekt.

5.1.5. Oppsummering

Som nevnt i metodekapittelet kan man ved å analysere tekstenes form og mening(sinnhold) belyse og finne kreative og normative diskursive praksiser. Tekstenes form valgte jeg å knytte til begrepet diskurstyper, mens meningsinnholdet ble knyttet til diskursive praksiser. Form og meningsinnhold følger likevel hånd i hånd og vil påvirke hverandre – dette skillet var et analytisk grep for å kunne vise funn i historisk perspektiv.

5.1.5.1. Oppsummerende om VG

Tar man utgangspunkt i figur 1 (se side 9), som viser en eksplosiv økning av tekster med homotematikk i VG de siste årene, er det kanskje et paradoks at VGs dekning av de definerte hendelsene ble stadig mindre i perioden, mens det motsatte er tilfellet i VL.

I 1971-72 var VG mer opptatt av § 213 enn VL. I 1984-85 dekket både VG og VL Bratterudsaken relativt mye, dog noe mer i VL, mens Partnerskapsloven og Ekteskapsloven, ble dekket i mye mindre grad i VG enn i VL. Kurven fra figur 1 går altså motsatt vei av dekningen av hendelsene i mitt tekstarkiv.

Men kanskje er det ikke et paradoks likevel. Når både underliggende og eksplisitte holdninger med tiden blir mer tydelige, kan det se ut som konfliktnivået som preger en tematikk faller. Da VG på lederplass i 2008 med all tydelighet mente Ekteskapsloven var et gode for samfunnet, kan det virke som at framleggelsen av forslag til ny ekteskapslov falt i nyhetsverdi. Kanskje fantes det ikke lenger gode nok konfliktvinklinger, og motstandernes innvendinger ble kanskje ikke ansett som sensasjonelle, riktige eller relevante nok? Slik ser det ut for meg. Det asymmetriske maktforholdet i tekstene fungerer i positiv retning for homofile, mens det fungerer negativt for motstanderne.

VGs dekning av §213 i 1971-72 og av Bratterudsaken i 1984-85, jamfør folkets holdninger til homofili og forhold til sitt publikum, kan kalles kreativ diskursiv praksis. Folkets avis, VG, sine holdninger var progressive kontra folkets meninger om homofili, og fungerte derfor positivt på homofiles kamp for likeverd.

Når VG oppfattes som tydelige i 1993 og 2008, var det med henholdsvis negativt og positivt fortegn. I 1993 kan dekningen ikke kalles kreativ diskursiv praksis, da tekstene opprettholdt og underbygde negative holdninger til homofili, og var på linje med majoriteten i befolkningens holdninger. I 2008 kan heller ikke dekningen kalles kreativ diskursiv praksis, selv om VG da med positivt fortegn var tydelige om holdninger til homofili. Tekstene fungerte normativt og oppretholdt den rådende holdningen blant folket og sitt publikum – at homofile er likeverdige.

5.1.5.2. Oppsummerende om VL

Som nevnt i diskusjonen over, er det nærliggende å tenke at VL ikke vil trosse kirkens styrende organer i sin dekning av homostoff. Deler av kristenfolket kan samsvare med den typiske VL-leser (VL-abonnent). Trolig vil kirkeautoritetenes meninger og holdninger gi større resonans hos en VL-leser enn andre. Kirken (og kirkefolkets) holdninger betyr mer for VL enn VG, mens folkets holdninger betyr mer for VG enn VL.

Synet på homofili har vært og er gjenstand for debatt i alle kirkekretser, blant kirkefolk, blant kirkeledere og i VL. Dekningen i VL er, som jeg har vist, kirketopptungt. Det unaturlige ved homofili, som ikke resulterer i forplantning, ser ut til å ha vært det rådende syn. Dette synet finner man forsvar for i Bibelen, og dette finner gjenklang i dekningen av hendelsene i VL.

Det er et problem for meg at VL blir kirketopptunge i dekningen av hendelsene. Kirkeautoritetene bruker formuleringer som ”individuelle etiske normer”, ”holdningsdannelse” og refererer at homospørsmål er *verdispørsmål*. Holdningen til homofili blir tåkelagt, og det er vanskelig å si nøyaktig hva holdningen er. Som vist, er holdningene i mange tilfeller negative. Samtidig som kirken skal være en åpen og inkluderende folkekirke, finnes det jeg oppfatter som uklare holdninger til homofili hos lederne av den.

Når VL lager avis er målet å skrive om det ”...vesentligste som skjer, og om troens rolle i dette.” I nettmøte⁴⁹ med sjefredaktør Helge Simonnes spurte en leser: ”Hvordan, helt konkret, anvender du og dere visjonen deres i journalistikken og i arbeidet ellers i Vårt Land?”

⁴⁹ Nettmøtet er dessverre ikke datert, men det må ha vært etter 1996, da VL fikk sin første nettutgave. Se <http://www.vl.no/nettgjest/qa14.zrm>.

og svaret var:

”Å anvende visjon og verdier i det daglige, er alltid vanskelig. Det er slikt som man må jobbe inn i ryggmargen på hver enkelt medarbeider. Jeg håper at vår visjon og våre verdier preger hele avisen”.

Det som sitter i veggene i VL og i ryggmargen til de ansatte ser ut til å være å formidle et kirketopptungt budskap og meningsinnhold om homofili, med det resultat at både kirken og VL som institusjon trekker i samme retning. En retnig som fungerer negativt på homofiles kamp for likeverd.

I dekningen i VL har homofile gått fra å være lite synlige i tekstene fra 1971-72, til å bli svært synlige som aktivister og lobbyister i 2008. Det assymetriske maktforholdet er snudd helt på hodet i VL-tekstene. VL etterlyste at kirken måtte ta et nytt oppgjør i 1972, med antakelsen om at kirken ville vinne fram i samfunnet med sitt (negative)homofilisyn. I 2008 er det en ”sannhet” at homofile har vunnet homokampen, og resignasjonen kirken og VL kjenner etter å ha tapt homokampen er åpenlys i tekstene. Det er ikke kirken som lenger sitter med makten, men homobevegelsen. En bevegelse som knapt ble omtalt i VL 40 år tidligere.

I den sammengeng påstår jeg at artikkelen ”Vant homokampen” viser små, men viktige tegn til endring av den gjeldende kirkketopptunge diskursive praksisen, samt fremstillingen av homofile et problem for kirken. Paret Lasse og Gard Sandaker Nielsen vant homokampen, men det var Oslo-biskop Kvarme som fremstod som den farlige autoriteten. Slik jeg ser det, var det ikke kirkeautoritetens syn som fremsto som det riktige i ”Vant homokampen” – og *det* fungerer positivt for homofiles kamp for likeverd. Kanskje er dette et uttrykk for at hva som oppfattes som ”common sense” i VL, og for VL-leserne, vedrørende homotematikk er i endringe?

Nå har det norske folks holdninger med tiden sakte men sikkert beveget seg i retning av at homofile er likeverdige. Til denne utviklingen har VG tidvis vært en pådriver. Det samme kan ikke sies om dekningen i VL. Likevel mener jeg det finnes en spire til optimisme for homofiles kamp for likeverd i artikkelen ”Vant Homokampen”. Kirkefolket er en del av det norske folket, og det norske folket har med årene blitt mer liberale i forhold til homofile.

Trolig vil VL-leseren innta noe mer liberale homo-holdninger i 2008 enn tidligere. Men fortsatt hersker det strid om homofilispsørsmålet i kirken, og dermed kan det prege VL sin dekning.

I 2005 konkluderte Lærenemda i kirken med at de er delt i spørsmålet ”...om hvilke tolkningsperspektiver som i dag er avgjørende for forståelsen av hva Skriften sier om homofilt samliv, og dermed hvordan lov og evangelium skal konkretiseres på dette området” (Kirken.no: *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken*). I 2008 var situasjonen fortsatt uavklart, en situasjon som illustreres med sognepresten i Kampen kirke, Aud Sigurdsen, som ikke fryktet noen konsekvenser og forsvarte sine handlinger med uttalelsen: ”- Nei, hele kirken er jo i prosess. Vi må samtale mer om dette.”

5.1.6. Skeive velgere?

”Jeg er av og til blitt kalt homominister. Det er en tittel jeg bærer med stolthet”, forklarte Karita Bekkemellem til Arbeiderpartiets landsmøte i 2000 (Arbeiderpartiet.no, 2000) Det står klart for meg at politikerne har vært med på dansen når homofile har kjempet for å oppnå likeverd. Politikerne har ledet an i dansen, etter påtrykk fra homobevegelsen. Det står klart meg at homobevegelsen, med Karen-Christine Friele i spissen, tok skjeen i egen hånd og gjorde noe med egen livssituasjon. Det står videre klart for meg at det er den sosialistiske delen av det politiske liv som har sittet med regjeringsmakten når de store fremskrittene har skjedd (jamfør hendelsene som er utgangspunkt for mitt tekstarkiv). At Bekkemellem Orheim kan omtale seg selv som homominister kan derfor leses positivt i et historisk lys. Homosaken er en sak man (AP og venstresiden i politikken) har kjempet for og fått gjennomslag for helt siden 1971-72 – og i 2000 er det å være omtalt som homominister en ære. Jeg fratar ikke deler av høyresiden i politikken positivt engasjement i homosaken. Uten deres støtte hadde man ikke kommet langt i kampen for likeverd, men jeg konstaterer at AP har sittet med makten ved de store anledningene omtalt i mitt prosjekt.

Nina Didriksen fant i sin hovedoppgave i statsvitenskap *Skeive velgere: politisk atferd blant lesbiske og homoseksuelle* (1995) at flertallet av homofile menn og lesbiske kvinner⁵⁰ ved valg gir sine stemmer til venstresiden. Kvinner er mer venstreradikale enn menn og stemmer

⁵⁰ Bruker Didriksens begreper; lesbiske kvinner og homofile menn her.

gjærne SV (34%). Homofile menn stemmer AP og H, og gir sjelden sin stemme til FrP eller mellompartiene. “Denne venstreradikalismen, [...], kan skyldes at gruppas ståsted i seg selv er et brudd med tradisjonelle normer og (kjønnsrolle)mønster”, skriver Didriksen. En annen teori kan være, som jeg antyder ovenfor, at homobevegelsen og den sosialistiske delen av det politiske liv lenge har jobbet sammen for å oppnå fremskritt. Dette går kanskje ikke lett i glemmeboken?

Innledningsvis hevdet jeg at rettighetsarbeid krever at det finnes noen som kjemper, samt at det finnes noe eller noen å kjempe for. Dette rettighetsarbeidets suksess hevdet jeg så å si var priggitt forskjellige myndigheters gunst – om rettsavgjørelser og den lovgivende myndighet hadde motarbeidet homobevegelsen, hadde situasjonen for homofile sett annerledes ut i dag.

I lys av mitt prosjekt vil jeg hevde at homobevegelsens kamp for likeverd ikke hadde nådd langt uten venstresidens politiske støtte. Uten denne støtten kunne dekningen i VG vært mindre progressiv opp gjennom tiden. Og uten venstresidens politiske støtte kunne VL vært sterkere i sin fordømmelse.

*«Så blir de stående, disse tre: tro, håp og kjærlighet.
Men størst blant dem er kjærligheten»
Paulus*

6. Avslutning

Sporen til mitt prosjekt var artikkelen ”Vant homokampen” fra VL. Innledningsvis spurte jeg om VL med artikkelen valgte å fokusere mer på Norges lover, enn kirkens lover? Før jeg så spurte om denne vinklingen konstituerer et brudd med avisens egne tradisjonelle verdier, samt et historisk brudd i forhold til egen dekning av tematikken?

For å komme fram til svar på disse spørsmålene anla jeg en KDA hvor tekster fra VL og VG ble satt under lupen. Jeg spurte i problemstillingen hvordan dekningen av viktige homohistoriske hendelser i perioden 1970 – 2008 i Verdens Gang (VG) og Vårt Land (VL) har påvirket homofiles kamp for likeverd?

I lys av problemstillingens potensielle stoffomfang valgte jeg å avgrense prosjektet ved å ta utgangspunkt i papiravisene VG og VL sin dekning av avkriminaliseringen av homofili i 1972, rettsaken mot pastor Bratterud i 1984-85, innføringen av partnerskapsloven i 1993 og om innføringen av ny ekteskapslov i 2008.

I tekstanalysen (kapittel fire) har jeg vist hvordan VG og VL dekket de valgte hendelsene, og jeg diskuterte hvordan de diskursive praksisene fungerte for homofiles kamp for likeverd.

Deretter, i kapittel fem, plasserte jeg funnene makrostrukturellt i hvert sitt skjema. Dette gjorde jeg får å lette det historiske og komparative og kontrasterende arbeidet. Skjemaet lå til grunn for min avsluttende diskusjon. Denne diskusjonen belyste endringene i et sosiokulturelt perspektiv, med fokus på kulturell kontekst. Folkets og kirkens holdninger til homofili, samt økonomiske sammenhenger og avisenes forhold til publikum ble diskutert, for å finne forklarende sammenhenger.

Noen tanker om skeive velgere oppsummerte så den politiske kontekstens betydning.

I et selvrefleksivt perspektiv, dersom jeg skulle gjennomført mitt prosjekt på ny, ville jeg ha fokusert mer på DNF 48 og Karen-Christine Friele⁵¹ sin betydning i kampen for å oppnå likeverd. Jeg ville sett nærmere på kildenes strategier og taktikker.

Hvis ikke DNF 48 og Karen-Christine Friele hadde gjort anstøt, skapt reaksjoner, fått med seg politikerne og etter hvert folket, er det sannsynlig for meg at kampen for likeverd hadde kommet betraktelig kortere enn den har i dag. Hvordan Friele & Co jobbet for å få med seg blant annet VG, som jeg mener tidlig var progressive vedrørende homofili, ville vært nyttig å ha som utgangspunkt. Men det var ikke utgangspunktet for mitt prosjekt.

Mitt prosjekt har vært å analysere dekningen av de valgte hendelsene i VG og VL, og å prøve å vise hvordan denne dekningen har påvirket homofiles kamp for likeverd. Etter mitt syn kan man kun tale om likeverd med forståelsen enten eller – enten er man likeverdig, eller så er man ikke likeverdig. Debatt om homofili blir av den grunn ofte en preget av motpoler. Homobevegelsens hovedmotpoler har med tiden blitt religiøse miljøer, og den største i Norge er statskirken. Dette er forhold som preger dekningen i VG og VL.

Når jeg så skal avslutte prosjektet, er det spesielt en tanke som sitter igjen i meg: Mens VG tidlig var interessert i homostoffet og har blitt mer tydelig på sitt ståsted med årene, var VL mindre interessert, men mer tydelig i sin tale om det tidlig. VL har med årene blitt mer interessert i homostoffet, men mindre tydelig i sin tale.

For å være helt klar på en ting, mitt prosjekt er ikke et angrep på kirke, VL eller andre. Jeg er ikke spesielt religiøs av meg, er ikke konfirmert og har ikke behov for kirkebryllup når den dagen eventuelt kommer. Ikke desto mindre glad for at denne muligheten øyensynlig er der.

Jeg mener Den Norske Kirke, statskirken, skal beholde sin autonomi, men jeg håper det er de moderate kreftene som vinner fram med sitt syn på hvordan lov og evangelium skal konkretiseres når det gjelder homofiles likeverd i kirken (ref Lærenemda i kirkens konklusjon). Dersom det skjer, er det sansynlig for meg at også VL vil følge VGs eksempel og omfavne og betrakte homofile fullt og helt som likeverdige.

⁵¹ Karen Christine Friele, "Kim Friele" var og er en av norsk homobevegelses største personligheter. "Kim Friele var den første i Norge som stod åpent frem som homofil under sitt eget navn, og hun ble "Norges homofjes nr. 1" skriver Lisbeth Nilsen i artikkelen Karen-Christine Friele – utdypning.

I den avgjørende debatten om Partnerskapsloven på Stortinget i 1993, refererte Jo Benchow fra Paulus' første brev til korinterne, kapittel 13 - *Kjærlighetens høysang* i Det nye testamente i Bibelen. Det samme gjør jeg, og med Paulus sine ord avsluttes mitt prosjekt:

”Så blir de stående, disse tre: tro, håp og kjærlighet. Men størst blant dem er kjærligheten.”

Litteraturliste

- Allern, Sigurd, 2001: *Flokkdyr på Løvebakken*. Pax Forlag
- Allern, Sigurd, 2002: *Nyhetsverdier*. Andre opplag. IJ-forlaget.
- Andersen, Norman, 1997: *Er lesbiske kvinner og homofile menn fortsatt stigmatisert i Norge? Notat om holdninger overfor lesbiske kvinner og homofile menn*, i LLH-publikasjon *Vite og forstå* av Benum, Vår, Friis, Eva, Offerdal, Asle (red.) sitert i Butenchøn, Marianne, 2005: *Fra tabu til taushet*.
- Anderssen, Norman og Slåtten, Hilde, 2008: *Holdninger til lesbiske kvinner, homofile menn, bifile kvinner og menn og transpersoner (lhbt-personer) – en landsomfattende representativ spørreundersøkelse*. Avdeling for samfunnspsykologi Universitetet i Bergen
- Bastiansen, Henrig G. og Dahl, Hans Fredrik 2003: *Norsk Mediehistorie*. Universitetsforlaget.
- Bergstrøm, Gørean og Boréus, Kristina, 2005: *Tekstens mening och makt*. Studentlitteratur.
- Butenchøn, Marianne, 2005: *Fra tabu til taushet*. Hovedoppgave i idéhistorie fra Institutt for idéhistorie, filosofi, kunsthistorie og klassiske språk ved UiO.
- Bøyum, Bjug og Skjåk, Knut Kalgraff, 1994: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjenestes rapport *Undersøking om familie og kjønnsroller Rapport nr. 107*. Full url: http://www.nsd.uib.no/rapport/nsd_rapport107.pdf
- Didriksen, Nina, 1995: *Skeive velgere : politisk atferd blant lesbiske og homoseksuelle*. Hovedoppgave i statsvitenskap fra Institutt for statsvitenskap – UiO
- Eide, Martin, 1995: *Blod, sverte og gledestårer*. Schibsted. (Tilgjengelig på nett: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008022200037)
- Entman, Robert M, 2007: *Framing Bias: Media in the Distribution of Power* i Journal of communication [0021-9916] vol:57 hefte:1 side:163 -173. Lastet ned fra SwetsWise 30.06.2010. Full url: <http://www.swetswise.com/eAccess/viewAbstract.do?articleID=35462507&titleID=111729>
- Fairclough, Norman, 1992a. *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.
- Fairclough, Norman, 1992b: *Intertextuality in Critical Analysis Discourse* i Linguistics and Education nummer 4 (269-293). ERIC - the Education Resources Information Center.
- Fairclough, Norman, 1995a: *Critical Discours Analysis: the critical study of language*. Longman.
- Fairclough, Norman, 1995b: *Media Discource*. Arnold.
- Fishman, Mark, 1980: *Manufacturing the News*. University of Texas Press.

Flaata, Sigrid, 1998: Soknediakoners holdning til og kontakt med homofile i Den Norske Kirke. Hovedoppgave i Helsefag hovedfag, studieretning diakoni fra Det teologiske fakultetet ved UiO.

Foucault, Michel, intervjuet i *Questions for Michel Foucault* av Duyves, Mattias, Le Bitoux, Jean i Blasius, Mark og Phelan, Shane (eds), *We Are Everywhere*. Routledge.

Friele, Kim, 1985: *De forsvant bare....* Gyldendal Norsk Forlag.

Hagen, Ingunn, 2000: *Medias publikum*. Gyldendal Akademisk.

Halsos, Martin Skaug, 1999: §213 i *Almindelig borgerlig straffelov av 1902 : homoseksualitet i Norge og rettslige sanksjoner mot den fra slutten av 1800-tallet til 1972*. Hovedoppgave i historie fra UiO.

Hågvar Benestad, Yngve, 2003: *Hele folkets diskurs. En kritisk diskursanalyse av den gode VG-sak*. Lobo Media AS.

Hall, Stuart, Critcher, Chas, Jefferson, Tony, Clarke, John N., Roberts, Brian, 1978: *Policing the crisis: mugging, the state, and law and order*. Macmillan.

Hillesund, Terje, 1994: *Står det noe nytt? Innføring i analyse av aviser og nyheter*. Institutt for journalistikk.

Hornmoen, Harald, 2003: *Forskningsjournalistikk i en brytningstid*. Unipub.

Kjeldsen, Jens E, 2004: *Retorikk i vår tid*. Spartacus.

McNair, Brian, 1998: *The Sociology of News*. Arnold.

Piene Dahl, Bibiana, 2006: *Et gudsforlatt land? Medierte bilder av Sudan i det 20. Århundre*. Masteroppgave fra Institutt for medier og kommunikasjon - UiO.

Shudson, Michael, 1991: *The Sociology of News Production Revisited* i Curran, James & Gurevitch, Michael (eds).

Veum, Aslaug. 1996. *Tekstuelle og kontekstuelle mønster i sjangeren portrettintervju. Ei pragmatisk analyse av referert tale i avistekstar*. Hovedoppgave i nordisk språk fra Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap – UiO i Hågvar Benestad, Yngve, 2003: *Hele folkets diskurs. En kritisk diskursanalyse av den gode VG-sak*.

Waldahl, Ragnar, 1999a: *Mediepåvirkning*. Gyldendal Akademisk

Waldahl, Ragnar, 1999b: *Medier, meningsdannelse og den politiske dagsorden, publisert på politika.dk - Politica, Bind 31 (1999) 2. Sist oppdatert: ukjent. Lastet ned 31.06.10. Full url: <http://www.tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=93919>*

Waugh, Linda R. 1995: *Reported speech in journalistic discourse: The relation of function and text*. Text 1995, nr. 15 (1):129 – 173.

Østbye, Helge, Helland, Knut, Knapskog, Karl og Larsen, Leif Ove, 2002: *Metodebok for mediefag*. Fagbokforlaget.

Aarum Lina Birgitte, 2009: *Kontinuitet eller brudd? En kritisk diskursanalyse av mål, arbeidsmåter og vurdering i Kunnskapsløftet*. Masteroppgave fra Det utdanningsvitenskapelige fakultet - UiO.

Andre kilder

Aftenposten.no: *Monsen: - Skal man slutte å tenke?* Artikkel av Topdahl, Rolv Christian, Lund, Joacim og Kosvold, Kaia. Publisert: 05.05.09 kl. Sist oppdatert: 06.05.09. Lastet ned: 25.03.10. Full url: <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article3061176.ece>

Aftenposten.no: *Dette er Aftenposten AS*. Ukjent artikkelforfatter. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Nedlastet: 15.01.09. Full url: <http://bedrift.aftenposten.no/kategori/80/om-aftenposten.html?BMFRONT=d2e956f651b1fba92c78f83424295a76>

Arbeiderpartiet.no, 2000: Bekkemellem, Karita sitert i *Karita Bekkemllem Orheins innledning landsmøtet 2000*. Ukjent artikkelforfatter. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Nedlastet: 26.02.09. Full url: <http://www.arbeiderpartiet.no/Om-AP/Aps-historie/Taler-av-sentrale-tillitsvalgte-i-Arbeiderpartiet/Nyere-taler/Karita-Bekkemllem-Orheins-innledning-landsmoetet-2000>

Aursland, Tone, 2008: - *Journalistikken er intern*, intervju med Jan Fredrik Hovden i Bergen Tidene. Publisert: 12.07.08. Sist oppdatert: 12.07.08. Lastet ned: 09.04.09. Full url: <http://www.bt.no/bergenpuls/media/--Journalistikken-er-intern-597117.html>

Bibelen, *Kjærlighetens høysang*, kapittel 13 i Paulus' første brev til korinterne i Det nye testamente i Bibelen. Se også url: <http://www.kristentfellesskap.no/tro/kjaerligheten/kjaerlighetens-hoysang>

Bunkholdt, Vigdis, 2010 på LLH.no: *Vigdis Bunkholdt om tida i DNF48*. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Lastet ned: 25.10.10. Full url: http://llh.no/nor/homofil/homohistorien/Vigdis+Bunkholdt+om+tida+i+DNF48.b7C_wlrGW8.ips

Dagbladets årsrapport for 2006. Kan lastes ned fra url: www.dagbladet.no/avishuset/pdf/aarsrapport2006.pdf

DNF 48, 1951: *Hva vil vi*. Kan lastes ned fra llh.no. Full url: http://llh.no/filestore/Dokumenter/Historiske_tekster_og_dokumenter/HvavivilogHvavimener fraDNF48.pdf

Harlin, Ken, *The Stonewall Riot and Its Aftermath*. Columbia University. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Nedlastet: 15.03.09. Full url: <http://www.columbia.edu/cu/lweb/eresources/exhibitions/sw25/case1.html>

Havelin, Havelin 1967, sitert i Nova-undersøkelsen 1999, Hegna, Kristin, Kristiansen, Hans W. Moseng, Bera Ulstein: *Levekår og livskvalitet blant lesbiske kvinner og homofile menn*. Institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. (Nova Rapport 1/1999)

Graham, Renee, *A riveting look at the Stonewall riots* i The Boston Globe. Publisert på nett: 08.08.04. Sist oppdatert: ukjent. Nedlastet: 20.04.09. Full url: http://www.boston.com/ae/books/articles/2004/06/08/a_riveting_look_at_the_stonewall_riots/

Karlsen, Kirsten, 2008: - *Homser, stå fram*. Nyhetsartikkel i Dagbladet 03.03.2008, side 4, del 1.

Kirken.no: *Ekteskapsinngåelse i kirken*. Ukjent forfatter. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Lastet ned: 26.03.09. Full url: <http://www.kirken.no/index.cfm?event=downloadFile&nodeid=24196>

Kirken.no: *Om Bispemøtet*. Ukjent forfatter. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Lastet ned: 29.03.09. Full url: <http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=46245>

Kirken.no: *Protokoll fra Bispemøtet 02.10.2008 - 08.10.2008* Full url: <http://www.kirken.no/?event=downloadFile&FileID=47169>

Kirken.no: *Protokoll fra Bispemøtet 22. – 23. januar 2008*. Full url: <http://www.kirken.no/?event=downloadFile&FileID=26490>

Kirken.no: *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken*. Uttalelse fra Den norske kirkes lærenemnd i sak reist av Møre biskop. Offentliggjort januar 2006. Full url: <http://www.kirken.no/larenemnd/laeren06/index.html>

Kristiansen, Hans W., 2008: *Masker og motstand. Diskré homoliv i Norge 1920-1970*. Unipub. Artikkel på Dagbladet.no 29.05.08. Lastet ned 24.04.09. Full url: <http://www.dagbladet.no/magasinet/2008/05/29/536641.html>

LLH.no: *En ekteskapslov for alle*. Ukjent forfatter. Publisert: ukjent. Sist endret: ukjent. Full url: http://llh.no/nor/homofil/homohistorien/En+ekteskapslov+for+alle.b7C_wlfl2j.ips

LLH.no: *Historisk oversikt*. Ukjent forfatter. Publisert: ukjent. Sist endret: ukjent. Full url: <http://llh.no/nor/homofil/homohistorien/Historisk+oversikt.9UFRDI0d.ips>

LLH.no: *Rapport fra Partnerskapsgruppas arbeid 1988 – 1993*. Lastet ned 09.06.09. Full url: http://www.llh.no/filestore/Dokumenter/Historiske_tekster_og_dokumenter/RapportfraPartnerskapsgruppa.pdf

LLH O&A nr 1 2010: *Jubilanten LLH* av Petter Ruud-Johansen. Full url: http://www.llh.no/filestore/Lokallag/Oslo_og_Akershus/Medlemsposten/Medlemsposten_LLH_OA_nr_1_2010_web.pdf

Lovdata: LOV 1902-05-22 nr 10: Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven). Full url: <http://www.lovdata.no/all/nl-19020522-010.html>

Lovdatda: LOV-1996-06-07-31: Lov om Den norske kirke (kirkeloven). Full url: <http://www.lovdata.no/all/nl-19960607-031.html>

Lovdatda: LOV 1991-07-04 nr 47: Lov om ekteskap. Full url: <http://www.lovdata.no/all/nl-19910704-047.html>

Malterud, Kirsti og Thesen, Janecke: "Empowerment" og pasientstyrking – et undervisningsopplegg (i *Tidsskrift for Den norske legeforening*, Nr 13 – 2001) Full url: http://www.tidsskriftet.no/index.php?vp_SEKS_ID=330818

Mediebedriftenes landsforening, 2008 (MBL.no): *Avisenes nettoopplag 2008*. Full url: <http://www.mediebedriftene.no/novus/upload/Helge/Opplagspresentasjon%2017.02.2009/Opplagstabellene%202008.xls>

Monsen, Nina Kari: *Historiens demon*. Publisert: 10.06.08 kl. 16:00. Oppdatert: 16.04.09 kl. 10:48. Lastet ned: 24.01.09. Full url: <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikker/article2475197.ece>

Monsen, Nina Kari: *Grunnlovstridig ekteskapslov?* Publisert: 25.02.08. Oppdatert: 29.02.08 17:20. Lastet ned: 19.04.09. Full url: http://www.bevarekteskapet.no/bevarekteskapet/kronikker/_grunnlovst/

Nilsen, Lisbeth: *Karen-Christine Friele – utdypning*, fra Norsk biografisk leksikon – Publisert: ukjent. Sist endret: ukjent. Lastet ned 15.03.09. Full url: http://www.snl.no/.nbl_biografi/Karen-Christine_Friele/utdypning

Nilsen, Lisbeth: *Wenche Lowzow – utdypning*, fra Norsk biografisk leksikon – Publisert: ukjent. Sist endret: ukjent. Lastet ned 15.03.09. Full url: http://www.snl.no/.nbl_biografi/Wenche_Lowzow/utdypning

Norsk Offentlig Utredning (NOU) 2002. *Rettslig vern mot etnisk diskriminering*. Finnes på regjeringen.no, full url: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/dok/NOUer/2002/NOU-2002-12/13/2/3.html?id=367801>

Nrk.no: RedaksjonEN 27.04.09. Se sendingen på Nrk.no. Full url: <http://www1.nrk.no/nett-tv/klipp/488348>

NRK.no: Philip Skau sitert i radiodebatten *Homofilidebatt etter "Hjernevask 3"* i Verdt og Vite. Publiseringsdato: ukjent. Full url: <http://www.nrk.no/nett-tv/klipp/620038/>

Obama, Barack, sitert fra CNN/YouTube Democratic presidential debate transcript <http://edition.cnn.com/2007/POLITICS/07/23/debate.transcript/index.html>

Regjeringen.no: *Per Borten Statsminister 1965 – 1971 fra Norsk Biografisk Leksikon*. Lastet ned 15.05.09. Full url: http://www.regjeringen.no/nb/om_regjeringen/tidligere/oversikt/departementer_embeter/embe ter/statsminister-1814-/per-borten.html?id=463399

Sinatra, Frank sitert fra Fricke, John, 1997: *Judy Garland: World's Greatest Entertainer*. Fine Communication.

Ssb.no: FOLKE- OG BOLIGTELLING 1970. Utgitt 1974 av Statistisk Sentralbyrå. Full url:
http://www.ssb.no/histstat/nos/nos_a679.pdf

St.meld. nr. 25 (2000-2001) – Levekår og livskvalitet for lesbiske og homofile i Norge.

VG.no: Historisk utvikling (Infomaster "Info om VG": Elizabeth Sæhl Olsen). Ukjent artikkelforfatter. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Lastet ned: 19.01.09. Full url:
<http://vginfo.vg.no/sider/forstesider.php?aid=258>

VG.no: Olufsen, Bernt, 2006: Trafikkregler for redaksjonen i VG. Lastet ned 10.02.09. Full url:
http://vginfo.vg.no/filer/2006/etikk_i_vg_35.pdf

VG.no: Stiftelseserklæring (Infomaster "Info om VG": Elizabeth Sæhl Olsen). Ukjent artikkelforfatter. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Lastet ned: 19.01.09. Full url:
<http://vginfo.vg.no/sider/forstesider.php?aid=303>

VL.no: Historien. Ukjent artikkelforfatter. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Lastet ned: 19.01.09. Full url:
http://vl.kundesenter.com/om_vart_land/historien/

VL.no: Vårt Lands visjoner og verdier. Ukjent artikkelforfatter. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Lastet ned: 19.01.09. Full url:
http://vl.kundesenter.com/om_vart_land/visjon_og_verdier/

Wikander, Lene, 2010: Hvem skal skrive homohistorien? Artikkel publisert på Gaysir.no 28.06.10. Sist oppdatert: ukjent. Lastet ned 28.06.10. Full url:
<http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=14218>

Wikipedia: Semiosis Publisert: ukjent. Sist oppdatert: 29.09.2010. Lastet ned 20.10.2010. Full url:
<http://en.wikipedia.org/wiki/Semiosis>

Øyan, Jon Reidar, 2008: 100 prosent likeverd, kronikk i Aftenposten. Publisert: 12.06.08. Sist oppdatert: 18.02.09. Full url:
<http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/article2476572.ece>

Åpenkirkegruppe (aaopenkirkegruppe.no): Kirke og samfunn i bevegelse. Visjoner for Åpen Kirkegruppe. Ukjent artikkelforfatter. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Lastet ned: 23.03.09. Full url:
<http://www.apenkirkegruppe.org/sider/om/historie.htm>

Åpenkirkegruppe (aaopenkirkegruppe.no): Visjoner for Åpen Kirkegruppe. Ukjent artikkelforfatter. Publisert: ukjent. Sist oppdatert: ukjent. Lastet ned: 23.03.09. Full url:
<http://www.apenkirkegruppe.org/nfindex2.htm>

Brutte lenker – NB! Etter omlegging av LLHs hjemmeside høsten 2010 er disse artikkelen forsvunnet, men de var tidligere publisert:

Rt.1984.1359 *Bratterudsaken*, ligger i sin helhet på url:

<http://www.llh.no/?module=Articles;action=Article.publicShow;ID=4364>

Hennum, Ragngild 2002: *Tilbakeblikk - 30 år siden opphevelsen av forbudet mot sex mellom menn*. Publisert: 17.10.02. Sist endret: 30.11.07. Lastet ned: 23.02.09.

<http://www.llh.no/?module=Articles;action=Article.publicShow;ID=212>

Vedlegg 1

Dato	Avis - <i>Hendelse</i> Navn på artikkel (overskrift)	Plassering i avis
	<i>VG - fjerning av straffelovens § 213</i>	
16.04.71	TRAGEDIE FOR DE HOMOFILE	Side 11
29.05.71	150000 HOMOFILE håper på Stortinget	Side 4
25.01.72	- Homofili er ikke smittsomt	Side 7
23.02.72	ET BEDRE LIV FOR HOMOFILE	Side 9
23.04.72	Stillferdig bortgang	Side 2
	<i>Vårt Land - fjerning av straffelovens § 213</i>	
03..06.71	Forslag om endring av homofili-paragrafen	Side 2
09..06.71	Nytt oppgjør	Side 3
22..02.72	Er ikke som oss	Side 3
	<i>VG - rettssak pastor Bratterud</i>	
16.06.84	- Åndelig seier	Side 10
07.12.84	NY HOMO-RETTSSAK	Side 12
25.09.85	IKKE BØNNHØRT	Side 21
	<i>Vårt Land - rettssak pastor Bratterud</i>	
16.06.84	Bratterud-dommen	Leder
16.06.84	En seier for ytringsfriheten	Forside + s.27
16.06.84	Bratterud frikjent under en viss tvil	Side 3
07.12.84	Bratterud står ved homofili-bønnen	Forside + s. 27
07.12.84	Høyesterett viser respekt for bønnen	Side 11
25.09.85	30 dagers betinget dom	Side 3
	<i>VG – Partnerskapsloven</i>	
31.03.93	Homseloven kan bli nedstemt	Side 3
01.04.93	Ekteskap for enhver smak	Side 2
	<i>Vårt Land – Partnerskapsloven</i>	
01.04.93	Bisbe-bønn til Lagtinget	Forside
01.04.93	Biskopenes siste bønn til Lagtinget	Side 3
02.04.93	Partnerskapsloven vedtatt med knepent flertall	Side 2
02.04.93	Bispemøtet vil ha ny homofili-utredning	Side 2
	<i>VG - Ekteskapsloven & Kampen kirke-hendelsen</i>	
16.03.08	Tidsriktig lov	Side 2
13.09.08	Klarte ikke stoppe homobryllup (Aviside ikke oppdrevet)	Side 10
	<i>Vårt Land - Ekteskapsloven & Kampen kirke-hendelsen</i>	
15.03.08	Legger press på kirken	Forside
15.03.08	Kirken er målet etter homo-festen	Side 6-7
15.03.08	Misliker press	Side 8
13.09.08	Vant homokampen	Side 6

Jugoslav ber om politibeskyttelse DRAPSFORSØK PÅ ÅPEN GATE

— AV KNUT HAAVIK —

Står kroatiske terrorister bak et drapsforsøk på en jugoslavisk forfatter i Oslo sist tirsdag? Kriminalpolitiet har mottatt en anmeldelse fra en 58 år gammel jugoslav. Mannen forteller at han ved 19-tiden tirsdag ble overfalt av fire kroater i Hjalte-landsgaten på Vålerenga. Det oppstod et blodig knivlagsmål — men da to nordmenn grep inn — tok overfallsmennene flukten.

Forfatteren som er krigsinvalid og som gikk «Blodveien» under krigen, forteller om drapsforsøket til VG:

— Jeg kom gående Hjalte-landsgaten. Jeg passerte en svart bil med fire menn. I det jeg passerte steg en av dem ut av bilen. Han gikk opp på siden av meg. Med venstre hånd grep han meg i alisset, i høyre hånd hadde han en kniv...

Kniven satt fast

Overfallsmannen hugg etter brystet på meg. Jeg fikk heldigvis løst armen og kniven traff i nærheten av albuen.

Jugoslaven slo seg løs og trakk selv en kniv. Det oppstod en vill kamp. — Plutselig fant jeg en åpning og hugg kniven mellom kragebenet og skulderen på overfallsmannen. Kniven ble sittende fast. De andre mennene kom til hjelp, jeg slo fra meg, og to gikk i bakken. Jeg var i ferd med å miste over-taket, men to nordmenn kom til-felddigvis løpende og tok flukten, forteller jugoslaven til VG.

— Hva var bakgrunnen for over-fallet?

— Jeg har skrevet en bok hvor jeg gikk til angrep på fascistene som opprettet den kroatiske republikk i 1941.

Advert

For 14 mnd. siden fikk jeg varsel om at ekstremistene, som er bosatt i Sverige, hadde satt meg på «døds-listen». Derfor bevæpnet jeg meg med en kniv.

— Kan de være sikker på at over-fallsmennene virkelig var kroater? — Det er det ingen tvil om. De avspilte seg på dialekten.

Mer terror

Jugoslaven har anmeldt over-fallet til politiet, og han ber om politiets beskyttelse. Selv vil han nå melde seg inn i et skytterlag for derved å få adgang til våpen til selvforsvar.

— Jeg er ikke i tvil om at de vil forsøke seg på nytt. Det er flere av dem bosatt her i Oslo. Jeg vet hvor de vanker, og er ikke i tvil om at de vil forsøke seg på nye terroraksjo-ner, sier jugoslaven til VG.

SKULLE HJELPE

En 24 år gammel sjåfør — tid-ligere domfelt 2 ganger — skulle hjelpe en kamerat som hadde kjørt i fylla. Sjåføren meldte seg på Trafikkavsnittet 17. september og forklarte at det var ham og ikke kameraten som hadde kjørt.

Forklaringen holdt bare ikke — og sjåføren har nå møtt i Oslo by-rett tiltalt for falsk. Straffen ble fengsel i 30 dager. Videre må han betale 100 kroner i saksmønstre-ger. Domfelle som tydelig angret sin oppførsel, vedtok på stedet.

Ny lov om 18 års grense vil være en

TRAGEDIE FOR DE HOMOFILE

— AV ARILD ABRAHAMSEN OG STIG NÆSS (foto) —

— Vi håper nå at arbeidet på regjeringsplan med paragraf 213 — homofili-pa-rafen — er kommet inn i et spor som fra vårt synspunkt er positivt, opplyser informasjonsssekretæren i Forbundet av 1948, Karen-Christine Friele, til VG. — Lovframlegget fra Borten-regjeringen er trukket tilbake, og vi tror det skyldes at man vil vurdere saken nøyer, slik at vi ikke får en særlov om høyere lavalder for homofile.

Umiddelbart før regjeringsskiftet var det meningen at regjeringen Borten skulle legge fram en proposisjon om opp-hevelse av paragraf 213.

Ville gardere seg

— På dette tidspunktet var det ikke noen som kjente innholdet av proposisjonen, sier Karen-Christine Friele, men jeg legger ikke skjul på at Det Norske Forbundet av 1948 hadde en foruroligende følelse av hva som ville komme. I dag vet vi at redselen var berettiget — det har pressen kunnet fortelle oss.

— Når man nå har valgt å fremme Arne Kjelands interpellasjon i Stortinget i stedet for å fremsette lovforslaget fra Borten-regjeringen, tror jeg det skyldes at man ikke har funnet det riktig å holde på den form lovforslaget hadde fått. Personlig tror jeg at tidligere jus-tisminister Endresen på den ene siden har gått inn for en opp-hevelse av paragrafen i sin nå-værende form, men at han på den annen side har villet gar-dere seg, og derfor har foreslått opprettholdt selve diskriminering-en av de homofile ved f. eks. A anbefale paragraf 213 erstattet med en særbestemmelse i sedelighetskapitlet beregnet på de ho-mofile: en høyere kriminell lav-alder-grense.

Karen-Christine Friele: En tragedie for de homofile om vi får en særlov om høyere lavalder for homofili!

— De homofiles holdning er helt klar: Vi vil ikke under noen omstendighet akseptere en sær-lov som ikke er begrunnet i et medisinsk-hygienisk eller psyko-sosialt behov for en forskjells-behandling. Spørsmålet lov-giverne må besvare på en fullgod måte er dette: Er det nødven-dig å beskytte homofile over 18 år i sterkere grad enn heterofil ungdom på samme alder? En forskjellsbehandling basert på et

moralsk indignasjonsgrunnlag — eller på det grunnlag at homo-seksualitet estrider mot naturen? — kan ikke godtas av de homo-file. En lovmessig diskriminering vil få psykologiske og sosiale skadevirkninger.

Tragedie

— Det Norske Forbundet vil se det som en tragedie dersom Regjeringen vil støtte opp om diskrimineringen ved å foreslå en 18 års grense for homofile — og derved fortsatt holde homo-seksualiteten oppsom et sosialt problem. Skulle så galt skje, vil Forbundet måtte henstille til Regjeringen å nedsette en komite av sakkyndige, som på medi-sinsk-vitenskapelig grunnlag fullt ut begrunner behovet for en 18-års grense, og klargjør de negative konsekvenser den mener tilsier lovmessig forskjells-behandling, sier Karen-Christine Friele.

Karen-Christine Friele gjør også oppmerksom på at det for tiden bare finnes én informasjonssekretær for de homofile her i landet, nemlig henne selv. — Karen-Christine Friele. Følgelig har vedkommende som i VG for torsdag 15. april gjorde seg til talsmann for en rekke synspunkter under denne tittel, brukt denne tittel med urette.

Våren er på plass!

Med en masse nyheter som De burde se — og prøve. Butikken bugner av kåpenyheter. Massevis. Kåper i alle lengder: midli — merso (lady-lengde) og evige velkjente mini. Buksekåper i fleng for inne-og utebruk — i crimplene og kamgarnstoffer. Spesielt populært for tiden er midli — kanskje takket være vårt kjempetvalg i forskjellige fasonger, snitt og farger, og ikke minst alle de fine stoffer våre kåper leveres i.

Lise Modell — foretningen for mor og datter.
Torsdag åpent til kl. 19.00

LISE Modell
Brugten 1 — Oslo 1 — tlf. 415120

REKORDTID
KJØPEKORT
erstatte kontanter

150 000 HOMOFILE håper på Stortinget

— Av JENS HENRIK STEMLAND —

Undersøkelser viser at det er ca. 150 000 homofile her i landet. Det er mennesker som ennå i Norge i 1971 må skjule sin tilbøyelighet og som kan dømmes til ett års fengsel for den. Gang på gang er det gjort forsøk på å fjerne denne skammens paragraf fra den norske straffeloven. Hittil uten hell.

Onsdag i neste uke får Stortinget igjen sjansen. Da spør representanten Arne Kjølland (A) justisministeren om han ikke har tenkt å oppheve paragraf 213.

Det mest interessante kunne være å se hvor mange av vår såkalt fordomsfrie nasjonalforsamling som i det hele tatt tør gripe ordet i debatten.

Blanding av jus og moral

Straffelovens § 213 står fast at seksuell omgang mellom personer av mannkjønn er forbudt og straffes med fengsel inntil ett år. Helt siden denne paragrafen kom har det vært gjort forsøk på å fjerne den ut av straffeloven igjen. Siste gang et slikt forsøk strandet var i 1955. Da var det justiskomiteen og Stortinget som ikke våget. Men avgjørelsen den gang var også nært knyttet til et vedtak som ble gjort på et bispe-møte året før hvor det ble erklært at homoseksualitet fortsatt måtte være straffbart som den perverse og forkastelige ting den var.

Den gang foretok Stortinget som så ofte ellers en sammenblanding av jus og moral, sier stortingsrepresentant Arne Kjølland til VG. Kjølland har i Stortinget stillet et spørsmål til justisministeren hvor han spør om departementet vil overveie å oppheve § 213 i straffeloven, slik den norske homofil-organisasjonen har bedt om.

De frykter samfunnet

Det som har gjort dette spørsmålet aktuelt nå er to forhold: For det første har det skjedd en liberalisering av tilsvarende bestemmelser ute i Europa, sier Kjølland.

A-flertall for hardkjøring

Det veddes nå i stortingskretser. I går var det flere Arbeiderparti-folk som hver var villig til å vedde en flaske whisky på at statsminister Trygve Bratteli kom til å stille kabinettsspørsmål på folketrygden.

Andre, men ikke så mange, var villig til å vedde det samme kvantum av giftbelagte dråper på det motsatte.

Konklusjonen er at ingen vet noe sikkert, og den som har avgjørelsen til syvende og sist, statsminister Bratteli, han sier ingenting.

Det som imidlertid synes klart er at et stort flertall i Arbeiderpartiet gruppe i Stortinget gjerne ser at Regjeringen står stilt på ett forslag.

Bakgrunnen er at man ønsker å gjøre det klart for flertallet i nasjonalforsamlingen at Arbeiderpartiet ikke ønsker å støtte i regjeringsposisjon og dermed den politiske belastningen for det, og samtidig være bundet til å føre de fire opposisjonspartienes politikk i viktige saker.

En annen grunn er at mange

— Dette bygger først og fremst på en ny faglig innstilling til hele problematikken. Den andre grunnen er de homofiles eget initiativ.

— Vitenskapelige undersøkelser har vist at en kan regne med mellom 3 og 5 prosent av befolkningen er homofile. For vårt land vil det si at ca. 150 000 mennesker tilhører denne kategorien. Det er ingen grunn til å tvile på at svært mange av denne store gruppe mennesker har store problemer å slite med. De er redd for å bli oppdaget, de er redd for å miste arbeid hvis det blir kjent. De er redd for å søke å finne en løsning på sitt kjærlighetsliv, hvis man kan si det slik, fremholder Kjølland og viser til nyere forskning som klart viser de problemer denne gruppen har fordi den ikke kan søke å løse sine problemer i åpenhet.

Men tillatt for kvinner

— Det er to punkter ved vår § 213 i straffeloven som er enestående: For det første straffer vi menn uansett alder. For det andre gjelder vi homoseksualitet mellom kvinner. Andre land har enten ingen straffebestemmelse i det hele tatt eller de har grense som går ved 18 eller 21 år.

— Jeg tror det er riktig å si at det er en utbredt oppfatning i vårt land at det er uriktig å straffeforfølge homoseksuelle, men det er også enkelte som mener at man bør ha en lov som i alle fall verner ungdom mellom f.eks. 16 og 18 år. Under 16 gjelder de generelle straffebestemmelser. Det som da bringes på bane er den såkalte forførelsesteorien, nemlig at ungdom i den alderen kan forføres til å bli homoseksuelle ved tilfeldig omgang. Dette er teorier som er satt ettertrykkelig på plass av nyere forskning. Her har Nederland vært et foregangsland. Tidligere hadde man der en grense på 21 år, men denne er nå slettet. Hovedkonklusjonen er

at det seksuelle mønsteret for et menneske er fastlagt lenge før det er 16 år. Et annet meget viktig argument er at det vil være til fordel for homoseksuelle ungdom over 16 år at de snarest mulig får sjansen til å finne sitt seksuelle livsmønster i åpenhet.

Kom ikke med farligere regler

— Jeg vil på det sterkeste advare mot at vi skal fjerne § 213, men så erstatte den med regler som tilsynelatende ser mer liberale ut, men som kanskje vil få en enda mer uheldig virkning, sier Kjølland. — Man skal være klar over at dette dreier seg om 150 000 mennesker som har det vanskelig, som vet at de ikke er akseptert av samfunnet. Det samfunnet nå bør gjøre er å fjerne denne paragrafen og heller støtte og hjelpe de homofile f.eks. ved psykiatrisk forskning og på andre måter skape institusjoner og organer hvor de kan henvende seg med sine problemer. Det kan kanskje høres idiotisk ut for mange, men jeg må likevel understreke at det er ikke farlig å ha en homoseksuell som venn eller å omgås en på arbeidsplassen, sier Kjølland.

Takk og pris, sa siktede — han gikk fri

En sver branner an en kar ble ført opp i retten av en se Oslo-politiet alle største kvinnelige konstabler. Siktede hadde nok holdt seg til, men hadde fått mannlig eskorte, men han hadde bare ikke hatt noe valg.

— Morn, hilste administratør. — Jeg nærmer meg de 50 — for det er vel min alder De først skal spørre om, sa siktede og nikket tilbake.

— Har De noe arbeid? — Nei. — Er De også uten inntekter? — Har pensjon. — Hva slags pensjon. — Jeg er krigspensjonist. — De er domfelt mange ganger?

— En rekke ganger, dommer! Kan bare erkjenne det.

— Politiet har utformet en kveld brøt Dem inn i en bil som stod parkert i Kongens gate. For De fikk tatt noe fra bilen, så ble De inndratt på grepet.

— Sier politiet det?

— Ja.

— Jamen kan politiet få sagt det?

— De er ikke skyldig?

— Selvsagt ikke!

— I politiets påtalegang er anført at De nekter å avgi politiforklaring.

— Det er også riktig.

— Hvordan er det — ønsker De å forklare Dem her i retten?

— Ja.

— Hva var det som skjedde?

— Jeg bor om bord i en båt. I går kveld kom jeg gående i Kongens gate — og så skjedde det ikke likere enn at jeg fikk øye på 2 gutter som fikk med en bil.

— Hva skjedde videre?

— Jeg ville se hva guttene drev med. Antrøp dem, men da

ARNE KJØLLAND — de trenger hjelp og støtte.

skal jeg hilse og si at de stakk. Jeg gikk bort til bilen, oppdaget at et av luftvinduet knust. — Og så kom en bilpatrulje. Ruten De tro meg eller ei, så ble jeg anholdt!

— Det var kanskje ikke så rart — omstendighetene tatt i betraktning?

— Jeg fant iallfall anholdelsen høyst upassende!

— Hvor stod De da politibilen kom?

— Like ved bilen som hadde fått luftvinduet knust.

— Hvorfor kunne De ikke forklare dette for politiet?

— Jeg var ikke interessert!

— Ikke interessert! Hva mener De?

— Politiet oppførte seg «nok så jævlig» overfor meg.

— Hva gjorde politiet?

— De gjorde kanskje ikke så mye! Men jeg kan iallfall si så mye, som at de brukte kjett på meg!

— Og De ble sår og nektet å forklare Dem?

— Det var kanskje dumt, men slik var det. For øvrig så hadde jeg politiet om å dra ned til bilen i dag morges.

— Hvorfor skulle politiet gjøre det?

— For å se etter fingeravtrykk. Guttene må ha etterlatt seg fingeravtrykk, skulle jeg tro.

— Politiet vil ha kjennelse for varetekt. Hva har De å si til det?

— Nå gjelder det for oss å bruke hodet, dommer! Jeg går ikke med på varetekt — men for å vise at jeg ikke er vrang, så kan jeg akseptere meldeplikt.

Hvis jeg blir løslatt.

— Administratør dukte til rettsprotokollen.

«Etter de opplysninger som hittil foreligger, synes det tvilsomt om det er tilstrekkelig grunnlag for mistanke mot siktede for forsøk på innbrudd i bilen. For øvrig dreier det seg i tilfelle om en enkeltstående handling, og retten finner å kunne løslate ham mot meldeplikt.»

— Etter de opplysninger som hittil foreligger, synes det tvilsomt om det er tilstrekkelig grunnlag for mistanke mot siktede for forsøk på innbrudd i bilen. For øvrig dreier det seg i tilfelle om en enkeltstående handling, og retten finner å kunne løslate ham mot meldeplikt.

Retten er satt

plikt etter politiets nærmere anvisning.

— Takk og pris, var siktetes reaksjon. De kan da skjønne at jeg ikke ville være så dum at jeg ville gå løs på bilen — ikke sant?

— Jeg har ikke angjort skyldspørsmålet, men jeg har funnet å kunne løslate Dem.

Måtte være dum om jeg fant på noe slikt, fortsatte siktede. Jeg har 1900 kroner i måneden i pensjon — og mer trenger jeg ikke. Slett ikke, heller.

— De bruker en del alkohol?

— Jo, men ikke så det gjør noe. Klarer meg godt med pensjonen.

— De har vel også fått etterbetaling? Dreier det seg ikke om ca. 30 000 kroner?

— Fikk 32 000 kroner.

— Hva har De brukt pengene til?

— De er ikke brukt!

— Hva mener De?

— Har pengene sidende inne.

— Op bankboken?

— Hva med dem?

— Hvem passer på bankboken for Dem?

— Der er som De sier at en passer på den for meg. Det ville ikke bra om jeg ble skoppet ut i byen med en bankbok med uanstendige 32 000 kroner — må vite!

— Det skal De få meg til å tro! De blir løslatt i dag — og hold Dem nå i premiden unna bilen parkert i Kongens gate, selv om De ser at noen gutter fisker med bilen!

— Skal holde meg unna biler som er parkert andre steder også, sa siktete. Han virket både glad og lettet over at han slapp varetekt.

Kan man skille mellom amatør- og proff-idrett?

N.N.
— typegraf, Linder: — Nei, det går ikke an å skille disse begrepene. Det koster så mye å drive aktiv toppidrett at idrettsfolkene må få noe igjen. Alle som driver idrett er proffer i større eller mindre grad.

PER GUNNAR OLSEN,
ski-instruktør, Snåsa: — Det er tåpelig av Brundage å drive heksejakten sin. Det finnes ingen amatører blant dem som stiller opp i Olympiaden iallfall.

PAL KONGSGÅRDEN,
skoleelev, Kongsborg: — Nei, ingen mulighet. Brundage er en tufs, synes jeg. Som alminnetruktur kjenner jeg jo litt til saken. Ærlig talt tror jeg ikke det er mange ekte amatører i OL iallfall.

BARBARA COCH,
talpedagog, Michigan, USA: — Ja, det mener jeg. Proffene f. eks. hjemme i USA er mye bedre trent. Men i OL-sammenheng er det sannsynligvis ikke mange amatører.

JANE KOLLERUD,
bakkerke, Trøsta: — Nei, det kan jeg ikke svare på. Har ikke lest noe om det der i det hele tatt. Og selv driver jeg ikke idrett.

Forbundet for homofile protesterer: — Homofili er ikke smittsomt

— Av EINAR GÅGAARD —

— Argumentene for en fortsatt diskriminering av homofile strafferettslig sett forskrekker meg. Til tross for flere utenlandske undersøkelser som konkluderer med at homofili ikke er smittsomt, har visse kretser heftet seg opp i en norsk professors uttalelse om at det de siste 20 år ikke er fremkommet noe som kan tale for avskaffelse av diskrimineringen.

Det er informasjonsskriver Karen-Christine Friele i Det norske forbundet av 1948, som uttaler dette.

Paragraf 213

— Justiskomiteens innstilling om opphevelse av paragraf 213, loven som setter straff for homoseksuell omgang mellom menn, vil foreligge i nærmeste fremtid. Regjeringen går i Odelstingsproposisjon nummer 5 inn for å oppheve loven.

Den seksuelle lavalder er foreslått satt til 16 år både for homofile og heterofile, fortsetter Friele.

— Men visse krefter går inn for en høyere seksuell lavalder for homofile. De begrunner sitt syn med den såkalte forførelseteorien. Den går i korthet ut på at dersom ungdommer får en homoseksuell opplevelse kan det føre til at de blir varig homoseksuelle.

Tilhengere av denne teorien begrunner sitt syn med en uttalelse fra professor dr. med. Ødegaard.

Han uttaler at det de siste 30 år ikke har skjedd noe som gir grunn til å avskaffe diskrimineringen av homofili.

— Hans påstand om at eldre homofili kan være ansvarlig for ungdommers utvikling i homofil retning, synes jeg mangler tilstrekkelig vitenskapelig grunnlag. Det snakkes av forutinntatthet, sier Friele.

Ikke interesse

Professor Ødegaards uttalelser ble flittig brukt på Kirkeakademiets weekend-seminar om «Jua og etikk». Men de stemmer ikke med virkeligheten.

At det i Norge ikke er fremkommet noe nytt, er riktig. Her har man nemlig aldri interessert seg for de homofile. Men i Sverige og Danmark, samt en rekke andre europeiske land har det hersket aktivitet på dette feltet i 20 år. En aktivitet som har resultert i en kon-

klusjon helt motsatt av det Ødegaard er kommet fram til, sier Friele.

Ingen betydning

— Jeg kan nevne dr. med. Preben Hertofts disputas «Undersøkelser over unge mænds seksuelle adferd, viden og holdning, 1968». Undersøkelsen omfatter 400 menn fra Skjotland. Hertoft uttalte i et foredrag i fjor at det er de tidligere leveår som er avgjørende for vår senere seksuelle holdning. Senere mer eller mindre tilfeldige opplevelser har ingen betydning.

Hva er det professor Ødegaard legger fram som er mer overbevisende enn det hans danske, svenske, nederlandske, tyske og amerikanske kolleger viser til? I Holland har en hel gruppe psykiatere uttalt seg. Denne gruppen ville aldri ha tiltrådd likehet for loven dersom de ikke var helt sikker på at det var fullt forsvarlig.

Karen-Christine Friele er forskrekket...

— Jeg vil gjerne etterlyse en beretning fra norske psykiatere om alle tilfellene der unge er blitt varig homofile på grunn av forførelse, avslutter Friele.

Følbart tap på grunn av rep-øvelse:

Fire tusenlapper

UT AV VINDUET

— Av THOR FR. SUNDENE og ARNE IVERSEN (foto) —

Fire tusenlapper ut av vinduet. Blåst vekk med repetisjonsøvelsen. Det er den økonomiske hodepine for gullsmed Odd Johnsen i Moss.

Johnsen driver en servicebutikk for flere gullsmedforretninger i Østfold-byen. Firmaet består av ham selv pluss en ung dame i lære. Når han forsvinner ut i militærlivet, forsvinner også inntektene.

— De fire tusen er det direkte tap jeg vil ik. Det lar seg regne ut ganske nøyaktig.

— Kan ingen andre overta for Dem?

— Det er vanskelig. Teoretisk kunne min kone være vikar. Men så kommer problemet med barnepass. Vinningsen vil gå opp i spinningen, sier gullsmed Johnsen.

Han er ingen fiende av Forsvaret. Egentlig ønsker han repetisjonsøvelsen for å være en form for ferie! Ikke på fem år har han tatt seg ferie. Det har vært for mye å gjøre. Arbeidsdagen strekker seg fra kl. 8.30 til kl. 19.00 om kvelden. For noen år siden holdt han på til kl. 23.00 om kvelden — hver dag. Det var en hard tid.

Avslag

— Jeg har søkt om utsettelse, men det ble avslag. Det virker merkelig, for tre ganger før har jeg oppnådd utsettelse. Men denne gang vil altså ikke Våpenteknisk Bataljon godta mine grunner.

Det er urettferdig å behandle snalige næringsdrivende på denne måten. Regninger på telefon, hus, varekjøp, lønn, strøm, fyring strømmer inn mens jeg er borte. Samtidig uteblir inntektene i forretningene, renter og avdrag privat uteblir ikke.

Gullsmed Johnsen mener samfunnet og Forsvaret bør ta hensyn til folk som stilles i så vanskelig posisjon som ham under repetisjonsøvelser. — Når man ser på hvordan det sosiale system er bygget ut for andre som trenger det, burde man

også dekke utgifter i denne sammenheng.

Urettferdig er det også at vanlige husholdninger ofte får lønn under militærleiden. Odd Johnsen får dessutom dagpenger i løpet av 1979.

Hva sier miljø Forsvaret? — Denne saken skal avgjøres selv om gullsmed Johnsen avviser på sin søknad om utsettelse, sier oberstløytnant O. Holmød ved Våpenteknisk Bataljon.

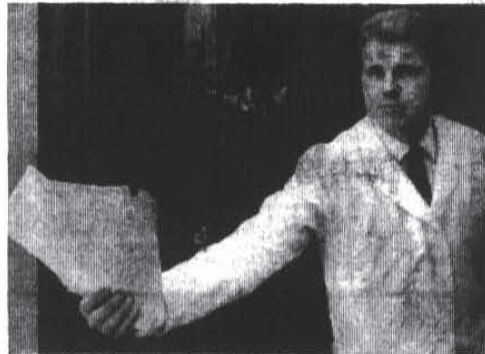
Kan ankes

Saken kan ankes. Johnsen kan søke distriktskommanden om utsettelse, brevet må imidlertid sendes via oss.

— Mange som søker om utsettelse?

— Det skal være sikkert! Skal vi ha 200 mann på repetisjonsøvelse, innkalles vi 100 ekstra. For etter våre erfaringer er det bortimot 100 som søker om utsettelse.

Det er litt av en kattepine for oss

GULLSMED ODD JOHNSEN har økonomisk hodepine...

å avgjøre disse søknadene, sier oberstløytnanten. Han forteller at mange har gode grunner, og noen er helt klare. Folk som går på skole, som studerer og har en forestående eksamen slipper som regel. Det samme gjelder gårdbbrukere som har dyr på gården.

Råkjøring på veiene med rally-forbud?

— Det må være galt å foreslå et totalt forbud mot rallykjøring i Norge.

Kjell Gudim, aktiv bilsporingsmann gjennom mange år, har denne mening:

— Jeg tror det kan bli mye råkjøring på veiene av et rallyforbud. I dag kan unge biljører avregne sine lystet til å kjøre for. Ved å dekke i rally. Fartslappene er lukket og sik-

ret slik at andre trafikanter ikke utsettes for fare. Dessuten gir rally en videre utvikling av bilferie som vil prøve seg på å kjøre ikke bare fort, men mer avansert og sikkert.

— Er sikkerhetstillatene gode nok?

Det kan sikkert diskuteres. Det vil nok være en fordel om man holdt publikum vekk fra fartsprene på skogstier, og rett og slett holdt løypa her

hjemmelig. På banepreter derimot er det hyggelig med publikum, her får man et godt overblikk, ser utviklingen og konkurransen som kjempes seg mellom. Dessuten er det mye lettere å sikre publikum på en bane.

Kjell Gudim har ikke gitt opp bilsporet selv om han har holdt på i snart 20 år og selv er passert de 39.

FEM
PÅ
GATEN

Er det riktig av leger
å gi narkotiske midler
til pasienter?

GUNSTEIN DANIELSEN,
skoleelev, Moss.

— Nei, det synes jeg ikke, risikoen er altfor stor.

ARNE METZNER,
kontormann, Abildsø.

— Jeg synes ikke det. Blant leger er det jo nok så delte meninger om risikoen — og de fleste mener at også mariuana og haasj er vanedannende.

BJAERNE THOMASSEN,
student, Forsanger.

— Ikke utenfor sykehus. Men det bør vel tillates på psykiatriske behandlingssteder under full kontroll.

SONJA LARSEN,
oldfrue, Sentrum.

— Jeg tror ikke det. Men det måtte i så fall være en kontrollert avveiningskur.

KJELL ROSSINGHOLM,
musiker, Veitvet.

— Prinsippet er jeg imot dette. Men i forbindelse med noen slags terapi kan det kanskje ha sin berettigelse. Under forutsetning av helsemyndighetenes godkjenning.

Vendepunkt i myndighetenes syn på homofil:

ET BEDRE LIV
FOR HOMOFILE

— Av EINAR GALAEN —

— Etter min mening er det nå tale om et virkelig vendepunkt i myndighetenes syn på homofil. Justiskomiteen har gått inn for å avkriminalisere homofil. Videre har Forbundet av 1948 fått 10 000 kroner av Helsedirektoratet til trykking og distribusjon av brosjyren «Homofil».

Det er informasjonsekretær Karen-Christine Friele i Det norske forbundet av 1948, som sier dette til VG.

Unge homofile

— Selvsagt løses ikke alle problemer ved at Stortinget nå avkriminaliserer homofil. Men blant annet åpner fjernelsen av paragraf 213 for et mer rasjonelt og fornuftig syn på homofil. Dermed blir det også mulig å skape en bedre livssituasjon for dem det gjelder.

— Ikke minst tror jeg dette vil hjelpe de unge homofile. De har levd færre år under det store psykiske presset som eldre homofile har vært utsatt for. De vil ha lettere for å dra nytte av den holdningsendring som har funnet sted bare i løpet av noen få år, fortsetter Friele.

Primitivt

— Et flertall i Justiskomiteen peker i innstillingen på behovet for informasjon omkring disse problemene. Forbundet har hittil vært alene om å formidle denne. Det sier seg selv at vi bare i begrenset omfang har nådd fram med opplysningene. Så altfor få homofile har

våget å stå fram. A drive informasjon har også kostet mer enn vi har hatt å rutte med.

— Men at vi nå blir kvitt paragraf 213 viser hvor viktig det har vært å drive informasjon. Straffelovens paragraf 213 har som hensikt å skremme folk fra å begå homofile handlinger.

— Dette er et foreldet, primitivt syn på homofil. Paragraf 213 står i skarp kontrast til det vi i dag vet om homofil. Den er ikke i samsvar med moderne rettsopplæring.

I løpet av et par år har vi orientert om lag 3000 studenter, sosionomer, sykepleiere, lærer, foreldre osv. Informasjonsmateriale er sendt skoler, bibliotek, sykehus osv. Litkevel er ikke dette såkalt effektiv informasjon. Effektiv blir den først når orienteringen om homofil inngår i seksualundervisningen på skole, og når absolutt alle som har til oppgave å hjelpe andre får kjennskap til hva det hele egentlig dreier seg om, sier Friele.

Skolene

— Etter min mening må den naturlige konsekvens av det som nå er skjedd bli at de kapitler om homofil som i dag finnes i norske lærebøker omgjøres erstatte med nye. Det er rystende og uverdige at slike uverdige beskrivelser har fått stå på trykk i en mannsalder.

Med brosjyren «Homofil» tar vi i

KAREN-CHRISTINE FRIELE... fjernelse av paragraf 213 åpner for et mer fornuftig syn på homofile... (VG-foto: Stig Nass.)

første omgang sikte på å nå elevene ved landets ungdomsskoler, real-skoler og gymnas. For første gang har det offentlige bidratt med økonomisk støtte til vårt informa-

sjonsarbeid. Dersom forbundet kan skaffe de nødvendige midler vil brosjyren bli distribuert til så mange som overhodet mulig, avslutter Friele.

5 måneder
bevisstløs
så
våknet
hun

UMEA (VG) — Hun ble betraktet som et håpløst tilfelle. Margot Bjurmann, 25 år, i to måneder bevisstløs på sykehus i Tyskland etter en ulykke. Deretter ble hun flyet hjem til Skellefteå. Etter ytterligere tre måneder som hjernedød, slo hun synene opp.

Nå er hun i ferd med å vende tilbake til et normalt liv gjennom trening på rehabiliteringsklinikken i Umeå.

— Men det er slitsomt, av og til får jeg mest lyst til å gi opp.

Margot, ferdigutdannet dekoratør, var på vei til Paris hvor hun skulle tilbringe ferien. Den 26. juni stamnet hun og hennes reisekamerat i en tysk by for å gå på sightseeing.

De var på vei over en gate. Margot gikk først. Bilene i de første filene hadde stamnet. Men i filen lengst borte ble Margot påkjørt.

Det er nå gått nesten to år siden denne ulykken inntraff. Margot mor, Agnes Bjurmann, er stolt over datterens fremgang.

— Hun er så fin. Vi er glade for at det går fremover med henne, selv om det er grunnstøt at dette har hendt.

— Vi må alle se mange år fremover før vi tør tenke på å få henne helt frisk tilbake.

Nå er Margot hjemme i Bjur og gratulerer sin far, gårdbruker Bjørn Bjurmann, på fødselsdagen. Mamma Agnes:

— Nå kan hun gå over kjøkken-gulvet uten hjelp. Det kunne hun ikke da hun var hjemme i juleen. Det vises at hun går fremover.

Etter ett års sykehusopphold i Skellefteå kom hun i august i fjor til rehabiliteringsklinikken i Umeå.

Nå holder hun på å lære seg å lese, snakke og skrive. Det er de innsvete funksjonene som fortsatt er ute av funksjon.

Strid om katter mot nye høyder:

Katte-folk som
hund og katt

— Av JAN ERIK KNARBAKK —

Kattestriden fra Drammen har avstedkommet de merkverdige reaksjoner. Siden VG brakte opplysninger om den landskjente kattedommeren, Ase Nylehn Haugen, som åpent innrømmet at hun hadde smuglet rasekatter til Norge og brutt de strenge karantenebestemmelsene, har reaksjonene strømmet inn.

I katteretser har saken vakt bestyrtelse og forferdelse, og blant hundefolk har man heller ikke sett på det som har skjedd med ærlig velvilje. Kennelklubben kommer til å få henvendelse fra en gruppe av sine medlemmer med det første, og her vil det bli spurt om man ikke skal reagere offisielt mot Drammen-damen.

Den kraftigste reaksjonen er imidlertid kommet fra Norske Rasekattklubbens Riksforbund, hvor hverken fru Haugen eller hennes forening, Drammen Rasekattklubb, er med. Det finnes nemlig to kateklubb-grupper i Norge: Den største er med i Riksforbundet, mens en litt mindre tillærer de såkalte «independentforeningene», som ikke har organisert seg i noe større forbund. Mellom disse to grupperingene har det vært et spent forhold i flere år, og dette er ikke blitt bedre i og med skandalen i Drammen.

Den kraftigste reaksjonen er imidlertid kommet fra Norske Rasekattklubbens Riksforbund, hvor hverken fru Haugen eller hennes forening, Drammen Rasekattklubb, er med. Det finnes nemlig to kateklubb-grupper i Norge: Den største er med i Riksforbundet, mens en litt mindre tillærer de såkalte «independentforeningene», som ikke har organisert seg i noe større forbund. Mellom disse to grupperingene har det vært et spent forhold i flere år, og dette er ikke blitt bedre i og med skandalen i Drammen.

Den kraftigste reaksjonen er imidlertid kommet fra Norske Rasekattklubbens Riksforbund, hvor hverken fru Haugen eller hennes forening, Drammen Rasekattklubb, er med. Det finnes nemlig to kateklubb-grupper i Norge: Den største er med i Riksforbundet, mens en litt mindre tillærer de såkalte «independentforeningene», som ikke har organisert seg i noe større forbund. Mellom disse to grupperingene har det vært et spent forhold i flere år, og dette er ikke blitt bedre i og med skandalen i Drammen.

Den kraftigste reaksjonen er imidlertid kommet fra Norske Rasekattklubbens Riksforbund, hvor hverken fru Haugen eller hennes forening, Drammen Rasekattklubb, er med. Det finnes nemlig to kateklubb-grupper i Norge: Den største er med i Riksforbundet, mens en litt mindre tillærer de såkalte «independentforeningene», som ikke har organisert seg i noe større forbund. Mellom disse to grupperingene har det vært et spent forhold i flere år, og dette er ikke blitt bedre i og med skandalen i Drammen.

Den kraftigste reaksjonen er imidlertid kommet fra Norske Rasekattklubbens Riksforbund, hvor hverken fru Haugen eller hennes forening, Drammen Rasekattklubb, er med. Det finnes nemlig to kateklubb-grupper i Norge: Den største er med i Riksforbundet, mens en litt mindre tillærer de såkalte «independentforeningene», som ikke har organisert seg i noe større forbund. Mellom disse to grupperingene har det vært et spent forhold i flere år, og dette er ikke blitt bedre i og med skandalen i Drammen.

Den kraftigste reaksjonen er imidlertid kommet fra Norske Rasekattklubbens Riksforbund, hvor hverken fru Haugen eller hennes forening, Drammen Rasekattklubb, er med. Det finnes nemlig to kateklubb-grupper i Norge: Den største er med i Riksforbundet, mens en litt mindre tillærer de såkalte «independentforeningene», som ikke har organisert seg i noe større forbund. Mellom disse to grupperingene har det vært et spent forhold i flere år, og dette er ikke blitt bedre i og med skandalen i Drammen.

Den kraftigste reaksjonen er imidlertid kommet fra Norske Rasekattklubbens Riksforbund, hvor hverken fru Haugen eller hennes forening, Drammen Rasekattklubb, er med. Det finnes nemlig to kateklubb-grupper i Norge: Den største er med i Riksforbundet, mens en litt mindre tillærer de såkalte «independentforeningene», som ikke har organisert seg i noe større forbund. Mellom disse to grupperingene har det vært et spent forhold i flere år, og dette er ikke blitt bedre i og med skandalen i Drammen.

Carl-Fredrik Nordane! — Dette vil ikke Norske Rasekattklubbens Riksforbund ha noe med å gjøre. Kattesmugling er en skam.

dig nedringt av medlemmer fra hele landet som har undret seg over hva som foregår i Drammen-distriktet.

— Vi er det største katterforbundet i Norge og har alltid hatt et utmerket samarbeid med Veterinærdepartementet. Når nå en kattedommer, som på toppen av det hele har utgitt faglig på området, begynner å smugle rasedyr inn i landet og risikerer å bringe hundegalskapen med seg, kan jeg godt skjønne at det rageres i pressen.

— Dette smugleraffæren vil vi ikke ha noe som helst med å gjøre, sier formannen i Norske Rasekattklubbens Riksforbund, Carl-Fredrik Nordane. — I de siste dagene er jeg blitt fullsten-

— Slike skader kattesaken, og selv om fru Haugen og hennes folk i Drammens Rasekattklubb ikke har noe med vårt forbund å gjøre, er det ingen tvil om at det hun har drevet med vil skade oss også.

Ingen kontroll

— Personlig har jeg ingen ting til overs for foreninger som Drammens Rasekattklubb. Alle som har hatt med rasekatteoppdrett å gjøre, vet hvor lett det kan skje en utgitt når man undrar seg all kontroll. I «independent-klubbene» er det ikke noe slikt, fordi alle arbeider hver for seg. Resultatet er da heller ikke støttest.

— A smugle inn dyr fra land hvor det florerer hundegalskap er en meget alvorlig affære. Før man denne sykdommen inn i Norge, vil den spre seg med lynets hastighet og være meget vanskelig å få utryddet igjen.

— Det er ikke for moro skyld at Veterinærdepartementet har satt som krav at katter som innføres skal stå i karantene i fire måneder. At et menneske som mener å være en kapalet når det gjelder rasekatter, smugler sine dyr til landet, er ikke mindre enn en skam, sier Carl-Fredrik Nordane.

Brandts øst-politikk i fare

Er det mulig at Willy Brandts øst-politikk kan lide et formidelig nederlag i det vest-tyske parlamentet, når avgjørelsen faller tidlig i mai?

Bare for kort tid siden virket dette helt usannsynlig, enda det var vel kjent at regjeringsskandalen mellom Brandts sosialdemokrater og utenriksminister Walter Scheels vesle flokk av fridemokrater hadde svært knapt flertall i parlamentet. Men i det siste har det vist seg såpass alvorlige tegn til svikt i rekkene i begge partier, at flertallet for å godkjenne avtalene med Sovjetunionen og Polen nå henger i en hårfin tråd.

Ennå er ikke slaget tapt, og statsminister Brandt gir — fallfall i offentlige uttalelser — uttrykk for trygg tillit til at det skal nok gå. Men det kan ikke hindre at ansvarlige politikere både i vest og øst med stigende bekymring følger utviklingen i Bonn og spør hva som vil skje, dersom avtalene skulle bli underkjent.

Utroilig nok fins det dem som gjør dette til et rendyrket partipolitisk spørsmål. Det gjelder ikke bare det kristelig-demokratiske opposisjonsparti, som nå håper å gjenvinne regjeringsskatten. Vært eget Morgenbladet forteller sine lesere at det ikke har noen fare om øst-avtalene skulle falle — når de bare drar Brandt med seg i fallet!

Det siste skal en ikke være for viss på. For Brandt flertallet i parlamentet mot seg, er det mest sannsynlige at det

blir skrevet ut nyvalg. Og siste meningsmåling gir i så fall Brandt de beste sjansene, selv om dyrtid og økende arbeidsledighet vil kunne gjøre god virkning i opposisjonens valgkamp.

Men det alt overskyggende spørsmålet i tilfelle av at det skulle bli en vesttysk krise på øst-avtalene, er hvilke virkninger det vil få på den europeiske situasjon. Det burde være innlysende for alle at de vil bli svært alvorlige.

Det er i Tyskland nøkkelen til en virkelig avspenning i

Det er uansett å peke på hva dette betyde for Polen, og hvor brutalt tilbakeslaget må kjennes, dersom avtalene ikke nå sent omsider blir gjort bindende for Vest-Tyskland.

Likevel vil reaksjonen i tilfelle uten tvil bli sterkest i Krenl. Det har vært hevdet at med sin avtale med Vest-Tyskland oppnår Sovjetunionen å få anerkjent sin særlige maktstilstand uten å yte noe til vederlag. Men avtalen peker framover mot en fortsatt avspenning, som det sikkert er disse meninger om også blant de sovjetrussiske lederne.

Bresjnev ønsker åpenbart en så stor tilnærming at han kan få hjelp fra de vestlige land til

å sette fart i utbyggingen av industrien i Sovjetunionen som i isolasjon vil komme til å ligge stadig lenger etter i utviklingen. Et nederlag for den avspenningspolitikken som han har vært med på, kan få vidtrekkende virkninger på det hjemlige plan.

I alle fall er det naturlig å regne med at et nei i Bonn vil føre til et tilbakeslag i forholdet mellom øst og vest, som det vil ta lang tid å overvinne. Helt uansvarlig må det være å ta det for gitt at en ny regjering i Bonn straks skulle kunne ta opp igjen forhandlingene med Sovjetunionen og Polen og oppnå viktige nye innrømmelser.

Bresjnev uttalelser for nå en dager siden om at Vest-Tyskland nå har valgt mellom fredspolitikk og krigspolitikk, kan en nok ikke legge avgjørende vekt på. Det hans tale i Moskva viste, var at også han på sin side er like opptatt som Brandt av å få avtalen i havn — og å komme videre.

Hvem som vil tjene mest på det, øst eller vest, kan det naturlig nok være delte meninger om. Det som står fast, er at så sant en vil at Europa skal få muligheter til å løse sine problemer i en fredelig utvikling, må en sprengne den tvangstrøya vi så lenge har vært holdt fast av.

Kan gi
alvorlig
tilbakeslag

Europa ligger gjemt. Så lenge Konrad Adenauers Ånd preget vesttysk utenrikspolitikk, var det ikke mulig å få selv den minste optining av forholdet mellom Vest-Tyskland og statene i øst — Øst-Tyskland medregnet. Det avgjørende omslaget kom med Brandts erklærte vilje til å erkjenne de faktiske forhold som var skapt i Mellom-Europa på ruinene av Hitlers rike. Etter lange og vanskelige forhandlinger kom så avtalene i 1970, der Vest-Tyskland anerkjente Oder-Neis-linjen som Polens vest-grense.

Stillferdig bortgang

Ganske stillferdig og uten dramatikk av noe slag har vi denne uken kvittet oss med to sovende paragrafer i vårt straffelov-verk. Homofil-paragrafen og konkubinatsparagrafen ble i Odelstinget tirsdag opphevet med 65 mot 13 stemmer. Et forsøk på å få innført en annen og høyere aldersgrense for homoseksuell omgang enn den loven i dag setter til vern for mindreårige, vant ingen gjenklang. Stortinget avviste å erstatte en form for diskriminering med en annen — om enn langt mildere — form for diskriminering for dem som faller utenfor det vedtatt «normale» atferdsmønster.

For en gruppe medborgere vil opphevelsen av homofil-paragrafen bety en enorm lettelse. Om den ikke har vært særlig brukt, så har den likevel vært der, og den har skapt både fortvilt utrygghet og fare for utilbørlig press på mennesker som i et samfunn hvor det normale til de grader favoriseres, har det vanskelig nok fra før av.

Konkubinatsparagrafen har nærmest bare blitt stående i lovverket som en slags form for juridisk velsignelse av ekteskapet som eneste tenkelige samlivsform. Det er ingen fare for at ekteskapets stilling i folks bevissthet skal svekkes, om paragrafen nå er falt bort.

Det er lenge siden samfunnet så på ikke-ekteskapelig samliv som en forbyttelse folk burde straffes med fengsel for.

At den nå er blitt borte, kan til gjengjeld gjøre det litt enklere å finne fram til formuleringer i enkelte av våre trygdebestemmelser — formuleringer som kanskje kan stanse eventuelle trygdemisbruk.

Et av de områder der trygdemisbruk etter sigende skal foregå, gjelder trygd til ufagte mødre. Her har loven til i dag vært knyttet til hvorvidt man hadde inngått ekteskap eller ikke, og ikke til det som burde avgjøre spørsmålet om trygd — nemlig om man var alene med ansvaret for barnet. Et nytt og bedre kriterium for utbetaling av morstrygd bør det nå være mulig å finne fram til.

Nordlandsbanen:

— Vi i Stortingets samferdselskomité er kommet til at vi på det nåværende tidspunkt ikke kan si noe om Nordlandsbanens framtid. Men du verden hva vi etter hvert kan si om dens fortid....

Satt på hodet

Gjennom tidene har forskere og vitenskapsmenn i alle land stått vakt om universitetets frihet overfor statsmakt, kirke og andre som ønsket å innordne det under sin vilje. I diktaturer og stater med et «sterkt» styre har universitetene måttet føre en hard kamp for sin frihet.

Først i dagens demokrati skulle vi komme til å oppleve at universitetsorganer krenker den frie forsknings grunnleggende prinsippl — under sterk protest fra det samfunn der de skulle være en frihetens fanebærer. Mer grotesk kan rollene ikke bli omsnudd.

Interimstyret for vårt nyeste universitet har avvist en amerikansk forsker av noe så ufarlign som stingslida, fordi reisen til stingslidas rike i Norge er finansiert av NATO, der også vårt land er medlem. Dette er dessverre ikke det eneste eksemplet på hva den spesielle formen for bedriftsdemokrati kan føre til, som universitetene nå praktiserer.

Det bør vekke til ettertanke. Kan ikke universitetene sel hindre en utgildning som vil gjøre forskningens frihet til en karikatur, må de være forberedt på at samfunnet kan bli nødt til å overta denne oppgaven.

Rask landsstyre-innkallelse i Ap - skal drøfte avgiftene

Bratteli vil ha ryggdekning innad

Arbeiderparti-ledelsens raske innkallelse av landsstyret understreker hvor alvorlig den parlamentariske situasjonen er foran stortingsbehandlingen av folketrygdavgiftene. Sannsynligvis vil statsminister Trygve Bratteli på denne måten spørge for å ha den best mulige ryggdekning i partiet for de avgjørelser som måtte tas.

Av Kjell Aambo

Etter det Vårt Land får opplyst på Ap-hold, vil landsstyret holdes i Oslo også mandag, slik at det kan møtes på korteste varsel også da. Man regner med at avgiftssaken kommer opp i Tinget da. Det er senest landsstyret i Ap som har innkalt landsstyret til møte. Drøftelsene tar

til søndag, og foruten økningen i avgiftene til folketrygdfondet, vil landsstyret også sannsynligvis drøfte den parlamentariske situasjonen for tiden.

Alle statsrådene skal være med på landsstyremøtet. Videre skal styret for stortingsgruppen og samarbeidskomiteen for LO/Ap delta. Det var på et møte tidlig i uken at Ap's sen-

trastyre vedtok å innkalle landsstyret for å drøfte avgiftsspørsmålet.

At man innen Arbeiderpartiet ser meget alvorlig på denne saken, viser gårdsdagens leder i Arbeiderbladet, der det bl. a. heter at de borgerlige partiers holdning til folkepensjonsavgiftene nå utvikler seg slik at det kan være grunn til å drøfte den politiske situasjon her i landet. Videre

Bratteli mener også tydeligvis situasjonen er alvorlig.

skriver avisen at det kan bli tale om kompromiss i mange saker, men ikke når det gjelder nerven i den politikk som føres. På borgerlig side bør man innse at i en del særlige saker må de enten gi seg, eller så må de stable en ny koalisjonsregjering på beina.

flere steder har de forsøkt å brenne de døde i et desperat forsøk på å få sluttet epidemien.

Siden 25. mars, da det ble erklært unntakstilstand i Øst-Pakistan, er det kommet minst 250 000 flyktninger til Nadia-området, men tallet på flyktninger har økt drastisk de siste dagene som en direkte følge av en kolera-epidemi i området på den øst-pakistanske side av grensen. Sist fredag og lørdag kom det minst 100 000 flyktninger over grensen.

(NTB-Reuters)

OVERGANGER OVERGANGER OVERGANGER

1 Forts fra side 1

gals utenriksminister, Patrício, møtet finner sted sent onsdag kveld og Cappelen kommer til å orientere sin portugalske kollega om den del av innlegget torsdag som dreier seg om Portugals kolonipolitikk.

Brosjö skal etter det NTB får opplyst ha sagt i samtalen med Cappelen, at det etter hans mening vil være best om Norge ikke tok opp det portugalske kolonispørsmål i rådsrådet.

(NTB)

2 Forts fra side 1

folkning sier nei til disse planer.

Selv om underskriftskampanjen ennå ikke er avsluttet, er det nye som tyder på at praktisk talt samtlige av bygdas befolkning vil si nei til disse planer. Kommunalstyret i Hemsedal har tydelig tilkjennegitt sitt standpunkt til Hvalfjords planer som først gikk ut på å føre lærerskolen rett gjennom dalen. Et enstemmig kommunestyre gikk imot dette.

På samme tidspunkt kom det krav fra kommunestyret om å utrede skikkelig andre alternativer. Disse er til nå ikke forelagt kommunestyret, opplyser representanten Ola Hustad til Vårt Land. Hustad er ett av de tre medlemmene i det aksjonsutvalg som er dannet for å få fram bygdefolkets syn på saken gjennom underskriftskampanjen.

— La det være klart at vi ikke ønsker en kraftlinje som et skjæmende sår gjennom Hemsedal. Vi har hatt vår utbygging og fått de

skadevirkninger den har medført. Vi ønsker ikke å få ytterligere sår i terrenget og særlig ikke etter en utbygging kommunen hverken har innlekt eller interesse av, sier Hustad. En kraftlinje vil også kunne komme til å skade Hemsedal som turistbygd.

Hemsedal er delt opp i 19 deler hvor alle husstander blir besøkt. Alle over konfirmasjonsalderen får anledning til å tilkjennegi sitt syn. Det er to andre muligheter for kraftoverføringer. Det er for det første å få kraftlinjen over mot Hol-siden og for det andre mot Hornsøtta — den såkalte Fardsal-tinja. Men ingen av disse alternativene er altså forelagt kommunestyret i Hemsedal, får Vårt Land opplyst.

3 Forts fra side 1

Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti skulle oppnevne en hver. Venstre var av Kirke- og undervisningsdepartementet lovet å få en av de seks representanter som Regjeringen skulle oppnevne.

Innstillingen fra valg-komiteen skal stortingsbehandles før sesongen oppløses 18. juni, og i stortingskretsene er det ventet at Regjeringen umiddelbart etterpå vil oppnevne sin andel, slik at kommisjonen snarest mulig kan komme i arbeid. Etter det Vårt Land har grunn til å tro vil Kr. F. oppnevne stortingsrepresentant Per Rystad, Høyre Georg Hildonen og Venstre Olaf Kørner. Det skal visstnok ennå være uklart hvem Arbeiderpartiet vil ha med i kommisjonen, men kirke- og undervisningskomiteens formann, Per Karstensen, synes å stå sterkt i bildet som den ene av partiets representanter i kommisjonen.

4 Forts fra side 1

Pakistan og ligger om lag 100 kilometer nord for Calcutta. Området er rammet av en omfattende kolera-epidemi og tallet på døde stiger stadig. En medarbeider for det indiske telegrambyrå PTI forteller at han så 170 døde ligge langs en 100 kilometer lang velstrekning, mange tusen flyktninger oppholder seg langs veiene og

5 Forts fra side 1

len fatt og dro rundt med 6 000 konvolutter med innbydelse til å tegne «oljeboringsrett i Skurdalsvannet» pålydende kroner hundre. Distriktet ble inndelt i roder, og presk på slaget seks dro ungdommene ut for å ringe på hver eneste dør i roget og levere en konvolutt påstempelet «Åpen Post».

Og posten som var åpen var et personlig brev fra hjelpeprest Isachsen og en folder med blant annet fakta om Fagerli og oppfordring fra Aksjonskomiteen for Fagerli Ungdomssenter om å tegne oljeboringsrettigheter i Skurdalsvannet. Det høytidelige dokument vil man få ved å sende støtten til hjelpeprest Isachsen.

Sentret skal brukes av ungdom i Ullern, Smestad, Lilleaker, Bestum og Bygdøy distrikt som leirskole, weekend-senter og leirsted i feriene. Skolene i distriktet er inne i billett på den måte at man har et skrikende behov for leirskoler. Etter den nye normalplanen skal alle 6. klassinger ha en ukas opphold på leirskole. Skolene har planlagt å bruke Fagerli som leirskole. Man har søkt departementet om å få ansatt en lærer.

De 300 000 håper man å få samlet inn til St. Hans. Da er det planer om å arrangere arbeidsleir i hele juli måned. Stedet trenger en dugnad, men er ellers i god for-

fatning.

For å vise hvor mye som til enhver tid er kommet inn, er det for Ullern menighetshus montert noe som ved første øyekast kan minne om et oljeboringsstårn. Går man nærmere innpå, vil man oppdage at det ikke er et oljebor som står i midten, men en gradert plastikk-søyle fra 0 og opp til 300 000. Denne vil man fylle opp med veske, gjerne spillolje for den saks skyld, for til enhver tid å vise Ullern-beboerne hvor mye som er kommet inn til Fagerli. Barometret fikk en «flyng start» i går i og med at man kunne fylle opp til 20 000 kroner før Ullernungdommen hadde satt seg på sykelen for å trå soknet rundt.

Dette er penger som er kommet inn gjennom foreldre og firmaer som har fått nytt om aksjonen, og til og med for den var igangsatt, ville tre støttere til. Dersom pengene hele tiden har slike bein å gå på, vil sikkert målet være nådd til St. Hans og kan hende før det.

KORT NYTT

Tsarapkin i Oslo

Den sovjetiske viseutenriksminister Semjon Tsarapkin kom i går til i Oslo på privat besøk. Han ble ønsket velkommen av en representant for Utenriksdepartementets protokolljoneste og fra den politiske avdeling.

Tsarapkin ville nødig uttale seg til pressen før han i dag har hatt en samtale med ekspedisjonssjef Einar Anstensen i Utenriksdepartementets politiske avdeling. Han opplyste at han reiser til London etter besøket i Oslo.

Etter det NTB har grunn til å tro, vil Tsarapkin ta opp spørsmål som gjelder den forestående europeiske sikkerhetskonferanse. I politiske kretser har man det inntrykk at Tsarapkin, som kom til Oslo fra København, og nå skal videre til London, er sendt av den sovjetiske regjering til europeiske NATO-land for å markere Sovjetunionens interesse av at sikkerhetskonferansen kommer i stand.

Jordmenn

Norske Kvinners Nasjonalråd har i en uttalelse til Sosialdepartementet støttet departementets forslag om en endring av jordmørløven, slik at yrket i prinsippet også åpnes for menn.

På nasjonalrådets landsmøte i Slangerød ble spørsmålet dyptet. Man fant da alle rimelige hensyn talte for at også menn kunne få jordmørløven.

Etter lov av 19. desember 1893 kan bare kvinner bli jordmødre. Nasjonalrådet støtter departementets syn om at denne alderdommelige bestemmelse er moden for revisjon. Saken er i den senere tid aktualisert fordi mannlige søkere er blitt avvist.

800 nye NTH-studenter

TRONDHEIM: Professorutvalget ved NTH har vedtatt at det til høsten skal tas opp ca. 800 nye studenter. Det er en svak økning i forhold til i fjor, da det ble tatt opp 770 studenter ved hogskolen. Vel 100 av de nye studentene kommer fra tekniske skoler, mens resten er artianere. Oppatak av elever fra tekniske skoler har vært gjennomført som en prøveordning ved NTH og er nå etablert som en fast praksis.

Forslag om endring av homofiliparagrafen

Justisdepartementet tar sikte på å fremme forslag for Stortinget om å oppheve straffebestemmelsen for konubinat og homofil — den siste i sin nåværende form, sa justisminister Oddvar Berrefjord i Stortinget i går. Han ga opplysningen i en interpellasjonsdebatt, fremmet av Arne Kjølland (A), Trøndelag. Ordskriftets deltakere var gjennomgående sient for at man ikke i forbindelse med opphevelsen av homofiliparagrafen innførte nye bestemmelser om straff for homoseksuell omgang med ungdom mellom 16 og 18 år.

Statlig utvalg skal vurdere fremmedarbeider-problemene

Nordli: Beskyldningene om menneskehandel alvorlige

Kommunal- og arbeidsdepartementet forbereder å få nedsett en komite som skal vurdere problemene i forbindelse med fremmedarbeiderne i Norge, opplyser statsråd Oddvar Nordli til NTB.

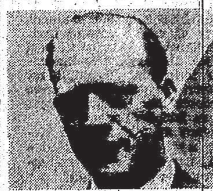
For å få den best mulige kontakt med fremmedarbeiderne har kommunal- og arbeidsministeren foreslått at denne gruppen skal få en representant i komiteen. Ko-

miteen skal se på alle de problemer fremmedarbeiderne støter på i Norge, og ikke spesielt ta for seg forholdene for flyktningene fra Pakistan, sier Nordli.

Statsråden ser meget alvorlig på opplysningene om at det drives «menneskehandel» med pakisthanere som ønsker seg til Norge. Denne «handelen» påstås å finne sted i Hamburg. Departementet er innstilt på å ta saken opp til behandling så snart man får en henvendelse om forholdet fra Statens uten-

dingskontor. Til i dag er en slik henvendelse ikke kommet.

Statsråden minner om at Regjeringen har foreslått lovregler som skal forby privat arbeidsformidling i fremtiden. Det vil bl. a. bety at det heller ikke blir tillatt for f. eks. nordmenn å drive slik arbeidsformidling i utlandet. Et forbud av denne karakter kan således stansne den umenneskelige rigeringen av fremmedarbeidere som det nå hevdes finner sted i Tyskland.

Oddvar Nordli.

Torsdag 3. juni 1971

Nytt oppgjør?

Den første kristne kirke utbredd seg i områder hvor homoseksualisme var et velkjent fenomen. For så vidt er det ingen ny situasjon kirken befinner seg i nå med en stadig økende offentlighet omkring disse spørsmål. I forbindelse med debatten om opphevelse av Straffelovens § 213 har det vært oppgitt at vi i vårt land har ca. 150 000 homofile. I et samfunn preget av pluralisme, må vi gjøre regning med at denne gruppe vil gjøre seg sterkt gjeldende i tiden fremover.

Både jødedommen og kristendommen tok bestemt avstand fra homoseksualisme. Det bør også den kristne kirke gjøre i dag. Nå har det riktignok skjedd en del siden apostelen talte og skrev imot «å forvende den naturlige bruk til den un-

turlige». I dag kjenner man atskillig mer til den biologiske og psykologiske side av saken. De konstitusjonelle anlegg for homoseksualisme varierer fra individ til individ. Men forskningen har ennå ikke funnet frem til en fullstendig forklaring av årsaksforholdet. Likevel er det innlysende at personer med en sterk homofil legning blir desto sterkere fristet til å leve ut sitt seksualliv på en unaturlig måte. Men fristelsen er en ting. Noe annet er å gi etter for fristelsen ved å realisere og forsvare «natur» på det seksuelle område.

Sannsynligvis var det lite populært å tale imot homoseksualismen innen den gresk-romerske kultur i kirkenes første tid. Men utviklingen innen vårt

eget samfunn vil mulligens om kort tid gjøre det like upopulært hos oss å repetere Bibelen syn på denne sak. Det kan likevel på bakgrunn av det som nå skjer innen vår kulturkrets, bli nødvendig med et nytt oppgjør. Den belastning får man fa. Men like nødvendig er det med en fornyet hjelp til dem som kjemper med slike problemer. Kirken bør derfor gjøre bruk av all saklig kunnskap og opplysning for å komme dem imøte som kjemper imot sine spesielle tilbøyeligheter. Oppgaven er å gi naturlig hjelp til dem som kjemper mot en unaturlig bruk og utnyttelse av seksualdriften. Etter en kristen oppfatning hjelper man derimot ingen ved å legalisere og normalisere det unormale.

KRINGSJÅ

Franske tilstander

DET VERSTE som kan skje er at vi får regjeringsskifter og -skifter hver annen måned gjennom resten av denne valgperiode, og at vi får regjeringer som er dømt til å føre en vegetativ utfoldelse, uten muligheter for å utfolde lederskap, uten betingelser for å utøve autoritet, skriver Aftenposten (H).

Det var slikt som vi før de Gaulles epoke pleide å kalle «franske tilstander», og det har ofte vært ekstremt med dem i norsk politisk debatt. Vi håper det vil være et effektivt skremmebildet også nå, når meget tyder på at vi befinner oss i en farlig nærhet av slike tilstander i Norge.

Skulle de også inntreffe — hva alle gode makter forbyr — er vi stygt redd for at alle ansvarlige partier også vil bli gjort soldatriske ansvarlige av en oppbragt folkeopinion. Det er ingen fluktmulighet fra forpliktelser til å skaffe landet en arbeidsdyktig regjering for noen av dem.

Ulykker til sjøs

DET ER IKKE mange båteiere som er i en slik økonomisk situasjon at de kan punge ut med en rimelig erstatning i de tilfelle ansvar blir reist, skriver Stavanger Aftenblad (V).

Ulykker til sjøs er ikke så tallrike som de ulykker vi kan registrere på velene. Men for dem det gjelder, er skadene like uopprettelige og lidelsene og savnet like stort, enten ulykken inntruffet på land eller sjø. Derfor er det all grunn til å ta opp spørsmålet om en obligatorisk ansvarsforsikring for elere av motorfarkoster på sjøen og vurdere om de bør komme i samme stilling som bileiere.

Individualisme og toleranse

VENSTRE ER nok framfor andre et parti av individualister, skriver Romsdalsposten (V).

Vi er også vant til å føre en åpen debatt der meninger brytes i offentlighet og så direkte og rett på at mange utenfor våre rekker ofte legger noe annet «gjermer i formen enn det er deknning for. Ordene er ikke til for å skjule tankene, bør i alle fall ikke være det. Men det krever da også den toleransen å la andre få komme fram med sitt syn og se meningsbrytningen som et viktig ledd i den politiske prosessen på dette plan, — ikke bare mellom plan og grupperinger. Åpenhet i meningsbrytning og i det politiske arbeidet i det hele er ett av hovedkravene i vårt samfunnsliv, et vilkår for at demokratiet skal være sunt og utvikle seg sunt.

Usikkerhetsfølelse

O.M. EVENTUELL regjeringsaktse skriver Nordlandsposten (H):

Når ønsket om å unngå krisen er så bredt og allmennlig, skyldes det vel den følelse av usikkerhet som den forrige kriseskapt og som hverken de enkelte partier eller samarbeidspolitikkjenle på. Denne usikkerhetsfølelse er det ingen grunn til å prolongere.

Uheldig restaurering

MAN BØR respektere det arbeidende som tidligere generasjon har utført og ikke restaurere på nytt det som må anses for fullført, skriver Sven B. Rils i Høyres Pressebyrå.

Ut fra dette prinsipp kan et stort byggverk ganske visst få innslag og detaljer som ikke er «riktige», fordi de bryter med det hovedpreg byggverket har. Men dette er helt naturlig når det gjelder hus som høyr Arhundene, for ikke å si øygheten til. Slik kommer arkitekturen og kunsten til å spelle de skiftende generasjoners arbeid og innsett, på den måten blir menneskenes hus — og i dette tilfelle også Guds hus — levende bygningstier.

Fordi denne respekt for fortiden, den nærmere som den fjernere, ikke alltid tas alvorlig har store verdier gått tapt her hjemme. Den gjennomgripende restaurering Oslo Domkirke ble utsatt for for noen årtier tilbake, var ikke bare utslag av manglende pløtet for det skapende arbeidet som tidligere var nedlagt i kirken, men brudd med selve sammenheng i kirken og historien. Det er mulig at man har fått en «riktigere» kirke, men rikere er den ikke blitt.

Ingen bestrider at arkitekt Thils har gjort en betydelig innsats, og av personlige grunner er det hyggelig at hans livsverk kan sluttgjøres. Men når hans tårn kommer på plass for de 3 millioner som vårt kulturliv sårt kunne trenge til en andre formål, vil man kanskje oppdage at nå avgjørende er gått tapt. Flere hundre års historie er med ett utsløttet. Det nye blir tross gamle stilsdeler et verk av vår tid, en kopi signert Thils. Stortingets vedtak har åpnet for et umotivert sprang i utviklingen. Et sprang som etterlater tomrom.

Ikke leve på nåde

TRYGDEAVGIFTSAKEN er en prøvesak for utviklingen av forholdet mellom A-regjeringen og det borgerlige stortingsflertall, skriver Arbeider-Avisa:

Det bør ikke herske noen tvil om at Arbeiderpartiet vil føre sin politikk i regjeringssposisjon. En regjering av Arbeiderpartiet kan ikke leve på de borgerlige partiers nåde.

Ingen avklaring

Alfred Hillecock og andre øpningsprodusenter har lito å lære bort til dagens norske politikere. Når det gjelder oppbygging av en situasjon mot klimak, ladet øpningsprodusentene overraskende høyt i det øyeblikk man trodde gaten løst, har våresesjonens holdelse på Løvebakken og i omkringingende restaurasjoner stått på linje med intrigen i en hvilken som helst thriller.

Men konsekvensene av det politiske spill er ganske annerledes vesentlige enn underholdningsmoment og avslappet tankelek i litteraturen.

Innstillingen om det reviderte nasjonalbudsjett har ikke skapt avklaring i spørsmålet om regjeringen Brattvoll må innlede samarbeidet med å femme skuffer og skap i regjeringskontorene og gå inn i kommunale valgkampanens siste fase i samme posisjon som før midten av mars: i opposisjon.

Imidlertid synes det nå ganske klart at det ikke blir trygdeavgiftene som eventuelt utløser en regjeringsskifte, det vil bli den mer generelle økonomiske politikk som står i fokus.

Rent verbalt er det et langt spørsmål mellom Arbeiderpartiet og den gamle koallisjon i synet på norsk økonomi i øyeblikket. De tidligere regjeringerpartier viser til rekordlav ledighet, høyt aktivitetstilnivå på en rekke vesentlige sektorer og høyder at vår økonomi fortsatt står meget sterkt. Arbeiderpartiet mener derimot at vår økonomi på mange måter er bragt ut av likevekt.

For vår del synes vi at norsk økonomi, alle forhold tatt i betraktning, i dag er både sunn og solid. Oppgaven må være å dempe de pressutslag vi ser enkelte økonomier på ved å videreføre den restriktive linje Myrval la opp til. Graden av restriksjoner og justeringer kan naturligvis diskuteres, Brattvoll og Christensen er trolig interessert i å få en sterkest mulig økning i statsinntektene, dels for å kunne rettferdiggjøre øvart-mallingen av den økonomiske situ-

asjon og den forrige regjeringens økonomiske politikk, dels for å finansiere populære tiltak senere.

Men om den rent verbale uenighet er stor, synes vi avstanden minsker betraktelig når man kommer over på de mer håndfaste realiteter og konkrete forslag. De fire borgerlige partiers ønske om rettidig inntektsfordeling, bedre løsning av natur- og miljøvernproblemer, utbygging av spare-simulerende tiltak, stortingsmelding om en lønnskattordning osv., bør normalt ikke utløse forargede protestskrik fra AP. Og når det gjelder regjeringens anbyrdning om innføring av en rekke skatte-skjerpene tiltak som progressiv formuesskatt over ca. 100 000 kr, formuesskatt for aksjeselskaper, gevinstbeskatning ved salg av aksjer, begrenset fradrag for representasjon og sterkere beskatning av luksusboliger, skulle vi tro at hvorfall deler av den gamle koallisjon ikke vil ha særlige fordyringsvansker med store deler av menyen. For vår del er vi umiddelbart tilbøyelig til å kunne godta det aller meste, men vi vil reservere oss for tanken om å sette ned svre grense for refusjon til husbankfinansiering boliger fra 140 til 100 krm, det kan ramme hardest de barnrike familier.

Skal samfunnet makte de mange felles tiltak som ennå ikke er realisert, skv' vi kunne demme opp mot naturdelegelse og forurensninger, skal vi kunne hjelpe

Ber de om brudd?

TRONDHEIM: Representanter for samtlige 13 fylkeskariag i Norges Fiskerlag har i et brev til Stortingets presidentskap gjort oppmerksom på at de vil be Norges Fiskerlag om å gå inn for at Norge bryter de pågående EEO-forhandlingene. Dersom ikke Stortinget fatter et bindende vedtak om totalforbud mot trålfiskeknet innenfor fiskergrensen.

er hjertet ekko mot himmelen, vårt hjertes gjenlyd av Guds Jertes velsignelser. Det er usømmelig å glemme å takke Gud, usømmelig å ta æren selv for alle Guds velgjerninger. Det sømmer seg å si til sin sjel: lov Herren og glem ikke alle hans velgjerninger! Hjertets ekko av takknemlighet kommer av hjertets hukommelse av Guds

Vi kan egentlig ikke se at den reelle uenighet i synet på vår økonomiske politikk slik det er kommet til uttrykk i denne innstillingen, er så stor at den bør ha regjeringsskifte som umiddelbar konsekvens. Hvis de ikke de borgerlige partier er blitt enige om at de igjen er rede til å danne regjering — må da må det ha skjedd atskillig bak kulissene i den senere tid. Eller — hvis Arbeiderpartiet har funnet ut at partiet ikke ønsker å sette inn regjeringssvaret.

Er det slik at de færreste politikere ønsker krise nå, synes vi man har taeklet spørsmålet mindre heldig. Den parlamentariske situasjon diler større fleksibilitet og bedre kontakt for sakene er ferdigbehandlet i komiteene, det kan lett oppstå krisebetonning dersom det blir en vase at kompromissene først files ferdig etter at komiteene har gjort sitt.

godhet. — Tenk og takk! det er et godt livsmotto. I et gammelt dikt hørte vi om en som bodde lenge i «knurregade» og hadde det frist bestandig inn til han flyttet over til «Takkestrede». I denne vantro verdens klagekor bringer Guds barns takkekor inn en ny melodi. Mens de fleste synes å ha fatt melodiene, er Guds barn

en ny sang i hjertet. La den slippe til.

Det er godt å bo sammen med takknemlige mennesker. De gjør det lyst og lett omkring seg, de sprer solskinn. Om vi som månen aldri kan bli selvslysende, så kan vi som månen gi gjenlys fra solen. Slik sier salmlisten om den nye sangen i hjertet, lagt der av Gud, at «mange ser det».

Lovsang ikke bare høres, men den sees. Og Guds engler trives der hvor mennesker lovsynger, for det er jo englenes tilværelse å lovsynge Gud.

En om vi øvde oss daglig på himmelkorsets lovsangtone. Så kan vi kanskje tillegne oss Luthers erfaring: Nå jeg er for bedrøvet til å kunne be, begynner jeg å takke. —

Hjertets

ekko

Lov Herren! — — lovsang sømmer seg. — Svar Herren med takksigelse. —

Salme 147, 1, 7.

Takksigelse er hjertets svar på Guds godhet. Takksigelse

Farlig tøy

Et hundredels sekund kan avgjøre rekkefølgen mellom to skøyteleper etter at de har løpt 10.000. Det er et presisjonsnivå vi har vanskelig for å forestille oss. Og likevel fins det instrumenter så følsomme at de kan bestemme jordens omløpstid om solen med samme presisjon.

Samtidig meldes det at fødselsregistreringskontorene i Danmark blir rent ned av mennesker som gjerne vil vite helt nøyaktig når de ble født. Landsarkivet er i ferd med å drukne i forespørsler om folks fødselsøyeblikk.

Det må være en menneskerett å få vite når man er født dersom man ønsker å vite det. Det danske arkivet har imidlertid vist til at jordmødre ikke alltid noterer klokkeslett — og at endog jordmødres klokker dessuten kan gå feil. En historie som kaller på det store smil helt til man spør hva folk egentlig vil med denne nøyaktige angivelse av fødselsøyeblikket.

Jo, de skal brukes til horoskoper. Astrologien er «in» igjen i vår avansert vitenskapelige tidsalder slik den var det i oldtidens Babylonia.

Det viser seg at de horoskopene som stadig flere ukeblad gjengir, ofte består av harmløst tøy — ting som gjerne hender eller kan hende et hvilket som helst menneske hvilken som helst uke. Mer harmløst er det imidlertid ikke enn at vi er enige med den av rikets biskoper som oppfordrer til hoi-kott av slike blad.

Verre kan det være når endog aviser skriver at året som ligger foran, kan bli skjebnesvangert for nærmere angitte personer mens andre medlemmer av samme familie vil slippe lettere fra det.

★

La oss holde den ting klar: Hvilket som helst år er farlig for hvem som helst. Vi balanserer alle en hårsbredd fra evikheten, og «ingen kjenner dagen før sol går ned».

Vi kan ikke alltid finne ut de nøyaktige tidspunkt for vår entre i denne verden. Det skal vi ta med fatning. Er vi rett innstilt, kan vi også ta det med fatning at vi ikke vet når vi skal forlate denne verden.

Waldheim til Pretoria

Det kommer ikke som noe sjokk at Sør-Afrika nå har gjort det klart at landet ikke gir avkall på kontrollen over Sørvest-Afrika. Den nye administratoren i Sørvest-Afrika, B. J. van der Walt, hevdet i en tale nylig at regjeringen i Pretoria har oppfylt sine forpliktelser i henhold til mandatet og at begge lands økonomi nå er fullt og helt integrert.

Apartheid-regjeringen i Sør-Afrika styrer såvel sitt eget land som Sørvest-Afrika gjennom en bevisst undertrykkelse av det afrikanske flertall — og har selvsagt ikke hatt noe mandat til dette for Sørvest-Afrikas vedkommende. I motsetning til alle andre land som

overtok ansvaret for tidligere tyske kolonier etter første verdenskrig, har Sør-Afrika satset på en direkte aneksjon av sitt mandatområde.

Men det tjener sannsynligvis ingen hensikt å diskutere jus med representanter for herrefolket i det sørligste Afrika selv om det nok må betraktes som et lyspunkt at generalsekretær Kurt Waldheim nå drar til Pretoria for å drøfte situasjonen. Forhåpentligvis gjør han det klart at FN ikke vil finne seg i at Sørvest-Afrika innlemmes i Sør-Afrika — og at organisasjonen dermed ikke har noen innvendinger om befolkningen gjør motstand i fall Sør-Afrika ikke følger verdensopinionen.

KRINGSJÅ

Presse og kirke

En av landets biskoper tar i sin beretning om 1971 for seg forholdet mellom presse og kirke, og fremhever nødvendigheten av mer saklig informasjon. Biskopen har sine anklagepunkter mot pressen og innrømmer at kirken kanskje ikke selv har gjort tilstrekkelig. Nattionen (Sp) kommenterer:

Emnet er i høy grad verd en nærmere drøftelse. Men stort sett for det ennå står ved makt at kirken har en bedre presse her i landet enn den fortjener, sett i relasjon til den til dels primitive form for informasjonstjeneste den selv driver. Vel, noe bedre er det blitt siden en del pressefolk begynte å bruke litt opp i forholdet. Men fremdeles er det slik at kirken ennå har mangt å fele bort fra sin egen dør. Det samme gjelder de kristelige organisasjoner, hvor forholdet til pressen får en grotesk avveining minst en gang i året (Gjelto-møtet).

«Er ikke som oss»

Både konkubinat- og homofili-paragrafen er sterkt diskuterte, innbygd i disse lovbestemmelsene er det egentlig en trang til å vilte demme dem som «ikke er som oss», skriver Arbeider-Avisa.

Hva har egentlig samfunnet med det å gjøre dersom en kvinne og en mann ønsker å leve sammen uten at de er lovformelig gift? Det må da bli deres sak. Og vi må si det så sterkt at vi synes det er det rone tøy å snakke om at en opphevelse av denne antikke loven er ensbetydende med å sveikto ekteskapet som institusjon. To mennesker som ønsker å leve sammen uten å være gift, kan ha et like respekabelt grunnlag for sitt standpunkt som to som gifter seg.

Det er også i beste samsvare med vår tids syn på følelseslivet at bestemmelsen om straff for homoseksualitet blir fjernet. Vi må akseptere at vi ikke alle er skåret over den samme lesten, og vi bør oppføre med den moralske fordømmelse av dem som er «annetledes».

Narkotika og dom

En Osloomann har foreløbig fått utsatt soningen av 22-måneders fengsel for smugling og omsetning av hasj, etter Gerhardsen tok et initiativ. Tølemark Arbeiderblad kommenterer:

Selv om den domfelte i dette tilfelle ikke har drevet lenge med salg av narkotika, måtte han forstå alvoret i det han gjorde. Men det var først etter at han opplevde noen sjokkerende uker i varetekt at alvoret gikk rett i ham.

Vi er ikke sikre på at samfunnet gjør rett i å ettergi en dom på disse premisser.

Når gutten har styrke nok til å hjelpe sprøytenarkomane i det tøffeste miljø, burde han også ha krefter til å sone en straff f. eks. i form av å hjelpe narkomane i en lukket anstalt. Overalt i livet lærer vi at de handlinger vi foretar oss har sine konsekvenser. De som omsetter narkotika bør vite at det ikke finnes noe smutthull for loven, selv om de klarer å få utsatt soningen i to år.

Hvis det i dette tilfellet kan lykkes å gi den domfelte en meningsfylt jobb i soningsinstituttet, kan det kanskje tjene både til å gi ham selv en mer alvorlig forståelse av sin forbrytelse, og de mange som ennå driver trafikken et varsko om at det ikke er nok å angre etter at de er blitt tatt.

Oljepolitikk

Vil norske interesser bli like sterkt tilgodesett ved en landføring av oljen på den andre siden av Nordsjøen? spør Varden (H).

Blir svaret ja, vil betenkelighetene overfor Ekokofiskutvalgets innstilling falle bort. Men vi må være så sikre som mulig på at det vil holde stikk. Det blir det politikernes sak å vurdere og ta stilling til. Føler man seg på usikker grunn i dette spørsmålet, må det tross alt være bedre å velge det dyreste alternativ, nemlig en rørledning til Norge, for det er slett ikke sikkert at dette vil bli det dyreste i det lange løp. Når det gjelder oljen og de nye og svære perspektiver den åpner, må vi ikke bare skjule til kortsluttige økonomiske fordeler, men tilrettelegge en politikk som best sikrer de norske interesser på lengre sikt.

Rike resurser

Og Gud er mektlig til å gi oss all nåde i rikelig mål, fornt i alltid i alle ting kan ha alt det I trenger til, og således rikelig kan gjøre all god gjerning. — 2. Kor 9,8.

Guds allmakt og allgodhet

blir lovprist med et firfoldig all: all nåde — i alle ting — alt det I trenger til — rikelig gjøre all god gjerning. Så rikelig flyter nådens kilde og så omfattende er virkningen for den som tror og tar imot.

Moody spør i en av sine prekenar: Hva ville dere tenke om en mann som hadde en million kroner i banken, men

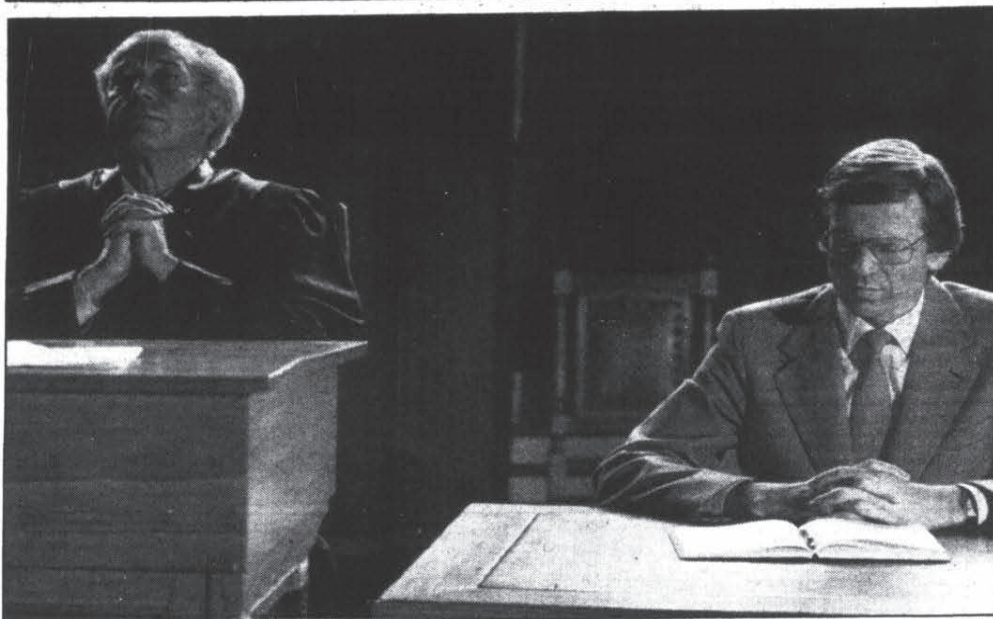
tok ut bare en øre hver dag? — Vår Herre Jesus er steget opp av graven forat nåden skulle komme ned, har en annen kjent forkynter sagt. — Det er samme kraft som Gud åpenbart da han oppvakte Kristus fra de døde, som er virksom fra nådens trone når vi ber. Derfor formanner Ordet til å tre med frimodighet frem for nådens trone. Da

skal vi aldri mangle hverken misunn for vår synd eller nåde til hjelp i rette tid.

Når nådens kilder er så rike, oppfordrer Herren oss til å gjøre rikelig bruk av gaven. Lukk din munn vidt opp, så jeg kan fylle den. Da Herren gjorde underet med salveoljen for den fattige profetenken, begynte det med at profeten ba henne finne mange tomme

krukker, og hun fikk akkurat så meget at alle tomme kar ble fylt.

Gud gir i forhold til sin fylde, etter sin rikdom, men vi mottar i forhold til vår tomhet, vår fattigdom. Derfor er det alltid de fattige i Anden og de som hungre og tørster etter rettferdighet, som er rike i Guds nåde.

FRIFUNNET: — Gud, Nordhus og jeg vant! Pastor Hans Bratterud fotografert i Oslo byrett i går mens dommeren leser dommen. Foto: NTB

- Åndelig seier

AV ANNE WEIMOTH

— Frifinnelsen var en åndelig seier, sier en tydelig fornøyd pastor Hans Bratterud. Retten har gitt ham lov til å ha en oppfatning av Bibelen og forkynne denne.

ZODIAC

Ny i Norge

walkie talkie

● 4 Watt utg. effekt.
● 40 kanaler.

Typegodkjent av Teledirektoratet.
Privatradio for lettere kontakt.

● På landeveien ● Til sjøs ● Hjemme ● I arbeid
● Til fjells ● På jakt

Send inn kupongen og få gratis tilsendt katalogen over Norges mest solgte PR-utstyr

Navn: _____
Adr.: _____
Poststed: _____

GADELIUS

Importer: GADELIUS-BDR A/S
Postboks 87, 1375 HØN - TEL. (02) 78 00 62

Pastor Bratterud vil fortsette sin virksomhet i Oslo fullevangeliske kirke, og han vil holde fast på at homoseksuell atferd er en stor synd.

Hans forsvarer høyesterettsadvokat Alf Nordhus karakteriserer frifinnelsen som en seier for ytrings- og religionsfriheten. Han mener at dommen viser at det ikke er lett å gjøre inngrep mot ytringsfriheten.

— Dommen sier også ja til fri forkynnelse, sier høyesterettsadvokat Alf Nordhus, som ikke tror at den vil åpne for ytterligere forfølgelse og diskriminering av homofile.

Ankes?

Påtalemyndigheten har ennå ikke avgjort om frifinnelsen av pastor Hans Bratterud vil bli anket. Først må dommen leses, og først i løpet av noen dager vil statsadvokaten ta avgjørelsen.

Karen Christine Friele sier at hun ennå ikke har fått lest den 17 sider lange dommen, men at hun umiddelbart tolker den slik:

— Retten har med denne dommen gitt grønt lys for forhånelse og diskriminering av homofile om dette skjer i Jesu

navn. Man har skjøvet skylden over på Gud.

Retten har påpekt at Bratteruds uttalelser kom etter at han var blitt provosert av en telefon til et radioprogram i OFK. Dette mener Karen Christine Friele er nesten uforkammet.

Man vet ikke hvem som ringte, men fordi han kom med et grovt tilbud antar man at han var homofil. Dette er den gammeltestamentlige kollektive skylden i praksis. Et grovt tilbud blir synonymt med homofili.

John Håvardsholm, som er leder for Åpen Kirkegruppe i Oslo, sier:

Skuffet

— Dette betyr at man i kristendommens navn kan tillate seg alt. Jeg er skuffet og overrasket over denne dommen.

Bratterud er en profesjonell radiomann. Han kunne ha stanset den telefonsamtalen. I stedet bruker han den til å spy ut all sin galles over de homofile. I vår gruppe har vi flere som har vært utsatt for de såkalte helbredelsesforsøkene til folkene i Oslo fullevangeliske gruppe. Resultatet har i mange tilfeller vært behov for kyndig hjelp fra sjelssørgere og psykiatere, sier Håvardsholm.

DOMMEN

Bratterud var tiltalt etter straffelovens paragraf 135 a, etter at han i en nærradiosending uttalte at alle homofile burde fjernes fra ledende stillinger hvis de oppfordret til homoseksuell atferd.

Retten kom til at denne uttalelsen ikke var rettsstridig. I domspremisene heter det at disse uttalelsene kom i et religiøst program og at Bratterud som forkynner har plikt til å kjempe mot alle synder.

Man har også lagt vekt på at Bratterud bare hadde sagt at det var homofile i ledende stillinger som oppfordret til homoseksuell atferd som skulle fjernes.

Retten mener videre at det ikke kan være rettsstridig for en pastor å

lese Romerbrevet fordømmelse av homofile og tolke dette, så lenge han ikke direkte oppfordret til vold og forfølgelse.

Man retter tar avstand fra Bratteruds uttalelser om at homofile er de frekkste av alle synder. Dette har ingen dekning i Bibelen og isolert sett kan dette sees på som forrånelet av de homofile.

Hva synes du om Bratterud-dommen?

METTE ØYAN
student, Vinderen:

— Han må jo være mer eller mindre spesiell. Men jeg har ikke tenkt så mye over saken. Men skal ikke fordømme andre mennesker.

JARLE SMITH
rotasjonsass., Oslo 5:

— Jeg har egentlig ikke noen formening. Det jeg vet om ham, er at han står upå sine. Men homofile må få leve slik de selv vil.

ASTOR PETERSEN
pleieass., Oslo 10:

— Det er ille, han burde fått seg en tankevekker. Jeg har hørt en del på sendingene hans og jeg fordømmer en del av det som blir sagt der.

REIDAR OLSEN
kontorarbeider,
Spydeberg:

— Det er vanskelig å svare på det. Men han bærer frifinnelsen. Det står mye i Bibelen om homofile, og det han sier er Guds ord.

MERETE BRENNE
hjemmehjelper, Oslo 4:

— Bratterud skulle vært straffet. Men jeg har ikke noe å si på det.

Bratteruds frikjennelse opphevet:

SKUFFET: Pastor Hans Bratterud trøstes av sin kone etter at Høyesterett opphevet frikjennelsen av ham.

GLEDE: Karen Christine Friele, generalsekretær i Forbundet av 1948, og formannen i forbundet, Erik Garsøen, er svært fornøyde med Høyesteretts avgjørelse.

NY HOMO-RETTS- SAK

Av TERJE HELSINGENG og TORE KRISTIANSEN (foto)

«Sirkus Bratterud» i Høyesterett i går: I vår mest fornemme rettssal fikk pastoren fra Grorud-dalen i Oslo råde grunnen i over en halv time. De fem kappekledd dommerne og høyesterettsadvokat Alf Nordhus forlot stille rettssalen.

Pastor Hans Bratterud sparte sammen med sin kone fram til «prosedyre-akran-ken». Tett omkranset av journalister, tilhørere og representanter fra den homofile bevegelsen mønstet Bratterud fram sitt nye budskap:

— Jeg håper nå at samtlige kristne i Norge står fram og sier klart fra hva de mener om Høyesteretts dom. Hittil har vi hørt mye fra de homofile. Nå er tiden kommet til at kristenfolket bør si fra hva de mener.

Med fire mot en stemme opphevet Høyesterett dommen fra Oslo byrett, hvor Bratterud ble frikjent for å ha kommet med diskriminerende uttalelser om homofile.

Ny runde

Nå bærer det mot en ny runde i retten. Usannsynlig er det ikke at pastor Bratterud og hans forsvarer, Alf Nordhus, må tilbake til Høyesterett en gang til.

Bratterud, som er leder av den fullevangelliske kirke i

Oslo, sa det ikke med rene ord, men lot det likevel klart skine gjennom at han er skuffet over sine «kristne venner» i Norge.

Bein i nesen?

— Nå har Høyesterett talt. Nå håper jeg at de kristne har mot til å stå opp og si hva de mener. Jeg må innrømme at jeg hadde trodd at de kristne hadde mer bein i nesen.

— Føler du deg nå som en martyr? pastor Hans Bratterud.

— Nei, det gjør jeg ikke. Men det er ikke til å komme fra at de homofile har drevet korstog mot meg, og at Høyesterett nå har falt ned på dem. Det er jeg som er den angrende part i denne saken.

— Ikke de homofile.

— Står du fremdeles fast på dine uttalelser i nærradioen om at homofile bør fjernes fra ledende stillinger i Norge?

— Ja, den bønn jeg holdt i radioen, står jeg for, også i dag.

Fornøyd

Karen Christine Friele smilte bredest i Høyesterett i går. Generalsekretæren i Forbundet av 1948 var både tilfreds og lettet over utfallet.

— Jeg er glad for at det nå er satt et «tak» for hva man kan si om sine medmennsker i kristendommens navn.

Friele oppfatter ikke kjennelsen som noe signal om at pastor Bratterud har fått innskrenket sin ytringsfrihet, men at det nå er slått fast at han ikke lenger kan løpe løpsk og vise til stemmer som kommer fra Gud.

— Jeg håper at vi i fremtiden slipper å måtte gå til retten med saker som dette. Nå vil vi i Forbundet av 1948 satse på informasjonsarbeidet. Vi vil at folk skal stå fram og erkjenne at de er homofile. Jeg tror også at Høyesteretts kjennelse kan føre til at flere nå tør stå åpent fram. Vi kan ikke se bort fra at folk som Bratterud har skremt dem fra det før, sier Karen Christine Friele.

DOMMEN

Pastor Hans Bratterud kan ikke frikjennes, selv om hans oppfordring om å fjerne homofile fra ledende stillinger kom etter en grov provokasjon.

Det er essensen i Høyesteretts kjennelse. Den friinnende dommen fra Oslo byrett er opphevet. Det innebærer at påtalemyndigheten må ta stilling til om det skal reises ny tiltale mot Bratterud.

Det var ingen lett oppgave for Høyesterett å kom-

me fram til kjennelsen. Førstevoterende sier: «Avgjørelsen byr imidlertid på vanskelige avveininger av motstridende hensyn: på den ene side de hensyn som har begrunnet bestemmelsen i straffelovens paragraf 135 A og på den annen side hensynet til ytringsfriheten og religionsfriheten.»

Ønsker homo-kirke

Av NORHILD MIDTBØ

— Kristne homofile trenger et eget kirkesamfunn innenfor statskirken. Først da kan vi drive vår aktivitet som kristne, på samme måte som for eksempel Indremisjonen. Vi er homofile og kristne og vil ikke omvendes fra vår homofili. Derfor har vi rett til et eget kirkesamfunn.

Det er Bjørn Ove Frostestad i Det Norske Forbundet av 1948 som sier dette. Han mener at bråket etter «homogudstjenesten» i sommer, verken tjener biskopen eller de homofile.

Statskirken fordømmer de homofile og henviser til Bibelen. Det gjør situasjonen for de kristne homofile enda vanskeligere, mener Frostestad.

På den tiden Bibelen ble skrevet, var det ikke snakk om homofili som noe problem. I Bibelen står det at to menn som har seksuell omgang med hverandre, synder. Det er dette Kirkens folk bruker mot oss. I dag regnes hvert 10. menneske som homofil, sier Frostestad.

Han forteller at kristne homofile lenge har ønsket et eget sted.

— Et eget kirkesamfunn mener jeg er det eneste riktige. Der kan vi engasjere en hvilken som helst sogneprest til å holde gudstjenester for oss, på samme måte som i andre kirkesamfunn.

MILLET

FINNER DU I FERNER JACOBSEN-BUTIKKENE I OSLO, TØNSBERG OG FREDRIKSTAD

DET STORE UTVALGET

FERNER JACOBSEN
OSLO, TØNSBERG, FREDRIKSTAD

IKKE BØNN- HØRT

Av TERJE HELSINGENG og
DAG BEVERFJORD (foto)

Pastor Hans Bratterud ble ikke bønnhørt i Oslo byrett. Hans ønske om å bli martyrt ved å få ubetinget dom, ble ikke etterkommet. Isteden får Bratterud 30 dager betinget og 500 kroner i bot for sine uttalelser om landets homofile.

Pastoren var selv ikke til stede ved domsavsigelsen til byrettsdommer Bjørn Vade. Han var til gjengjeld sterkt representert, idet både hans hustru Liv og Bratteruds søster var til stede sammen med tiltaltes forsvarer, advokat Tor Kindem.

I Budapest

— Min mann er i Budapest. Han kommer ikke tilbake før i slutten av uken, sa en smilende fru Liv.

I motsetning til mandagens hovedforhandling, ble dommen i går forkynt i en av Tinghusets minste rettsaler. Men det var likevel godt om plassen. Antall tilhørere i denne saken har sunket merkbart fra første gangen pastor Bratterud var i Oslo byrett. I går var det ingen herskere av menighetsfeiler på plass for å gi moralsk støtte.

Bevisst

En enstemmig Oslo byrett mener Hans Bratterud handlet bevisst og forsettlig. Det foreligger ikke noen fritakelsesgrunn under henvisning til manglende kjennskap til loven. Pastor Hans Bratterud er en moden mann med god utdannelse og åndelig utrustning.

Han har gitt uttrykk for at han ville ta de belastninger som eventuelt måtte følge av uttalelsene.

SLEIP frekkis

ET SLANGEMEN-
NESKE: Komikeren Pa-
mela Stephenson og hen-
nes utsmelte lekkesne-
rat er klare til å åle seg
rundt på britiske revy-
scener i høst. Og showet
heter «Frekke nattsaat-
re uten fruser».

Foto: NTB-AP

MOTTAR DOMMEN: Hans
Bratteruds kone Liv (t.h.)
møtte i Oslo byrett i går for
å få forkynt den betingede
fengseldommen over sin
mann. Her i samtale med
forsvareren Tor Kindem og
tiltaltes søster.

FIESTA BRAVO

ØKONOMISK, PRAKTISK, SPORTY

Økonomiske Fiesta Bravo

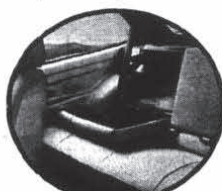
Fiesta Bravo 1100 med 4 gear bruker bare 0.49 l/mil ved konstant 90 km/t og 0.62 l/mil ved bykjøring (ECE 15). Fiesta Bravo leveres også med en helt ny 1600 cc dieselmotor med et forbruk helt nede på 0.38 l/mil ved konstant 90 km/t, bykjøring 0.50 l/mil (ECE 15).

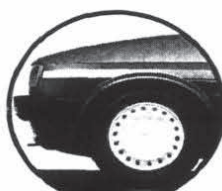
Ny 1600 cc 4-sylindret OHC-dieselmotor som har et forbruk på kun 0.38 l/mil ved konstant 90 km/t, bykjøring 0.50 l/mil (ECE 15).

Praktiske Fiesta Bravo

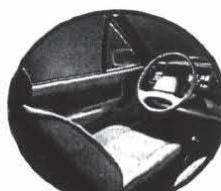
Ford Fiesta Bravo er en tvers igjennom praktisk bil. Lett å kjøre, lett å parkere og langt romsligere enn du kanskje tror. Oversiktlig dashboard med opplyste brytere og et kraftig varmeapparat som sørger for rask oppvarming av kupéen.

Delt, nedfellbar bakseterygg.

Brede 155/70 SR 13 dekk på 5" felger og heidekkende, lakkerte hjulkapsler.

Justerbare, polstrede nakkestøtter, elegante sidepaneler med stoffinnfellinger og tykt, heidekkende teppe.

Mer utstyr. Topp kjøreegenskaper.

- Brede 155/70 SR 13 dekk på 5" felger
- Heidekkende, lakkerte hjulkapsler
- Delt, nedfellbar bakseterygg (60/40)
- Justerbare, polstrede nakkestøtter
- Elegante sidepaneler med stoffinnfellinger
- Tykt, heidekkende teppe på gulvet
- Dekorstriper langs sidene

Sporty kjøreegenskaper

Fiesta Bravo er sikker og lett å kjøre. Forhjulstrekket og de nye brede 155/70 SR 13 dekkene gir ekstra godt veigrep. Den er rask, stø og stillegående — kort sagt, en bil du trives med.

Kr. 71.100,-*

* Ved pris Fiesta Bravo 1100 levert Ford Motor Norge AS i komplett utrustning i tillegg til skatt og reg. omk. Importør: Ford Motor Norge AS, 1410 Halden.

DU KAN STOLE PÅ FORD

Velkommen til nærmeste Ford-forhandler
for prøvekjøring og demonstrasjon.

VÅRTALAND

Kristelig dagblad — Partipolitisk uavhenglig

Ansvarlige redaktører

HANS ERIK MATRE og GISLE HOLLEKIM

Lørdag 16. juni 1984

Bratterud-dommen

Fornuften seiret i Oslo byrett. Det ville vært å begrense ytringsfriheten på en utalelig måte om pastor Hans Bratterud var blitt straffet for sine utsagn i OFK-radion.

Man kan være hjertens uenig i Bratteruds måte å bruke offentlig bønn på i dette og andre tilfeller. Men slik denne saken er blitt dokumentert i sin fulle bredde i retten, ville det være et prinsipielt tap for religionsfriheten her til lands dersom Bratterud var blitt dømt.

Retten har med tyngde fastslått at en forkynner ikke bare kan sitere Bibelen med tilslutning. Han kan også trekke slutninger av sin bibellesning som kan gå på tvers av populære meninger.

Dette er viktig langt utover Bratterud-saken.

Prinsipielt mener vi at lederen for Oslo Full-evangeliske Kirke går for langt når han ønsker å få fjernet annerledes tenkende og praktiserende mennesker fra ledende stillinger i samfunnet. I det borgerlige samfunn må man akseptere at også ubøfferdige syndere har rett til sitt yrke.

Men i sin fortvilelse over de trakasserier Bratterud opplevde fra det han regner med er homofile kretser, må han ha lov til å kunne be om dette, uten at det blir straffet. Det må ikke være grunnlag for straff å ha den oppfatning at folk som propaganderer for homofil praksis ikke skal kunne ha en ledende stilling. Grensen går når denne oppfatning blir fulgt opp av oppfordring til vold eller forfølgelse mot dem som har et annet syn og en avvikende praksis.

Denne saken kan føre til en polarisering mellom homofile og kirkene. Selv om forkynnere har fått bekreftet retten til å hevde at homoseksuell atferd er i strid med Guds bud, er det all grunn til å istemme Bispemøtets uttalelse som slår fast at den homofile har samme menneskeverd som ethvert annet menneske. Den som tenker og mener noe annet, ennsi behandler den homofile mindreverdig, krenker et menneskeverd gitt av Gud.

Frifinnelsen av Bratterud bør ikke oppleves som et fritt fram for å ramme den homofile gruppen som sådan. Kirken kan kunne presentere både sine ja og nei med den kjærlighet som skal være grunnleggende for all forkynnelse av lov og evangelium.

Foreldreretten

Barnehagedebatten her i landet har ikke bare dreid seg om formålsparagrafer. Et kontroversielt punkt har også vært i hvilken grad private organisasjoner kan og bør engasjere seg på dette område. Det er tydelig at førskolelærere selv har vært skeptiske til det private initiativ som i praksis ofte har vært menigheter eller kristelige organisasjoner. Frykten for disse har angivelig vært begrunnet med faren for yrkesforbud.

I et innslag i radioens Ekko-sending denne uken ble tre deltagere ved et nordisk kurs for barnehage- og fritidspedagoger intervjuet om disse spørsmål. Det er tydelig at det nå er sterke krefter i gang for å angripe selve retten til å drive private barnehager. Målsettingen er klar: Dette er utelukkende statens/samfunnets ansvar. Ved å gi rom for private barnehager, vil man etter sigende utsette barna for en påvirkning man ikke har kontroll over.

Dette er å drive utdelt skremelspropaganda. Det blir samtidig et angrep på selve foreldreretten. Man rokker dessuten ved organisasjonsfriheten og røper et syn på statens oppdragsansvar som har totalitære trekk.

ord for dagen

Døpt til Kristus

Det Nye Testamentet taler om vår dåp som *en dåp til Kristus* og en dåp «på Jesu Kristi navn». Begge disse uttrykkene sier det samme, nemlig at jeg ved dåpen er overgitt til Jesus for å tilhøre ham. At jeg er døpt «til Jesu navn» betyr at jeg blir overført til hans navn, at jeg blir hans eiendom, og at alt som ligger i Jesu navn blir mitt. I dåpen understrekes samtidigheten ved Kristi verk. Tidsintervallet mellom oss og Kristi død er opphevet. Dåpen er en død til samtidighet med Kristi Golgata-død og oppstandelsen for oss påskedag. Her dør og oppstår vi med (sammen med) Kristus.

Vi blir forenet med han i en død og oppstandelse lik hans.

Peter taler i sin pinsepreken om dåpen *til syndenes forlatelse*. Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere får tilgivelse for syndene, og dere skal få den Hellige Ånds gave. Ap.gj. 2, 38.

Her er det ingen motsetning mellom omvendelsesliv og dåpsliv. Den som ikke vil leve omvendelses liv, kan heller ikke leve i dåpens pakt. Dåpen forplikter alltid til omvendelsens radikale forsakelse:

Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen.

kringsjå

Ingen jubel

Trepartiregjeringen kan se tilbake på ett års virksomhet. Men «jubileet» gir ingen grunn til jubel, skriver Oppland Arbeiderblad:

I flere viktige enkeltsaker sitter de to mellompartiene igjen med lang nese. For Senterpartiet gjelder det bl. a. rentepolitikken og viktige miljøvernssaker, hvor partiets statsråd spiller den triste rollen som ubehjelpelig gissel. Og i familierpolitikken har KrF lite å hente, etter at abortsaken er definitivt tapt. Partiet fikk vår første u-hjelpsminister — et eget «hjerterområde» — bare for å registrere at norske overføringer til u-land etterpå for første gang har gått nedover.

Det verste er naturligvis at regjeringen sliter med ansvaret for en rekordstor arbeidsledighet, og at velgerne villier mer og mer på at velferdssamfunnet kan bevares. Det er den harde dommen etter ett år med borgerlig koalisjonsregjering. Høyre holder stillingen bra. Det er mellompartiene som visner mer og mer bort i skyggen av storebror. Det ser ut til å være innebygget en egen dynamikk i dette.

Tung å manøvrere

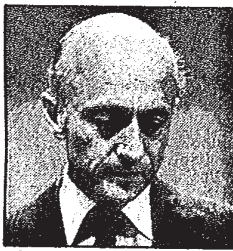
En statskute er tung å manøvrere. Skal man legge om kursen, trenger man tid før det virkelig monner, skriver Folkets Framtid (KrF):

Ett år er ingen lang tid. Det er imidlertid mulig denne tiden har ført lang for regjeringens politiske motsandere. Det var nok mange som hadde et lønnlig håp om at regjeringssamarbeidet skulle lide skibbrudd etter kort tid. Det ville i tilfelle ha gjort Arbeiderpartiets tilbakevenden til regjeringssamarbeidet langt lettere. Men de nevnte partier har vist at de har kunnet samarbeide i regjeringssposisjon. Og ikke bare det — de har kunnet samarbeide på en god og konstruktiv måte til beste for folk og land. Regjeringen har vært en regjering for hele folket, slik den skal være. At Senterpartiet og Kristelig Folkeparti kom med, ga regjeringen en større politisk bredde og allsidighet som talte til deres fordel — den ble bare mer en regjering for hele folket enn før.

Vi har ved en rekke anledninger minnet om at intet parti får det som man vil i en regjeringssammenheng. Det blir tale om å gi og få, søke akseptable kompromisser som man, alle ting tatt i be-

traktning, kan stå for. Etter vår oppfatning har regjeringen lyktes godt i så måte.

Resultatene kommer

Kåre Willochs medisin — i ferd med å gi resultater

Den medisin som regjeringen Willoch har foreskrevet, er i ferd med å gi resultater, skriver Drammens Tidende og Buskeruds Blad (kons) og henviser til stortingsdebatten om det reviderte nasjonalbudsjettet.

Også den generelle sysselsetting er i ferd med å vise en gunstig utvikling. Siden januar i år er arbeidsledigheten redusert med vel 25 prosent. Til tross for Arbeiderpartiets påstand om det motsatte, viser tallene klare tale at Regjeringen har arbeidsledighetsproblemet svært alvorlig. Statens bevilgninger til arbeidsmarkedsstiltak for inneværende år er på nesten 2,6 milliarder kroner.

Arbeiderpartiets forsøk på å så spild mellom regjeringspartiene i rentespørsmålet førte ikke fram. I stedet samlet disse seg om en henstilling til Regjeringen om å vurdere rentespørsmålet på nytt ved utarbeidelsen av statsbudsjettet for 1985. Sannsynligvis kan vi da vente oss en ytterligere reduksjon i rentenivået, det vil da være i bedre samsvar med de økonomiske realitetene.

Bondemakt

Jordbruksmyndighetene har i dag makt over salg, kjøp og pris på jord og tomt, en makt hvis make bare finnes i sosialistland, skriver Farmand (kons).

Naturlig nok går rekrutteringen til jordbruket tilbake; det er galt å lokke ungdom inn i bondeyrket på dagens premisser. Disse premissene har ikke livets rett; de er kunstige, skapt av politiske konstallasjoner uten noen retter i den økonomiske utvikling. De borgerlige partiers makt avhenger av de mektige menn i Norges

Bondelag; Arbeiderpartiet tar ikke unnvære stemmene i Småbrukar laget.

Disse stemmene blir heldigvis færre og færre. En dag vil hensyn til forbrukerne og skattebetalerne få fornuften til å stige til topps også i politikken. De unge kvinner og menn som er gått inn bondeyrket vil da få valget om de vil ha statslenn for å drive sitt bruk og ellers selge sine produkter i et fritt marked i konkurranse med importerte matvarer. Ellers om de vil fritt disponere sine brut til bedre økonomiske forhold — forbindelse med andre og bedre lønnete yrker.

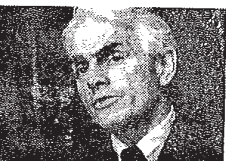
NRK og makt

Kåre Kristiansen har kommet med sterk kritikk av forholdene på Marienlyst, og mener NRK-medarbeiderne har en urimelig stor mulighet til å bedrive påvirkning. Trønder-Avisa (V) kommenterer:

I likhet med Kristiansen er vi fullt på det rene med at programskapene har muligheter til å påvirke sitt publikum. Men like åpenbart er det at det går et press den motsatte veien — fra publikum til NRK. Denne toveis-påvirkningen vil trolig bli enda sterkere i private selskaper som må finansiere driften med reklame eller gaver. Den som gir eller satser penger på markedsføring, ventar å få hensynstulthet med på kjøpet — også i programpostene.

Dersom Kåre Kristiansen er så opptatt av den fri meningsutvekslingen som han hevder, vil han i likhet med mange andre oppdage at NRK vil bli god og ty til når kontroversielle saker dukker opp. Den journalistiske friheten er ikke, som statsråden later til å mene, demokratiske fiender, men dets beste vern.

I så måte gjelder det intet unntak for NRK, heller ikke for de private selskapene. Hvor denne friheten kommer til å få best kår og resultater, vil vi med tid og stunder få vite. Her står vi overfor sammenligbare størrelser og verdier.

Kåre Kristiansen — mener NRK-folk har for stor påvirkningsmulighet.

VÅRTALAND

Redaksjon og administrasjon:
Tvetenn. 152, Oslo 6
Ekspedisjon: Storgaten 23, Oslo 1

Redaksjonssjef:
Reportasjesjef:
Redaksjonsssek.

ERLING OMVIK
SVEN EGIL OMDAL
STIG FINSLO (nyheter)
HELGE KJØLLESOAL (kirke/kultur)

Utannrksredaktør:
Politisk redaktør:
Disponent:
Annonsejef:

BJARTE BÖTTEN
ERLING RIMEHAUG
EINAR STAVENES
ASTRID HØYERSTEN

Sentralbord (02) 26 40 00
Postadresse: Boks 88 Tveit, 0617 Oslo 6
Utgitt av VÅRTALAND A/S
Trykt i A/S Dagbladet

Applaus i Oslo Byrett da Hans Bratterud ble frikjent

Hans Bratterud (r.h.) mener, forsvareren Alf Nordhus hadde hjelp ovenfra under rett saken.

FOTO: NTB

«En seier for

Gledelig og riktig dom, sier prof. Carl Fr. Wisløff.

PIANO

**F. HELLSTRØM
SCHIMMEL
FAZER**

Kjøp, salg og reparasjon
av brukte flygler og pianoer.

F. Hellstrøm
FLYGEL OG PIANOFABRIKK
Sandstovn. 52 - Oslo 11
Tlf. 28 90 77

ytrings- friheten»

Av HELGE KJØLLESDAL

■ ■ ■ Dette er en seier for ytringsfriheten og spesielt for forkynnelsesfriheten, sier høyesterettsadvokat Alf Nordhus.

■ ■ ■ Dette er en seier for Bibelen. Retten har med dette gitt meg lov til å hevde Bibelens ord, sier pastor Hans Bratterud.

Ny politiordning

Norsk Politiforbund krever at det oppnevnes et offentlig utvalg til å utrede og fremme forslag til en ny politiordning i Norge. Forbundet ønsker et skille mellom politiet og påtalemyndigheten.

Dette innebærer ikke noen krigserklæring mot politibetjentene. Men vi ønsker en mer moderne arbeidsdeling der juristene er plassert utenfor politiet, sier forbundsformann Bjarne Lillaas.

Gårdagens frifinnelse av OFK-pastoren som var tiltalt for diskriminerende uttalelser av homofile, ble møtt med applaus blant tilhørerne i Oslo byrett.

Tolereres

Retten understreker i sin dom at disse utsagnene må tolereres innenfor grensene for den religiøse ytringsfrihet.

Fortsettes nest siste side

Johannes Mørken og Kristin Aase Bergem er de to kandidatene til KrFUs lederverv.

Spennende valg i KrFU

GRIMSTAD: Landsmøtet i Kristelig Folkepartis Ungdom er et av de mest spennende i organisasjonens historie. I løpet av dagen vil de omtrent 130 delegatene ta stilling til om det fortsatt skal være kristen bekjennelsesplikt i partiet. Dertil skal de velge mellom to tilsynelatende jevnbyrdige konkurrenter til formannsvervet.

Landsmøtet som startet fredag, skal også vedta et delprogram om helse og sosialpolitikk. Men på dette feltet er det som vanlig relativt liten strid i KrF.

Fortsettes nest siste side

Manila-slummen

driver misjonærene Borghild og Trygve Bjørkås et omfattende nødhjelpsarbeide som har fått stor anerkjennelse.

Tallene viser at i 70 % av familiene lider en eller flere av tuberkulose. Hundretusener lever et liv i fornedrelse og håpløshet, preget av arbeidsledighet, elendige boforhold og mangel på mat og medisin. Verst går det ut over kvinnene og barna. I enkelte områder dør 50 % av barna før femårs-alderen er nådd.

Bjørkås og deres nasjonale medarbeidere gir hjelp til selvhjelp som virkelig monner. Din gave som vil gi fremtidshåp til medmennesker kan sendes til:

Pastor Strommes Minnestiftelse
Boks 414 - 4601 Kristiansand
Postgiro 3 92 22 00
Bankgiro 9441 09 50051

Merk tallongen: Manila.

★ Den første fiskestang, heter filmen i Barne-TV lørdag. I denne filmen skal vi tilbake til gamle dager og høre om en liten gutt som ønsket seg en fiskestang. En ordentlig fiskestang. Katja Medbøe forteller, og filmen er Finlands bidrag i en nordisk utveksling av filmfortellinger for barn. FJERN SYN, lørdag kl. 18.00.

Radio Sentrum

16.00-16.30: «God-Helg», magasin for alle aldersgrupper fra Metodistkirken
16.30-17.00: Barnas halvtime fra Frelsesarmeen
17.00-17.30: «Ungt Forum», fra Indremisjonsselskapet
17.30-18.00: Baptistkirkenes halvtime
Søndag 17/6
08.30-09.30: «Go'morgen Oslo», magasinprogram for hele familien, fra Indremisjonsselskapet
16.00-17.00: Mateoverføring fra Storsalen, Indremisjonsselskapet

OFK Radio

08.00-09.00 Livets Ord — Bibelundervisning
09.00-10.00 Tematime — «Positiv bekjennelse og tro» Arve Akselsen i studio hos Harald Alvereid
23.00-23.30 Maran Ata — fra Maran Ata menigheten i Oslo
23.30-24.00 Ny dimensjon og Miracle — med Aril Edvardsen, Interna Radio
Søndag 17/6
11.00-12.30 Gudstjeneste — Oslo Fullevangeliske kirke
12.30-13.00 Midtøsten i fokus — med Thomas Evensen, reprise fra torsdag 14.6.
23.00-06.00 Våkenatt — Du kan ringe inn på 46 28 60 for hjelp i åndelige spørsmål, til forbønn e.l.

SKY CHANNEL

Sky Channel Music Box
17.00 Sky Channel Music Box
19.00 My favourite Martin — Martin's revolut' development (family series)
19.25 Family — lifeline (drama series)
20.15 Movie time (series on international cinema)
20.40 The traitor (film)
22.05 All star wrestling
22.55 Sky Channel Music Box
Søndag 17/6
17.00 Sky Channel Music Box
19.00 Starfleet — The sea of trees (science fiction puppet series)
19.25 Young Ramsay — The littlest goldmine (drama series)
20.15 All you need is love — all along the watchtower (music documentary)
21.05 Dark night of the Scarecrow (film)
22.40 Made by hand — bell founding
22.55 Sky Channel Music Box

Hvis det er
oversikt det
er snakk om
VARTALAND

SANDOM

Et kristent senter for stillhet, bønn og Jesusmeditasjon

Ledige plasser på retreatar

18.-23. juni
27.-30. juni
2.-7. juli
9.-14. juli
23.-28. juli
30. juli - 4. aug.

Jesus sa: «Kom med meg til et ensomt sted, hvor vi kan være alene, og hvil litt»

Mark 6:31

Skriv eller ring Sandom Retreatsenter, 2685 Garmo, eller ring (062) 12 745 for nærmere opplysninger.

★ Astronomi i dagslys er emnet i «Stjernehimmelen» denne gang. Professor Eberhart Jensen er gjest i programmet og av landet på denne årstiden, nemlig sola. Programmet er ved Fritz Kolberg og Toralf Thoresen. FJERN SYN søndag kl. 18.55.

Kristen smak og behag

Ragnhild Østmo, elev i den videregående skole, og pensjonert misjonssekretær Gabriel Eikli, møtes igjen for å diskutere smak og behag i kristne miljøer i et radioprogram søndag kl. 18.00.

At det er uenighet mellom unge og eldre i valg av sang og musikk, er ikke overraskende. Det er heller ikke så merkelig at en har forskjellig smak og behag når det gjelder kristen forkynnelse. Men hva betyr denne forskjellen — er den f.eks. avgjørende for forkynnelsens innhold?

Hvorfor har en forskjellig interesse? Og kan en gjøre noe for å rette på dette?

Ragnhild Østmo og Gabriel Eikli presenterer sine tanker om dette i programmet. De inviterer også unge og eldre til å dele sine erfaringer med dem ved, skrive til: «Kristen smak og behag», NRK Radio, 0342 Oslo 3.

P1 søndag kl. 18.00. Gabriel Eikli

Det verdifulle armbandsuret

«Det verdifulle armbandsuret» er tittelen på lørdagens britiske fjernsynsfilm. Moira Henderson (Dorothy Tutin) er på jakt etter et spesielt armbandsur hun har mistet og som var en gave fra hennes mann. På en kafé overhører hun en samtale mellom to venner. Den ene viser fram et armbandsur og forteller at hun har fått det av en gift mann hun var ute sammen med en dag. Armbandsuret er identisk med det Moira har mistet.

FJERN SYN lørdag kl. 21.00.

Dorothy Tutin og Michael Craig som ekteparet Moira og Donald Henderson i den britiske fjernsynsfilmen «Det verdifulle armbandsuret».

Han gir retten medhold når den tar avstand fra en tidligere karakteristikk han er kommet med om at homofile er «de frekkste av alle syndere». Den karakteristikken falt i en situasjon der han i lengre tid hadde følt seg trakassert av denne gruppen.

Nordhus uttalte dette dommen i går at resultatet ikke bare er en seier for forkynnelsfriheten:

«Den markerer en frihet for alle media, og godt er det.

2

Fra våre medarbeidere ERLING BØ og LARS O. FLYDAL (foto)

Spørsmålet om bekjennelsesplikt er en varm potet som deler såvel landstyre som landsmøtet omtrent på midten. Landstyret har gått inn for å fjerne setningen «de som er bekjennende kristne... kan velges til tillitsverv i KrFU».

Bakgrunnen for dette forslaget er det prinsipielt tvilsomme i en formell binding mellom kristen tro og politikk.

Opposisjonen i denne saken frykter blant annet at fjerning av bekjennelsesplikten vil føre til en uttanning av det man regner som kristne prinsipper i politikk. Dessuten frykter nok en del at en debatt om temaet i seg selv kan undergrave noe av grunnlaget for et kristelig parti.

Får saken var opppe til behandling i KrFUs landstyre torsdag kveld. Kom det fram et forslag om å utrede bekjennelsesplikten grundigere — altså utsette saken til neste landsmøte.

Etter en lang debatt ble etter hva Vårt Land kjenner til, stemmetallet for dette forslaget 11-11. Formannen Reidar Andstad anså saken som så viktig og prinsipiell at han ikke ville bruke sin dobbeltstemme. Der-

med skal landsmøtet i dag avgjøre hva man vil gjøre med bekjennelsesplikten.

At dette er en viktig sak som kan få innflytelse på blant annet formannskapet er ingen i tvil om. Østfold KrFU har gått imot sentralstyrets syn, og gjort det klart at innstillingen til bekjennelsesplikten vil avgjøre hvem av de to formannskandidatene Johannes Morken og Kristin Aase Bergem de vil gi sin stemme til.

Landstyret var de fleste fylkesformenn tilhengerne av å utsette saken om bekjennelsesplikt. De 11 som stemte for var 10 fylkesformenn og Johannes Morken.

Det er vanskelig å si hvem som ligger fremst i løypa i formannskapet. I utgangspunktet regner de fleste med at Morken og Bergem har 50-50 sjanse til å bli valgt. Men mye avhenger selvsagt av hva som skjer på landsmøtet før valget foretas.

Ledige
stillinger
innen
Helse- og
sosialsektoren
torsdager i

VARTALAND

film nå

«PAKLEDEREN» Fabelaktig god film! Skuespill av ypperste klasse. Om en stjernehelt av Shakespeares, på hell av karrieren. Spennning. Syntese mellom film og teater. Kunst mot fysisk terror. Om å gå opp i sine roller. Bør absolutt oppleves.

«YENTL» Praktfull og glimrende film av og med Barbra Streisand om en øst-europeisk jødekvinne, som kjemper for å kunne gjøre det hun mest av alt ønsker — men som er forbudt av Loven: nemlig å studere De hellige skrifter. Kjærlighet og intensitet.

«SILKWOOD» Sosialrealistisk amerikansk film fra virkeligheten: Karen Silkwood oppdaget tvilsomme hendelser ved et atomkraftverk, og døde på vei til møte med en journalist. Godt spill av Meryl Streep.

«STAR 80» Et slags oppgjør med mykporneindustrien, med utgangspunkt i Playboy-modellen Dorothy Stratten død. Mest beskrevende, utmaler vold og porno uendelig mye, og er egentlig altfor snill med Playboy.

«FOOTLOOSE» For en gangs skyld en god dansefilm, der varme og tillit etter hvert står i sentrum. Om en småby i USA, der dans er forbudt på grunn av en ulykke for fem år siden. En innflytter vil endre på dette. Glimrende prestasjon av hovedrolleinnnehaver Kevin Bacon.

«TID FOR ØMHEIT» En fremragende godt laget film om mor og datter. Veksler mellom overgård komikk og det gripende hverdagslige.

«HOTEL NEW HAMPSHIRE» Burlesk og sterk film bygget på John LeWiss bestselgerroman. Eksistensiellisk budskap i stort handlings-tempo: Livet er absurd, men det er underholdende å leve. Alt betyr ikke lite og like mye. Om en familie som driver hotell med underlige gjester og bekjennelser.

«HOT DOG» Ekstremt dårlig film. Såkalt livsstils film med narkotika og porno som hovedingredienser i en syltynn ski-story.

«VI VIL HA ET BARN» Dårlig film om å leseslike som vil ha seg et barn.

«UTRO ETTER NOTER» Glimrende komedie på et lyst grunnlag. Den eldre dirigent-virtuos som ved en feiltagelse mistenker sin unge nydelige kone (Nastassja Kinski) for å være utro. Falske morsom. Dudley Moore en ny Chaplin?

«LIVSFARLIG OPPDRAG» Anbefalesesverdig film om en pensjonert amerikansk oberst på geriljatoke i Laos for å finne igjen sin sønn som Vietnam-krigen. Gene Hackman i hovedrollen gir mye lærdom til oss alle.

«BLODIG SOMMER» Fransk med dobbelt bunn. En pike er på stille, intens og færetende jakt etter mannen som i sin tid voldtok hennes mor og dermed ble hennes far.

«Å VÆRE ELLER IKKE VÆRE» Mel Brooks-komedie fra den annen verdenskrig. God parodi på menneskelige reaksjoner. Om et par og deres etterhvert mange jødiske venner som var tvunget til å lure Hitler & hele nazi-kostebinderet.

Frøysnes ny statssekretær

Jeg er ikke overrasket som alle andre, sier Utenriksdepartementets nye statssekretær Torbjørn Frøysnes (bildet) og synker tilbake i stolen på statssekretærkontoret.

Deri alltid like blide setesdel for i mot NTB til en liten prat etter at utnevnelsen i statsråd er et faktum.

Frøysnes har bred erfaring fra multilateral arbeid gjennom mange år. Så sett på den bakgrunn vil ikke mine nye arbeidsoppgaver innebære noe dramatisk brudd med det jeg har syltet med de senere år, understreker Frøysnes.

Den nye statssekretæren og utenriksminister Sverre Stray høye hånd framholder meget sterkt at utenrikspolitikk i stor grad er teamarbeid. Og som utenriksministerens personlige sekretær og skygge gjennom snart tre år har han kommet sin sjel meget nær.

«En pastor må kunne kjempe mot all synd»

Bratterud frikjent under en viss tvil

Under tvil kom Oslo byrett til at det ligger innenfor grensene til den religiøse ytringsfrihet å be Gud fjerne praktiserende homofile i ledende stillinger som åpent oppfordrer andre til det samme, heter det i frifinnelsesdommen som falt igår i saken mot pastor Hans Bratterud i Oslo Fullevangelske Kirke. Samtidig bemerker retten at det er ytterst uheldig å bruke offentlig bønn mot mennesker slik Bratterud har gjort.

Av HELGE KJØLLESDAL og ØYSTEIN GLOPPESTAD (foto)

Slik bønn kan misforstås som en oppfordring til tilhørerne om å medvirke til å forfølge den som en slik bønn er rettet mot. Man vil da lett komme utenfor grensen for hva som kan passere.

Retten har også lagt vekt på at de utsagn Bratterud ble tiltalt for i sin bønn under sendingen på OFK-radioen natten til den 4. juli ifjor slutter med et håp om at de syndere han snakker om må omvende seg og bli helliggjort.

Selv om bibelen ikke har noen hjemmel for et slikt ønske om at folk skal fjernes fra jordiske stillinger, så må det etter rettens mening tross alt ligge innenfor det som kan tolereres i lys av Straffelovens paragraf 135A at en pastor forfekter en slik mening, mener byrettsdommer Astrid Will Monsen og lekdommerne Randi Sveen Stetvold og Ola Helge Jahr som kom til en enstemmig dom.

Provokasjoner

Retten har lagt vekt på å se utsagnene i sammenheng med de provokasjoner Bratterud i lengre tid var utsatt for fra innringere. Retten tar ikke direkte stilling til om det var homofile som provoserte. Uansett må Bratteruds utsagn baseres på det han selv trodde var tilfelle.

En forkynner må ha rett og plikt til å kjempe mot alle former for synd, heter det i premissene for frifinnelsen. En forkynner må med bibelen i hånden kunne hevde at homofil atferd er synd og advare mot det på samme måte som han kan advare mot alle former for heteroseksuelt samkvem utenfor ekteskapet.

Ytringsfriheten

Det heter at det særskilte vern de homofile har fått i straffeloven må tolkes med bakgrunn i det romslige vern Grunnlovens paragraf 100 gir ytringsfriheten, ikke minst den religiøse ytringsfriheten.

På denne bakgrunn kan det ikke være rettsstridig av en pastor både å lese den massive fordømmelse i Romerbrevet, 1.kap. av dem som driver med homoseksuelle hand-

Pastor Hans Bratterud må ha rett til å hevde at homofil atferd er synd og advare mot det på samme måte som han kan advare mot alle former for heteroseksuelt samkvem utenfor ekteskapet, uttaler retten.

linger, og å fortolke dette skriftsted. Men han kan ikke fortolke skriftstedet slik at han direkte oppfordrer til vold mot eller forfølgelse av homofile. Det gjør heller ikke tiltalte. Han omtaler homofilien som en djevelsk åndsmakt, men dette må i hans religiøse språkbruk forstås som en åndsmakt som forfekter en

syndig og derfor djevelsk anskuelse, heter det.

Kritiserer

Retten kritiserer den ukorrekte gjengivelsen i det omstridte NRK-programmet av Bratteruds synspunkter. Der falt utsagn som han også er tiltalt for.

Les en god bok i sommer

Martin Lønnebo: Fredsveien

...utfordrer kristne mennesker til å ta et valg, innta en holdning. (Vårt Land) Kr. 44,-

Levende steiner

...en grundig innføring i selve ideen om hva et husfelleskap er. (Vårt Land) Kr. 44,-

Verdiboka

...bør få en bred leserkrets langt utover fagfolkens rekke. (Tønsberg Blad) Kr. 50,-

Eyvind Skeie: Solens folk

Skeie har lyktes her ...en håndrekning til folk i skyggeland - han deler et håp. (Vårt Land) Kr. 44,-

Geir Gundersen: I trass og tru

...et kampskrift, til en tid og en kirke som er i ferd med å sovne. (Dagningen) En predikant med intensitet... Med innbitt kraftfullhet. (Vårt Land) Kr. 62,-

Lise Vislie Jor: Underveis

...oppfordringer og oppmuntringer, stille humor og kristen glede. (Varden) Kr. 38,-

Ebbe Kløvedal Reich:

David - de fredløse konger
...et funn av sjelden kvalitet. (Vårt Land) ...et stykke bibelhistorie til å bli klok av for både familiens store og små. (Ny Dag) Kr. 52,-

Bokhandlerne har bøkene

VERBUM

«KrFU har gjennomslagskraft»

GRIMSTAD: - KrFU har vunnet mye større gjennomslag i moderpartiet enn det som var mulig for ett år siden, sier Reidar Andestad til Vårt Land. Han går i dag av etter to år i formannstolen til Kristelig Folkepartis Ungdom, og vil nå stille seg til disposisjon for andre tillitsverv i KrF.

Av ERLING BØ og LARS O. FLYDAL (foto)

Bibler til Polen

Det polske folk har opplevd store vanskeligheter i de senere årene. En av krevningene folket har hatt under striden er kirken og den kristne tro. På tross av lange kristendomsstridsløp mangler den jenne polakk sin egen bibel. Sammen med Det norske Bibelselskap vil Minnestiftelsen finansiere trykking av 15.000 bibler. For 15 kroner kan du gi en bibel. For 150 kroner kan du nå 10 mennesker med Guds eget ord.

Vil du være med å gi en eller flere bibler på konkret vis kan du sende din gave til:

Pastor Strømmes Minnestiftelse
Boks 414 - 4601 Kristiansand.
Postgiro 3 92 22 00
Bankgiro 0441.08.50051.
Merk tallorden: Bibler til Polen

Som alle de andre politiske ungdomsorganisasjonene seiler også KrFU i motvind hva medlemsall angår. Antall lokallag er gått klart tilbake.

Andestad tror at noe av grunnen til den totalt sett synkende aktiviteten kan ligge i manglende erkjennelse av hvilket politisk gjennomslag KrFU faktisk har overfor regjeringspartiet KrF.

Han viser til gjennomføring av kjønnskvalifisering ved KrFs nominasjoner foran Stortingsvalget, til kamp mot raseskillepolitikken i Sør-Afrika, til økt u-hjelp og til sentralstyrets vedtak om å akseptere politisk militærnektning.

Sysselsetting

- Ellers er jeg svært opptatt av sysselsettingspolitikken. Vi trenger et oppgjør med regjeringens arbeidsmarkedspolitik. I stedet for å satse på kortsiktige tiltak bør man blant annet bruke større summen til fakte arbeidsplasser for

ungdommer, sier Reidar Andestad.

Reidar Andestad går i dag av etter to år i formannstolen til KrFU og stiller seg til disposisjon for andre tillitsverv.

VÅRT LAND
god helg**En svart**
Moses**Vazelina**
på teateret**PER**
VOKSO**Presten**
på billaket**Høyesterett opphevet frifinnelsesdommen i Oslo Byrett:**

Bratterud står ved homofili- bønnen

- Jeg står ved innholdet i bønne, sa Bratterud etter at dommen var falt. Her ser vi ham sammen med sin kone Liv. I bakgrunnen Kim Friele og Ole Fredrik Einarsson.

Av **HELGE KJØLLESDAL** og
LARS O. FLYDAL (foto)

Pastor Hans Bratterud står i prinsippet fast på innholdet i sin bønn om å fjerne homofile i ledende stillinger fra sine jobber når disse blir brukt til å propagandere for homofilt samliv.

Dette sa Bratterud til pressen etter at det var kjent at Høyesterett med fire mot én stemme opphevet frifinnelsesdommen i Oslo Byrett der Bratterud hadde vært anklaget av påtalemyndigheten for å ha forhånet homofile.

- Høyesterett har med det-

SE OGSÅ SIDE 11

Fortsatt nest siste side

Til Peru

Marit og Asle Jøssang drar 11. januar til Peru som tredje generasjons misjonærer - på begge alder.

SE SIDE 7

PLO-optimisme

- Jeg håper jeg snart kan invitere olje- og energiminister Kåre Kristiansen til kontorets åpning. Abdul Rahman Alawi, utpekt til å lede et Informasjonssentrum for Den palestinske frigjøringsorganisasjonen (PLO) i Oslo, er optimist.

Han tror ikke motstanden mot PLO-kontoret i Kristelig Folkeparti og deler av Høyre vil sette bom for planene om å opprette et slikt kontor. Torsdag besøkte han Stortinget for å snakke med representanter for Høyre, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Arbeiderpartiet.

Fortsatt nest siste s. **2**

Alawi er optimist.

FOTO NTB

ny ENDELIG!**Overlege**
Willey Olsson**Barn og unge**
mennesker i
vekst og utvikling

Spesialisten både i barne- og ungdomspsykiatri og pediatri som opprettet og bestyrte avdelingen for barne- og ungdomspsykiatri ved Oslo Helseråd, har endelig skrevet sitt faglige «testamente».

MÅ LESES AV ALLE
«OPPDAGERE»!

Innb. kr. 119.-

ANSGAR

Tlf. (02) 20 85 18

50 år

Nytt håp
for
ENSOMME
og
motløse**Tollak B. Simes**

For mennesker med angst og depresjoner trengs ofte både legemidler og samtalebehandling. Dessuten trenger vi alle sjelsorg.

Her er både informativ opplysning og en praktisk rettleiing til selvhjelp.

Det gode mennesket har nødvendigvis mange gode dager bak seg.

Til gjengjeld har det alltid det beste i vente!

ny

Innb. kr. 119.-

ANSGAR

Tlf. (02) 20 85 18

50 år

Kjellaug Orvik
DRØM**ny**
VAR SKULDE VIRKELIGHET

«Kan boka gjøre skrøkkeligheten litt mindre og åpenheten litt større omkring drømmer med religiøst innhold, har den gjort nytte for seg.»

Prof. Inge Lønning
«Til tross for sin enkelhet blir boken ikke banal, p.g.a. forfatterens selvopplevede inndrivelse i slitt slitt»

Prof. Egil Wølke, Oslo Universitet

BOKEN OM DET
MODERNE-MENNESKETS
RELIGIØSE NATTSIDE

Kr. 119.-

ANSGAR

Tlf. (02) 20 85 18

50 år

Fotball!

Norway Cup kvalifiserer til plass i Guinness' Rekordbok! I sommer var det 12. gang at denne gigantiske mænstringen av fotballglade gutter og jenter ble arrangert på Ekebergsletta i Oslo. Og det er Bækkelaget Sportsklub som hvert år har stått for arrangementet.

I år deltok 24.500 ungdommer fra 14 land. Programmet «Fotball» gir noen inntrykk fra den uke-lange fotballturneringen. Filmen var Norges bidrag i en eurovisjonsutveksling av dokumentarfilm for barn. Programmet er ved Eivind Aaeng.

Fjernsyn, fredag kl. 18.20

Radio Sentrum

11.00–12.00: Misjonssambandet: Magasinprogram «Hva sier Bibelen?».
18.00–19.30: «Pis Ham med musikk, program fra Frelsesarmeen».

OFK Radio

09.00–10.00 Tematime — «Nødvendigheten av Døpen i Den Hellige Ånd. Einar Amundsen i samtale med Bjørn Kristoffersen».
12.00–13.00 Word of faith — evangelists preach the word of God

Janco Visjon

Svensk TV2's kanal
17.00 Her er Oslo. Nytt og aktuelt fra Oslo.
20.30 Her er Oslo. Nytt og aktuelt fra Oslo.
20.50 Høydepunkter i profesjonell boksing. Gjest: Erik Stenerud. Programleder: Tom A. Schanke. Reprise svensk TV1's kanal fra kl. 23.10.

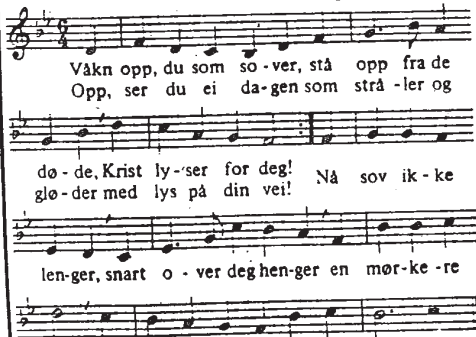

16.00 Sky Music Box
17.00 Sky Music Box premiere
18.00 SKY-TV Music
19.00 Green Acres (comedy series)
19.30 The Brady Bunch (comedy series)
20.00 Mork & Mindy (comedy series)
20.55 Starsky & Hutch (action/adventure series)
22.00 The Deadly Ernest Horror Show
23.35 Live from London
00.30 Close

Ukens salme

Hver fredag trykker vi neste «Ukens salme» i NRK. Den blir å høre i P1 «På kirkebakken» søndag kl. 17, i «Kveldstanker» fra mandag til fredag kl. 21.40 og sannsynligvis også i et par morgenandakter og i neste søndags radiogudstjeneste.

Ludvig M. Lindeman 1871

natt, om straks du ei fav-ner din skatt!

1. Våkn opp, du som sover, stå opp fra de døde, / Krist lyser for deg! Opp, ser du ei dagen som stråler og gløder med lys på din vei! Nå sov ikke lenger, / Snart over deg henger / en mørkere natt, / om straks du ei favner din skatt!
2. I jordriks daler hvor tåkene henger, / og kinnen er våt, / der lyder så ofte de sørgende strenger / av sukk og av gråt. Å, hør disse toner / om verdens forsoner, / om seier og fred! Vår Herre er kommet her ned!
3. I jordriks daler hvor tornene sårer, / er tungsomt å gå. Der lenger så mange med sukk og med tårer / til freden å få. Nå stanse du tårer, / Guds glede med våren / i Kristus vi har. Stå opp, du som sover, vær snar!
4. Lukk opp dine øyne og løft dem til himlen, / se, dagen er her! Å, gled deg som barnet, og bland deg i vrirmlen, / for Herren er nær! Hvor syndene tynger, / i dagningen synger / på fuglenes vis / de ventende sjeler Guds pris!
5. Ja, Gud være lovet for dagen som skinner / fra himmelen ned! Nå sannheten, veien og livet vi finner / og vandrer med fred. Lys for oss, o Krist! La aldri oss miste / ditt ledende spor, / din nådes det lysende ord!

M.B. Landstad 1861

te havnet på de homofiles side i denne åndskampen, sa Bratterud som håpet at kristenfolket ville la høre fra seg.

Førstevoterende høyesterettsdommer Dolva gjorde det klart at direkte sitater fra Bibelen og utleggelse av skriftsteder må være straffefritt, selv om de inneholder kraftig fordømmelse av homoseksualitet. Men bønner rettet mot homofile i ledende stillinger finner han å være av en så utilbørlig karakter at den innebærer en forhåndssett av de homofile og utsettelse dem for hat og ringekt. Derfor rammes de av straffelovens paragraf 135 a, særlig fordi ytringene ble

framsatt overfor en stor skare av lyttere.

Høyesterettsdommer Hellesylt dissenterer og mener at loven ikke rammer Bratteruds uttalelser. Han peker på at ytringen kom etter en grov provokasjon, og at Bratterud har villet advare mot synden og peke på muligheten for omvendelse.

Generalsekretær Karen Christine Friele i Forbundet av 1948 uttalte etter kjennelsen av den hadde satt et tak over hva man kan tillate seg å si i kristendommens navn. Høyesterett hadde ikke innskrenket friheten til forkynnelser, men hadde slått fast at uansett religiøs tro må man følge norsk lov.

Bratterud har løpt løpsk. Og det er denne løpskheten han kaller en stemme fra Gud, sa Friele som håpet at det skulle være uunvondt å gå til rettsmyndighetene med flere slike saker.

Bratterud avviste at det var han som hadde gått i korstog mot de homofile. Det er omvendt, hevdet han.

Men Høyesterett har gitt deg rett til å sitere og utlegge Bibelen. Du er bare rammet av bønner om å fjerne homofile fra ledende stillinger?

Jeg står ved innholdet i den bønne. Den burde kanskje vært moderert i formen. Jeg kan ikke inngå kompromiss i forhold til det jeg mener er riktig ut fra Guds ord. Det har ofte vært slik at kristne som våger å stå opp mot maktthaverne blir puttet i fengsel.

Bratterud uttrykte skuffelse både over kjennelsen og over at Stortinget i sin tid hadde vedtatt en lov som har gjort en slik rettssak mulig. Han mente at kristenfolket hadde vært påfallende tause, og håpet at de nå vil tale.

Nå har Høyesterett tatt tak i nå må også kristenfolket tale var det eneste Bratteruds forsvaret bradvok Alf Nord

hus hadde å si etter kjennelsen. Det er nå opp til statsadvokaten om det skal reises ny sak for Oslo byrett. Ingenting er avgjort med dette.

Førstevoterende dommer innrømmet at avgjørelsen om at anken over lovanvendelsen i byretten måtte tas til følge, hadde medført vanskelige avveininger av motstridende hensyn: På den ene side de hensyn som er grunnlaget i straffelovens paragraf 135a om å krenke minoritetsgrupper, og på den andre siden hensynet til ytringsfriheten og religionsfriheten.

Han har skjønnet sterkt mellom direkte bibelanvendelse og en bønn særlig rettet mot en bestemt gruppe mennesker.

Med den sentrale funksjonen bønner har for kristen tro, er det uten videre klart at de hensyn som bærer den religiøse forkynnelsesfrihet, her gjør seg gjeldende med særlig tyngde. Samtidig vil den imidlertid også kunne ha en særlig kraftig virkning overfor de personer eller grupper som omtales i det foreliggende tilfelle er bønner med på å underbygge og forsterke virkningen av de konkrete oppfordringer om fjerning av homofile fra ledende stillinger på en slik måte at jeg - under noen tvil - finner at uttalelsene er av en så utilbørlig karakter at de innebærer en forhåndssett av de homofile og utsettelse dem for hat og ringekt, skriver dommer Dolva med tilslutning fra dommerne Halvorsen, Røstad og Blom

På pressekonferansen samme dag gikk han skarpt i rette med dem som har foreslått at et PLO-kontor skal bemannes av nordmenn. Kåre Kristiansen har tatt til orde for en slik løsning.

Flere land, blant dem Syria, ønsker å tale på palestines vegne. Vi har motsatt

oss alle slike forsøk. Derfor lyder ikke forslaget om å holde palestinerne ute av PLOs kontor i Oslo særlig godt i våre ører. Vår identitet som nasjon står på spill, sier Alawi.

Ingen trussel

PLO-representanten benekter at kontoret vil utgjøre en trussel mot norske jøder. PLO ser ifølge Alawi ikke på det jødiske folk som sin fiende.

Han benekter også at PLO har utført eller støtter terroraksjoner, et annet ankepunkt mot kontorplanene. Alawi sier at slike aksjoner er politisk skadelige og at de derfor ikke inngår i PLOs metoder. Han tar særlig avstand fra terroraksjoner utenfor Israel og de okkuperte områdene. Væpnede aksjoner mot Israel er en annen sak, siden palestinerne og Israel har befundet seg i permanent krigstilstand siden 1948.

Den væpnede kampen er fortsatt en del av PLOs program, men Alawi understreker at organisasjonen satser hardt på å få i stand en politisk løsning. Under oppholdet i Norge deltar han i kampanjen for en internasjonal freds-konferanse i FN-regi, som her i landet føres av solidaritets-gruppene for Palestina og en rekke andre organisasjoner. Målet er en freds-konferanse for Midtøsten der Israel, PLO, USA, Sovjetunionen og de arabiske land drøfter konflikten.

Granskert i Vest-Tyskland

Abdul Rahman Alawi studerte i Vest-Tyskland da palestinske terrorister drepte 11 israelske OL-deltakere i München. Han sier at massakren umiddelbart ble fordømt av den palestinske studentunionen, der han selv var en av lederne.

Terroraksjonen førte til at studentunionen og den palestinske arbeiderorganisasjonen en stund ble forbudt, og flere palestiner ble utvist fra

landet. Senere fikk de fleste av dem ifølge Alawi lov til å vende tilbake.

Etter alt å dømme ble også Alawi i den forbindelse gransket av vesttyske sikkerhetsmyndigheter, uten at de fant noen grunn til forføyninger. Han understreker at dette skjedde for han ble gift med en vesttysk kvinne, og at det dermed ville vært lite til hinder for å utvise ham hvis myndighetene hadde den minste mistanke mot ham.

Planene for PLO-kontoret i Oslo er foreløpig nokså uklare. Alawi ventet i første rekke på at hans søknad om arbeids- og oppholdstillatelse skal godkjennes. Neste skritt blir å skaffe lokaler og ansette en stab. Han opplyser at det blir aktuelt å ansette både nordmenn og palestinere ved kontoret, som han regner med får seks-sju ansatte i alt.

Dyre-advarsel

Veterinærdirektøren gjenrar advarelsen til nordmenn i Italia om å holdes seg borte fra husdyr i landet. Landbruksdepartementet fikk torsdag melding om at utbruddet av munn- og kløvsyke i Italia er mer alvorlig enn først antatt. Den smittsomme dyresykdommen er foreløpig registrert på 18 gårder i Modena-provinsen i det nordlige Italia. Besetningene er slaktet ned, og veterinærmyndighetene har satt i gang omfattende vaksinerings i området. Restriksjonene for innførsel av landbruksprodukter fra Italia til Norge er allerede svært strenge.

Nicky Cruz Ødeleggende krefter

Ødeleggende krefter er tilstede over alt. Asior dem og isbjørp dem!

En ungdomsbok
Kr. 39,-

ANSGAR 50 år
1934-1984
TN (02) 20 85 18

Høyesterett viser respekt for bønn

■ Høyesteretts kjennelse i Bratterud-saken går på dypt vann. Det går også fram av premissene som ble offentliggjort igår. Det er vanskelige overveielser dommerne har måttet gjennomgå. Det avspeiles blant annet dissensen fra dommer Hellesylt som konkluderer med at Byrettens frifinnelsesdom burde fastholdes.

Av HELGE KJØLLESDAL

■ Et flertall har likevel falt ned på et standpunkt som mener at deler av Bratteruds uttalelser under det berømte våkenatt-programmet i OFK-radioen rammes av straffeloven. Det interessante med denne kjennelsen er at dommerne er enige når det gjelder å skjelle mellom de ulike ledd i Bratteruds ytringer. Det er lov å anvende skarpt kritiske bibelsitater rettet mot homoseksualitet, selv om disse oppleves som ubehagelige for dem de er rettet mot. Det er et sprang fra dette og til å be Gud over direkte sending i radio å fjerne mennesker fra sine stillinger.

Respekt

■ Høyesterett viser respekt for bønnens egenart. Men dommerne peker på at utfallene mot homofile som agiterer for sin homofili i ledende stillinger dels er en del av en bønn, og dels er et ledd i en oppfordring til bønn. Det ville

harmonere dårlig med det vern de homofile har etter straffelovens paragraf 349 A mot ervervsmessig diskriminering om en slik oppfordring skulle tillates, heter det i kjennelsen.

Over mål

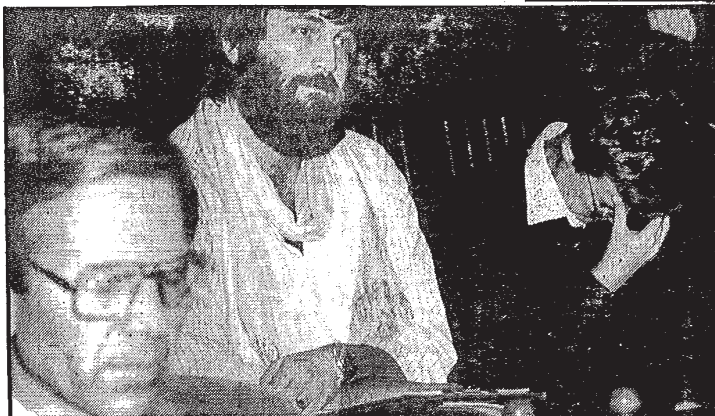
Bratterud skyter over målet når han sier at Høyesterett med den-

kommentar

ne kjennelsen har droppet ned på de homofiles side i en åndskamp. Det er altfor enkelt. Selv om dette siste utspillet fra Høyesterett viser en seriøs spørsmål om forholdet mellom religionsfrihet og andre menneskerettigheter, er det gjort betriende klart at norsk lov tillater skarp forkynnelses av hva som er synd og ikke synd.

Springende punkt

Bibels ord kan fritt siteres og utlegges. Mesteparten av det Bratterud sa i sitt program, slipper gjennom Høyesteretts vurde-

Hans Bratterud (til v.) skyter over målet når han hevder at Høyesterett har falt ned på de homofiles side. Til høyre Ole Fredrik Einarsen og Kim Friele fra Forbundet av 1948.

ringer ut fra hva som oppfattes som forkynnelsens egenart. Det springende punkt er den ene uttalelsen om å fjerne mennesker fra sine stillinger.

■ En dissenterende dommer mener at også dette må være lovlig. Det er et faglig fortolkningsspørsmål som ikke vi kan gå inn på. Dersom noen skal rammes for at Høyesterett ikke kan samles om ett standpunkt, må det være lov-

giverne som ikke har uttrykt seg klart nok.

Ikke hinder

■ Det viktigste med denne dommen er imidlertid at norsk lov ikke hinder noen i å preke Guds lov om disse spørsmål, også i skarp form. Og selv om man kan diskutere hvorvidt det er rimelig å

mete meningsytringer om politikk, moral og religion med straff, er det ingen grunn til å danne front mot Høyesteretts kjennelse. Den har falt på et prinsipielt ryddig grunnlag. Det beste var om påtalemyndigheten kunne la saken bli stående her. Nå har rettsapparatet på ulikt nivå gitt sine signaler. En endelig avgjørelse er ikke uoppgjørelig nødvendig med mindre det skulle skje nye ting.

Alle partiene i Stortinget samles under Alko kutt-paraplyen i kampanjens sluttfase. Selv om kampanjen avsluttes ved årsskiftet må engasjementet føres videre, mener lederne.

Kvanmo & Co. roser Alko kutt

- Alko kutt har vært en historisk allianse. Alko kutt avsluttes formelt som kampanje nyttårsaften 1984, men dette må ikke bety at organisasjonenes og folkets engasjement i arbeidet mot russkadene opphører. Alko kutt-tankegangen og begrepet må leve videre også etter årsskiftet.

Av JAN ARILD HOLBEK

Det er de parlamentariske lederne på Stortinget som sier dette i et felles slutt-opprop som ble offentliggjort torsdag.

Alko kutt er en tverrpolitisk menestring for redusert alkoholbruk, som de siste tre årene har satt sitt sterke preg på 75 landsomfattende medlemsorganisasjoner og det norske samfunn forøvrig. Utgangspunktet for Alko kutt-kampanjen var oppropet «Kamp mot alkohol, fra de parlamentariske lederne på Stortinget».

Nå - i kampanjens avslutningsfase - samles de politiske lederne igjen under Alko kutt-paraplyen: Hanna Kvanmo og Carl I. Hagen, Harald Synnes og alle de andre partilederne på Stortinget fastslår at Alko kutt-engasjementet må videreføres.

- Den formelle avslutningen av Alko kutt-kampanjen må ikke bety at organisasjonenes og folkets engasjement i arbeidet mot russkadene opphører, understrekes det i oppropet.

Partilederne fastslår at de utradisjonelle metoder for forebyggende helsearbeid som kampanjen representerer, har vakt interesse også utover landegrensene.

- Ikke uten grunn er kampanjen omtalt som en historisk allianse. Både i norsk og internasjonal sammenheng er det oppsiktsvekkende med et så bredt engasjement i arbeidet for det felles mål - å redusere det totale alkoholforbruket og dermed redusere skadene.

Fortsatt kreves det innsats fra samfunnets side og fra hver og en av oss, heter det i oppropet som er undertegnet av Harald Synnes (KrF), Gro Harlem Brundtland (AP), Johan Buttedal (SP), Hans Hammond Rossbach (V), Jo Benkow (H), Carl I. Hagen (FrP) og Hanna Kvanmo (SV).

36 organisasjoner bak Ungdomskampanjen '85

- Ungdomskampanjen '85 vil ha en større bredde enn noen tidligere TV-aksjon. Bak aksjonen står 36 barne- og ungdomsorganisasjoner med til sammen 640 000 medlemmer, og fem u-landsorganisasjoner, forteller Erik Anthonisen, leder av kampanjens hovedkomite og til daglig generalsekretær i Landsrådet for norske ungdomsorganisasjoner.

Av JAN ARILD HOLBEK

Under mottoet «Felles framtid, felles ansvar» ønsker man denne gang å komme noe lenger enn å skaffe flest mulig penger i innsamlings-kassa ved å fokusere på ekstrem nød i den tredje verden.

- Vi vil gjennom Ungdomskampanjen '85 prøve

å gi et korrekt bilde av forholdene i dagens verden. Vi kommer til å gi aksjonen en noe skarpere profil enn en del av de tidligere TV-aksjonene. Hensikten er i stor grad å gi bakgrunnsinformasjon, og å formidle mer grunnleggende kunnskaper om forholdet mellom i-land og u-land, sier kampanjeleder Reidar Andestad til Vårt Land.

- Ungdomskampanjen '85 gjøres ikke unna på en dag. Vi legger faktisk større vekt på det holdningsdannende arbeidet enn det økonomiske resultatet på innsamlingsdagen 20. oktober, tilføyer Erik Anthonisen.

Reidar Andestad påpeker at nettopp deltakelse og utvikling er sentrale begreper i det internasjonale ungdomsåret 1985.

- Det brede spekter av organisasjoner som står sammen under Ungdomskampanjen '85, vil allerede over nyttår starte arbeidet for å motivere og inspirere sine medlemmer til økt u-landsengasjement. Ungdomskampanjen representerer en utfordring til norske ungdommer om å være med på praktisk solidaritetsarbeid, sier kampanjelederen.

Bratterud dømt i byretten

30 dager betinget fengsel

Pastor Hans Bratterud i Oslo Fullevangeliske Kirke er dømt til 30 dagers betinget fengsel på grunn av overtredelse av straffelovens paragraf 135 a, som beskytter homofile mot diskriminerende ytringer. Ved annen gangs behandling av saken, fant Oslo byrett at Bratteruds uttalelser i en våkenatt i regi av hans nærradiostasjon sommeren 1983 var krenkende i forhold til homofile.

Han ble ilagt 500 kroner i saksomkostninger, og han fikk to års prøvetid uten tilsyn. Dommen ligger nært opptil påstanden til aktor Anne Buer.

Under rettsforhandlingene ba Bratterud selv om å få en ubetinget dom, slik at han kunne sone en eventuell straff i fengsel. Hans forsvarer, advokat Tor Kindem, ba om full frifinnelse, fordi han mente Bratterud befant seg i uskyldig rettsvillfarelse i radiosendingen.

Var bevis

I domsslutningen heter det blant annet at Hans Bratterud var seg bevisst sine ytringer. Retten la vekt på at han har gitt uttrykk for at han ikke angrer uttalelsene. Under våkenatten uttalte Hans Bratterud at homofile måtte fjernes fra ledende og politiske stillinger.

Ved første gangs behandling av saken ble pastoren frifunnet av Oslo byrett, men frifinnelsesdommen ble opphevet av Høyesterett, som mente at byretten hadde lagt feil lov-anvendelse til grunn.

Bortreist

Pastor Hans Bratterud var på et møte i Budapest om fjernsyn da dommen ble forkynt tirsdag.

Dommen mot pastor Hans Bratterud blir mottatt med glede i Det norske forbundet av 1948. Generalsekretær i forbundet, Karen Christine Friele, sier til NTB at dommen har trukket grenser mellom det som er kristen forkynnelse og misbruk av ytringsfriheten.

— Pastor Hans Bratterud er ikke dømt for å ha slett Bibelen eller for å ha en kristen tro — men for å kreve at samfunnet skal trekke verdslige konsekvenser av hans personlige tro, sier hun. — Ved å kreve at åpne homofile i ledende og politiske stillinger skulle avsettes, forlangte han et yrkesforbud mot homofile mennesker.

Seler for homofile

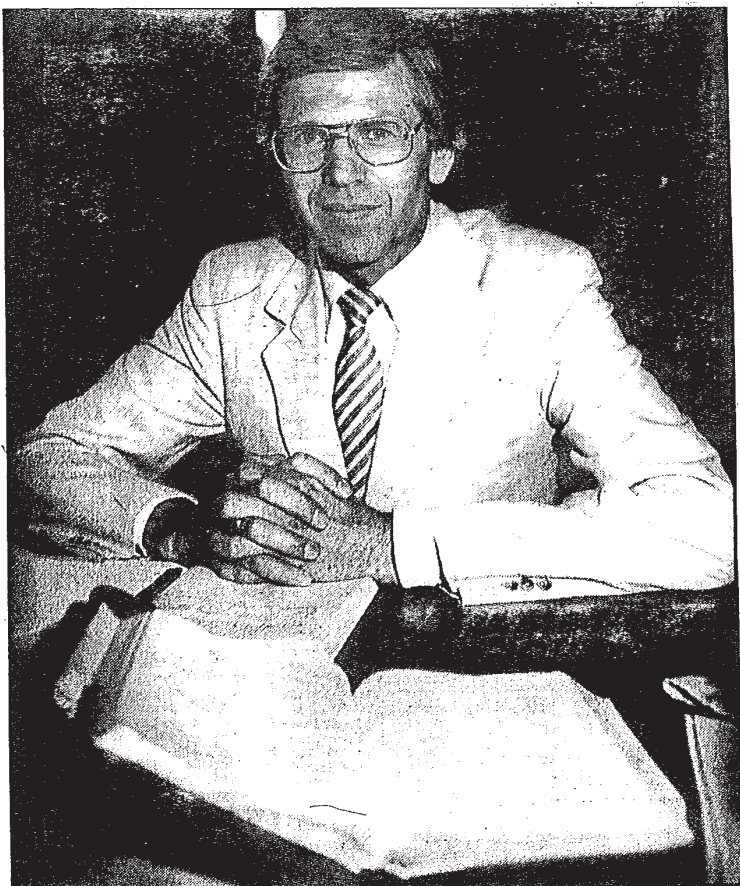
Friele mener at hele prosessen mot pastorens uttalelser er en seier for homofile i Norge.

— Politiet henla saken, men etter at denne avgjørelsen ble anket, tok statsadvokaten opp saken på nytt.

Anker ikke

Til tross for denne nye tolkingen av straffelovens paragraf 135 a, vil hun ikke anke henleggelsen av forbundets anmeldelse av sokneprest Bjørn Buse uttalelser om homofil og AIDS.

— Men vi håper at Bratterud-dommen har skapt presedens for hva som kan sies i ly av kristendommens navn.

Hans Bratterud fikk ikke sitt eget ønske om ubetinget dom oppfylt. Han må ikke gå i fengsel for sine uttalelser.

Hernu ga ordre om senkingen?

Paris (NTB-AFP-DPA): Den franske etterretningstjenesten DGSE kan ha handlet på ordre fra tidligere forsvarsminister Charles Hernu da Greenpeace-skipet «Rainbow Warrior» ble senket på havna i Auckland. Dette er hovedkonklusjonen i en ny, oppsiktsvekkende artikkel i den velrenommerte avisa Le Monde tirsdag.

Tidligere forsvarsminister Hernu skal ha gitt DGSE en muntlig ordre om å «nøytralisere» Greenpeace-båten.

Hernu skal ha gitt DGSE en muntlig ordre om å «nøytralisere» Greenpeace-båten. Det ble opp til etterretningstjenesten selv å tolke dette, for ordren i seg selv innebar ikke at skipet skulle senkes, heter det.

Ifølge Le Monde var verken president Francois Mitterrand eller statsminister Laurent Fabius orientert om ordren fra Hernu på det tidspunkt da den ble gitt.

Oppfordringer

Hernu viste seg første gang offentlig tirsdag etter at han gikk av som forsvarsminister før helgen. Det skjedde i den lille byen Villeurbanne, hvor han er borgermester, og han ga uttrykk for medhold med de militære lederne, snarere enn med regjeringen.

— Regn ikke med at jeg vil delta i noen ordrkrig med offiserer som alltid har vist meg stor tillit, sa han.

Hernu ga åpenbart sin ordre som svar på oppfordringer fra lederen for de franske prøvesprengningene med atomvåpen på Mururoa-øya, admiral Henri Fages, heter det i Le Monde. «Rainbow Warrior» skulle lede en Greenpeace-flåte til dette området i protest mot prøvesprengningene.

DGSE-sjefen, admiral

Pierre Lacoste, ble avskjediget fredag. Ifølge Le Monde var etter alt å dømme også stabssjef, general Jeannou Lacaze og Mitterrands daværende militær-rådgiver, general Jean Saulnier, orientert om Hernus ordre.

Spekulasjoner

Statsminister Fabius innrømmet søndag at DGSE-agenter senket Greenpeace-skipet, men han unnlot å si hvem som hadde gitt ordren. Dette har ført til nye, omfattende spekulasjoner i fransk presse om at han fortsatt leder en dekkoperasjon.

Det er også mange tegn som tyder på at de militære lederne, som har reagert sterkt på avskjedigelsen av Lacoste, ønsker å stille regjeringen i forlegenhet ved å legge fram egne versjoner av hendelsesforløpet.

Statsministerens kontor måtte sent mandag rykke ut og demtere en rapport fra radiostasjonen Europe 1, om at Fabius var blitt orientert umiddelbart etter senkingen, og at Lacoste foreslo at regjeringen skulle påta seg ansvaret, samtidig som det ble søkt om en forhandlingsløsning med New Zealand. Fabius avsto dette, het det i rapporten, hvor det ble vist til kilder innenfor DGSE.

Løsning

De ansatte og ledelsen i NRK kom tirsdag ettermiddag fram til en ordning for scripttjenesten som førte til at Dagsrevyen kunne gå som normalt tirsdag. Mandag ble Dagsrevyen et kvarter kortere enn vanlig på grunn av bemannings-situasjonen.

— Vi er blitt enige om en vaktplan av åtte ukers varighet og er blitt tilført tre ekstravakter til scripttjenesten, sier tillitsvalgt, programsekretær Ragnar Augland, til NTB.

80% AVSLAG RIVNINGSSALG!

ALT SKAL UT

10 kg nyplukkede	
MOLTER pr. kg	54 ⁹⁰
10 kg fin, fin	
TYTTEBAER pr. kg	14 ⁹⁰
TOMATER pr. kg	9 ⁹⁰
KAKER, 3 stk.	
«Bisketten» f.25.90	10 ⁹⁰

KAFFE 1/2 PRIS

Alle herretruser	
før 40,-	NA 6 ⁹⁵
LYSPÆRER	
10 stk. før 48,-	NA 18 ⁹⁰
TURNSCO	
pastellfarger, før 89,-	29 ⁵⁰

KIRKEBY'S
LAVPRISMARKED
SCHOUS BRØDGERI
Inng. Henslebygt
APENT: MAN.-ONS. 9-18
TORS.-FRED. 9-19. LØRD. 9-15
SA LANGT BEH. REKKER

Brille-tilbud

Våre fag-optikere gir hurtig service ved kjøp av nye briller. Vi fører alle typer brille-glass og de mest kjente brilleinnfatninger. Rodenstock, Zeiss, Metzler, T-brillen m.m.

Åpningstider: Vnl. dager 9-17, torsdag 9-19 og lørdag 9-14.

Vi ønsker velkommen!

UR & OPTIK AS
STORGATEN 28 • OSLO 1 • TLF. 42 00 00

Vi har alltid gode tilbud: Moderne brilleinnfatninger 75,- (før 350,-). Kikkerter, barometre, Optisk synsprøve utføres: Timeavtale tlf. 41 50 37.

«Homseloven» kan bli nedstemt

Av HANNE SKARTVEIT
«Homseloven» er slett ikke sikret. Fordelingen av «homovennlige» og «homoskeptikere» i Stortingets odelsling og lagting er meget skjev.

Det kan stå om en stemme når Lagtinget skal behandle lovforsla-

get om registrering av homofilt partnerskap i morgen. Dermed kan Lagtinget stemme ned en lov det egentlig er flertall for på Stortinget.

Ap-representantene Leiv Stensland, Rikard Ølsvik og Johan M. Nyland er alle i tvil om hva de skal stemme.

— Jeg vil ikke svare på det, sier Nyland.

— Jeg er i tvil om det er nødvendig med en egen lov, eller om de kan få rettigheter regulert gjennom loven om husstandsforening. Jeg vil bestemme meg i løpet av dagen, sier Ølsvik.

— Jeg er i tvil, jeg og

så, og bestemmer meg i løpet av onsdag. Dette er et samvittighets spørsmål, sier Stensland.

De tre sitter i Lagtinget, mens det var Odels-tinget som mandag med stort flertall sa ja til partnerskapsloven. Blir det nei i Lagtinget, går saken tilbake til Odels-

tinget og Lagtinget igjen for ny behandling. Og blir det nok et nei i Lagtinget, må saken behandles av et samlet storting. Da må lovforslaget oppnå 2/3 flertall for å bli vedtatt. Så stor støtte har loven ikke. Dersom alle de tre Ap-representantene stemmer nei til

loven, vil 20 stemme nei og 21 stemme ja i Lagtinget i morgen.

I så fall er det nok at én av lagtingsmedlemmene som er tilhengere av loven, blir syk eller av andre grunner ikke møter selv, og må få inn en vara som er motstander.

BISPE- VIKAR permittert

Av ARVID HJORT LARSEN

TROMSØ (VG) Biskop Øystein Larsen i Sør-Hålogaland har bedt sin nærmeste underordnede — domprost Lyder Johs. Verne (52) i Bodø — om å ta permisjon fra sin stilling med øyeblikkelig virkning.

Årsaken er at Verne nylig er blitt separert, og at et nært vennskapsforhold med en Bodø-kvinne har skapt uro i menigheten.

Jeg har hatt flere samtaler med Verne om saken, og vi er blitt enige om at han inntil videre tar permisjon for å arbeide for Kirkerådet fram til 1. september. Hva som skal skje etter denne tid, har vi ikke tatt stilling til, sier den nyutnevnte biskopen i Sør-Hålogaland, Øystein Larsen.

Biskopen ønsker ikke å kommentere detaljene i det han karakteriserer som en personalsak mellom ham og domprost Verne.

Nært vennskap

Som domprost er Verne stedfortreder for biskopen, og fungerer i embetet i perioder hvor biskopen er fraværende.

Domprosten bekrefter selv at han har et nært vennskap med en kvinne.

— Det er riktig at jeg har et slikt vennskap, men dette burde ikke gi grunn til noen slags uro.

Biskopen og jeg har diskutert min situasjon flere ganger, og biskopen har funnet det riktig at jeg ikke er hans stedfortreder i en periode framover. Det respek-

**Kvinnelig
venn skaper
uro for
domprost**

rer jeg, sier Verne i dagens Nordlands Framtid.

Både menigheten og prestekolleger har vært kjent med at Verne har vært gjennom en stormfull periode i privatlivet. Hele tiden har han orientert biskopen om sin situasjon.

Tung tid

— Jeg har vært gjennom en vanskelig og tung separasjon. Utover det at biskopen og jeg er blitt enige om at jeg tar permisjon inntil videre, ønsker jeg ikke å si noe mer om saken, sier Verne.

Men han mener at det ikke er noen teologisk begrunnelse som er årsaken til at biskopen har bedt ham ta permisjon.

— I vår kirke er det akseptert at samlivsbrudd også kan ramme prester. Vi har flere prester som er skilt og gift igjen, sier Verne.

Biskopen Øystein Larsen i Sør-Hålogaland er på sitt første bispe-møte denne uken. Håndteringen av Lyder Verne-saken har Øystein Larsen foretatt uten å søke råd hos bispekollegiet.

Ut april har han gitt Verne lønnet studiepermisjon. Fra 3. mai begynner Verne i Kirkerådet, som er Den norske kirkes høyeste organ.

Omstridt og populær

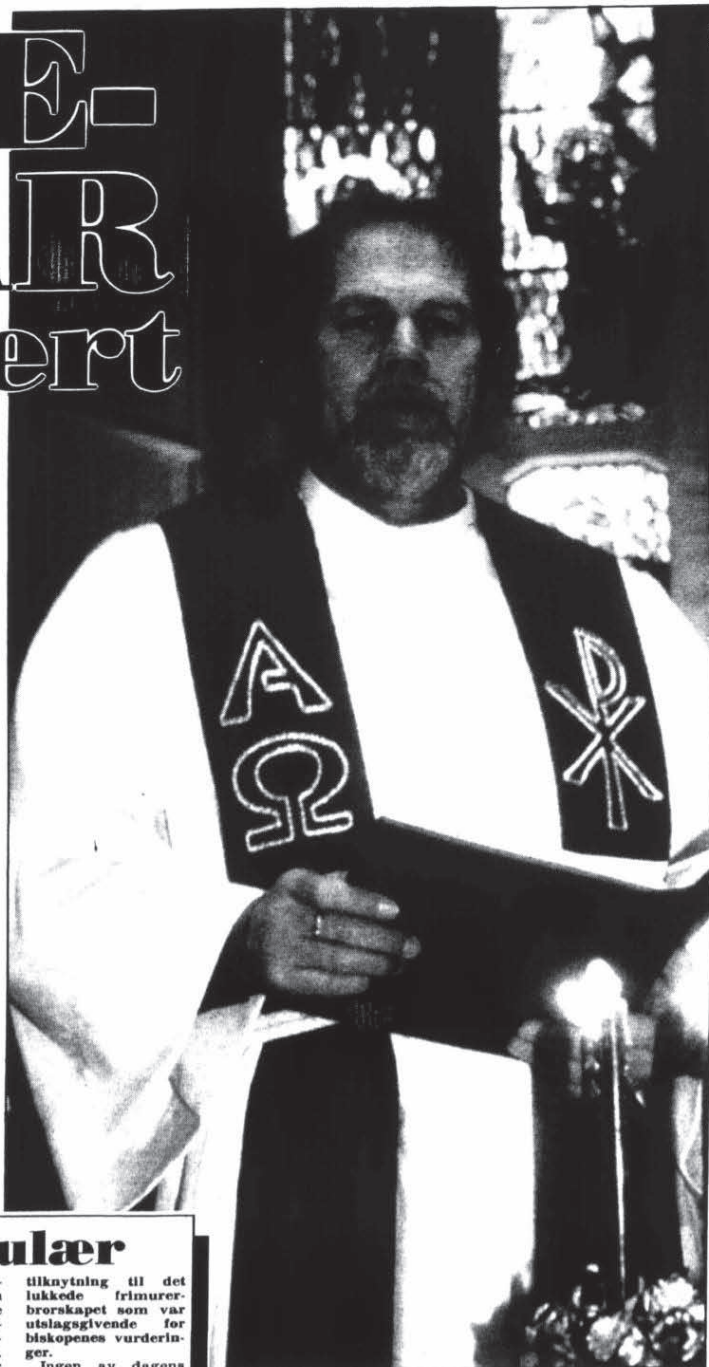
Domprost Lyder Johs. Verne var bare et lite steg fra å bli biskop i Sør-Hålogaland da biskop Frederik Grenningssether gikk av med pensjon i fjor.

Av de fem bispekandidatene fikk den populære dompros-

ten i Bodø desidert flest stemmer i avstemningsrunden blant prester, prost, menighetsråd og teologiprofessorer. Men biskopen, som har uttalerett i bispeutnevnelser, foretrakk andre kandidater.

Dermed åpnet veien seg for Øystein Larsen, som passerte Verne så å si på målstreken og ble utnevnt av regjeringen. Verne er frimurer av niende grad. Etter utnevnelsen av Larsen, ble det spekulert i at det var Vernes

tilknytning til det lukkede frimurerbrorskapet som var utslagsgivende for biskopenes vurderinger. Ingen av dagens biskoper er frimurere. Ingen av dem er heller skilte eller gjengifte.

SEPARERT: Domprost Lyder Johs. Verne er blitt bedt om å ta permisjon. Grunnen er at et nært vennskapsforhold til en kvinne har skapt uro i menigheten etter at Verne ble separert fra sin kone.

«tabbe», skandale

ter Ann-Kristin Olsen i har innrømmet at det er en det er ikke sant. Det er en skandale. Det er en skandale at en myrdet mann liggende uoppdaget i et egen lille hage, 15 meter nens naboer klaget over. Det er til og med ikke bane. Den kan muligens ha eskeliv, for i mellomtiden person myrdet i området, is mening av den samme

en Per Rød forsvant fra bolig i Tistedal 1. septem- ble meldt savnet umid- den-politiet rykket ut, og senere — da den dreptes et hensatt i en skogkant i ble tekniske eksperter fra itisentralen budsendt. Da huset teknisk undersøkt, -teknikerne oppfattet det fe skulle gå manngard et- ede — i hagen eller andre alden-politiet hadde utro- de

VIG MENER

“Det er til og med ikke bare en skandale. Den kan muligens ha kostet menneskeliv, for i mellomtiden ble nok en person myrdet i området, etter politiets mening av den samme drapsmann.”

1. april 1993

«tabbe» i farten, noe gjenta seg. Det er nødt til en systemsvikt. For det er tegn på slurv i det annet er det merkelig inger noen varselklokker lå et tidligere uoppklart på en pensjonistpar bare e meter unna. For det er slås fast at politiet her enhver systematikk i ar-

enneske meldes savnet, aller første som skjer væ- t leter i hus, hage og er med en nøyaktighet man kan utelukke at det — eller kanskje et døen- eske der. At bilen til den borte, og også et gevær, n tegn på at pensjonisten huset selv, og var kom- en eller den annen måte. slik er det at politiet må e seg fast i en bestemt tegn. Politiets rutine må alle muligheter til grunn, lighetene ut først når et- har utelukket dem. Vi var en selvfølge.

Ekteskap for enhver smak

Lagtinget skal i dag behandle et lovfor- slag som innebærer at Staten likestil- ler

ho- mo- fitt part- nerskap med ekte- skapet. Hen- sikten er god. Den er å skape trygghet for de homofile. Men konsekvensen er en kraf- tig devaluering av ekte- skapet mellom mann og kvinne.

Regjeringens og odelstingsflertallets hensikt med loven er «å gi aksept for homofile parforhold, og dekke et be- hov for regulering av økonomiske og juridiske plikter og rettigheter».

Begge deler kan være riktig. Det er kanskje nødvendig at samfunnet i en- da sterkere grad enn hittil viser tole- ranse og respekt for de homofiles leg- ning, og gir rettsregler som skaper trygghet for tilværelsen.

Men dette kan gjøres på mange måter. Man kan for eksempel gjøre slik Kristelig Folkeparti har fore- slått, og bygge ut den eksisterende lo- ven om husstandsfellesskap.

Regjeringen velger i stedet den uheldigste mulige løsningen — og side- stiller homofitt samliv med ekte- skap. Det skal riktignok ikke være an-

ledning for homofile til å få vielse og adoptere barn. Men når prinsippet først er vedtatt, er det bare et tids- spørsmål før også de skansene faller. Et stort antall av de rettsreglene som nå blir gjort gjeldende også for ho- mofile, er begrunnet nettopp i omsor- gen for barn.

Tilhengerne av loven forsøker å be- rolige motstanderne med at den hverken gir flere homofile mennes- ker eller færre heterofile ekteskap. Det er det vel ikke så lett å vite sik- kert, men det er ikke hovedsaken. Den er at Staten i lovs form sidestil- ler samlivet mellom mann og kvinne med former for seksualitet som er helt løsrivet fra forplantningen.

De homofile sier at deres følelser er like ekte og moralsk høyverdige som heterofill kjærlighet. Det vil det være uenighet om, men det er heller ikke hovedsaken. Det er nemlig ikke følel- sene vi her lovregulerer, det er følge- ne av dem. Og samlivet mellom mann og kvinne får ofte en følge som er unik, og som ikke kan sidestilles med noe annet — nytt menneskeliv.

Naturen — Skaperen om du vil — har gitt oss drifter og følelser som primært skal tjene til å vedlikeholde menneske- slekten. Seksualiteten får en rekke andre følger og så, men de er i sin natur sekundære. Følelsene er sammensatte og kompli- serte. For noen kan de ut- vikle homofill legning og praksis. Det bør både de homofile og vi andre kunne leve godt med uten at Staten lovfester unntaket som sidestilt hovedregel. Det seksuelle samlivet mellom mann og kvinne er en grunn- leggende forutsetning for menneskelivet, og dermed for menneskenes

Forvirring

■ Forvirringen og kaoset rundt 1. mai- feiringen øker ytterligere etter at styret i Trondheim Arbeiderparti har vedtatt at partiet skal delta i Samorganisasjonens demonstrasjonstog i byen. Partiet vil gå i en egen seksjon i toget med en parole som sier at folket skal avgjøre EF-sa- ken. Tidligere har Trond- heim faglige samorganisasjon vedtatt at hovedparolen i toget skal være «Nei til EF — stans EØS». 1. mai-toget i Trondheim vil dermed bli en maiestasjon av splittelse i arbeiderbevegelsen — og det strider vel strengt tatt med det som skulle være selve meningen med denne dagen.

PÅ DEN

sam funnsliv, at det må ha en sær- stilling i det lovver- ket som re- gulerer sam- funnslivet. Og her er det ikke mulige positive og/eller negative praktiske virkni- ger av partnerskaps- loven som er hovedsa- ken. Det er prinsippene. Det moderne mennesket lever i en virkelighet som er så komplisert at det blir stadig vanskeligere å se sammenhengene. I vår bevissthet blir seksualiteten som fenomen mer og mer løsrivet fra sitt primære formål. Også på dette feltet blir tenkningen påvirket av at virke- ligheten trer frem for oss som en uen- delighet av fragmenter — ikke som en helhet.

Olav Versto

AKKURAT NÅ

Tidligere tiders mennesker så sin seksualitet som en forutsetning for og et resultat av selve skaperverket, slik det står skrevet f.eks. i Første Moseboks første kapittel, 27. vers. Vår kultur har en tiltagende tendens til å se seksualiteten uavhengig av forplantningen. Det er mulig at det øker nytelsen, men det forringer ver- dien. Kjønnsnivå er og bør være godt. Det er ikke det det kommer an på. Men det kommer an på det verdiva- kuum som kan oppstå når samfunnet faktisk betrakter menneskets repro- duksjon som et biprodukt av seksua- liteten.

Det moderne synet på sex har man- ge positive sider. Vi har fått større åpenhet og kunnskap, og mindre for- tielse. Og fremfor alt har vi fått større toleranse overfor slikt som tidligere ble dysset ned som utilitabelt avvik. Medmenneskelighet, forståel- se og toleranse bør også være blant våre grunnleggende verdier. Det er en skam at homofitt samvær mellom menn var straffbart helt til 1972.

Men det er ikke toleranse å gjøre unntaket til norm. Dersom alt skal være like normalt, har vi ingen nor- mer lenger. Vi har bare et lovregulert verdianarki.

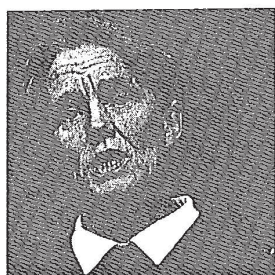
UKE 13

1. april 1993

TORS DAG

TAUSHETSPLIKT: Kapellan Truls Brede i Tistedal har annonsert at hvis morderen ikke vil gå til politiet, så kan han komme til presten. Men hvor absolutt er prestens munn lukket i en så alvorlig sak?

SE SIDE 2

NYE FILMER: Soussjef Ingeborg Moræus Hanssen i Oslo Kinomatografer ønsker å fokusere på «kloke filmer» som får folk til å tro at «livet er det likeste lell». Vi har bedt henne velge syv filmer som går på norske kinoer denne påsken.

SE SIDE 19-21

STUDIELÅN: Lånekassen lanserer nå et nytt tilbud til gjeldstynge de akademikere. I dag forfaller en termin av studielånet, men det er fortsatt mulig å bli med på den nye ordningen. Hvis du ringer inn og lover å betale punktlig, kan du være blant de 100 som får kuttet studielånet med 50 000 kroner.

SE SIDE 5

LØNNSTILLEGG: Biskopene Andreas Aarflot og Per Lønning har fått drøyt 41 000 kroner i lønnstillegg og tjener nå 371 000 kroner i året. De øvrige biskopene i Den norske kirke har fått nærmere 27 000 kroner mer å rutte med etter den siste lønnsjusteringen i staten.

SE SIDE 4

FARSOPPGAVEN: – Farsoppgaven handler om å huske og forstå livet ditt. Prøv å være den faren du lengtet etter i din egen barndom. Vis barna dine at du er glad i dem ved å være nærværende for dem, sier kunstneren Arne Bendik Sjur.

SE SIDE 11

ORD FOR DAGEN

«Så er det da ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus.»

Rom. 8. 1.

Plass til alt i bilen?

Den som har sporene av en bergansmeis synlige utenpå bilens bagasjelokk, vet hva det er snakk om: Pakking til påsketuren. Slalåmstøvler og tykke ullgensere fyller så utrolig mye mer enn en sommerlig badebukse. Vårt Land har de gode rådene.

SE MIDTSIDENE

Topp er ikke bredt

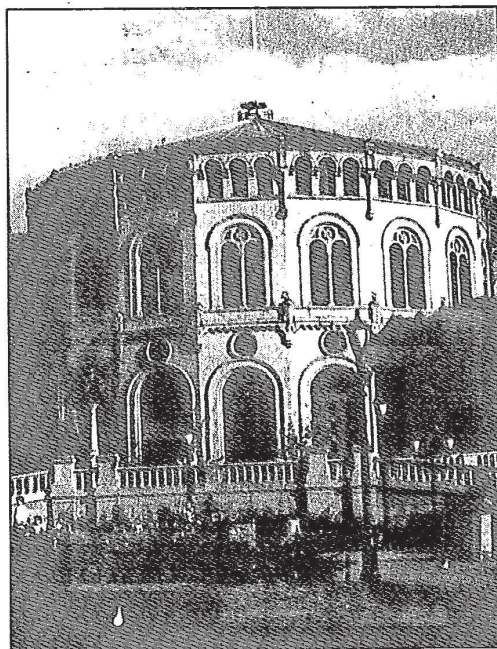

– At toppidrett skaper breddeidrett, er en tulle påstand, sier Olav Nøking, ved Norges Idrettshøgskole. Han får full støtte av en rekke idrettsforskere.

SE SIDE 12

Bispe-bønn til Lagtinget

«Partnerskapsloven bryter med vår rettstradisjon»

Norske biskoper ber lagtingsrepresentantene avvise framlegget til partnerskapslov. Alt tyder imidlertid på at lagtinget kommer til å se bort fra bispenes råd.

FOTO: VÅRT LAND – ARKIV

En dag før Partnerskapsloven skal behandles i Lagtinget, kommer landets biskoper med en uttalelse der de ber representantene avvise mandagens vedtak i Odelstinget. Men alt tyder på at Lagtinget velger å se bort fra bispenes råd.

I uttalelsen, som er rettet til Stortingets presidentskap, heter det blant annet: «For første gang i historien, og i klart brudd med vesterlandsk rettstradisjon, erklærer samfunnet seg nøytralt i spørsmålet om menneskelige samlivsformer. Ekteskapets stilling som fellesskapsfundament blir tilsidesatt på en måte som må få store konsekvenser for holdningsdannelsen i folket.»

De norske biskopene får støtte fra en kristen aksjonsgruppe i Sverige. En rekke ledende personer i svensk kristenliv har sendt et opprop til Lagtingets president, der de på det sterkeste advarer mot en norsk partnerskapslov.

SE SIDE 3

Annonsefrister for påsken 1993

Annonser til
onsdag 7. april må
bestilles senest tirsdag 6. april kl. 11.00
Annonser til
torsdag 13. april må
bestilles senest tirsdag 6. april kl. 11.00

VÅRT LAND

Redaksjonen: 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1408, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1570, 1571, 1572, 1573, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583, 1584, 1585, 1586, 1587, 1588, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1718, 1719, 1720, 1721, 1722, 1723, 1724, 1725, 1726, 1727, 1728, 1729, 1730, 1731, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739, 1740, 1741, 1742, 1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1750, 1751, 1752, 1753, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758, 1759, 1760, 1761, 1762, 1763, 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1769, 1770, 1771, 1772, 1773, 1774, 1775, 1776, 1777, 1778, 1779, 1780, 1781, 1782, 1783, 1784, 1785, 1786, 1787, 1788, 1789, 1790, 1791, 1792, 1793, 1794, 1795, 1796, 1797, 1798, 1799, 1800, 1801, 1802, 1803, 1804, 1805, 1806, 1807, 1808, 1809, 1810, 1811, 1812, 1813, 1814, 1815, 1816, 1817, 1818, 1819, 1820, 1821, 1822, 1823, 1824, 1825, 1826, 1827, 1828, 1829, 1830, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2689, 2690, 2691, 2692, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730, 2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744, 2745, 2746, 2747, 2748, 2749, 2750, 2751, 2752, 2753, 2754, 2755, 2756, 2757, 2758, 2759, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2787, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794, 2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801, 2802, 2803, 2804, 2805, 2806, 2807, 2808, 2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814, 2815, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822, 2823, 2824, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843, 2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851, 2852, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865, 2866, 2867, 2868, 2869, 2870, 2871, 2872, 2873, 2874, 2875, 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905, 2906, 2907, 2908, 2909, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914, 2915, 2916, 2917, 2918, 2919, 2920, 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929, 2930, 2931, 2932, 2933, 2934, 2935, 2936, 2937, 2938, 2939, 2940, 2941, 2942, 2943, 2944, 2945, 2946, 2947

Kan vi være politiker og prest samtidig?

BÅDE som prest og politiker er det lojaliteten til Guds ord som kommer først.

Det er de enige om, generalsekretær Jens Petter Johnsen og stiftskapellan Steinar Bjerkestrand. Men på en temadag på Menig-

hetsfakultetet i går trakk de imidlertid ulik konklusjon på spørsmålet om man kunne være menighetsprest og politiker samtidig. Begge er prester. Og begge er politikere. Men på hver sin politiske fløy. Jens Petter Johnsen stiller

til høsten som listetopp for KrF i Oslo, mens Steinar Bjerkestrand er mangeårig kommunepolitiker for SV. I går satt de hverandre i stevne på Menighetsfakultet i Oslo.

– Både som prester og kristne ledere må vi i peri-

oder være villig til å ta på oss politisk ansvar. Men etter min mening bør en menighetsprest være svært varsom med å opptre som kommunepolitiker samtidig. Jeg vil ikke lukke døren fullstendig, men her står man i stor fare for å

blande rollene på en uheldig måte, påpeker Johnsen, som går ut i permisjon fra sin stilling som generalsekretær i Skolelaget når høstens valgkamp starter.

Steinar Bjerkestrand ser annerledes på saken. – Å være prest og politiker

samtidig er ikke uproblematisk. Men hele tiden må man vurdere gevinsten av sin innsats opp mot omkostningene. Det er i kommunalpolitikken at prester vil ha de største utfordringer som politikere, mener han. (Vårt Land)

Biskopenes siste bønn til Lagtinget

Vil heller bygge ut Lov om husstands-fellesskap

Av Lars Navestad
Vårt Land og NTB

EN DAG før Partnerskapsloven skal behandles i Lagtinget, kommer landets biskoper med en uttalelse der de ber representantene avvise mandagens vedtak i Odelstinget. I 10 av de 11 biskopene har skrevet under på uttalelsen, der de i stedet tar til orde for å utbygge Lov om husstands-fellesskap av 1990. Men alt tyder på at Lagtinget velger å se bort fra bispens råd.

Hvem av biskopene som ikke ønsket å slutte seg til uttalelsen, er ennå uvisst.

Men som høringsinstanser har biskopene hver for seg advart mot Partnerskapsloven, så det er liten grunn til å tro at uenigheten skyldes innholdet i oppropet.

– Uttalelsen er litt uferdig og ikke så gjennomarbeidet som man kanskje kunne ønske. Det er grunnen til at en av biskopene ikke undertegnet, forklarer biskop Bjørn Bue.

I uttalelsen, som er rettet til Stortingets presidentskap, heter det blant annet: «For første gang i historien, og i klart brudd med vesterlandsk rettstradisjon, er-

klarer samfunnet seg nøytralt i spørsmålet om menneskelige samlivsformer. Ekteskapsstilling som fellesskapsfundament blir tilsidesatt på en måte som må få betydelige konsekvenser for holdningsdannelsen i folket.»

Alternativ

Biskopene mener Lov om husstands-fellesskap av 1990 bør kunne ivareta de rettslige og økonomiske sidene for mennesker som av ulike grunner ønsker å bo sammen, enten det er søsken, foreldre og voksne barn, venner eller homofile par. I bispeuttalelsen tar man derfor til orde for en utbygging av denne loven, og mener den kan løse de problemene som fortsatt måtte finnes.

Bispemøtet påpeker at det ikke er lovens oppgave å foreskrive individuelle etiske normer, men at lovgivningen likevel må gjenspeile viljen til å beskytte de verdier som er bærende i vår kultur, og til å påvirke adferd og holdningsdannelsen i samsvar med dette.

Aksjonsgruppe i Sverige

Den norske biskopene får nå støtte fra en kristen aksjonsgruppe i Sverige. En rekke ledende personer i svensk kristenliv har sendt et opprop til Lagtingets president, der de på det sterkeste advarer mot en norsk partnerskapslov. Aksjonsgruppen ser på en slik lov som en alvorlig svekkelse av det nordiske rettsfellesskapet, og de mener den utgjør et radikalt brudd på den kristne kulturtradisjonen som de nordiske land har felles.

Men på tross av advarslene fra norske biskoper og svenske kristenledere, vil Partnerskapsloven etter alt å dømme bli endelig ved-

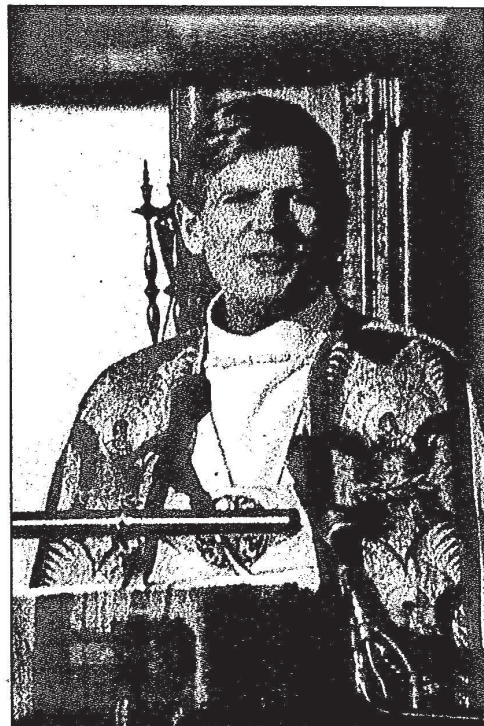
tatt når den behandles i Lagtinget i kveld. Onsdag ettermiddag lå det an til å bli flertall for regjeringens forslag slik det ble i Odelstinget mandag, men uansett vil den bli vedtatt med knappst mulig margin.

Ap-tilviler

Tvilen har særlig knyttet seg til tre av Arbeiderpartiets medlemmer i Lagtinget, Leiv Stensland, Rikard Olsvik og Johan Nyland, som er skeptiske til forslaget om registrert partnerskap for homofile. Nyland kommer ikke til å være til stede under møtet fordi han er «byttet ut». Minst en av de to andre Ap-representantene vil stemme for regjeringens forslag dersom flertallet kommer i fare.

Sier Lagtinget nei til partnerskapsloven, kan lovforslaget komme ut på en lang vandring i Stortinget. Loven er den siste saken som behandles før påske og første møtedag etter påske er ikke før 19. april.

Saksgangen i tilfeller der Lagtinget fattet et annet vedtak enn Odelstinget, er fastsatt i Grunnlovens paragraf 76. Først skal saken sendes tilbake til Odelstinget. Bekrefter Odelstinget Lagtingets vedtak, er loven vedtatt. Fastholder Odelstinget sitt tidligere vedtak, må saken enda en gang tilbake til Lagtinget. Dersom Lagtinget fortsatt er uenig, sendes saken til et samlet Storting. Da må loven vedtas med to tredels flertall for at den skal kunne tre i kraft. Når det gjelder forslaget til partnerskapslov, er et slikt flertall usannsynlig og forslaget fra regjeringen blir dermed forkastet. Alt tyder imidlertid på at Lagtinget vil si ja og hindre at lovforslaget kommer ut på «ørkenvandring».

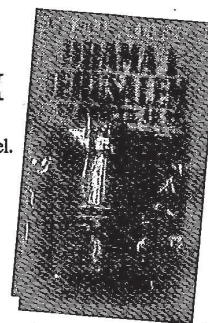
– Uttalelsen er litt uferdig og ikke så gjennomarbeidet som man kanskje kunne ønske. Det er grunnen til at en av biskopene ikke undertegnet, sier biskop Bjørn Bue.

FOTO: VÅRT LAND/ARKIV

Lisbeth Nilson DRAMA I JERUSALEM – en reise til år 33

Ole og Maria reiser på tur til Israel. I Jerusalem finner de en gammel bokrull. Den forteller en merkelig og spennende historie...

Ib. kr. 98,-

Organisasjon for homoseksuelle får FN-status

NEW YORK: Det internasjonale forbundet for lesbiske og homoseksuelle har sammen med menneskerettsorganisasjonen Human Rights Watch fått konsultativ status i FN. Dette gir de to ikke-statlige organisasjonene rett til å komme med erklæringer i form av offisielle FN-dokumenter. De kan delta i større konferanser og komme med muntlige innlegg på møtene i Ecosoc, Det økonomiske og sosiale råd. (IPS)

Engasjerte artikkelen i Vårt Land deg?

Den reduserte oppslutningen om Laget og andre kristelige ungdomsorganisasjoner er en kraftig utfordring for kristen-Norge. Som voksen kan du være med å snu denne utviklingen. **Men det haster!**

1. Ta oss med i dine bønner!
2. Meld deg som voksenleder!
3. Gi oss penger!

Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag, Holbergs plass 4, Postboks 6707 St. Olavs plass, 0130 Oslo.

Ring oss på tlf. 22 20 89 35 eller send din gave på postgiro 0805 51 33590, bankgiro 1600 49 64261

Partnerskapsloven vedtatt med knepent flertall

Av Per Anders Hoel
Vårt Land

LAGTINGET var igår kveld nær ved å avvise partnerskapsloven.

Men med 18 mot 16 stemmer passerte loven etter opphetet debatt der stortingspresident Jo Benkow kastet seg sterkt inn for å få vedtatt partnerskapsloven.

Fra møtet ble satt var det spenning om loven ville passere. De to AP-representantene Rikard Olsvik og Leiv Stensland

Kristin Clemet

holdt kortene tett inntil seg. Olsvik og Stensland hadde de siste dagene markert sterk misnøye med loven.

Da hele tre

representan-

ter fra Høyre

— Jo Ben-

kow, Kristin

Clemet og

Ena Solberg

— på forhånd

ville sikre

flertallet,

kunne altså

Jo Benkow

Olsvik og

Stensland

snu det hele. Da ville

loven havnet i Odelstinget på

nytt.

Stensland stemte mot

Midtveis i debatten klargjorde

Stensland standpunktet sitt:

Jo Benkow

— Ingen må tro at vi i AP har tatt enkelt på saken. Jeg har vært fristet til å stemme for loven, fordi utilbørlig kjør fra ekstreme grupper har gjort meg nær ved å snu. Men personlig har jeg store problemer med å akseptere en partnerskapslov for homofile. Derfor vil jeg stemme mot, sa Stensland. Dette førte til en viss nervøsitet blant SV og APs toppfolk som fulgte debatten fra sidelinjen. APs parlamentariske leder Kjell Borgen tok kontakt med Olsvik bak i salen. Borgen ble beroliget.

Løpet kjørt

— For min del er jeg i tvil i denne saken. Men når jeg likevel stemmer for, er det fordi også flertallet har tvil og det da er en garanti for at det ikke vil bli tatt

flere skritt, sa Olsvik.

Dermed var løpet kjørt. Høyres Kristin Clemet leverte et ideologisk forsvar for loven. Hun gikk sterkt iredt med at KrF har angrepet Høyre for å svikte verdikonservatismen. Men fra Høyres side var det først og fremst stortingspresident Jo Benkow som la breidsiden til:

Refset biskopene

— Kjærligheten er det største av alt — enten man tar utgangspunkt i Bibelen, eller som jeg i et mer verdslig synspunkt. Jeg kan iallefall ikke forstå at partnerskapsloven er et anslag mot ekteskapet. Jeg ser den heller som en slags høysang til kjærlighetslivet innenfor den ekteskapelige rammene, sa han.

Kristelig Folkepartis talere le-

verte igjen kraftige utfall mot loven. Lagtingsrepresentant Per Sævik uttrykte sogar sterk skuffelse over Kirkens rolle overfor lovprosessen. Han reagerte på at biskopene først samlet seg om en uttalelse mot loven etter at den hadde passert Odelstinget mandag. Det er sjelden kost på Løvebakken at en KrF-representant gir direkte refs til Kirken:

— Det er med en viss undring jeg registrerer at det først idag kommer en uttalelse fra biskopene som 10 av 11 biskoper har skrevet under på. Selvsagt har disse hver for seg advart mot loven under høringsrunden, men det burde selvsagt ha vært slik at de i samlet flokk burde ha kommet med disse synspunktene på et langt tidligere tidspunkt, sa Sævik.

Bispemøtet vil ha ny homofili-utredning

Til tross for at samtlige står fast ved 77-uttalelsen

Av Jan Arild Holbek
Vårt Land, Modum

BISPEMØTET tar nå initiativ til en ny grundig kirkelig utredning om homofilt samliv. Bispemøtet ønsker å bidra til at kirken kan «synliggjøre sin åpenhet og omsorg for homofile på en bedre måte enn hittil».

Samtidig stiller samtlige 11 nåværende biskoper «seg samlet på den grunn som er lagt med uttalelsen fra Bispemøtet i 1977». Her understreker kirkens ledere homofiles menneskeverd, uten å si ja til homofilt samliv. Den konkrete bakgrunn for at saken på nytt er tatt opp i Bispemøtet, er at biskop Sigurd Osberg i høst reiste tvil om det er riktig å si ja til homofile, men nei til homofilt samliv.

Men nå uttrykker altså et samlet bispekollegium tilslutning til 77-

«Bispegjengen» er slett ikke så grå som den kan se ut utenfra, sier Rosemarie Køhn. Hun har deltatt som observatør på bispemøtet på Modum.

FOTO: LARS O. FLYDAL

uttalelsen. — Betyr det at Sigurd Osberg har endret syn etter sitt utspill i høst? ble det spurt på pressekonsferansen etter bispemøtet. — Det kan bety at Osberg er blitt misoppfattet, svarte Andreas Aarflot. — Jeg har oppfattet det som om Osberg først og fremst ønsket å stille spørsmål, supplerte Øystein Larsen.

Fornøy Køhn

Rosemarie Køhn, som har deltatt som observatør på sitt første bispemøte, har også sagt at hun er

underveis når det gjelder holdning til homofilt samliv. Biskop Køhn svarte slik da hun etter bispemøtet ble spurt om også hun står på bispeuttalelsen fra 1977: — Jeg er så langt fornøyd med beslutningen om å opprette et utvalg

Vil ha fjernet Gro-dagen

■ ■ Ta «Gro-dagen» og om nødvendig skjærtorsdag! Dette er Bispemøtets råd til Regjering og Stor-

ting. — 2. dagene i jul, påske og pinse omgjøres ikke. Kristi Himmelfartsdag omgjøres heller ikke.

Om nødvendig bør man heller omgjøre Skjærtorsdag til arbeidsdag, heter det fra bispekollegiet.

— Bispegjengen er ikke så grå

DENNE gjengen er slett ikke så grå som den kan se ut utenfra. Det er mange fargeklatter i bispekollegiet.

Det har Rosemarie Køhn konstatert ved selvsyn etter å ha deltatt på sitt første bispemøte.

— Et riktig hyggelig møte. Enda hyggeligere enn jeg hadde forventet, bemerker den nyutnevnte Hamar-bispen som har møtt som observatør på vårens bispemøte. — Jeg har hatt talerett, men ikke stemmerett. Men denne første gangen har jeg vesentlig «viftet med ørene».

Rosemarie Køhn vet naturligvis at hun ikke er den bispekandidat kollegiets øvrige medlemmer foretrak, og at to av biskopene er imot kvinners prestetjeneste.

— Men jeg jeg må absolutt si at jeg har følt meg inkludert. Og de som har rykket sterkest ut mot meg på forhånd, har kanskje tatt seg best av meg på møtet. Vi har lagt velviljen til alle sammen, sier Norges første kvinne-biskop.

Åpen diskusjon

Køhn setter særlig pris på at «vi på bispemøtet kan diskutere åpent». Bispekollegiet har liten sans for forslaget om at kvinneprest-motstandere skal kunne forholde seg til en såkalt «sette-bispe». Biskop Aarflot mener det er selvsagt at en kvinne-biskop skal kunne gjennomføre visitas, også der menighetspresten ikke kan forholde seg til en kvinne som biskop.

Slike spørsmål er høyst aktuelle etter utnevnelsen av den første kvinne til biskop i Den norske kirke. Tre av Hamar bispedømmes prester har bedt seg fritatt for tilsyn fra biskop Rosemarie Køhn. (Vårt Land, Modum)

Alternativ kristen grunnskole. Ledige elevplasser

Ryenberget skole er en 9-årig kristen privatskole på luthersk grunn. Skolen har fra høsten 1993 noen få ledige elevplasser i barneskolen og i 9. klasse. For nærmere informasjon: skriv eller ring!

RYENBERGET SKOLE
Enebakkeveien 152, 0680 Oslo Tlf. 22 68 85 08

Misjonshus-brann trolig påsatt

■ ■ Brannen i Kråkstad Misjonshus natt til lørdag var trolig påsatt. Etterforskningen viser at utgangsdøren til misjonshuset var brutt opp forut for brannen. Deler av døren er funnet ubrent noen meter bortenfor brannruinene. Brannen i Kråkstad Misjonshus vil nå bli etterforsket også med tanke på mulig sammenheng med de øvrige kirkebrannene i fjor og i år. (Vårt Land)

Tidsriktig lov

Forslaget til ny felles ekteskapslov har vår støtte. Trolig er det også flertall for loven på Stortinget og dermed med blir den vedtatt.

Lovforslaget innebærer at homofile kan inngå juridisk likestiltet ekteskap som heterofile, at de skal få rett til å bli vurdert som adoptivforeldre og at lesbiske ektefeller og samboere skal få samme adgang til assistert befruktning som heterofile.

På dette siste punktet er det ennå usikkert om regjeringen får flertall. To av statsrådene i regjeringen har tatt dissens og går imot at lesbiske skal få adgang til assistert befruktning på lik linje med heterofile. Dermed dette punktet i loven ikke får flertall når, tror vi bare det vil være en utsettelse av noe som kommer til å bli vedtatt i løpet av få år. Det har allerede blitt vanlig for lesbiske par å reise til Danmark for å få assistert befruktning der. Vi ser derfor ikke noen begrunnelse for at dette ikke skal kunne skje i Norge.

KrF's May Helen Molvær Grimstad spør hva vi skal med far når kvinner kan få assistert befruktning. Vårt syn er at fedre og menn spiller en helt sentral rolle både i familien og i samfunnet ut over det å stå for befruktningen. Vi deler ikke Grimstads frykt for at far nå skal bli overflødig. Vi tror ikke en ekteskapslov fører til at flere blir homofile, men at de som er homofile får oppleve å bli sett på som likeverdige. Vi er overbevist om at toleranse og likeverd er blant de viktigste verdiene i et samfunn. Ikke minst er det viktig å markere overfor barn av homofile at deres foreldre er like gode som heterofile foreldre. Det er på den måten vi kan bryte ned fordommene. Partnerskapsloven oppfattes som diskriminerende av svært mange. Diskriminering bidrar til å opprettholde fordommer mot homofile.

Homofile får nå også rett til å bli vurdert som adoptivforeldre. Det mener vi er riktig. Homofile er like gode omsorgspersoner som heterofile. Mange homofile arbeider i dag med omsorg for barn i skolen og i barnehager.

Det er fra deler av kirken at den nye ekteskapsloven møter sterkest motstand. Vi mener det er funnet en god, om enn ikke problemfri, ordning når kirken og trossamfunn får rett til, men ikke har plikt til, å vie homofile.

Haakons teppe

Haakon Lie kalte inn forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen «på teppet» i huset sitt på Ulvøya, da han ikke var fornøyd med regjeringens forsvarspolitik. Nå vil Ap-kjempen ha «jenta» Hillary Clinton som president i USA. Amerikanske velgere kan kanskje snart også vente seg en innkallelse til Haakon Lies teppe.

Skrantende Sa

PARIS (VG) President Nicolas Sarkozy lovte velgerne økonomisk vekst. Den kom aldri. Nå er det hevners time for den franske venstresiden.

Det ble spennende for konservative UMP under første runde i det franske lokalvalget sist helg. Høyresiden hadde en oppslutning på 45,9 prosent til sammenligning med venstresidens partier 47,94 prosent.

I dag går franskmennene til urnene igjen for avgjøre hvem som skal styre nærmere 37 000 franske byer, og venstresiden som har ligget nede for telling etter Sarkozys seier ved vårens presidentvalg er tilbake i sporet.

Høyresiden som skal i buksene foran forrige helgs valg, har fortsatt ingen grunn til å slappe av. For selv om analytikerne mener at regjeringens aktivitet ikke har så stor innflytelse på dette valget fordi det i hovedsak dreier seg om lokale spørsmål og lokale politikere, er det grunn til å tro at den stadig synkende populariteten til Sarkozy også vil ha innflytelse over folks valg.

Håp om forandring

Etter forrige helgs valgrunde holdt Sosialistpartiet kontrollen over Lyon og ligger an til å beholde den også i Paris. For mange andre byer og kommuner blir ikke resultatet klart før annen omgang.

Lokalvalget betraktes nettopp som en politisk temperaturmåler på hvordan det står til også i rikspolitikken. Sosialistpartiets Ségolène Royal mener det er velgerens sinne over Sarkozys skuffende resultater som viser seg når de nå straffer ved valgunnene.

Nicolas Sarkozy representerte et håp om forandring og brudd for franskmenn da han ble valgt sist vår. Han utbasunerte tidlig og gjentatte ganger at franskmenn må jobbe mer for å tjene mer. Mange likte den frittalende, effektive arbeidshesten som endelig handlet i stedet for å prate. Den ambisiøse presidenten gikk til valg på en økonomisk liberalisme som skulle sikre franskmenn økt kjøpekraft og flere jobber. Så snart Sarkozy kom til roret gjorde han tegn til å banke gjennom reformer i et tempo så forrykende at

SARKO-SUSS: President Nicolas Sarkozy og kona Carla i en intim stund på en fortaut giftet seg 2. februar i år.

medpolitikere og motstandere knapt fikk hostet fram sine synspunkter.

En høst med bilbrenning, demonstrasjoner og streik ble avløst av en jul med overeksponering av Sarkozy kysende på eksmodellen og sangstjernen Carla Bruni.

At Sarkozy, eller King of the bling, som den luksuriøse presidenten også kalles, giftet seg med popstjernen ville ikke vippt velgerne av pinnen alene.

Skyhøye forventninger

Han står jo tilsynelatende foran et endelig brudd med ekskona Cecilia Sarkozy som denne måneden gifter seg med elskeren Richard Attias, mannen hun forlot Sarkozy for i 2005 (hun var imidlertid på plass hos Sarkozy igjen til valgkampen).

Det er fokuset på Sarkozys ekteskapelige berg- og dalbaner i tillegg til at han skuffer folks skyhøye politiske forventninger som svekker

UPOPULÆR: En taxisjåfør har på seg maske med ansiktet til president Sarkozy under en stor taxidemonstrasjon i Paris i februar, der drojser nærmest sperret hele motorveien fra Paris til hovedflyplassen Charles de Gaulle for å markere misnøye med forslaget om å deregulere taxiseiingen i Frankrike. Foto: AP

hans oppslutning. Resultatene om økonomisk vekst har latt vente på seg. Han har ikke klart å gjøre noe med de rigide jobbregelevene, levekostnadene har økt, bare mindre reformer har suksessfullt blitt presset gjennom og de nye jobbene har uteblitt. Selv om han har beholdt utenfor landegrensene som valutakurs og børsfall ikke gjort sjefsjobben lettere.

Venstresiden som allerede regjerer majoriteten av byene i 20 av 22 franske regioner, inkludert Paris, Lyon og Lille, ser nå ut til å sikre seg flere. I en undersøkelse gjort av CSA-Dexia for avisen le Parisi-

en svarer 46 prosent av de spurte, at de tatt situasjonen i sin egen by i betraktning, ønsker en ordforer fra venstresiden. Til sammenligning ønsker 33 prosent seg en høyreordforer.

Om Sarkozys fanskare slankes, så har statsminister François Fillon styrket sin posisjon. De konservative klammer seg nå til mannen som har operert i skyggen av den handlekraftige presidenten og som nå ligger tyve prosentpoeng foran sjefen på meningsmålingene. I starten omfavnet franskmenn Sarkozys energiske karakter, men nå har superlativene aktiv og arbeidsom blitt til erstattet

Ann-Kathrin Vætervik
AKKURAT NÅ

ordet

Da kom Maria med et pund ekte, kostbar nardussalve, og med den salvet hun Jesu føtter og tørket dem med håret sitt. Hele huset ble fylt av duften.

Joh 12, 3

vårtoland

lørdag

15. mars
2008 / uke 11
nr. 64
64. årgang
kr. 20,-

vl.no

ESLER: Er symbol for Demokratene i USA. Bar frelseren. Brukt i bombeangrep. Har eget sykehus i Israel.

33

Lucy Fensom hjelper skadde esler ved Safe Haven for Donkeys.

lørdag

Regjeringen arrangerte homofest for ny ekteskapslov

Legger press på kirken

Når den felles ekteskapsloven nå kommer på plass, gjør de rødgrønne og lobbyaktivistene det klart at Den norske kirke er neste mål. Statsråd Anniken Huitfeldt tror kirken åpner for vielser av homofile om få år. Kirkerådsleder Nils-Tore Andersen misliker presset i lovforslaget. 6 8

Barne- og likestillingsminister Anniken Huitfeldt feiret forslaget til felles ekteskapslov sammen med statssekretær Kjell Erik Øie, homofile Karen-Christine Friele og andre fra homobevegelsen.

Foto: Lars O. Flydal

WWW.MISJONSALLIANSEN.NO

[tsjili]

ET SKRITT NÆRMERE
MISJONSALLIANSENS VERDEN
SE DAGENS BILAG

Diakonhjemmet Høgskole

Vi tilbyr studier i diakoni som er relevante for ulike stillinger i kirke og samfunn.

Master i diakoni
Årsenhet i diakoni

- Spennende fag
- Godt studiemiljø
- Hybler og overnatting
- Barnehageplasser

Velkommen som student på heltid eller deltid!

Søknadsfrist 15. april

Mer info: www.diaconhjemmet.no/diakoni

Kontakt: tlf 2245 1911 • e-post: diakoni@diaconhjemmet.no

www.diaconhjemmet.no

Rødgrønne politikere og homoaktivister og -lobbyister samlet i skjønn forening da den nye ekteskapsloven ble feiret i går.

Begge foto: Lars O. Flydal

Kirken er målet etter

Departement feiret med lobbyister og skeive veteraner.

Per Anders Hoel
og Trygve W. Jordheim
pah@vl.no 22 310 377

Etter sjøsettingen av felles ekteskapslov peker både homoaktivister og rødgrønne politikere ut neste mål for endring: Den norske kirke.

I går gikk regjeringen til det svært uvanlige skritt å markere fremleggelsen av et lovforslag sammen med lobbyister som har drevet påvirkning av lovarbeidet.

Barne- og likestillingsminister Anniken Huitfeldt presenterte den omstridte felles ekteskapsloven sammen med en rekke kjente ansikter fra flere tiår med homokamp. Loven ble feiret med «ekteskapslunsj» på restaurant Santinos like ved Youngstorget.

Barne- og likestillingsminister Anniken Huitfeldt gratulerer homo-veteranen Kim Friele med den nye ekteskapsloven.

Hovedtrekkene i den nye ekteskapsloven har vært klare siden den ble presentert en ettermiddag noen uker før jul. I går kom imidlertid formuleringene til syne for første gang. Det gjelder også hva regjeringen skriver om trossamfunnens rolle overfor homofile vigslar. Kirkesamfunn får rett, men ikke plikt, til å vie homofile par.

Likestillingsminister Huitfeldt tror ikke det vil gå lenge før samfunnet opplever at det foretas homovielser foran alteret i en norsk kirke.

Vielser «på si». – Vi er klare for at dette skal skje, men det er opp til kirken selv å bestemme

seg og gjennomføre det. Det pågår en debatt i Den norske kirke nå, og jeg tror det blir en ordning om dette om noen år, sier statsråden til Vårt Land.

Tidlig i lovfasen ivret SV og deler av Ap for å la prester få vie homofile borgerlig «på si»

«Vi er klare for at dette skal skje, men det er opp til kirken selv å bestemme seg og gjennomføre det.»

Anniken Huitfeldt, barne- og likestillingsminister, om framtidige vielser av homofile i kirken

i prestegjerningen. Denne typen privatpraksis i vigslsbransjen advarte Bispemøtets flertall mot. Det setter også regjeringen nå en tydelig stopper for i proposisjonen.

Frisk debatt. – Jeg tror debatten nå vi foregå rimelig friskt i kirken og trossamfunnene fremover, sier lederen i Landsforeningen for lesbisk og homofil frigjøring, LLH, Jon Reidar Øyan.

For med den løsningen regjeringen nå har valgt, blir det altså kirken selv om blir arena i påvirkningskampen om prester skal få vie homofile. Da trengs det en ny liturgi.

– Vi skulle ønske regjeringen hadde gått litt lenger og latt det bli opp til hver enkelt prest om de vil vie homofile eller ikke, sier Øyan.

LLH vil ifølge Øyan først jobbe for at homoloven blir vedtatt av Stortinget i vår. Deretter står Den norske kirke for tur:

– Styrking av ekteskap. – Vi kommer gjennom våre organer, Åpen kirkegruppe og engasjerte sjeler vil vi fortsette dialogen med kirken. Målet er en felles enighet som åpner for at enkelt-

prester kan vie homofile par.

Også regjeringen selv går langt i å antyde at påvirkningsprosessen Den norske kirke er utsatt for i samfunnet, vil bringe fram en ny liturgi som inkluderer homofile. I lovproposisjonen heter det:

«Departementet mener at disse tegnene til endring må påvirkes mest mulig positivt, og er derfor kommet til at den beste løsningen er at det åpnes for en vigslsrett slik at det blir opp til Kirkemøte å endre liturgien for vigsel».

Regjeringens forslag til felles ekteskapslov innebærer at homofile vil få rett til å bli adoptivforeldre og rett til assistert befruktning for lesbiske par.

– Den nye loven er en styrkning av ekteskapet, sa likestillingsminister Huitfeldt i går.

– Dette er beklagelig. Alt her i dette forslaget går lenger enn noen gikk til valg på i 2005, sier Jan Harsem i Nettverk for ekteskapet.

Sp-folk med dissens. Sp-statsrådene Liv Signe Navarsete og Magnhild Meltveit Kleppa tok dissens i spørsmålet om assistert befruktning da loven passerte

Homohøringene åpne for protest

Felles ekteskapslov klubbes av Stortinget engang etter 17. mai. Men først kan høringene om saken ende opp som protestkallelser. Vårt Land gir her en grov oversikt over veien til vedtak for den omstridte endringen av ekteskapsloven.

De rødgrønne vil ha vedtatt loven så raskt som mulig, men signaliserer likevel at de vil bruke god tid på nettopp høringene. Der skal også organisasjonene som kritiserer innføringen av homoekteskap få komme med sitt syn.

Etter det Vårt Land erfarer blir Aps Gunn Karin Gjøl saksordfører for arbeidet med å samle flertall for ekteskapsloven.

Ved større endringer av lover, enkeltforslag eller budsjettspørsmål pleier den aktuelle stortingskomiteen å invitere til høring.

Invitasjonen legges ut på Stortingets nettside – noe Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen sørger for etter påske.

I utgangspunktet er det satt av én dag, men selv rødgrønne talsfolk tror det kan bli høring i flere dager.

■ Deretter lages det et førsteutkast av saksordfører.

■ Partienes gruppemøter avklarer standpunkt.

■ Vedtak kan tidligst komme i slutten av mai, tror de involverte på rødgrønn side.

Vårt Land

homo-festen

Kongen på Slottet i går:

– Jeg synes ikke vi bør åpne for dette før vi har tatt en debatt om hele tematikken assistert befruktning. Det er nesten bare fokus på de vellykkede historiene og det viser seg at mange sliter psykisk fordi de ikke lykkes med det å få barn, sier Meltveit Kleppa til Vårt Land.

– Så Stortinget bør vente med å

vedta denne biten av loven?

– Det er i alle fall tid til å oppsummere erfaringer først, svarer Meltveit Kleppa.

Det er ennå usikkert om regjeringen får flertall for assistert befruktning til lesbiske.

– Hvordan vil regjeringen sikre flertallet?

– Det sitter en gjeng bak meg her som er klart til å jobbe for

nettopp det, sa Huitfeldt der hun sto foran et 20-talls homo-aktivister i alle aldre.

Les mer om Kirkens reaksjoner på side 8

vl.no/samfunn

Les hele den nye ekteskapsloven og mer om saken på våre nettsider.

Visste om KrFs homo-bombe

I en regjeringsslusj fortalte daværende barneminister Grete Berget Ap-kolleger om at KrF ville få en homobombe i fanget.

– Jeg visste at KrFU-leder Anders Gåsland ville komme til å stå fram som homofil og fortalte det til kollegene i regjeringen under en regjeringsslusj, opplyser Berget til Vårt Land.

Hendelsen ble mottatt med sjokk i KrF-rekken og enden på det hele er at Gåsland selv er å

finne i et annet parti, Venstre.

Det sentrale KrF-miljøet ble nærmest tatt på senga da daværende KrFU-leder Anders Gåsland sto fram på Dagsrevyen i beste sendetid og opplyste at han var homofil.

Nå forteller altså Grete Berget at hun bidro til at Aps statsråder visste om Gåslands planer for KrF-toppene selv var kjent med dem. Berget var i går til stede under markeringen av felles ekteskapslov.

Vårt Land

Grete Berget visste at KrFU-leder Anders Gåsland ville komme til å stå fram som homofil.

Foto: Scanpix

Venstre støtter loven

■ Venstre støtter regjeringens forslag til felles ekteskapslov. – For et liberalt parti er det en selvfølge at et samfunn likebehandler mennesker uavhengig

av seksuell legning, sier Venstres nestleder Trine Skei Grande. KrF vil sende loven i retur.

NTB

Jesus Frelse Fellesskap

PÅSKEFEST I BERGEN

19.–23. MARS
KRISTKIRKENS LOKALER,
KANALVEIEN 90, BERGEN

FESTMØTE (ONSDAG-LØRDAG) KL. 19:30
SEMINAR* (TORSdag-LØRDAG) KL. 10:30–12:30
FESTGUDSTJENESTE*(SØNDAG) KL. 10.30
* MED EGNE BARNESAMLINGER

INFO : WWW.KRINET.NO

Kristent Nettverk

Lider du av muskel- og skjelettsykdommer, kroniske smertetilstander, kronisk tretthetssyndrom, fibromyalgi, revmatiske lidelser, psoriasis og andre hudsykdommer, kroniske lungesykdommer?

MEDISINSK BEHANDLINGSOPPHOLD VED DØDEHAVET

Dødehavsklinikken ved Lot Hotel gir deg flotte forhold og gode behandlingsresultater gjennom en flerfaglig, helhetlig medisinsk behandling med norsk behandler-team under ledelse av overlege Elisabeth Dramsdahl. Behandlingen tilpasses den enkelte.

Det unike klimaet sammen med det flerfaglige behandlingsprogrammet styrker kroppens og sinnets egne helbredende krefter og gir legedom til mennesker med ulike kroniske sykdommer.

Vår 2008:

29.mars til 19.apr.: få ledige plasser
3.mai til 24.mai
24.mai til 14.juni

Høst 2008

30.aug. til 20.sept.
20.sept. til 11.okt.
18.okt. til 8.nov.
8.nov. til 29.nov.
13.des. til 3.jan.-09

Søknad om behandlingsplass:

Dødehavsklinikken, Vito Helse,
Pb 130, 4001 Stavanger, Tlf: 51 51 69 84 (kl. 11-14)
post@vitohelse.no www.vitohelse.no

Stiftelsen Dødehavsklinikken,
Senter for medisinsk flerfaglig rehabilitering,
utdanning og forskning.

VITO
VITOHELSE

Mer enn ferie...

Kristne Feriereiser

www.si-reiser.no Tlf: 70 17 90 00

NY KATALOG!
51 turer venter på deg!
Rekordstort turprogram til 4 verdensdeler.
SI-REISER er kristenfolkets eget turoperatørselskap.
Gjør som stadig flere – bli med på Glåferie med SI-Reiser – mer enn ferie!

KRISTEN BUSSFERIE
Bussferie er totalferie både for Han & Hennes!
Budapest, St. Petersburg, Moseldalen (m/sykkel), Nord-England, Åland, Lofoten og Bornholm.

BIBELFERIE I SYDEN
Ferieformen som SI-REISER har skapt.
Garantert sol og varme på Kreta, Rhodos, Azorene, Eilat, Gran Canaria og Kypros.

OPPLEVELSESERISER
Ferieformen for ånd, sjel og legeme. Santiago, Island, Roma, Middelhavskrise, Hellas, Nepal, Ungarn, USA og Egypt

ISRAEL
Landet der det skjedde!
Direktefly i påsket (14/3) og høstferien (11/10)
Rundreise og enk. Bill Bibelserie i Eilat

Reisen starter på vår hjemmeside www.si-reiser.no

Misliker press

Kirkeledelsen: Lenge til homo-vielser i kirken.

Turid Sylte

turids@vl.no

22 310 380

Regjeringen ser gjerne at kirken vier homofile, og legger ytterligere press på kirken med forslaget til ny felles ekteskapslov.

I lovforslaget som åpner for at homofile kan inngå ekteskap understrekes det at det er stor motstand mot å vie likekjønnede par i Den norske kirke og de fleste andre trossamfunn. Men departementet sier at dette er holdninger som er i endring.

«Departementet mener at disse tegnene til endring må påvirkes mest mulig positivt, og er derfor kommet til at den beste løsningen er at det åpnes for en vigselfrett slik at det blir opp til Kirkemøtet å endre liturgien for vigsel,» heter det i forslaget.

Skaper press. Nils-Tore Andersen, leder for Kirkerådet, er ikke glad for lovforslaget og heller ikke at det så tydelig åpner for at kirken kan vie homofile.

– Det er et press for å vie likekjønnede allerede, og med denne loven kommer det til å

Biskopenes preses, Olav Skjevesland, mener det vil sitte svært langt inne for Den norske kirke å utarbeide en liturgi for å vie homofile.

Foto: Lars O. Flydal

Andersen: Vi har gjort alt vi kunne

Kirkerådets leder er irritert over kritikken mot kristne ledere for at de har gjort for lite for å stoppe en felles ekteskapslov.

Stått på. Nils-Tore Andersen understreker at lederne i Den norske kirke virkelig har gjort hva de kunne for at felles ekteskapslov blir en realitet. Han lister opp møter med statsministeren, likestillingsministeren, kultur- og kirkeministeren, stortingsrepresentanter, innlegg i avisene og uttalelser i høringer.

Nils-Tore Andersen, leder i Kirkerådet, er redd for at en ny ekteskapslov vil øke spenningen innad i Den norske kirke.

Foto: Lars O. Flydal

bli et økende press, sier han til Vårt Land.

Andersen understreker at det nåværende Kirkemøtet har en negativ holdning til en ny felles ekteskapslov. Han mener regjeringen kunne sørget for gode ordninger for homofile og lesbiske i partnerskap innenfor partnerskapsloven, ikke ved å omdefinere ekteskapet.

– *Hvilke konsekvenser vil en slik lov få for klimaet innad i Den norske kirke?*

– Det kan skape en sterk spenning. Kirkemøtet har åpnet for at homofile i kan bli ansatt i vigselfret stillinger. Nå må vi ta det litt kjølig og rolig og se hvordan det virker først. Vi må ta den tid vi trenger og tenke gjennom dette.

Andersen mener det er tragisk at regjeringen har foreslått en så dyptgripende lov uten å bruke mer tid på å utrede konsekvensene, blant annet for spørsmål rundt bioteknologi, adopsjon og barns oppvekstvilkår.

Sitter langt, langt inne. Biskopenes preses, Olav Skjevesland, tror det sitter langt inne for kir-

ken å utarbeide en ordning for å vie likekjønnede par. Han understreker at Kirkemøtet med stort flertall har gått imot lovforslaget som nå går til Stortinget.

– Skal kirken gjøre såkalte likekjønnede vigselfret, må det foreligge en vedtatt liturgi for det. Det liturgiforslaget vil få en lang og tung vei, sier Skjevesland.

Han mener at den nye ekteskapsloven er en sak av enda større dimensjoner enn spørsmålet om homofile skal kunne ansettes i vigselfret stillinger i kirken.

– Her er det en tale om en endring av selve ekteskapsforståelsen. At Kirkemøtet skal godkjenne en liturgi for likekjønnede vigselfret – det er en terskel det er vanskelig å tenke seg at kirken vil gå over på lang, lang tid.

Styrt av homoagenda. – *Tror du prester kan komme til å vie homofile til tross for at det ikke foreligger noen liturgi?*

– Prester kan ikke gjøre vielser med kirkelig legitimitet før det foreligger en liturgi. Alle handlinger på dette feltet uten en li-

turgi, er private handlinger.

Regjeringen har latt seg styre av en homopolitisk agenda, mener styreleder Svein Veland i Norges kristne råd, som er paraplyorganisasjon for en rekke store norske kristne trossamfunn.

– Selv om vi anerkjenner samfunnets behov for å gi homofile par mulighet til gode juridiske rammer for sitt samliv, mener vi det er uheldig og unødvendig at dette gjøres på en måte som innebærer en grunnleggende endring i forståelsen av hva ekteskap er, sier Veland til NTB.

Norges kristne råd mener det er lite kunnskap om konsekvenser for barns oppvekst når det gjelder assistert befruktning ved sæddonasjon og generell adopsjonsrett for homofile par.

– At enkelte barn av ulike grunner må vokse opp uten å kjenne én eller begge sine biologiske foreldre må vi leve med. Det er ikke ønskelig at samfunnet skal bidra til å øke antall barn som opplever dette og sette dette i system, mener organisasjonen.

Prest dømt til åtte års fengsel

Presten i 50-årene fra Glåmdalsdistriktet, som er funnet skyldig i vold og seksuelle overgrep, er dømt til åtte års fengsel av Eidsivating lagmannsrett, melder Glomdalen.no.

Reduksjon. Det var dissens i lagmannsretten.

Straffen innebærer en reduksjon av straffen fra tingen. I mai i fjor ble presten dømt til ni års fengsel i Glåmdal tingrett.

Presten må også betale 575.000 kroner i oppreisning og erstatning til stedatteren.

Påstanden var 1,2 millioner kroner i oppreisning og erstatning.

I tingretten ble han dømt til å betale henne 1,8 millioner kroner, men feil lovanvendelse gjorde at beløpet er for høyt.

Onsdag ble glåmdalspresten funnet skyldig på alle punkter av juryen i lagmannsretten.

Tiltalen omfatter vold, mishandling, voldtekt og seksuelle overgrep mot stedatteren gjennom en samlet periode på 17 år.

Streng straff. I går ettermiddag klokka 15 fikk presten vite dommen. Den ble forkynt for ham ved politistasjonen i glåmdalskommunen der han bor.

Straffen er blant de strengeste som er idømt for seksuelle overgrep her i landet.

Det er de tre fagdommerne, rettens formann, lagdommer Bernt Krogh, og hans meddommere Ragnar Eide og Sverre Nyhus - og fire medlemmer av juryen, som har utmålt straffen, ifølge Glomdalen.no.

Vårt Land

Over fem millioner passasjerer

Godt over 5 millioner passasjerer reiste med Flytoget i fjor. Det er 9,6 prosent flere passasjerer enn Flytoget fraktet i 2006.

Flytogets inntekter økte med 10 prosent til 689 millioner kroner i 2007 og resultatet for skatt endte på 182 millioner kroner. Det er en forbedring på 26 prosent fra året før.

Høsten 2008 er det ti år siden Flytoget startet sin drift. Tidlig neste år vil Flytoget ta i bruk 16 nye mellomvogner som vil utvide setekapasiteten med 40 prosent. ©NTB

Vårt Land

Les mer side 6 – 7

Ut mot leder og direktør

Jan Arild Holbek

janah@vl.no

22 310 439

Kirkerådsmedlem Arne Grønningsæter kritiserer Kirkerådets direktør og leder for uttalelser om hvordan kirken skal forholde seg til den vedtatte ekteskapsloven.

– Det er kinkig når det trekkes konklusjoner i en debatt som vi faktisk ikke har tatt ennå, repliserte Grønningsæter på Kirkerådets møte.

Må ta debatt først. – Her er det viktig å holde tunga rett i munnen. Vi vet at mange vil banke på kirkens dør, og vi vet at mange prester vil gjennomføre vigslinger av homofile og lesbiske par. Vi må ta en debatt om hvordan kirken skal håndtere situasjonen som har oppstått etter Stortingets vedtak. Denne saken må settes på kirkens dagsorden, kanskje på neste års kirkemøte, sa Arne Grønningsæter.

På kollisjonskurs. I sin åpningstale berørte kirkerådslederen, Nils-Tore Andersen, denne saken.

Han henviste til at samtlige kristne kirkesamfunn og religionssamfunn gikk sterkt imot den nye ekteskapsloven, men at Stortinget vedtok «en lov som er på kollisjonskurs med de fleste religioners forståelse av ekteskap».

Vant homokampen

Her er bildet biskop Ole Christian Kvarme ikke ville se.

Kjetil Gillesvik

kjetilg@vl.no

22 310 403

Sognepresten trosset biskop Kvarme, og lot Gard og Lasse Sandaker Nielsen inngå partnerskap i Kampen kirke.

Kvarme gjorde alt som sto i sin makt for å få stoppet handlingen, men måtte gi tapt. Litt før klokken tre i går kunne Gard og Lasse Sandaker Nielsen gå ut på kirke-trappen som formelle partnere.

– Det er kjedelig at vi skal være en del av en kirkekamp. Vi håper snart at også homofile og lesbiske skal kunne gifte seg i Den norske kirke. Om ti år er vi der, sier Lasse Sandaker Nielsen, fornøyd.

Tradisjonelt: Gårdsdagens hendelse minte svært mye om et tradisjonelt bryllup. Riktignok hadde paret flyttet partnerskapsinngåelsen ut i våpenhuset, men ellers var de fleste andre ingrediensene på plass. Paret lovet hverandre evig troskap i kirkerommet, fikk velsignelse av prest Siri Sunde og satte på hverandre ringene. Til slutt gikk de hånd i hånd ut av kirken, akkompagnert av tonene Bryllupsmarsj fra Seljord.

Lasse og Gard Sandaker Nielsen ble i går velsignet av prest Siri Sunde i Kampen kirke.

Foto: Kai-Otto Melau

Oslo-biskop Ole Christian Kvarme ser svært alvorlig på hendelsen.

– Det vi har sagt er at forbønnsgudstjenester ikke skal ha ekteskapsinngående karakter. Det du beskriver er åpenbart i strid med dette. Dette må jeg også drøfte med sognepresten, sier en indignert Kvarme.

– Kan du leve med en illojal sogneprest?

– Jeg forventer at hun følger våre kirkelige ordninger. Men jeg må først snakke med henne, så får vi se hva som skjer.

Dramatisk: Oppladningen til gårdsdagens forbønnsgudstjeneste ble svært dramatisk. Kvarme ville stoppe det, og lenge fryktet paret Sandaker Nielsen at festdagen skulle bli spolt.

– De siste timene var ganske forferdelig. Det ble veldig mye styr, sier Gard, som er utdannet prest og leder for Åpen kirkegruppe.

Etter press fra biskop Kvarme

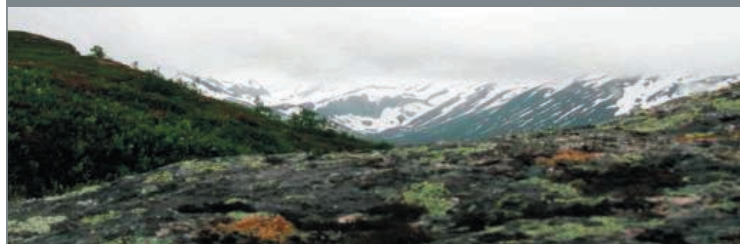
og domprost Olav Dag Hauge foreslo sokneprest i Kampen kirke Aud Sigurdson å flytte partnerskapsinngåelsen fra våpenhuset til menighetshuset, mens forbønnshandlingen skulle gå som planlagt i kirken. Det ønsket derimot ikke paret.

– Jeg gjorde et forsøk på å få de til å foreta partnerskapsinngåelsen i menighetshuset. Det ville de ikke. Da var det ikke lett for meg å ødelegge dagen rett før hendelsen skulle finne sted, sier Sigurdson.

– Frykter du konsekvenser?

– Nei, hele kirken er jo i prosess. Vi må samtale mer om dette.

SENTER FOR LIVSMESTRING

Mestringskurs for etterlatte etter selvmord

25. - 28. september 2008 i Jølster

Mestringskurs for foreldre til ungdommer med ADHD

17. - 19. oktober 2008 i Jølster

Pusterom og Påfyll

for prester, pastorer og andre medarbeidere i kirker/menigheter

26. - 31. oktober 2008 og 04.-09. januar 2009, begge kursene er i Jølster

Intensiv kursbehandling

for lettere depresjon/angst 03. - 07. november 2008 i Jølster

I gode og onde dager

Samlivskurs der alkoholmisbruk forstyrrer parforholdet, januar 2009 i Bergen

For utfyllende informasjon: www.livsmestring.no eller tlf: 55 97 97 00

PREP

Samlivskurs

Filadelfia Oslo arrangerer PREP-kurs høsten 2008

Et PREP-kurs er en flott gave til noen du er glad i. Kjøp gjerne et gavekort hos oss.

10. - 12. oktober
- for par som skal etablere seg/ny-etablerte par

Sted: Filadelfias kurslokaler
Lunsj lørdag og søndag

Pris: Kr. 2.500,- pr. par

24. - 26. oktober
- for par som vil gjøre samlivet enda bedre

Sted: Filadelfias kurslokaler
Lunsj lørdag og søndag

Pris: Kr. 2.500,- pr. par

PÅMELDING OG INFO:
Kristin Nysæter: prep@filadelfia.no
Tlf: 909 67 220

www.filadelfia.no/prep